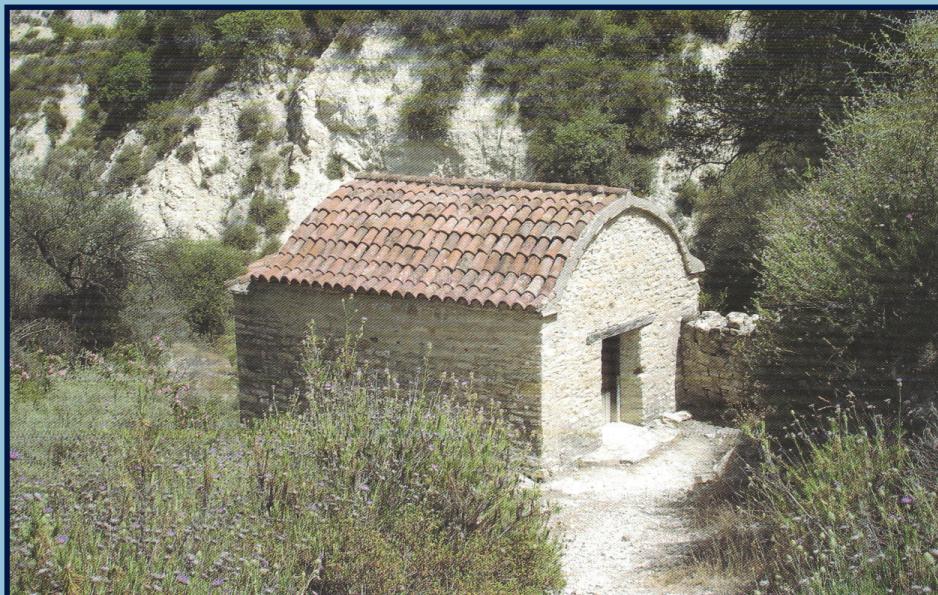
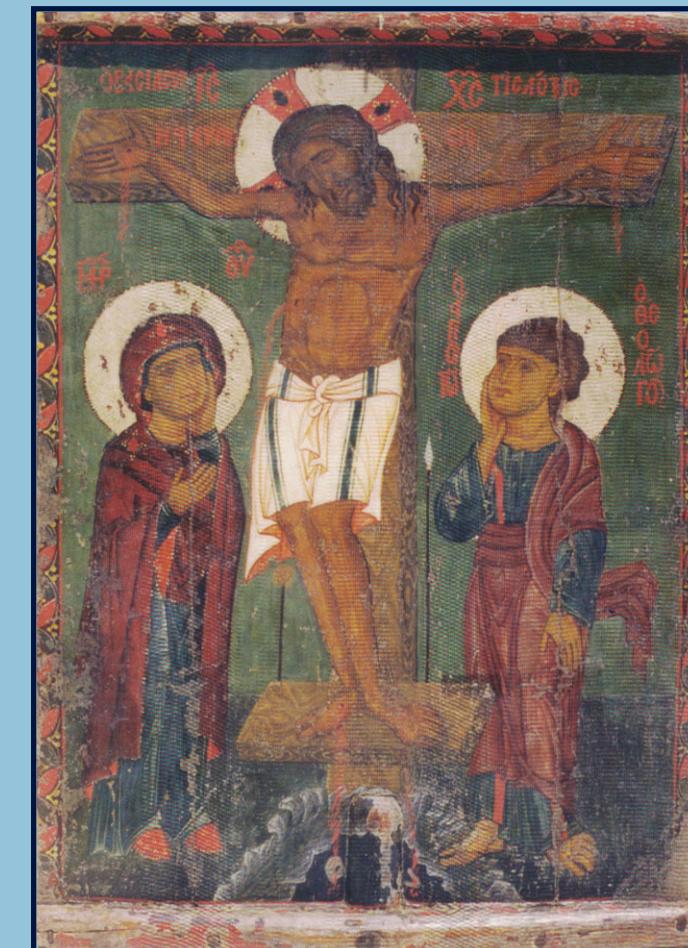


# ÓΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

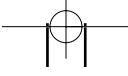
Έκδοση παγκυπρίγ συλλόγ γ ὄρθοδοξή παραδόσεως  
«οἱ φίλοι τῷ ἀγίῳ ὄργα»



ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΑΡΙΘΜΟΣ 126 ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2022



ΑΡΙΘΜΟΣ 126 ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2022



# ΟΡΘΟΔΟΣΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

## ΈΚΔΟΣΗ ΠΑΓΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ «ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΣΤΗ ΑΓΓΛΙΑ ΟΡΥΞ»

ISSN 1011 – 1719

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

\* \* \*

Διεύθυνση:

T.K. 25524 - 1310 Λευκωσία

\* \* \*

www.orthodoximartyria.com

\* \* \*

Οι συνεργάτες έχουν τών εύθυνη τῶν ἀπόψεων τους.

\* \* \*

Ἐπίσια συνδρομή Κύπρου: 7 εὐρώ.

Τιμή τεύχους: 3 εὐρώ.

Ἐπίσια συνδρομή Ἐλλάδας: 10 εὐρώ.

Ἐπίσια συνδρομή Ἑξαπολιτειῶν: 10 εὐρώ.

Ο τραπεζικός λογαριασμός τοῦ Περιοδικοῦ εἶναι:

Τράπεζα Κύπρου. «Φίλοι τοῦ Ἀγίου Ὁρούς»,  
173-05-016152, κώδικας πράξης 4222.

Δικαιούχος: PAN. SYL. ORT. PARA. «FILOI AYIOU OROUS»

IBAN NO: CY37 0020 0173 0000 0005 0161 5200

SWIFT: BCYPCY2N

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

### ΣΕΛΙΔΑ

#### Α' ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

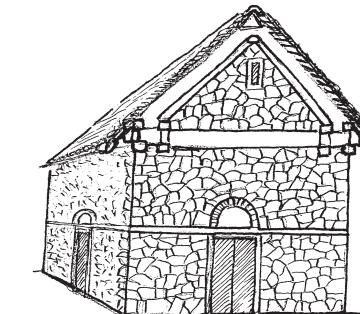
1. Ἀγίου Νικολάου Βελιμήροβιτς, Πῶς ἀναστήθηκε ὁ Χριστός;	1
2. Σάββα Ἀλεξάνδρου, Ἀγιος Γρηγόριος ὁ Ε'	3
3. Τό ἐπίγειο τέλος τοῦ Ἀγίου Ἱερωνύμου Σιμωνοπετρίου	7
4. Διηγήσεις τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ	10
5. Θεραπείες ἀσθενῶν ἀπό τὸν Ἀγιο Παΐσιο	14
6. Ὁ Ἀγιος Πορφύριος μὲ τὰ μάτια ἐνός Ἀγιορείτη	16
7. Ἀρχιμανδρίτη Αθανάσιου Σταυροβουνιώτη, Ἐπιστολή περὶ υποτείας καὶ γάμου	19
8. Ἰωάννη Φουρτούνα, Τά στοιχεῖα σαλότητος τοῦ διά Χριστόν σαλοῦ Σιναΐτου μοναχοῦ Ἰωάννου	22

#### Β' ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑ (ΑΦΙΕΡΩΜΑ)

9. Συμεών Πηγαδουλιώτη, Προδογικό στημείωμα	28
10. Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου, Θαῦμα καὶ ἰατρική βοήθεια	32
11. Ἀρχιμανδρίτη Νεκτάριου Πάρου, Τό θαυματουργικό στοιχεῖο στή ζωή τοῦ προφήτη Μωϋσέως	35

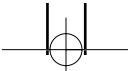
(Ἡ συνέχεια τῶν περιεχομένων στή 2η σελίδα τοῦ ὀπισθόφυλλου)

12. Χριστόδουλου Βασιλειάδη, Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος καὶ ὁ Νεεμάν ὁ Σύρος	38
13. Δημήτρη Χ. Καππαᾶ, Θαῦμα θαυμάτων Κεχαριτωμένη	42
14. Φώτιου Σχοινᾶ, Τό νόημα τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ	45
15. Δημήτριου Π. Ρίζου, Θαῦμα: Ἐπίδειξη δυνάμεως ἡ θεία ἀνταπόκριση στὸν ἀνθρώπινο πόνο;	49
16. Ἀρχιμανδρίτη Ιωάννη Νικολάου, Ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ὡς τό μεγιστο θαῦμα	52
17. Στέλιου Παπαντωνίου, Θαύματα τοῦ ἀποστόλου Πέτρου κατά τίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων	55
18. Μάλαμας Βέργου - Στυλιανοῦ, Θαύματα καὶ διδαχές τοῦ ἀποστόλου Παύλου	58
19. Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργiou Β. Σχοινᾶ, Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ θαῦμα	64
20. Βασίλειου Χαραλάμπους, Θαῦμα, αἴρεση καὶ αἱρετικοί	67
21. Πρωτοπρεσβύτερου Συπρίδωνος Παπαδόπουλου, Θαυμαστές ἐπεμβάσεις τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαὴλ	71
22. Πρωτοπρεσβύτερου Ἀγγελού Ἀγγελακόπουλου, Ἀναστάσεις νεκρῶν στούς Βίους τῶν Ἀγίων	75
23. Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου, Θαύματα στό Γεροντικό	79
24. Πρωτοπρεσβύτερου Μιχαὴλ Εὐθυμίου, Τό θαῦμα τοῦ Ἀγίου Φωτός	82
25. Χριστάκη Εὐσταθίου, Τό θαῦμα τοῦ Ἀγιασμοῦ τῶν ὄνδρων	86
26. Διάκονου Ἀνδρέα Ματέη, Θαύματα Ἀγίων τῆς ἐν Ρουμανίᾳ Ἐκκλησίας	89
27. Κωνσταντίνου Κυριακίδη, Ἡ φύση ὡς ἐργαστήριο θαυμάτων	98
28. Ἀνδρέα Κυριακοῦ, Θαύματα στό Βίο τοῦ Ἀγίου Γεωργίου τοῦ Χοζεβίτη	102
29. Παναγιώτη Τελεβάντου, Ἐκκλησιαστικές εἰδήσεις	105
30. Βιβλιοπαρουσιάσεις - Βιβλία πού λάβαμε	109



Εἰκόνα ἐξωφύλλου: Φορητή εἰκόνα τῆς Σιαυρώσεως ἀπό τὴν ἐκκλησία τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. (Πελέντρι, ἐπαρχία Λεμεσοῦ). Ἐργο τοῦ 13ου αἰώνος.

Εἰκόνα ὀπισθοφύλλου: Φωτογραφία τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγίου Ἐπιφανίου. (Λιμνάτης, ἐπαρχία Λεμεσοῦ). Κτίσμα τοῦ 13ου αἰώνος.





‘Αγίου Νικολάου Βελιμήροβιτς  
ΠΩΣ ΑΝΑΣΤΗΘΗΚΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ;



έν εῖναι ἀρκετό νά γνωρίζουμε ὅτι ὁ Χριστός Ἀνέστη; Γιατί σᾶς βασανίζει τό ἐρώτημα: πῶς ἀνέστη; Ἀλλά τό ρωτᾶτε ἀπό ἀγάπη καὶ θαυμασμό, καὶ μέ κανενός εἶδους καχυποψία, γι’ αὐτό καὶ μέ εύχαριστεῖ τό ἐρώτημά σας, ἀγαπητοί μου.

“Οπως ὁ πᾶλιος προβάλλει στίν ‘Ασία καὶ μέ μιᾶς βγαίνει τό φῶς καὶ ἡ μέρα παίρνει τίν θέστη τῆς νύκτας· ὅπως ὅταν πατᾶτε ἔναν ἡλεκτρικό διακόπτη στό σκοτεινό δωμάτιο καὶ μέ μιᾶς ἀνάβει τό φῶς, παρόμοια μ’ αὐτό ἦταν καὶ ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου ἀπό τόν θάνατο στίν ζωή. Ἀθόρυβη καὶ στιγμαία.

‘Αλλά ἐσεῖς, συνεχίζετε μέ τό περιέργο ἐρώτημα πῶς; Νομίζω ὅπως καὶ στίν πρωταρχική δημιουργία τοῦ κόσμου ἐμφανίζεται τό φῶς μέσα στό καθολικό σκοτάδι. Οἱ στενόμυαλοι ἀνθρωποι ἀναρωτιοῦνται τί φοβερό ἐργοστάσιο ἔπρεπε νά ἦταν αὐτό, πού παρήγαγε τό φῶς στόν κόσμο; Καὶ τί ἔξωτερική ἐπιφάνεια θά ἔπρεπε νά είχαν οἱ μηχανές αὐτοῦ τοῦ ἐργοστασίου; Καὶ πόστη δύναμη ἀπό ἐκατομμύρια ἀλόγων καὶ ἐλεφάντων ἔπρεπε νά τραβᾶ αὐτές τίς μηχανές; Καὶ πόσα ἐκατομμύρια κι ἐκατομμύρια χρόνια ὕσπου νά ἀνάψει τό φῶς; Κανένα ἐργοστάσιο, καμμία μηχανή, καμμία δύναμη ἐκατομμυρίων, οὔτε ἐκατομμύρια χρόνια, γενικῶς καθόλου προσπάθεια. Παρά μόνο μιά δυνατή λέξη, καὶ τό φῶς ἐμφανίστηκε καὶ γέμισε ὅλο τόν κόσμο. «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός· γεννηθήτω φῶς· καὶ ἐγένετο φῶς» (Γεν. α’ 3). Καὶ μάλιστα δέν λέει κάποια λέξη γιά νά ἀκουστεῖ, ἀλλά ἀπλά σκέπτεται. Γιατί ἡ σκέψη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἵδια μέ τόν λόγο Του. Καὶ σκέφθηκε ὁ Θεός νά γίνει τό φῶς καὶ γεννήθηκε τό φῶς. Δηλαδή, ἀθόρυβα καὶ στιγμαία.

Ἐτοι ἦταν καὶ ἡ ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Ἐτοι ἐμφανίσθηκε αὐτό τό φῶς, τό ὄποιο στούς σώφρονες ἀνθρώπους φάτισε τόν πνευματικό κόσμο. Ὁπως ἐκεῖνο τό φυσικό συμπαντικό φῶς ἐμφανίσθηκε στά μάτια αὐτοῦ τοῦ φυσικοῦ κόσμου, ἔτσι καὶ τό φῶς τῆς ἀνάστασης τοῦ Χριστοῦ ἐμφάνισε στούς σώφρονες ἀνθρώπους ἐκεῖνον τόν πνευματικό κόσμο, πού εἶναι ἡ κατοικία ἀθάνατων πνευμάτων. Γι’ αὐτό τό λόγο τοῦτο τό φῶς δέν εἶναι μικρότερο ἀπό τό ἄλλο. Καὶ τό ἔνα καὶ τό ἄλλο ἐμφανίσθηκαν ἀθόρυβα καὶ στιγμαία, κατά τίν παντοδύναμη θέληση τοῦ Δημιουργοῦ, κατά τό πάνσοφο σχέδιο Του, κατά τό ἀνείπωτο ἔλεος καὶ τήν ἀγάπην Του.

Θά ἔχετε ἀκούσει πώς χαρισματικοί ἄνθρωποι κατασκευάζουν μεγάλα καὶ μεγαλοφυή ἔργα μέ θαυμαστή εὐκολία καὶ ταχύτητα. Πόσο δέ μᾶλλον ὁ Δωρητής ὅλων τῶν δώρων, ὁ δημιουργός ὅλων τῶν μεγαλοφυῶν! Ὁραγε δέν διαβάσατε μέ τί εὐκολία καὶ ταχύτητα ἀνάστησε ὁ Κύριος τῇ θυγατέρᾳ τοῦ Ἰαείρου, τόν γιό τῆς κήρας στὶ Ναΐν καὶ τόν Λάζαρο στὶ Βηθανίᾳ; Εἴπε καὶ ἔγινε! «Πάντα γάρ δυνατά ἐστι παρά τῷ Θεῷ» (Μάρκ. 1:27), ὅ, τι πεῖ κι ὅ, τι ἀκριβῶς σκεφθεῖ. Ἐτσι ἀναστήθηκε ὁ Χριστός! Ἀκόμα πιό εὐκολὰ καὶ γρήγορα. Καί χωρίς λόγια.

Σᾶς παρακαλῶ, ἀγαπητά μου παιδιά, ἀφοῦ ξέρετε ὅτι ὁ Χριστός ἀναστήθηκε, νά σᾶς ἀπασχολεῖ τό ἐρώτημα πῶς θά ἀξιωθεῖτε τῆς ἀναστάσεως. Γιά νά ἀναστίσει κι ἐσᾶς.

Ἄφοῦ ἀναστήθηκε Αὔτος γιά σᾶς, γιά νά μαρτυρήσει ὅτι καὶ σεῖς θά ἀναστηθεῖτε μέσω Αύτοῦ, καὶ θά γίνετε ὅμοιοι μ' Αὐτόν κατά τή δόξα καὶ τήν πανέμορφη αἰώνιότητα.

Προσκυνήστε, λοιπόν, μπροστά στόν ἀναστηθέντα Κύριο καὶ ἀφιερώστε του πρωινό ψαλμό:

Τήν Ἀνάσταση Σου Χριστέ Σωτήρ  
Ἄγγελοι ύμνουν στούς οὐρανούς,  
Καί ἐμᾶς ἀξίωσε στὶ γῆ  
Μέ καθαρή καρδιά Ἐσένα νά δοξάζουμε!





Σάββα Ἀλεξάνδρου  
ΑΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο Ε'

ιά τίν 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία μαρτύριο καί πίστη εῖναι δύο  
έννοιες πού ἀλληλοπεριχωροῦνται. 'Ο "Άγιος 'Ιωάννης τῆς  
Κλίμακος, δίνοντας ἀκριβῶς αὐτή τή διάσταση τῆς πίστης,  
λέει: «Πίστις ἐστιν ἀνενδοίαστος στάσις ψυχῆς ὑπό οὐδεμιᾶς  
ἐναντιότητος κλονουμένη». Πίστη εῖναι ἢ ἀτρόμητη κατάστα-  
ση τῆς ψυχῆς πού δέν δειλιάζει μπροστά σέ όποιεςδήποτε  
ἀπειλές καί ἐννοεῖται ὅτι εῖναι ἔτοιμη νά δεχτεῖ όποιοδήποτε  
μαρτύριο γιά τίν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Δεῖγμα μιᾶς τέτοιας ψυχῆς ὑπῆρξε καί ὁ "Άγιος 'Ιερομάρτυς Γρηγό-  
ριος ὁ Ε', Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, πού εἶχε μαρτυρικό τέλος  
ἀφοῦ δέκτηκε τόν διά ἀπαγχονισμοῦ θάνατο. 'Ο "Άγιος γεννήθηκε τό  
1754 στή Δημητσάνα ἀπό πτωχή οἰκογένεια. Ἀπό μικρός ἀγάπησε τόν  
Χριστό γι' αὐτό καί, λειτουργώντας ἀφαιρετικά ὡς πρός τά πράγματα τοῦ  
κόσμου τούτου, ἀκολούθησε τόν ἐμφιλόσοφο βίο τῶν μοναχῶν.  
Παράλληλα σπουδάσε Θεολογία στήν Πατμίαδα Σχολή. Στή συνέχεια,  
χειροτονήθηκε διάκονος ἀπό τόν Μητροπολίτη Σμύρνης Προκόπιο καί,  
ὅταν ὁ τελευταῖος ἀνῆλθε εἰς τόν Οἰκουμενικό θρόνο, τόν χειροτόνη-  
σε διάδοχο του στή Μητρόπολη Σμύρνης. 'Ως 'Ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὁ  
"Άγιος βίωνε ἐμπειρικά τόν λόγο τοῦ ἴεροῦ Χρυσοστόμου: «Χρή τόν  
'Ἐπίσκοπον πάντα ποιεῖν πρός ἐν ὄρῶν μόνον, τίν σωτηρίαν τῶν μαθη-  
τευομένων καί τίν ἐκεῖθεν γενομένην δόξαν τῷ Θεῷ». Ἡ ὅλη ποιμα-  
ντορία του ἀπέβλεπε στήν πνευματική ἐξύψωση καί ἐνχρίστωση τοῦ  
ποιμνίου του. Γιά τό σκοπό αὐτό ἀναστήλωσε διάφορους ναούς καί  
ἐνδιαφερόταν ἰδιαίτερα γιά τίν ἥθική ἀκεραιότητα τοῦ κλήρου, πού  
ἵταν ὁ πνευματικός ταγός τῶν ὑπόδουλων Ἐλλήνων.

Στή συνέχεια, ἐξελέγη Οἰκουμενικός Πατριάρχης. Σπουδαῖο ἀπό  
ἄποψη πνευματική καί πολιτιστική ὑπῆρξε τό ἔργο τῆς ἵδρυσης τυπο-  
γραφείου πού ἐξέδιδε βιβλία στή δημοτική γλῶσσα, ὠφελώντας πάρα  
πολύ τόν πιστό λαό τοῦ Κυρίου. Θά 'λεγε κανείς πώς σάν 'Ιεράρχης  
ἐπαναλάμβανε τήν αὐστηρότητα τοῦ ἴεροῦ Χρυσοστόμου πού δέν ἀνε-  
χόταν ὁποιαδήποτε παρέκκλιση ἀπό τούς κανόνες καί τό ἥθος τῆς  
'Εκκλησίας. "Οπως, λοιπόν, ὁ ἴερος Χρυσόστομος τιμωροῦσε τούς  
ἀπειθάρχητους 'Ἐπισκόπους, ἔτσι κι ὁ "Άγιος Γρηγόριος ὁ Ε'. Τήν  
ἐποκή τοῦ ἴεροῦ Χρυσοστόμου οἱ ἀπειθαρχοῦντες κατέφευγαν στόν

αύτοκράτορα συκοφαντώντας τον. Ἐτσι καὶ στίν περίπτωση τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου. Οἱ ἀπειθαρχοῦντες Ἐπίσκοποι, συγκεκριμένα τέσσερις στόν ἀριθμό, διέβαλαν καὶ συκοφάντησαν τὸν Ἀγιο στὸν Σουλτάνο. Αὐτό εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τὴν ἔξορία τοῦ Ἀγίου, καταρχάς στίν Καρχηδόνα καὶ στί συνέχεια στὸ Ἀγιο Ὄρος. Στό Ὄρος ὁ Ἀγιος κηρύττει τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπισκέπτεται ὅλες τίς Μονές. Δίνει εὐλογία στὸν Ἀγιο Εὐθύμιο νά ὁμολογήσει τὸν Χριστό διὰ τοῦ μαρτυρίου.

Τό 1806 ἀνακαλεῖται στό Πατριαρχεῖο ὅπου γίνεται δεκτός μέ ἐνθουσιασμό ἀπό τούς Χριστιανούς τῆς Πόλης. Φαίνεται, ὅμως, πῶς καὶ γι' αὐτὸν ἵσχυει αὐτό πού εἴπε ὁ Ἀγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος γιά τὸν Ἀγιο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ: «Ωσανεί ἦν αὐτῷ πεπρωμένον τό διά βίου παλαίειν». Ἀντιμετωπίζει νέες φουρτούνες διότι πραξικοπηματικά ἀνέρχεται στόν θρόνο τῆς Ὁθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ὁ Μαχμούτ ὁ Β', πού ἔξαναγκάζει τὸν Ἀγιο νά παραιτηθεῖ καὶ νά ἀποσυρθεῖ πρώτα στίν Πρίγκιπο καὶ μετά στό Ἀγιο Ὄρος. Στό Ὄρος ὁ Ἀγιος, ὡς Θεολόγος τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς, βιώνει ἀκόμη ἐντονότερο τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως καὶ ἔχει ἐμπειρία τῆς θέσης τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, ὅπως αὐτή ἐκφράζεται στά «Ἀσκητικά» του: «Ἡ ἀσκησις μήτηρ τοῦ ἀγιασμοῦ ἐστιν, ἐξ ἣς γεννᾶται ἡ πρώτη γεῦσις καὶ αἴσθησις τῶν μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ». Ἀποδύεται στή νηστεία, στήν ἀγρυπνία, στήν κατά Θεόν κακοπάθεια. Στό Ὄρος βιώνει ἐντονα τή θέση τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος ἀναφορικά μέ τίν κατά Θεόν μελέτη: «Ἡ ἀνάγνωσις πέφυκε φωτίζειν καὶ ἐπισυνάγειν οὐ μετρίως τόν νοῦν, λόγοι γάρ Πνεύματος Ἀγίου ὑπάρχουσιν καὶ τούς μετερχομένους ρυθμίζουσιν». Ἡ σέ βάθος μελέτη τῶν Θεοφόρων Πατέρων ἀνεβάζει τόν νοῦ του σέ ἀνώτερες πνευματικές σφαιρές. Ὁντας Ὁρθόδοξος Ἱεράρχης καὶ ἐκφραστής τοῦ χαλκηδόνιου ἥθους, δέν ἀδιαφορεῖ γιά τά προβλήματα τοῦ ὑπόδουλου Ἐθνους καὶ τίν κατάσταση τῆς Ἐκκλησίας. Ἐνημερώνεται λεπτομερῶς καὶ προσεύχεται γιά τό πολύπαθο Ἐθνος. Τό 1818 μέλη τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας τόν πλησιάζουν καὶ τοῦ ἐκθέτουν τίς θέσεις τους γιά τίν ἐπικείμενη Ἐπανάσταση. Ἐνθουσιάζεται μέ τίν ἰδέα τῆς ἀπελευθέρωσης, ἀλλά κρίνει πώς ὁ καιρός δέν είναι ἀκόμα ὄριμος γι' αὐτό καὶ συμβουλεύει τά μέλη τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας νά κάνουν ὑπομονή γιά ἀργότερα.

Στή συνέχεια, γιά δεύτερη φορά, ἀνακαλεῖται στόν Πατριαρχικό θρόνο. Πρῶτο μέλημά του ἡ ἴδρυση σχολείων μέ στόχο νά γίνουν τά παιδιά ἀποδέκτες τῆς ἐλληνικῆς παιδείας. Αὐτό τό κάνει γιά δύο λόγους: Πρῶτα, γιά τή διατήρηση τῆς θεσμικῆς ταυτότητας τῶν ὑποδούλων καὶ ὄστερα, γιατί ὡς Ὁρθόδοξος Ἱεράρχης καὶ καταρτισμένος Θεολόγος, ἀποδέχεται καὶ ἀναγνωρίζει τή θέση τοῦ Ἀββᾶ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου ὅπι: «Ἡ γνῶσις λεπτοτέρα τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων ἐστιν». Ὁτι δηλαδή ἡ γνῶση ἔξευγενίζει τό ἀνθρώπινο πρόσωπο δίνοντάς του τή δυνατότητα νά ἔχει μιά ποι πνευματική θέσην τῆς ζωῆς καὶ τοῦ κόσμου. Καὶ πάλι, βρίσκεται μπροστά σέ δυσάρεστες καταστάσεις. Τήν 1n

Φεβρουαρίου τοῦ 1821 ξεσπᾶ ἀπροετοίμαστη ἡ Ἐξέγερση τῶν Ἑλλήνων στίς Παραδουνάβιες Ἡγεμονίες. Οἱ Τοῦρκοι ἀντιδροῦν ἀμέσως, προβάνουν σέ αἴματηρά καὶ φρικτά ἀντίποινα. Σφάζουν ὅλους τούς Ἑλληνες προύχοντες πού εἶχαν σχέσεις μέ τίς ἐν λόγῳ Ἡγεμονίες, ἐνῷ παράλληλα συλλαμβάνουν τέσσερις Ἐπισκόπους. Στή συνέχεια, ὁ Σουλτάνος διατάσσει νά συγκεντρωθοῦν στό Φανάρι ὅλες οἱ διαπρεπεῖς Ἑλληνικές οἰκογένειες μέ στόχο νά προβεῖ σέ γενική σφαγή. Ἐδῶ ἀκριβῶς φαίνεται καὶ ἡ γενναιότητα τοῦ Ἅγιου, πού παρεμβαίνει στήν Ὕψηλή Πύλη καὶ ἔγγυᾶται οὐσιαστικά, μέ κίνδυνο τῆς δικῆς του ζωῆς, τήν ἀφοσίωσή του στήν Ὁθωμανική αὐτοκρατορία. Ὁ Σουλτάνος δέν ἱκανοποιεῖται καὶ ἔξαναγκάζει τόν Ἅγιο νά ὑπογράψει τόν ἀφορισμό τοῦ πρωτεργάτη τῆς Ἐπανάστασης Ἀλεξάνδρου Ὕψηλάντη καὶ τῶν συντρόφων του. Ὁ Ἅγιος τό πράττει γιά νά γλιτώσει ἀπό τή σφαγή τίς Ἑλληνικές οἰκογένειες τῆς Πόλης πού ἀναφέραμε πιό πάνω. Τελικά, στή 25 τοῦ Μάρτη γίνεται γενική Ἐξέγερση στήν Πελοπόννησο. Οἱ Τοῦρκοι καὶ πάλι προβάνουν σέ ἀντίποινα. Σφαγιάζουν διαπρεπεῖς Ἑλληνες τῆς Πόλης. Ὁ Ἅγιος διαβλέπει πώς ὄπωσδήποτε στή συνέχεια θά ἐρχόταν καὶ ἡ δική του σειρά. Τοῦ γίνονται προτάσεις νά διαφύγει γιά νά σωθεῖ ἀλλά ἀρνεῖται πεισματικά. Μ' αὐτόν τόν τρόπο δείχνει νά εἶναι ἀτρόμυτος μπροστά στόν ἐπικείμενο θάνατο πού τόν ἀναμένει. Αὐτή του ἡ στάση, ἀπό θεολογική ἀποφη, δείχνει, κατά τόν Ἅγιο Ἰωάννη τῆς Κλίμακος, πώς ἥταν ψυχή πού ζοῦσε μέ μετάνοια καὶ νήψη. Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέει: «Ο τρόπος ἐνώπιον τοῦ θανάτου μαρτυρία ἀδιάσειστός ἐστιν ἀμετανοίτων πταισμάτων». Ἔννοεῖται πώς στήν ἀντίθετη περίπτωση, ἵσχει αὐτό πού ἀναφέρθηκε πιό πάνω. Ἐπιπρόσθετα, δείχνει, πώς ὡς Ἅγιος τῆς Ὁρθοδοξίας, πίστευε καὶ ἀσπαζόταν τή θέση τοῦ Μεγάλου Βασιλείου: «Ὕπνος ἐστιν τοῖς δικαίοις ὁ θάνατος, μᾶλλον δέ καὶ ἐκδημία πρός κρείτονα βίον».

Τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα, στή 10 Ἀπριλίου, τέλεσε μέ μεγαλοπρέπεια τήν Ἀναστάσιμη Θεία Λειτουργία. Ὄταν τελείωσε τοῦ μετέφεραν τήν εἰδοποιηση σέ Πελοπόννησος ἐπαναστάτωσε. Τότε ἀπάντησε: «Νῦν καὶ ἀεί γενηθήτω τό θέλημα τοῦ Κυρίου». Στή συνέχεια, τοῦ ἀναγγέλθηκε ἡ ἔκπτωσή του καὶ ὁδηγήθηκε στής φυλακές, ὅπου δέχτηκε φρικτά βασανιστήρια, παραμένοντας σιωπηλός. Οἱ Τοῦρκοι, στή συνέχεια, εἶχαν τό θράσος νά ζητίσουν ἀπό τόν Ἅγιο νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό καὶ νά δεχτεῖ τήν πλάνη τοῦ Μωάμεθ, πράγμα πού ὁ Ἅγιος ἀπέρριψε. Μετά τήν ἐκλογή τοῦ νέου Πατριάρχη, ὁ Ἅγιος ἀπαγχονίστηκε στήν Πύλη τοῦ Πατριαρχείου, ἡ ὅποια ἔκτοτε παραμένει κλειστή εἰς μνήμην αὐτοῦ τοῦ φρικτοῦ ἐγκλήματος. Τήν ὕστατη στιγμή ὁ Ἅγιος ὑψώσε τά κέρι του στόν οὐρανό, εὐλόγησε τούς Χριστιανούς καὶ εἶπε: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ δέξου τό πνεῦμά μου».

Μετά τόν ἀπαγχονισμό του, Τοῦρκοι καὶ Ἐβραῖοι λιθοβολοῦσαν τό σκίνωμά του, ἐνῷ ὁ Τοῦρκος δῆμος καθόταν μπροστά στό ἄγιο Λείψανό του καπνίζοντας ἀρειμανίως. Ἀφοῦ ἔμεινε γιά τρεῖς μέρες κρεμα-

σμένος, ἔχοντας γύρω ἀπό τόν λαιμό του τό κατηγορητήριο, οἱ Ἐβραῖοι ἀγόρασαν τό λείψανό του γιά 800 γρόσια καὶ τό ἔσυραν ἀνά τάς ὁδούς τῆς Πόλης καὶ τελικά τό πέταξαν στό Βόσπορο. Θαυματουργικῶ τῷ τρόπῳ, τό ἄγιο Λείψανο, παρόλο πού δέθηκε μέ βαριά πέτρα, δέν βυθίστηκε ἀλλά ἐπέπλεε. Τελικά, περισυνελέγη ἀπό ἑλληνικό πλοϊο, μέ ρωσική σημαία καὶ μεταφέρθηκε στήν Ὁδοσσό. Τό 1871 τό σεπτό σκήνωμα τοῦ Ἅγιου μεταφέρθηκε στήν Ἀθήνα καὶ τοποθετήθηκε στόν Μητροπολιτικό ναό τῆς πόλης.

Ο Ἅγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς, στό ἔργο του «Οδός Θεογνωσίας», λέει πώς: «Οἱ Ἅγιοι εἶναι ἡ δογματική καὶ ἡ θική διδασκαλία τῆς Ἑκκλησίας στήν πράξη, τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο ἐφηρμοσμένο». Τέτοια μορφή ὑπῆρξε καὶ ὁ Ἅγιος Γρογόριος ὁ Ε'. Ἐνας θεωμένος ἄνθρωπος πού βίωνε καθημερινά τό δόγμα καὶ τό ἥθος τῆς Ἑκκλησας, πού ἔδραζεται στήν ἀγάπη. Ο Ἅγιος ἦταν τό ἴδιο τό Εὐαγγέλιο ἐφηρμοσμένο, ἀφοῦ ὁ ὅλος βίος του ἦταν ἔνας συνεχής ἀγώνας γιά τήν τέρπηση τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ὅποιου μιμήθηκε τή θυσία γιά τό δοῦλο γένος.

ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ  
Θεολόγος





## ΤΟ ΕΠΙΓΕΙΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ ΤΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΗ



όν θάνατό του ὁ μακάριος πατέρι προεῖδε καί προμήνυσε σέ πολλούς μέ διάφορους τρόπους. Τίς ἐτοιμασίες γιά τό ταξείδι τοῦ οὐρανοῦ εἶχε κάνει ἀπό τά νεανικά του χρόνια. Ὄλη του ἥ zωή ἦταν μιά ἐτοιμασία γιά τό καλωσόρισμα του θανάτου, πού τόν ἀνέμενε μέ λαχτάρα.

Ο ἵερομόναχος Ἀντώνιος διηγεῖται: «Λίγο καιρό πρίν τή θανή του μ' ἔπιασε τό χέρι σφικτά καί μοῦ τό φιλοῦσε. Ἐγώ τό τραβοῦσα, δέν τόν ἄφονα. Κάθου, μοῦ λέει, εἶναι ὁ τελευταῖος ἀσπασμός. Καί ἦταν ἀλήθεια». Ἀλλος διηγεῖται: «Συχνά ὁ Γέροντας ἔλεγε: Τήν ὥρα τοῦ θανάτου μου, πολύ θά λυπηθῶ γιά τά παιδιά μου. Ἀλλοτε: Ὅταν παύσω νά λειτουργῶ, θά πεθάνω. Ἔτσι καί ἔγινε. Καί ἄλλοτε: Πατέρα δέν θά βρῆτε, πνευματικό θά βρῆτε... Ἐγώ ἀνήκω ἀλλοῦ...».

«Θά φύγω, ἔλεγε ἀλλοῦ, ὅταν δέν θά εἶμαι χρήσιμος». Ἡ πρόρροπτη αὐτή ὅμως λάθευε, λένε πνευματικά του τέκνα. Γιατί πότε θά μποροῦσε νά μνή ἦταν χρήσιμος. «Ἐδῶ θά γεμίσω κόσμο», ἔλεγε δείχνοντας τόν περιβόλο τοῦ ναοῦ καί μιλώντας γιά τήν κηδεία του. «Ἐδῶ θά γεμίσω ύψηλά σπίτια», δείχνοντας τή γύρω περιοχή καί μιλώντας γιά τίς πολυκατοικίες πού ἔπνιξαν τό μετόχι μετά τόν θάνατό του.

«Λίγο πρίν κοιμηθῆ, διηγεῖται εὐλαβής ἱεροψάλτης, ὁ ἄγιος ἄνθρωπος, ὁ πνευματικός καί εὐεργέτης μου, ἔφευγα ἀπό τήν Ἀθήνα καί ἦλθα νά πάρω τήν εὔχη του. Μ' ἔπιασε ἀπ' τό χέρι καί μοῦ τό ἔσφιγγε ὥρα. Πρώτη φορά τόν εἶδα τόσο χαρούμενο καί τόσο λυπημένο. Πρώτη φορά μέ χαιρετοῦσε ἔτσι. Ἦταν πού δέν θά τόν ζανάριζε. Δυστυχῶς δέν βρέθηκα στήν κηδεία του, ὅπου ἔγινε λαϊκό προσκύνημα. Ὁμως εἶναι ἀλήθεια πώς προγνώριζε τήν ἀναχώρησή του ἀπό τή ματαιότητα καί μέ ἀποχαιρέτησε μέ τόσο ἐγκάρδιο τρόπο».

Τά ἔτη τῆς zωῆς του ἀριθμοῦνται σέ ὄγδονταέξην. Καθημερινά ύψηλότερα φιλοσοφοῦσε. Δίδασκε τά τέκνα του νά φυλᾶνε μέ ἀγάπη τίς θεῖες ἐντολές. Ἡ μέτρια τροφή του γινόταν ὅλο καί λιγώτερο. Ἡ σφιδρότητα τῆς ἀσθένειάς του τόν ταλαιπωροῦσε ἀρκετές ἡμέρες, ἀλλά δέν τοῦ διέκοπτε τήν προσευχή καί συχνά ποιοῦσε τό σημεῖο τοῦ σταυ-

ροῦ. Δίχως κανένα παράπονο, μέ ύπομονή, μέ τόν καλό λόγο καί ἡρεμία καρτεροῦσε τό τέλος.

Λίγες ἡμέρες πρίν τήν κοίμησή του, βαρειά ἀσθενής, μεταφέρθηκε σέ κλινική τοῦ Πειραιᾶ. Τέσσερις ἡμέρες πρίν, κατόπιν θείου ὄράματος, ἐπισκέφτηκε τή μονή τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου στήν Αἴγινα. Παρά τήν κακοκαιρία καί τήν καταβολή του καί τήν ἄρνηση τῶν ιατρῶν, ἐπέμενε γι' αὐτό τό προσκύνημα πολύ. «Τόν κατεβάσαμε μέ πολυθρόνα, γράφει τέκνο του, ἀπό τήν κλινική καί μέ ραγδαίαν βροχήν. Τόσο ἦτο ἡ ἐπιθυμία του νά προσκυνήστη τόν Ἀγιον. Αἱ δέ μοναχαί παρακολουθοῦσαν μέ ἀγωνία καί πόνο ὅλη τήν πορείαν τῆς ἀσθενείας του... „Οταν φθάσαμε εἶχαν συγκεντρωθεῖ ὅλες καί περίμεναν. Ἡτο ἀπόγευμα. Ἡ συγκίνησις ἦτο μεγάλη βλέποντας τόν Γέροντα ταλαιπωρημένον καί σχεδόν ἔτοιμοθάνατον μέ δάκρυα νά γονατίζη καί νά προσκυνᾶ τήν ιεράν κάραν τοῦ Ἀγιον. Ἡ εἰκόνα ἦτο κατανυκτικοῦτάη εἰς τήν ἐκκλησία».

Στίς τελευταῖς του ὕρες, στό στενό χῶρο τοῦ νοσοκομειακοῦ δωματίου εἶχαν συναχτεῖ πολλά πνευματικά του τέκνα. Δύο ἡμέρες πρίν κάλεσε ὅλα του τά παιδιά νά λάβουν γιά τελευταία φορά τήν εὔχη του. Ἐνῶ ἦταν σέ κωματώδη κατάσταση -ἡ πίεσή του εἶχε κατέβει στό τρίασέ μερικούς ἔλεγχο κάτι ἀπό ἐκεῖνα πού τόν φώτιζε ὁ Θεός. Οἱ ιατροί ἀποροῦσαν μέ τίς ἀπαντήσεις του. Πλησιάζοντάς τον ὠφελοῦντο μᾶλλον παρά τόν ὠφελοῦσαν καί συγκινημένοι ἔλεγαν: «Πραγματικῶς ἄγιος ἄνθρωπος εἶναι. Αὐτό πού βλέπομεν εἶναι θαῦμα».

«Οταν τόν ἐπισκέφτηκε μπτέρα μέ τίς δύο κόρες της, πού τίς ἔβαλε νά γονατίσουν δίπλα ἀπ' τό κρεββάτι του, τῆς εἶπε: «Ταπείνωσις, ταπείνωσις, ταπείνωσις». Ἡ ρήση αὐτή τοῦ Γέροντος εἶχε μεγάλη σημασία γιά τό πρόσωπο αὐτό πού πολύ ταλαιπωρήθηκε γιά τό ἀταπείνωτο φρόνημά του.

«Ο μακαριστός ἀρχιμανδρίτης Χερουβείμ διηγεῖτο πώς, ὅταν τόν πλοσίασε νά πάρη τήν εὔχη του, λέει ὁ Γέροντας, τοῦ μετέπειτα π. Ὄνουφρίου, πού τοῦ παραστεκόταν. «Πέξ του νά μήν κουράζεται». Οἱ ιατροί τόν εἶχαν «κλινικῶς νεκρό» κι ἐκεῖνος δέν ἔπαιε νά χαριτολογῆ. Στό εύχέλαιο, πρίν τήν ἀπόλυτη, εἶπε ἀπ' τήν κλίνη του: «Καί Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου», πού εἶχε λησμονήσει ὁ ἵερεύς νά μνημονεύστη. Καί ὁ ἀρχιμανδρίτης Φιλάρετος ἀναφέρει πώς ζήτησε καί τοῦ ἔγινε ὅλη ἡ ἀνάγνωση τῆς ἔξοδίου ἀκολουθίας, τήν ὁποία παρακολουθοῦσε μέ μεγάλη κατάνυξη.

«Ήταν βυθισμένος ὅλες αὐτές τίς προθανάτιες ὕρες στή σιωπή καί στήν ἀγαλλίαση καί μέσα σέ ἀνείπωτη είρηνη. Τό πρόσωπό του ἦταν φωτεινό καί καθαρό σάν μικροῦ παιδιοῦ. Μερικές φορές ἔκανε κινήσεις μέ τά κέρια του σάν κάτι νά προσκαλοῦσε, σάν κάτι τό ὥραιο νά ἔβλεπε. Ποιός μποροῦσε νά γνωρίζη τά ὄράματα τοῦ φωτός καί τῆς χαρᾶς τῶν στιγμῶν ἔκείνων; Πολλοί ἦταν λυπημένοι καί περίμεναν ἀπ' ἔξω ἦ-

στά σπίτια τους προσευχόμενοι. Ἡθελαν νά εῖναι πλάι του. Ἡ λύπη τους παραμένει μέχρι σημερα, γιατί δέν κατάφεραν νά εῖναι τότε πλοπούσιον του.

“Οταν αἰσθάνθηκαν ότι πλησιάζει τό τέλος του, ἔνας ἄρχισε νά λέπι μυστικά τό Σύμβολο τῆς πίστεως. Εἶχε πεῖ ὁ Γέροντας πώς πρέπει τίς τελευταῖες στιγμές τοῦ ἀνθρώπου νά λέγεται τό «πιστεύω». Εἶναι ἡ ὄμολογία πίστεως τοῦ Ὁρθοδόξου χριστιανοῦ. Ἐκανε τότε τόν σταυρό του δύο φορές -τίνι τρίτη δέν πρόλαβε νά τελειώσῃ- ἔκλεισε τά μάτια του, χαμογέλαγε, σταύρωσε τά χέρια καί παρέδωσε τό πνεῦμα του. Ἀναπάύτηκε δίχως ρόγχο, μέσα σέ ήσυχία, παρά τούς μεγάλους πόνους του. Οἱ τελευταῖες λέξεις ήταν: «὾Ω μακαρία ταπείνωσις!...».

Ἡ ὥραιοποιημένη ψυχή του ἀπό τούς πολύχρονους ἀγῶνες ἀφοτε τό πολύαθλο σῶμα ὥρα 11.40' πρωϊνή, ἡμέρα Κυριακή, μετά τή λειτουργία καί τόν ἀγιασμό τῶν Θεοφανείων, 6.1.1957. Ἀνέβαινε ἡ ψυχή του σέ ἀνοικτούς οὐρανούς. «Τοῖς πᾶσι γέγονε τά πάντα, ἵνα πάντως τινάς σώσῃ». Τίνι παραμονή εἶχε τελεστεῖ τό ἱερό εὐχέλαιο καί εἶχε μεταλάβει τῶν ἀχράντων μυστηρίων. Πρόλαβε νά πιῇ καί ἀγιασμό. Σάν νά τόν περιμένε. Ὁ θάνατός του βύθισε σέ θλίψη τά τέκνα του. Ἡ ἀξία του ἀμετρητη. Ἀναπλήρωνε πολλά βιβλία καί πολλές διδαχές μόνη ἡ παρουσία του. Ἡ ἀπουσία του αἰσθητή σάν τίνι ἔλλειψη τοῦ ὁξυγόνου. Τίποτε δέν μπορεῖ ν' ἀντικαταστήσει τόν Γέροντα.





## ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΕΥΒΟΙΑ<sub>1</sub>

Μ

ιά φορά», ἔλεγε ὁ Γέροντας, «εύρισκόμουν στίν εἰσοδο τῆς Μονῆς καὶ βλέπω νά μπαίνει ἀπό τήν εἰσοδο μιά γριά. Τή καιρέπτσα καί τῆς λέω:

- Ἐλα, γιαγιά, νά σέ κεράσουμε, νά σου δώσουμε νά φᾶς, νά σου δώσουμε καὶ τρόφιμα γιά τό σπίτι σου καί ὅ, τι ἔχεις ἀνάγκη, νά σέ βοηθήσουμε. Ἐλα νά προσκυνήσεις στήν ἐκκλησία πρῶτα καί μείνε ἀπόψε ἐδῶ. Νά σέ βάλουμε σ' ἔνα δωματιάκι νά κοιμηθεῖς.

Τότε μοῦ λέει ἥ φαινομένη γριά:

- Μπά, δέ μένω ἐδῶ, δέ μπορῶ νά μείνω, γιατί ἐσεῖς συνέχεια ντούν, ντούν χτυπᾶτε τίς καμπάνες. Ἀπλῶς ἥρθα νά σᾶς δῶ καί θά φύγω, ἐγώ θά πάω στήν τάδε γυναικεία Μονή, καί μοῦ εἶπε σέ ποιά. Ἐκεῖ μοῦ κάνουν μεγάλη ὑποδοχή καί μένω μιά βδομάδα. Σκέφτηκα, λέει ὁ Γέροντας, ἥ γιαγιά σάν γυναίκα, καλλίτερα ἀναπαύεται στό γυναικείο Μοναστήρι, γι' αὐτό δέ θέλει νά μείνει ἐδῶ. Αὐτά τά λέγαμε καθώς προχωρούσαμε πρός τήν εἰσοδο τῆς ἐκκλησίας. Ἡ γιαγιά συνέχισε νά λέει:

- Μόλις πάω στό Μοναστήρι ἄρχίζω νά κάνω στίς μοναχές (κι ἔδειχνε μέ τό δάχτυλό της ὅτι τίς σουβλίζει) κι ἄρχίζουν τά σκάνδαλα ἀμέσως μεταξύ τους κι ἄρχιζει τό πανηγύρι.

Τότε ἔκπληκτος μ' αὐτά πού μοῦ ἔλεγε τήν κοιτάζω καλλίτερα στό πρόσωπο καί βλέπω ὅτι εἶχε κάπι ματάκια πολύ μικρά καί βαμμένα, φοροῦσε μεγάλα σκουλαρίκια κι ἀπό τή μύτη της ἥταν περασμένη μιά κλωστή πού ἥταν δεμένη στά σκουλαρίκια. Ἐκανα ἀμέσως τό Σταυρό μου λέγοντας:

- Κύριε ἐλέόσον, τί γριά εἶναι αὐτή; Ἄμεσως τότε ἄρχισε νά διαλύεται καί κάθηκε ἀπό μπροστά μου σάν καπνός. Ἦταν ὁ διάβολος.

Τότε πάω καί λέω στούς πατέρες:

- Μόλις εἶδα τό διάβολο καί μιλοῦσα μαζί του νομίζοντας ὅτι εἶναι γριά καί μοῦ εἶπε αὐτό κι αὐτό».

Σχολίασε τότε ὁ Γέροντας τό πόσο ἀπομακρύνουν τόν πειρασμό οἱ ἡμερονύκτιες Ἀκολουθίες καί ἥ καθημερινή Θεία Λειτουργία. Ὁ ἴδιος

<sup>1</sup> Από τό βιβλίο «Ἐνας ἄγιος Γέροντας, ὁ μακαριστός π. Ἰάκωβος Ἕγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Δαβΐδ Γέροντος, ἐκδοση τῶν πατέρων τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Δαβΐδ Γέροντος, Λίμνη Εύβοιάς 1996, σελ. 74-79.

ό διάβολος όμολόγησε ότι δέν μπορεῖ νά μείνει στή Μονή «ἐπειδή συνέχεια ντούν - ντούν οί καμπάνες», ἐνώ ἀντίθετα πόσο χαίρεται μέ τά σκάνδαλα καί τίς παρεξηγήσεις, πού τάχει γιά πανηγύρι. «Πάντως», ἔλεγε ὁ Γέροντας, «ἔρχεται καί σέ μᾶς, κάνει τή βόλτα του μήν τυχόν βρεῖ κανέναν ἀφύλακτο, γιά νά μπορέσει νά κάνει τή δουλειά του».

«Ἄλλη μιά φορά», εἶπε ὁ Γέροντας, «ὅταν βράδυ καί κάναμε μέ τούς πατέρες τό ἀπόδειπνο, ὅταν ἔνας ἀπό τούς ἀδελφούς θέλησε νά πάει στό κελλί του νά πάρει κάποιο βιβλίο. Ἀνοίγοντας τήν πόρτα τοῦ κελλίου μου νά βγει ἔξω, βλέπω ἀπ' ἔξω τόν πειρασμό μέ γυναικεία μορφή, πού ἀσεμνα μοῦ ἔδειξε τά ὄπισθιά της λέγοντας ἀδιάντροπα λόγια. Πῆρα στά χέρια μου τήν εἰκόνα τῆς Παναγίας μας καί βγῆκα ἔξω λέγοντας: «Ὑπό τήν σήν εὐσπλαχνίαν καταφεύγομεν, Θεοτόκε, κ.λ.π.», ὅπότε, ὅπως φεύγει ἡ ὀδίβιδα σφυρίζοντας, ἔξακοντίστηκε ὁ πειρασμός, πέρασε πάνω ἀπό τά κεραμίδια τῆς Μονῆς καί ἔσκασε στό ἀπέναντι βουνό μέ ἐκκωφαντικό θόρυβο».

«Ἄλλο ἔνα πρωινό, χαράματα», εἶπε ὁ Γέροντας, «βγαίνοντας ἀπό τό κελλί νά πάω στήν ἐκκλησία, βλέπω ἔνα μεγάλο μαῦρο σκυλί νά στέκεται ἔξω ἀπό τήν πόρτα μου. Πρίν βγῶ ἀπό τήν πόρτα τοῦ κελλίου μου βέβαια, ὅπως πάντα, ἔκανα τό Σταυρό μου. Βλέποντας λοιπόν τό σκυλί, τό σκούντησα μέ τό πόδι μου λέγοντας:

- Ἐδῶ κοιμήθηκες ἀπόψε;

Καθώς προχώρησα λέγοντας «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ...» καί ξανακάνοντας τό Σταυρό μου γυρίζω καί βλέπω ὅτι τό σκυλί ἔξαφανίστηκε. «Ήταν ὁ πειρασμός πού περίμενε γιά νά μέ ρίζει κάτω ἀπό τή σκάλα, ἀλλά ἡ δύναμη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μέ φύλαξε», εἶπε ὁ Γέροντας.

Στά ίερά μοναστήρια καί στούς ίερούς ναούς πρέπει μέ σεμνότητα καί μέ εὐπρέπεια νά εἰσέρχονται οι προσκυνητές. «Κάποτε ἦρθε», διηγεῖτο ὁ Γέροντας, «ἔνας νέος ἐπιστήμονας, ἀγροτικός γιατρός, γιά ἐπίσκεψη στό Μοναστήρι, φοροῦσε δέ κοντομάνικο πουκάμισο. Ἐκείνη τή στιγμή στήν αὐλή τῆς Ἱερᾶς Μονῆς ὥταν μιά δαιμονισμένη γυναίκα ἡ ὅποια ὅρμησε, ἄρπαξε τό νεαρό ἀπό τό μπράτσο καί τόν κρατοῦσε μέ φοβερή δύναμη λέγοντας:

- Βρέ ἐσύ, ἄθεε, πού δέν πιστεύεις τίποτε, θά γράψεις συνταγή νά θεραπεύσεις τόν κόσμο, πού μοῦ ἦρθες μέ τό κοντό σου πουκαμισάκι;

Μέ πολύ κόπο κατορθώσαμε νά τόν ἀπαγκιστρώσουμε ἀπό τά χέρια τῆς δαιμονισμένης, ὅπότε ὁ καμένος ἔφυγε πανικόβλητος».

\* \* \*

Τόνιζε ὁ Γέροντας ὅτι μεγάλη σημασία στήν πνευματική ἔξέλιξη τῶν ἀπογόνων ἔχει ἡ πνευματική κατάσταση καί ἡ βιοτή τῶν γονιῶν καί γενικά τῶν προγόνων τους. Συνιστοῦσε στούς γονεῖς νά προσέχουν τή ζωή τους, ὅσο τό δυνατόν, καί νά συμβουλεύουν τά παιδιά τους νά

συναναστρέφονται καί νά συνάπτουν οἰκογενειακές σχέσεις μέ παιδιά ἐναρέτων οἰκογενειῶν. «Ἐχει μεγάλη σημασία ἡ ρίζα», ὅπως ἔλεγε ὁ Γέροντας.

\* \* \*

Ἄξιει ν' ἀναφερθοῦμε καί στὸν ἄγιο πού ἀνέδειξε ἡ οἰκογένεια τοῦ Γέροντα. Δύο ἀδέλφια ἀπό τὸ σῷο του εἶχαν ἀποφασίσει νά πάνε στούς Ἀγίους Τόπους καί ν' ἀφιερωθοῦν στὸ Θεό. Ὁ ἔνας ἔμεινε λίγο καιρό. Ὁ ἄλλος ἀφοῦ προσκύνησε τὸν Πανάγιο Τάφο, δέν ξαναβγῆκε ἀπό τὸ Ναό τῆς Ἀναστάσεως, ἀλλά ἔζησε ὅλα του τὰ χρόνια ὡς Ἀγιοταφίτης ἀδελφός ζώντας ὡς ἔγκλειστος ἀσκητής. «Ο Πατριάρχης», ἔλεγε ὁ Γέροντας, «βλέποντας τὴν ἀγιασμένην του ζωήν, τοῦ οἰκονομοῦντε τὰ πρός τὸ ζῆν μέ λίγο ψωμάκι καί κανένα αὐγούλακι τὴν καταλύσιμη περίοδο. Ἐτσι εὐφρέστησε τὸ Θεό καί κοιμήθηκε ὁσιακά».

\* \* \*

Εἶπε ὁ Γέροντας: «Δέν ἐπιτρέπεται ὁ ἔνας πνευματικός ν' ἀλλάζει τὸν κανόνα τοῦ ἄλλου πνευματικοῦ. Ἡρθε σέ μένα μιά γιρία καί ἔξομολογήθηκε, καί τῆς ἔβαλε κανόνα νά μήν κοινωνήσει γιά τρία χρόνια. Ὁ ιερέας καί πνευματικός τῆς ἐνορίας της ράωτησε τῇ γιαγιά γιατί δέν κοινωνάει. Αὐτή τοῦ ἀπάντησε:

Μ' ἔβαλε “κάνονα” ὁ πατέρι Ἰάκωβος, νά μήν κοινωνήσω τρία χρόνια.

- Γιατί σου ἔβαλε τέτοιο κανόνα; τή ρώτησε.

Κι ὅταν ἡ γιαγιά εἶπε τὴν αἵτια, τῆς ἀπαντάει ὁ ἐφημέριος:

- Ὁχι, γιαγιά, μή στενοχωρίεσαι, ὁ πατέρι Ἰάκωβος εἶναι ἀγράμματος καλόγερος, τί ξέρει ἀπ' αὐτά, ἐγώ εἶμαι μορφωμένος καί σου λύνω τὸν κανόνα. Νά ἔρθεις τὴν Κυριακή νά σέ κοινωνήσω.

“Οταν ἡ γιαγιά πῆγε τὴν Κυριακή νά κοινωνήσει, ἔνοιωσε στὸ σόμα της τὴν Ἀγία Λαβίδα ἄδεια καί κρύα. Ἐνα «χλιαράκι» (κουταλάκι) ἄδειο καί κρύο, ὅπως εἶπε, οὔτε κατάλαβε γεύση Θείας Κοινωνίας στὸ σόμα της κι αὐτό τῆς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση. “Οταν ἐπαναλήφθηκε τὸ ἴδιο γεγονός ἄλλες δυού Κυριακές ἀνοσύχησε καί ξαναέβηκε στὸ Μοναστήρι καί μοῦ ἔξομολογήθηκε τὰ γεγονότα.

Τότε τῆς εἶπα:

- Παιδί μου, ὁ κανόνας δέ λύνεται. Πρέπει νά κάνεις τὸν κανόνα πού σου ἔβαλα. Οἱ κανόνες πρέπει νά ἐφαρμόζονται».

\* \* \*

Αναρίθμητα τά θαυμαστά ἀπό τή μακροχρόνια ἔξομολογητική πείρα τοῦ Γέροντα. Ἄσ ἀναφέρουμε μερικά.

«Ἡρθε μιά γιαγιά», ἔλεγε ὁ Γέροντας «καί μοῦ εἶπε ὅτι πῆγε ν' ἀνάψει τά καντόλια σ' ἔνα ἀπό τά ξωκκλήσια τοῦ χωριοῦ της ἀνήμερα Μεγάλη Παρασκευή. Ἀπό γυναικεία περιέργεια ἔβαλε τό κεφάλι της ἀπό τό πορτάκι καὶ κόπταξε μέσα στό Ἱερό. Βλέπει τότε πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα, νά κάθεται ἔνα παλληκάρι ὡς τριάντα χρονῶν πού εἶχε πληγές στίς παλάμες του καὶ στά πόδια του καὶ μιά πληγή στό πλευρό του, καὶ ἀπό τίς πληγές ἔτρεχαν αἴματα. Κατάπληκτη ἡ γιαγιά τοῦ λέει:

- Ποιός εἶσαι ἐσύ καὶ πῶς τολμᾶς νά κάθεσαι πάνω στήν Ἁγία Τράπεζα;

Τότε τῆς ἀπαντάει αὐτός:

- Ἐγώ πάντα ἐδῶ κάθομαι, γιατί ἐδῶ εἶναι ἡ θέση μου.

Τότε ἡ γιαγιά του λέει:

- Ποιός σέ πλήγωσε τόσο;

Καί τῆς ἀπαντάει:

- Ἐσύ μέ πλήγωσες μέ τίς ἀμαρτίες σου.

Ἀξιώθηκε ἡ γιαγιά καὶ εἶδε τόν Κύριο ἐπειδή ἦταν ἐν μετανοίᾳ.





## ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΠΑΪΣΙΟ



κ. Ε. Α. ὁδοντίατρος ἀπό τὸν Θεσσαλονίκη, διηγήθηκε τά  
ἔξης: «Ἡμουν στεναχωρημένος, διότι τὰ παιδιά μου ἔταν  
καὶ τὰ δυό ἄρρωστα. Πῆγα στὸ Ὄρος νά δῶ τό παππούλη  
(γ. Παΐσιο). Ἐξω ἀπό τὸ Κελλί του περίμεναν πολλοί.  
Ὑστερα ἀπό λίγο ἀνοιξε ἡ πόρτα καὶ ἐμφανίσθηκε. Εἶπε:  
“Παλληκάρια ἔνα μέ δυό λεπτά θά σᾶς βλέπω, ὅχι παραπά-  
νω...”.

»Στόν τέταρτο γύρισε καὶ μοῦ εἶπε: “Ἐλα, Εὐάγγελε...”,  
χωρίς νά μέ ξέρη, πρώτη φορά πήγαινα. Πῆγα λοιπόν καὶ  
τοῦ εἶπα: “Παππούλη, ἐμένα δέν μοῦ φθάνουν δυό λεπτά. Χρειάζομαι  
πολλή ὥρα, διότι εἴμαι πολύ στενοχωρημένος. Ἡρθα νά σᾶς πῶ ὅτι θά  
κάψω τρεῖς Ἔκκλησίες. Πές τόν Θεούλη νά πάψη νά κτυπᾷ τά παιδιά  
μου. Τί τόν ἔκαναν;”.

»Μέ ἄκουσε προσεκτικά καὶ μοῦ εἶπε:

- Ἀκουσε, Εὐάγγελε. Δεύτερη φορά μέ ἀποκαλεῖ μέ τό ὄνομά μου,  
χωρίς νά τό γνωρίζη. Τά παιδιά σου θά γίνουν καλά.

»Μετά μοῦ κάρισε ἔνα σταυρό χειροποίητο δικό του, μέ Λείψανα τοῦ  
Ἀγίου Ἀρσενίου. Ἐτσι ἔταν ἡ πρώτη μου γνωριμία μέ τόν ἀγαπημένο  
μου παππούλη.

»Ἡ κόρη μου εἶχε ψωρίαση. Κάθε δυό-τρεῖς ὥμέρες τό κορμάκι της  
γινόταν ἀπό πάνω μέχρι κάτω σάν του φιδιοῦ. Εἶχαν περάσει 15 ὥμέρες  
ἀπό τὸν πρώτη μου ἐπίσκεψη καὶ δέν εἶχαν ἐμφανισθῆ καθόλου τά  
σημάδια τῆς ἀσθενείας, της, ἐκτός ἀπό ἔνα σπυράκι στό γόνατο. Πήρα  
μαζί μου μιά πετσέτα καὶ ξαναπῆγα στό Ὄρος γιά νά εύχαριστήσω καὶ  
νά πλύνω τά πόδια τοῦ παππούλη, πρᾶγμα πού φυσικά δέν δέχθηκε. Τόν  
βρῆκα νά σκάβη καὶ, πρίν προλάβω νά τοῦ πῶ τίποτε, μοῦ εἶπε: “Εὐάγ-  
γελε, τί ἔρθες νά μοῦ πῆς; Ὁτι ἡ κόρη σου ἔχει στό γόνατό της ἔνα  
σπυράκι; Ὁ Θεός τό ἄφοσε αὐτό, γιά νά θυμάται τόν ἄρρωστια της”.

»Ο γιός μου ἔπασχε ἀπό χρόνιο σοφαρό νόσημα. Ἡ ἔκβαση τῆς  
ἀρρώστιας ἔταν ἀμφίβολη. Οἱ γιατροί δέν ἔκαναν καμμιά σίγουρη πρό-  
βλεψη.

»Τίν τρίτη φορά πού εῖχα πάει στόν παππούλη εῖχα καί τόν γιό μου. Ήταν μικρό παιδάκι. Στό Μοναστήρι ὅλοι οἱ μοναχοί πού τόν ἔβλεπαν μοῦ ἔλεγαν: “Γιατί κοιμᾶται τό παιδί;”. Έτσι ἦταν ἡ ἔκφραση τῶν ματιῶν του.

»Ο παππούλης μόλις μᾶς εἶδε, εἶπε στόν γιό μου: “Βρέ καλῶς τό παλληκάρι μου”. Υπῆρχε ἔνας βράχος, πολύ βαρύς. Δοκίμασα νά τόν σπικώσω καί δέν μπόρεσα. Ο παππούλης λέγει στόν γιό μου: “Μπορεῖς νά σπικώσης αὐτόν τόν βράχο;”. Ο μικρός πῆγε καί τόν σπίκωσε. Άν εἶναι δυνατόν! Έκείνη τίν στιγμή ὁ παππούλης γονάτισε καί ἤρθε περίπου στό ἵδιο ὑψος μέ τό παιδί καί τοῦ εἶπε: “ἀπό τώρα δέν ἔχεις τίποτε”.

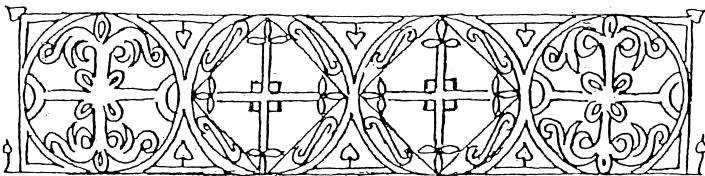
»Έκείνη τίν ὥρα τά ματάκια του ἀνοίξανε. Δέν εἶχε πλέον τό κοιμισμένο προσωπάκι πού ἔβλεπα σάν πατέρας ἐπί δυό – τρία χρόνια. “Μαζί μέ τίν πέτρα πού πέταξε ἔφυγε καί ἡ ἄρρωστια του”, εἶπε ὁ παππούλης. Καί πράγματι μέχρι σήμερα ὁ γυιός μου, δόξα τῷ Θεῷ, εἶναι πολύ καλά».

\*

Μαρτυρία κ. Ματθαίου Γκόλια ἀπό Ίωάννινα: «Ήταν μήνας Φεβρουάριος καί μέ ἔναν φίλο μου ἐπισκέφθηκα τόν Γέροντα γιά τά προβλήματά μου. Εἶχε πολύ χιόνι. Έμένα μέ πονοῦσε ἡ κύστη μου καί εἶχα αίματουρία σάν βρύση καί φοβήθηκα. Ήξερα ὅτι εἶχα θηλώματα στήν κύστη, δέν ἤξερα ὅμως ἐάν ἦταν καλοίθη ἡ καρκινώματα. “Πονάω, Γέροντα, καί ἔχω αίματουρία”, τοῦ εἶπα.

»Ο φίλος μου δέν μποροῦσε νά ἀρθρώστη λέξη ἀπό φοβερό πονοκέφαλο. Μᾶς πῆρε μέσα στό Έκκλησάκι. Έβγαλε τά λειψανα τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου. Πλημμύρισε τό Έκκλησάκι ἀπό ἄρρωτη εύωδία. Τίν ἵδια στιγμή πού σταύρωνε τόν φίλο μου, τοῦ ἔφυγε ὁ ἴσχυρός πονοκέφαλος. Ο Γέροντας ἦταν ἀλλοιούτικος μέσα στό Έκκλησάκι. “Οταν βγῆκε ἀπό τό Ιερό μέ τά Λειψανα στό χέρι του καί χωρίς τό σκοῦφο του, ἦταν γεμάτος φῶς. Ιλαρός πολύ. Δάκρυα ἔτρεχαν ἀπό τά μάτια μου. Μέ σταυρώνει καί μοῦ λέγει: “Δέν ἔχεις καρκίνο πού φοβᾶσαι. Τώρα πού θά πᾶς σπίτι σου νά πᾶς στόν γιατρό νά σου τά καυτηριάστη”. Πράγματι ἔτσι ἔγινε καί ὁ γιατρός μοῦ λέγει: “Κάθε ἔξι μῆνες θά κάνουμε καυτηριασμό”. Έγώ ὅμως δέν ξαναπῆγε ποτέ καί οὔτε ξαναεῖχα ἐνόχληση».





*Μοναχοῦ Μωϋσῆ*

## Ο ΑΓΙΟΣ ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΕΝΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΗ



ᾶς εὐχαριστῶ, πού μοῦ δίνετε τὴν εὐκαιρία νά γράψω γιά τὸν Γέροντα, τοῦ πόνου καὶ τῆς ἀγάπης. Κι εὐχαριστῶ, πού τό θέτετε ἔτσι, διότι μερικές φορές μιλοῦμε γιά κάποια θαυμαστά γεγονότα τοῦ βίου κάποιων ἐναρέτων μορφῶν καὶ εἴτε ἐντυπωσιαζόμαστε εἴτε ἐνθουσιαζόμαστε εἴτε καὶ ἐκστασιαζόμαστε, λησμονώντας ὅτι γιά νά φθάσουν ἐκεῖ πού ἔφθασαν, ἔκαναν ἔνα μακρύ καὶ ὑπεύθυνο ἄγώνα, μιά μακρά καὶ ἐπίπονη καὶ ταπεινή ἄσκηση.

Αὐτή ἡ ἄσκηση, βεβαίως, δέν εἶναι αὐτοσκοπός, ἀλλά εἶναι μέσον γιά τὴν ἐπίτευξη τοῦ σκοποῦ, ὁ ὅποιος εἶναι ἡ ἀγιότητα, ἡ θέωση, ἡ θεία χάριν μέθεξη τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τὸν Θεό· τὸν νά γίνει, δηλαδή, ὁ ἀνθρωπος, ὁ φτωχός, ὁ μικρός, ὃς τι γίνεται μέ τὸ σίδερο, πού πέφτει στὴ φωτιά καὶ γίνεται κι αὐτό φωτιά.

“Οπως λένε τὰ πατερικά κείμενα, πρέπει νά δώσεις αἷμα, γιά νά πάρεις πνεῦμα. Ἡ πνευματική ζωὴ δέν εἶναι μιά ώραία συζήτηση στὰ χρόνια, μιά φιλοσοφική συζήτηση, γιά τὸν Θεό, χωρίς νά ἔχουμε γευθεῖ αὐτὸν τὸν Θεό. Χρειάζεται ἔνας μακρύς καὶ ὑπεύθυνος ἄγώνας ὑπακοῆς μέσα στὸν Ἑκκλησία, γιά νά βοηθηθοῦμε, ν’ ἀπελευθερωθοῦμε καὶ νά φθάσουμε στὴν εὐλογία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, στὴν χάρη καὶ στὴν χαρά τῶν ἡγαπημένων του.

“Ο πατέρη Πορφύριος ἦταν, πράγματι, ἔνας ἀνθρωπος ἀρετῆς. Μέ πολλή αἰδὼ καὶ πολλή φειδώ, θά πρέπει νά μιλοῦμε γιά τὰ γεγονότα πού κοσμοῦν τὴν ζωὴν του, δίκως ὑπερβολές, δίκως παραποίηση, ἀλλά μέ πολλή ὑπεύθυνότητα καὶ σοβαρότητα ν’ ἀναφέρουμε ἐπακριβῶς αὐτά τὰ ὅποια καλά γνωρίζουμε.

Χρειάζεται, πρῶτα νά νιώσουμε ὅτι οἱ ἄγιοι ζοῦν καὶ στὸν αἰώνα μας, ὅτι οἱ ἄγιοι εἶναι πλοσίον μας, ὅτι ἡ ἀγιότητα εἶναι ἐφικτή καὶ κατορθώνεται ὑστερα ἀπό ἄγώνα ἀσκητικό, ταπεινό, διακριτικό.

“Ο πατέρη Πορφύριος ἔφθασε σὲ ὑψηλά μέτρα ἀρετῆς. Ἐφθασε ἐκεῖ, διότι διατήρησε μιά μεγάλη καθαρότητα στὴν ζωὴν του. Ἐφθασε ἐκεῖ,

διότι ἦταν πολύ ταπεινός. Ὁφθασε ἐκεῖ, διότι ἦταν πολύ ὑπάκουος. Ἐζησε κοντά σέ σκληρούς Γέροντες στά Καυσοκαλύβια τοῦ Ἅγιου ὄρους, μέχρι πού μιά βαρειά ἀσθένεια τὸν ἀπομάκρυνε ἀπό τὸ ἀγαπητό του Ἅγιον ὄρος καὶ τὸν ἔφερε πλησίον τοῦ κόσμου, γιά νά γίνει θεραπευτής τῶν ἀνθρώπων στά ψυχικά νοσήματά τους καὶ στίς ἀμαρτίες τους -διότι ἦταν ἔνας πολύ καλός πνευματικός- ἀλλά καὶ στά σωματικά παθήματά τους.

Εἶχε πολλή ἀγάπη, ἡ ὁποία πίγαζε πρῶτα ἀπό τὸν ἀγάπη του πρός τὸν Θεό, διότι ἡ χριστιανική ἀγάπη εἶναι πάντα διφυής δέν μπορεῖς ν' ἀγαπᾶς τὸν ἄνθρωπο καὶ νά μήν ἀγαπᾶς τὸν Θεό καὶ δέν μπορεῖς ν' ἀγαπᾶς τὸν Θεό δίκως ν' ἀγαπᾶς τὸν ἄνθρωπο.

Ἐτσι ὁ πατέριος Πορφύριος τὰ τελευταῖα του, ἰδιαίτερα, χρόνια τὰ ἀφιέρωσε πλήρως στοὺς ἀνθρώπους, πού τὸν πλησίαζαν κατά δεκάδες κι ἔκατοντάδες, γιά νά τοὺς παρηγορήσει μέ τίς συμβουλές του καὶ μέ τὸ προορατικό του χάρισμα, τὸ ὅποιο δίδεται ἀπό τὸν Θεό, στοὺς καθαρούς, στοὺς ἀξίους. Εἶναι ἔνα δῶρο τοῦ Θεοῦ, τὸ ὅποιο ὁ Θεός δίδει στοὺς ταπεινούς καὶ σ' αὐτούς, πού ξέρουν καλά νά τὸ φυλάξουν. Δέν δίδει ὁ Θεός αὐτό τὸ δῶρο ἐκεῖ, ὅπου δέν ὑπάρχει ἡ ἀξιότητα, διότι θ' ἀποβεῖ φονικό ἐργαλεῖο.

Ο πατέριος Πορφύριος μᾶς φανερώνει μέ τὸν πιό δυνατό τρόπο ὅτι ἡ ἀγιότητα ὑπάρχει καὶ στὸν αἰώνα μας. Ἄν θά λείψουν οἱ ἄγιοι, θά λείψει καὶ ἡ σημασία τοῦ κόσμου. Οἱ ἄγιοι εἶναι, πού συντηροῦν τὸν κόσμο καὶ ἡ μεγαλύτερη ἀνάγκη τοῦ κόσμου εἶναι ἡ ἀγιότητα· ἀπό ἀγιότητα πάσχουμε, ἀπό ἀγίους πάσχουμε. Βλέπετε τί δύναμη καὶ πλοῦτο ἀποτελεῖ γιά τὸν Ἑκκλησία καὶ γιά τὸν κόσμο ἔνας ἄγιος ἄνθρωπος, ὅπως ὁ πατέριος Πορφύριος.

Νά πῶ καὶ κάτι ἀπό τίς συναντήσεις μου μέ τὸν Γέροντα Πορφύριο.

Οἱ συναντήσεις μου μέ τὸν Γέροντα Πορφύριο μοῦ ἀφοσαν αὐτά τὰ στοιχεῖα, πού ἀνέφερα προηγουμένως.

Οταν κάποτε κι ἐγώ ὡς ἀσθενής τὸν ἐπισκέφθηκα, γιά νά πάρω τὸν εὐχήν του, μοῦ εἶπε ἀπό τί ἀκριβῶς ὑπέφερα, ἐνὼς οἱ ἱατροί δυσκολεύονταν γιά πολλά χρόνια νά κάνουν μιά ἀσφαλῆ διάγνωση γιά τὸ πρόβλημά μου. Κι ὅταν, ἐπιστρέφοντας ἀπό τοὺς ἱατρούς, ξαναπῆγα στὸν Γέροντα Πορφύριο, ἐκεῖνος μοῦ ἀνέφερε χαρακτηριστικά: «Τό χάρισμα, παιδί μου, δέν εἶναι δικό μου· εἶναι τοῦ Θεοῦ. Λέω αὐτό, πού μοῦ λέει ὁ Θεός κι ὅχι αὐτό, πού λέει ὁ νοῦς μου, ἡ φαντασία μου, ἡ γνώση μου, ἡ δική μου δυνατότητα».

Στίς συνέχεια μοῦ ἀφηγήθηκε τό ἔξης περιστατικό: «Πρό ἡμερῶν ἤλθε ἔνας Καθηγητής Πανεπιστημίου καὶ παραπονιόταν γιά κάποια προβλήματα, πού εἶχε. Τοῦ εἶπα: “Κύριε Καθηγητά, αὐτά τὰ προβλήματα τά ἔχεις ἀπό τὸν κοιλιά τῆς μπτέρας σου”. Τότε ὁ Καθηγητής δάκρυσε κι ἄρχισε νά κλαίει. Καί τοῦ λέω: “Ἐσύ, ἔνας Καθηγητής Πανεπιστημίου, νά κλαῖς;” Καί μοῦ ἀπάντησε: “Ἐχετε δίκαιο, Γέροντα, ἀλλά τά

λόγια σας αὐτά ἔχουν μιά βαθιά σημασία γιά ἐμένα. Μοῦ ἔλεγε ἡ μπτέρα μου δι', τι ὅταν ἥμουν στίν κοιλιά της, ὁ πατέρας μου τίν κλωτσούσε στίν κοιλιά, ὥστε νά μέ ἀποβάλει". Καί συμπλήρωσε ὁ Γέρων Πορφύριος: "Ἐγώ, παιδί μου, ἥμουν στίν κοιλιά της μπτέρα αὐτοῦ τοῦ Καθηγητῆ; Ὁ Θεός μέ φωτίζει, γιά νά λέω αὐτά, πού λέω.

Εἶναι τόσα πολλά, πού θά μπορούσαμε νά μιλοῦμε ὕρες ὄλοκληρες γιά τόν Γέροντα Πορφύριο.

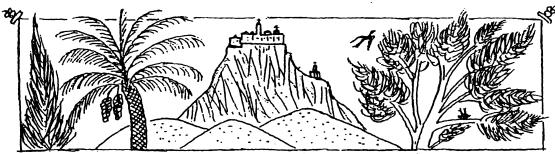
Αὐτό, πού θά ᾔθελα νά ἐπαναλάβω, εἶναι ὅτι ὁ πατέρ Πορφύριος ἦταν ὁ ἄνθρωπος τῆς ταπεινώσεως. Κι ἦταν τόση ἡ ταπείνωσή του, ὥστε, προγνωρίζοντας τό τέλος του, ἀπομακρύνθηκε ἀπό τόν κόσμο, ὥστε νά μή τιμπθεῖ κατά τίν τελευτή του, ἐπανερχόμενος ἐκεῖ ἀπ' ὅπου ξεκίνησε τόν πνευματικό του ἀγώνα, στή Σκήτη τῶν Καυσοκαλυβίων. Αὐτό εἶναι μιά ἀκόμη ἐπιβεβαίωση τοῦ πλούτου τῆς καρδιᾶς του, πού ἤλκυσε τίν κάρη τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἔδωσε τίς πλούσιες εὐλογίες.

Χρειάζεται ἡ κάρις τοῦ Θεοῦ, ἀλλά χρειάζεται κι ὁ δικός μας προσωπικός ἀγώνας. Χρειάζεται νά κάνουμε ἐμεῖς ἔνα βῆμα καί θά κάνει ὁ Θεός δέκα. Χρειάζεται νά ἐργασθοῦμε, ἀλλά νά μή πιστέψουμε στά καλά μας ἔργα, διότι, ὅπως λέει κι ὁ ἀγιος Μᾶρκος ὁ ἀσκητής, ὁ ἄνθρωπος δέν δικαιώνεται ἀπό τά ἔργα του.

Χρειάζεται μιά συνέργεια, μιά συνεργασία τοῦ ἄνθρωπου μέ τόν Θεό. Χρειάζεται νά δείξουμε τίν ἐπιθυμία μας κι ὁ Θεός θά μᾶς δοθεῖ ὄλοκληρος καί θά μᾶς δώσει τά πάντα, ἐφόσον ἐμεῖς πιστά καί ἀγαθά τόν ἀκολουθήσουμε.

Μοναχός ΜΩΣΗΣ





΄Αρχιμανδρίτη Αθανάσιου Σταυροβουνιώπ  
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΝΗΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΜΟΥ

΄Ἐν Ἱερᾷ Μονῇ Σταυροβουνίου.

**III** νευματικά μοι τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, κύριοι Ἀλκιβιάδη καὶ Ἀνδρούλα καὶ Πέτρε καὶ Μαρία, ἐκ βάθους καρδίας ἀσπάζομαι ἡμᾶς καὶ ἐκ μέσης ψυχῆς εὐλογοῦμεν. Ἡμεῖς χάριτι Θεοῦ ὑγιαίνομεν, καὶ δι’ ὑμᾶς τὸ αὐτό εὐχόμεθα καὶ δεόμεθα. Ἄν καὶ μακράν εὐρισκόμεθα ἀπ’ ἀλλήλων, κατά τὸν Ἀπόστολον, ἀλλὰ νοερῶς μεθ’ ἡμῶν εἰμί πάντοτε, τέκνα ποθηνά εὐλογημένα, εὔχομαι ὑπέρ ὑγείας καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ὅπως εὗρωμεν ἔλεος παρά Κυρίου καὶ χάριν εὗρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

Χάριτι Θεοῦ ἔφθασε καὶ ἡ Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ὡς ἀποδεκάτωσις ὅλου τοῦ χρόνου, πρός ἔξιλέωσιν τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐνήστευσε 40 ἡμέρας καὶ πειρασθείς ὑπό τοῦ διαβόλου, δύναται καὶ ἡμᾶς πειραζομένους βοηθῆσαι. Ὁ θεόπτης Μωυσῆς 40 ἡμέρας νηστεύσας ἐπῆρε τὸν θεόγραφον νόμον παρά Θεοῦ. Ὁ προφήτης Ἦλιος, διά 40 ἡμέρας νηστείας καὶ προσευχῆς ἔκλεισε τὸν οὐρανὸν τοῦ μή βρέξαι ἐπὶ ἔτη 3 καὶ μῆνας 6 καὶ πάλιν διά τῆς προσευχῆς αὐτοῦ, ὁ οὐρανός ἔδωκεν τὸν ὑετόν. Ὁ Δανιήλ διά νηστείας καὶ προσευχῆς ἔφραξε στόματα λεόντων, καὶ οἱ Τρεῖς Παΐδες διά νηστείας ἐν τῇ καμίνῳ ἔσβεσαν δύναμιν πυρός. Καὶ ἡμεῖς εὐλογημένοι ἀπό Θεοῦ, ἐπειδὴν διά τῆς παραβάσεως τοῦ Ἀδάμ ἔξόριστοι τῆς τοῦ Παραδείσου διαγωγῆς γεγόναμεν, πάλιν διά τῆς νηστείας καὶ τῶν λοιπῶν ἄφετῶν ἀξιωθῶμεν εἰσελθεῖν ἐν αὐτῷ, λέγει ὁ Μέγας Βασίλειος. Διά νά εἶναι δεκτή καὶ εὐάρεστος ἡ νηστεία μας πρός τὸν Θεόν πρέπει νά συνοδεύεται μέ τάς λοιπάς ἀφετάς. Ἡ ἀληθής νηστεία δέν εἶναι μόνον ἡ ἀποκή ἀπό ὄρισμένα φαγητά, ἀλλά καὶ ἡ τῶν κακῶν ἀλλοιρίωσις, ἐγκράτεια γλώσσης, θυμοῦ ἀποκή, ἐπιθυμιῶν κωρισμός, καταλαλιᾶς, ψεύδους καὶ ἐπιορκίας. Ἡ νηστεία εἶναι ἡ μήτηρ τῆς σωφροσύνης, ἡ κατήγορος τῆς ἀμαρτίας καὶ συνήγορος τῆς μετανοίας, ἡ πολιτεία τῶν ἀγγέλων καὶ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Πρό τοῦ νά γίνει τὸ Σωτήριον πάθος τοῦ Κυρίου ἡμῶν, διά τοῦ Σταυροῦ αὐτοῦ, ἐβασίλευεν εἰς τὸν κόσμον τὸ σκότος καὶ ἡ ἀμαρτία, ἐπικρατοῦσεν ἡ ἀσέβεια, καὶ ὑπό τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐμακαρίζετο τροφή, σωματική, καὶ τάς σαρκικάς ὀρέξεις καὶ ἡδονάς ὀλίγοι κατεφρόνουν. Ἐφοῦ δέ τὸ τοῦ Σταυροῦ μυστήριον ἐτελέσθη, καὶ ὁ ἀναμάρτιπος Ἰησοῦς ὁ Σωτήρ ἡμῶν ἐθυσιάσθη, τῶν δαιμόνων ἐσβέσθη τυρανίς.

Αύτός παρεδόθη διά τά παραπτώματα ἡμῶν καί ἡγέρθη διά τίν δικαίωσιν ἡμῶν. Ὁ Αμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδέ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ, αὐτός τάς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καί περὶ ἡμῶν ὀδυνᾶται, καί τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Ὅπως ὁ Κύριος ἡμῶν διά τίν ἀγάπην αὐτοῦ ὅπου ἔδειξε πρός ἡμᾶς καί ἔχυσε καὶ τίν τελευταίαν σταγόνα τοῦ πανάγιου του ἀμαρτίας, διά νά μᾶς ἔξαγοράσῃ ἀπό τή κατάραν τοῦ νόμου, καί νά μᾶς πλύνῃ ἀπό τόν ρύπον τῆς ἀμαρτίας, ἔτσι καὶ ἡμεῖς, ὀφεῖλομεν νά δείξωμεν μιάν ἀγάπην, ὀλιοψύχως πνευματικήν μίαν μυστικήν ἔνωσιν μετά τοῦ Ἰησοῦ, ἔναν ἐνδόμυχον ιερόν πόθον, ὥστε νά φλέγεται ἡ καρδία μας καὶ νά διψᾶ ἀπό θεῖον ἔρωτα καὶ ἀγάπην πρός τόν Θεόν τῆς ἀγάπης. Ὅπως ὁ Δαβίδ, πού ἔλεγεν: Ἐδίψησεν ἡ ψυχή μου πρός τόν Θεόν, τόν ισχυρόν τόν ζῶντα. Πότε ἡξω καὶ ὄφθησομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεού; Καί μέ τόν Ἀπόστολον Παῦλον νά λέγωμεν: ζῶ δέ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δέ ἐν ἐμοί Χριστός. Οὕκ ἔστιν ἀλλο ὄνομα ὑπό τόν οὐρανόν ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς, παρά τόν Ἰησοῦν ὃς ἔστι Σωτήρ πάντων ἀνθρώπων μάλιστα πιστῶν, καὶ χωρίς αὐτοῦ δέν κατορθώνομεν τίποτα. Αύτός εἶναι τό φῶς τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ ὄδός καὶ ἡ ἀλήθεια, εἶναι ἡ ζωή καὶ ἡ Ἀνάστασις ἡμῶν. Εἶναι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, καὶ ζωὴν διδούς τῷ κόσμῳ. Καί δόστις φάγει ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου ζήσεται εἰς τόν αἰῶνα καὶ μένει μεθ' ἡμῶν ὁ Ἰησοῦς καὶ ἡμεῖς ἐν αὐτῷ.

Ὁ φιλάνθρωπος Θεός εἰς δύο τάξεις τούς ἀνθρώπους ἔχώρισε. Συζυγίαν καὶ παρθενίαν, ἵνα ὁ μή δυνάμενος ἐπενεγκεῖν τόν τῆς παρθενίας ἀθλον, ἔλθη εἰς γάμου κοινωνίαν, ἀλλὰ πρός πάντας ἀνθρώπους ὁ Θεός θά ἀπαιτήσῃ τόν πρός τό Εὐαγγέλιον ὑπακοήν, καὶ ἀπό τούς Μοναχούς, καὶ ἀπό τούς λαϊκούς. Ἀρκεῖ ἡ συγνώμη ὅπου ἐπετράπη ἡ τοῦ γάμου κοινωνία. Τά δέ λοιπά τῶν ἐντολῶν, πᾶσιν ὅμοίως ἐνομοθέτησεν, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐνετείλατο λέγων: ἢ δέ λέγω ἡμῖν πᾶσι λέγω. Χρειάζεται ἀγώνας διά νά σωθῇ ὁ ἀνθρωπος, πρό πάντων οἱ ἐν τῷ κόσμῳ διαβιοῦντες. Περισσοτέρας φυλακῆς ἔστι χρεία, διότι εύρισκονται ἐν μέσῳ παγίδων πολλῶν, καὶ πρός τά πνεύματα τῆς πονηρίας τῶν σκοτεινῶν δυνάμεων, ἐν νυκτί καὶ ἡμέρᾳ. Ὁ γάμος εἶναι μυστήριον μέγα, κατά τόν Ἀπ. Παῦλον, καὶ θεοσύστατον, εὐλογημένον ἀπό τόν Θεόν καὶ τήν Ἑκκλησίαν.

Τό μυστήριον τοῦτο δέν κολάζει τόν Χριστιανόν, ἐνομοθετήθη παρά Θεοῦ πρός τεκνοποίησιν καὶ πρός σωφρονισμόν τοῦ ἀνθρώπου, διότι κατά τήν Γραφήν, πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλόν καὶ οὐδέν ἀπόβλητον μετά εὐχαριστίας λαμβανόμενον.

Οταν δέν ύπάρχει ἐγκράτεια, σωφροσύνη καὶ ἀγιασμός, καταντᾶ ὁ γάμος ἀκρασία καὶ ἀκολασία, διότι χωρίς τόν ἀγιασμόν τοῦ σώματος, οὐδείς δψεται τόν Κύριον. Ὁ, τι εὐλογεῖ ὁ Θεός καὶ ἀγιάζει ἡ Ἑκκλησία, εἶναι εὐλογημένον καὶ ἄγιον. Ὁ νόμος διαγορεύει, ἀγαπᾶν Κύριον τόν Θεόν ἡμῶν ἔξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας καὶ τόν πλοσίον ὡς τόν ἔαυτόν μας. Νά εὐλογοῦμεν τούς καταρωμένους ἡμᾶς νά συγχω-

ροῦμεν τούς ἐκθρούς μας νά ἀπεκώμεθα τῶν σαρκικῶν καί κοσμικῶν ἐπιθυμιῶν νά μήν ἀγαποῦμεν τοῦ κόσμου τίς ἡδονές καί τά μάταια, νά μήν ἀδικοῦμεν τούς ἄλλους, οὔτε νά κλέπτωμεν, οὔτε ὅρκους νά κάμνωμεν, μή ὅμωσαι ὅλως εἶπεν ὁ Κύριος ἡμῶν. Νά ἀποφεύγωμεν τίς συκοφαντίες, τίς καταλαλίες, τίνι μνησικακίαν, τό ψεῦδος, τίνι πλεονεξίαν, νά μή γενώμεθα ὑποκριτές, ὑπερήφανοι, θυμώδεις, ὄργιλοι, θρασεῖς, αἰσχρολόγοι καί λογομάχοι, μηδέ νά μεθῶμεν, ἐκ τούτων τά πάθη ἀνάπτουσι.

Πάντα δοκιμάζετε, τό καλόν κατέχετε, ἀπό παντός εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε. Νά μήν εἴμεθα ὑψηλόφρονες καί ὑπερήφανοι, ἀλλά ταπεινοί καί εἰρηνικοί. Νά τρέχωμεν συχνά εἰς τίνι ἐκκλησίαν, λέγει ὁ χρυσοῦς Ἀγιος Ἰωάννης. Μή ἀπέχου ἀπό τῆς ἐκκλησίας, οὐδέν ἐκκλησίας ἴσχυρότερον, τοῦ οὐρανοῦ ὑψηλοτέρα ἐστί, τῆς γῆς πλατυτέρα ἐστίν, οὐδέποτε γερνᾶ ἢ ἐκκλησία καί ἢ πίστις ἀλλά πάντοτε ἀκμάζει. Καθάπερ λιμένας ἐν πελάγει, οὕτω τάς ἐκκλησίας ἐν πόλεσιν ἔπιζεν ὁ Θεός, ἵνα ἀπό τῆς ζάλης τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἐν τοῦδε φεύγοντες γαλήνης ἀπολαύωμεν. Λιμήν ἐστιν ἢ ἐκκλησία καί σωτηρία τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ὁ Δαβίδ λέγει: Ἐν ἐκκλησίαις εὐλογεῖτε τόν Θεόν, καί ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑμνήσω σε. Καί ὁ Κύριος λέγει: «Ο οἶκος μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται».

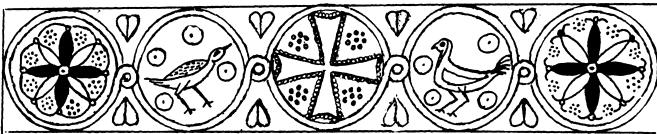
Μή κρίνετε ἵνα μή κριθῆτε. Τόν ἔαυτόν μας νά κατακρίνωμεν, καί τά σφάλματά μας νά βλέπωμεν, καί νά μήν ἔξετάζωμεν τά ξένα πταίσματα, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν ἔστοσεν ἡμέραν, διε κρινεῖ πᾶσαν τίνι οἰκουμένην, καί ἔκαστος κατά τά ἔργα του θά κατακρίθει ἢ θά δικαιωθεῖ. Αὐτός εἶναι ἔνας τρόπος πού εὔκολα σώζεται ὁ ἀνθρώπος, διά τοῦ μή κρίνειν τινά ἔως οὖ ἔλθη ὁ Κύριος. Καί ὁ δεύτερος τρόπος εἶναι, ὅπου μᾶς λέγει πάλιν ὁ Κύριος ἡμῶν: Ἐάν ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τά παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καί ὑμῖν ὁ Πατέρι ἡμῶν ὁ οὐράνιος. ὅταν συγχωρήσωμεν τούς πταίνοντας ἡμᾶς καί ὁ Θεός εἶναι ἔτοιμος νά μᾶς συγχωρέσει τάς ἀμαρτίας ἡμῶν, διότι ἢ ἀγάπη καλύπτει πλήθος ἀμαρτιῶν, λέγει ὁ Ἀπόστολος Πέτρος. Δέν χρείαζεται πολύς κόπος, λόγου χάριν, νηστεία ἢ ἀγρυπνία, ἢ ἄσκησις, ἀλλά νά συγχωρήσωμεν διά νά συγχωρηθοῦμεν.

Ἄς ἀγωνισθῶμεν, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τό κατά δύναμιν, ὅπως φθάσωμεν καί τίνι τριήμερον Ἀνάστασιν, λαμπροφόροι καί ἄξιοι γενώμεθα καί τοῦ ἀμνοῦ τῆς Ἁγίας Μεταλήψεως, ὅπου δι' ἡμᾶς θυσία ἐγένετο.

Ταῦτα σᾶς γράφω μέτ' ἀγάπης Χριστοῦ

· Ο Πνευματικός σας Πατέρι Ἀθανάσιος Ἱερομόναχος.





Ιωάννη Φουρτούνα

## ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΑΛΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΣΑΛΟΥ ΣΙΝΑΪΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ



τίς 29 Νοεμβρίου τοῦ λήξαντος ἔτους συμπληρώθηκαν 40 μέρες ἀπό τὸν κοίμησιν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ π. Ἰωάννην Ἀλειφέρον, μοναχοῦ τῆς Ἱ. Μ. Ἀγίας Αἰκατερίνης τοῦ ὄρους Σινᾶ.

Μέ καταγωγή ἀπό τὰ Βάτικα τῆς Λακωνίας ὁ π. Ἰωάννης Ἀλειφέρης ἔγινε μοναχός στὴν Μονὴ τοῦ Σινᾶ καὶ ὑπηρέτησε τὸν ἀδελφότητα ἐκεῖ ὡς ἐκκλησάρης ἐπὶ πολλά ἔτη. Τό πιό σημαντικό χάρισμα πού ἀπόκτησε ἦταν ἡ διά Χριστόν σαλότητα, τὸ δόποιο καὶ διαφύλαξ ὡς κόρην ὁφθαλμοῦ ἐμφανιζόμενος στούς ἀνθρώπους ὡς παράφρων. Ντυνόταν μὲν φθαρμένα ροῦχα, εἶχε μιά παλιά μικρή θερμάστρα γιά νά ζεσταίνεται δῆθεν στό παγερό Σινᾶ, τά δέ παπούτσια του εἶχαν ἄμμο καὶ χῶμα πού εἶχαν κολλήσει στὶς κάλτσες.

Κάποτε χρονιμοποιώντας ἄριελ στό πλύσιμο ἔκαψε τά χέρια του ὅπου ἔχαιναν ἀνοικτές πληγές καὶ ὅταν τοῦ ἔφεραν μέ τό ζόρι τόν γιατρό ἀπέφευγε τή θεραπεία μέ διάφορες προφάσεις.

Παρίστανε τόν τρελό γυρνώντας ἀπό ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἔλεγε δέ ἀσυναρτοσίες, ἐνῶ σέ ἐπίστημες συναντήσεις πετοῦσε ἄξαφνα μία ἀσχετι λέξην προκαλώντας τή θυμηδία. Ἐνας ἀπό τά «θύματά» του ἦτο καὶ ὁ μακαρίτης π. Ἀαρών πού ἐπειδή ἦτο δεξιός ψάλτης τοῦ τραγουδοῦσε ἐνίστε ἀντάρτικα τραγούδια ἢ τό «Μάμυ μπλοῦ» προκαλώντας του νευρική κρίσην.

Ύπηρετώντας ὡς ἐκκλησάρης γιά 16 ἔτη εἶχε ἔνα ἰδιόμορφο τρόπο νά σβίνει τά καντίλια φυσώντας δυνατά, ἐνῶ γιά νά σβίνει τίς λαμπάδες τοῦ Ἱεροῦ χρονιμοποιοῦσε ἔνα φυσερό!

Συχνά στό ἀρχονταρίκι τῆς Μονῆς μετά τίν ἀκολουθία ὅταν ξεκίνησε μία σοβαρή συζήτηση παρενέβαινε ρωτώντας κάτι ἀσχετο, ὅπως μία φορά ἄν πέθανε ἔνας Ἱεράρχης τῶν Νέων Χωρῶν. Μετά 10 λεπτά ξαναρώτησε γιά νά πάρει τίν ἀπάντηση ἀπό ἔνα μοναχό ὅτι «ναί πάτερ ἐκοιμήθη στίς 11 Νοεμβρίου πέρσι», ὅποτε ἀνά 10 λεπτά τό ξαναρωτοῦσε ἔως ὅτου ἔξεμάνησαν ἀπαντες.

Συνήθιζε καθημερινῶς νά πηγαινοέρχεται μεταξύ τῆς εἰσόδου τῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ κυπαρισσιοῦ ἔξω ἀπό τὸν πύλην τῆς Μονῆς, μέ γρήγορα μεγάλα βήματα προσευχόμενος. Ἀλλά, ἐνῶ συνομιλοῦσε μέ τόν Θεό εἴτε ἀπάγγελλε τό Ψαλτήριο πού γνώριζε ἀπέξω, ὅταν τόν πλησία-

ζε κανείς έλεγε άσυναρτοσίες γιά νά μή φανεῖ ότι οντως προσεύχεται. Γιά νά δείξει ότι δέν άσχολείται μέ τά πνευματικά, είχε τρεῖς μόνιμες έρωτήσεις πρός τούς περίεργους, γιά τόν καιρό, τίς έλληνικές έφημερίδες καί τίς ένοικιάσεις σπιτιών. "Όπως λέει κάποιος πού τόν γνώριζε, όταν κάποτε διάβαζε τά άναγνώσματα μέ ώραιο τρόπο καί είδε ότι τόν κατέγραφαν, σταμάτησε τήν άναγνωση ρωτώντας μέ σοβαρό ύφος: «Έβρεξε σήμερα;»

Κάποτε πού τόν έκαναν οίκονόμο παρήγγειλε τίς πρώτες μέρες 2.000 αὐγά έπειδή τά βρῆκε σέ... καλή τιμή, όπιότε τόν γύρισαν άμεσως στό προσφιλές του διακόνημα! Κάποτε πού έπίστημοι ήταν μαζεμένοι έξω άπό τό άρχονταρίκι, παρουσιάστηκε ό π. Ἰωάννης μέ άνασκουμπωμένα μανίκια, κακοντυμένος καί καθόλου εύπαρουσίαστος. Τότες ένας μοναχός ζήτησε άπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο -πού ήτο παρών- νά άπομακρύνει τόν π. Ἰωάννη, άλλα αὐτός, ξέροντας τό τί κάνει ό π. Ἰωάννης, τοῦ εἶπε μέ τό δάκτυλο «Σσσσ».

Κάποιος άρχιερέας πού ήρθε κάποτε στήν πανήγυρη ζήτησε νά φορέσει μία παλαιά πανέμορφη άρχιερατική στολή τῆς Μονῆς καί οι πατέρες τοῦ έκαμαν τό χατίρι νά τή φορέσει. Ὁ π. Ἰωάννης βλέποντας τό πάθος τῆς αύτοπροβολῆς, πήγε άπό κάτω του τόν κοίταζε έως ότου άποσπάσει τήν προσοχή του καί μετά έφυγε καγχάζοντας χά, χά, χά... Σέ ένα άρχιερατικό συλλείτουργο στή γιορτή τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης κάποια χρονιά ένας άρχιερέας καθόταν στό θρόνο μέ έπαρση, μέ έξεζητημένα ἄμφια καί διάθεση αύτοπροβολῆς. Βλέποντάς τον ό π. Ἰωάννης έπήγε άπό κάτω του, έσκυψε στό πλάι καί τόν κοίταζε στρέφοντας άπό αὐτή τή θέση τό κεφάλι του πρός τά έπάνω καί μετά έφυγε καγχάζοντας...

"Οντας φιλάνθρωπος βοηθούσε τούς φτωχούς, άλλα μέ ένα τρόπο ὥστε νά μή φαίνεται ότι είναι ένας λογικός ἀνθρωπος καί φιλάνθρωπος, άλλα σάν νά γινόταν άπό κάποιον ήλιθιο. "Οταν έπαιρνε τήν μηνιαία ἀποζημίωση, τήν ἀλλαζε μέ χαρτονομίσματα τοῦ ἐνός δολαρίου καί τήν σκορπούσε στόν ἀέρα δίνοντας σέ ὅλους χωρίς διάκριση, σκέψη ή προτίμηση.

Σάν έκκλησάρης «έχανε» τά μπουκαλάκια μέ τό λάδι, έψαχναν νά τά βροῦν, εύρισκαν μερικά, τά «χαμένα» ὅμως, άνακάλυψαν οί ἀνθρωποι τοῦ ναοῦ ότι τά έδιδε στούς πτωχούς χωριάτες...

"Επίστης έκρυβε τίς γνώσεις του, ἐνῶ πρίν νά φύγει άπό τό κόσμο ήταν έτοιμος νά άκολουθήσει πανεπιστημιακή καριέρα, ήταν ἀγγλομαθής καί ή βιβλιοθήκη του είχε πανεπιστημιακά βιβλία. Ἀπό συμφοιτητές του μάθημας ότι ήτο διάνοια. Π.χ. μιά μέρα στό μάθημα τῆς Καινῆς Διαθήκης ο καθηγητής Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ζήτησε παραπομπές άπό ένα θέμα. Τότε στράφηκαν ὅλοι στόν Ἀναστάσιο Ἀλειφέρη (είσι λεγόταν τότε) ό όποιος καί ἀπαρίθμησε σωρεία χωρίων πού ἄφοσαν ἄφωνο τόν καθηγητή πού τοῦ πρότεινε νά τόν κάμει βοηθό

του!

Σιωποῦσε κατά κανόνα, ἀπαντοῦσε μονολεκτικά καί δέν συμμετεῖχε ποτέ σέ συζητήσεις οἰουδήποτε περιεχομένου, πλὴν, πολύ σπανίως ὅμιλοῦσε ἐκπλήσσοντας τούς παρευρισκομένους.

Μιά φορά συζητοῦσαν οἱ πατέρες γιά ἔνα κείμενο, ἐάν ἦτο ἢ ὁχι ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου καί μετά πολλή ὥρα κάποιος εἶπε: «νά ρωτήσουμε τόν π. Ἰωάννη;» πού ἦτο ἐκεῖ σιωπῶν. Τοῦ εἶπε λοιπόν: «Πάτερ Ἰωάννη, τό τάδε χωρίο ποῦ εὑρίσκεται εἰς τήν Ἀγία Γραφή;». Καὶ τότε ἐκεῖνος τούς εἶπε ἀμέσως τρεῖς λέξεις: τόν Εὐαγγελιστή, τό κεφάλαιο καί τόν στίχο!!!

Μία μέρα ταξίδευαν μέ τό αὐτοκίνητο τῆς Μονῆς ὁ π. Ἰωάννης, ἔνας δόκιμος, δύο μοναχοί καί μία Εὐρωπαία προστίλυτος, κατεβαίνοντας ἀπό τήν Μονή στήν πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου. Στό ἐρώτημα τῆς προστίλυτου πῶς ἀκριβῶς εἶναι στά ἀγγλικά μιά σπάνια λέξη τοῦ Ψαλτήριου καί ἐνῷ ὁ κατέχων τό Proficiency ἔψαχνε ἀκόμη, ὁ π. Ἰωάννης τήν εἶπε ἀγγλιστί. Οἱ παρευρισκόμενοι, πού δέν εἶχαν ὑποψίαν τινά διά τήν διά Χριστόν σαλότητα τοῦ Γέροντος, θεώρησαν ὅτι κατά τύχην ἔδωσε τήν ὄρθη ἀπάντηση, ὅλως συμπτωματικῶς.

Ἐτυχε δέ μερικές φορές νά τόν ρωτήσουν στό Ψαλτήριο τί σημαίνει ἡ τάδε λέξη καί ἔδινε πάντοτε τήν ἀκριβῆ ἔρμηνεία, ὅπως ὅτι π.χ. αὐτή ἡ λέξη βρίσκεται μόνον στόν Ὁμηρο στόν τάδε στίχο!

Τέλος, ὡς πνευματικός καθοδηγητής καί ἔχοντας τό προορατικόν συμβούλευε μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε ὁ ἐρωτῶν νά μήν ἀντιληφθεῖ ὅτι ἔχει νά κάμει μέ θεούμενο. Π.χ. ὅπως ἐγράφη, πῆγε κοντά σέ κάποιον προσκυνητή καί εἶπε τή φράστη «ἔκατό ὑποψίες δέν κάνουν μία ἀπόδειξη» ἀπαλλάσσοντάς τον ἀπό τό δαιμόνιο τῆς ζήλειας.

Μία μοναχή εἶχε ἔνα μεγάλο πρόβλημα, χωρίς νά ἔχει πεῖ τίποτα σέ κανένα καί βρισκόταν στό Μοναστήρι μέσα στό καθολικό σέ ὥρα ἐσπειρινῆς ἀκολουθίας. Τότε εἶδε νά τήν πλησιάζει ὁ π. Ἰωάννης καί νά τῆς λέει κάτι πού τήν ἀπάλλαξε ἀπό τό πρόβλημα. «Μοῦ πῆρε ὅλο τό βάρος» ὅμολόγησε ἔκπληκτη καί ἀνακουφισμένη.

Ἐνας μοναχός ἥθελε νά πάει στήν Ἑλλάδα καί πιστεύοντας στό προορατικό του τοῦ εἶπε μέ ἀπλά λόγια σάν σέ συζήτηση: «π. Ἰωάννη σκέφτομαι νά πάω στήν Ἑλλάδα». Κι αὐτός ἀπάντησε: «Ἄ! Νά πᾶς Ἑλλάδα; Νά πᾶς, νά πᾶς, νά πᾶς, νά πᾶς». Μέ τό ἐπαναλαμβανόμενο «νά πᾶς» διαφύλασσε κρυμμένο τό χάρισμα τῆς προοράσεως. Καί μετά τοῦ λέει ὁ μοναχός: «σκέφτομαι νά πάω καί σ' ἐκεῖνο τό μέρος στήν Ἑλλάδα» κι ὁ π. Ἰωάννης τοῦ εἶπε μέ ἀφελές ὑφος: «Ἄ! ἐκεῖ; Μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ, μπᾶ». Καί διαπίστωσε ἐκ τῶν ὑστέρων ὁ μοναχός αὐτός ὅτι καί καλόν τοῦ ἔκανε νά πάει στήν Ἑλλάδα, ἀλλά καί ἡ ἀποφυγή τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ ἀπέβη σωτήρια.

Κάποιος ἄλλος μοναχός εἶχε ἔνα ἀνυπέρβλητο πρόβλημα καί ἐρωτᾶ τόν π. Ἰωάννη καί ἐκεῖνος τοῦ λέει: «δέν ξέρω, ίσως εἶναι αὐτό;» καί

δόντως ήταν αύτό ή λύση!

Μιά άλλη φορά ένας ιερομόναχος που έμεινε γιά τίν έօρτή του Σταυρού γνωρίζοντας ότι δέν θά ύπάρχει γιά πολλές μέρες αὐτοκίνητο νά κατεβεῖ στήν πόλη του Καΐρου ήταν σέ άγωνία. Τήν νύκτα μέσα στόν Έσπερινό τόν πλησιάζει ό π. Ἰωάννης καί τοῦ λέγει: «Πάτερ αὔριο στίς 2 μ.μ. θά φύγει!». Καί δόντως ήρθε ἔκτακτα τό τζίπ τῆς Μονῆς καί στίς 2 ἀκριβῶς ἀναχώρησε.

Οι Βεδουΐνοι τόν πίστευαν ώς ἄγιο καί τόν ρωτοῦσαν συχνά γιά τό μέλλον, αὐτός δέ δέν ἀπαντοῦσε, ἀλλά μερικές φορές πιεζόμενος ὑπέκυπτε καί ἔδιδε τήν πληροφορία. Ὁπως μέ τόν νεαρό που ἀναρωτιόταν ἂν θά πάει στό αίγυπτιακό στρατό: «ἐσύ δέν θά πᾶς, τοῦ εἴπε, ἀλλά αὐτός - καί ἔδειξε κάποιον ἄλλο νεαρό - θά πάει» κι ἔτσι κι ἔγινε! Ἐνας ιερομόναχος που ἐπισκέφτηκε τήν Μονή γιά προσκύνημα, βλέποντας τόν π. Ἰωάννη ράτησε τούς Σιναϊτες μοναχούς «ε! Σεῖς ἔχετε τέτοιον (ἄνθρωπο; ἄγιο;) ἐδῶ πέρα;!!»

Προφανῶς αὐτός ό Γέροντας δόντας σέ ύψηλά πνευματικά ἐπίπεδα εἶδε τό θεϊο φῶς νά λάμψει στό πρόσωπο τοῦ ρακένδυτου π. Ἰωάννου, εἶδε τόν θεωρητικό καί τόν θεούμενο. Κάποτε Ἀγιορεῖτες πατέρες που ήρθαν στήν Μονή, δόταν εἶδαν τό φῶς που τόν περιέλουζε ἄρχισαν νά τοῦ ζητοῦν συμβουλές, ἀλλά αὐτός χωρίς νά πεῖ τίποτε σπικάθηκε καί ἔφυγε...

Ο π. Ἰωάννης καμογελοῦσε πάντοτε μέ ἐκεῖνο τό ἀγαθό καμόγελο μέ τό ὅποιο ἀφόπλιζε ὅποιον ἔκανε σκέψεις γιά τήν ἀγιότητά του, που τόν κατέτασσε ἀμέσως μεταξύ τῶν ἐλαφρῶν.

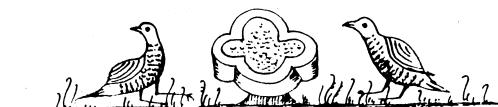
Ομως τά τελευταῖα δύο ἔπι ἔπαιψε νά καμογελᾶ ό π. Ἰωάννης. Εἶχε πληροφορία γιά τό τέλος του καί πάντως γνώριζε γιά τά ἐπερχόμενα δεινά που μαστίζουν τώρα στήν ἀνθρωπότητα....

Τέτοιος ήταν ό π. Ἰωάννης ό Σιναϊτης, τό μυρίπνουν ἄνθος τῆς σιναϊτικῆς ἐρήμου, ό ὅποιος παρέμεινε μέχρι τέλος σαλός γιά τούς πολλούς, ἀλλά σοφός ἐργάτης τῆς ἀφετῆς γιά τόν Θεό!

Αἰώνια του ή μνήμη!

ΠΗΓΗ: Ρομφαία

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΟΥΡΤΟΥΝΑΣ  
Καθηγητής Πανεπιστημίου τοῦ Καΐρου



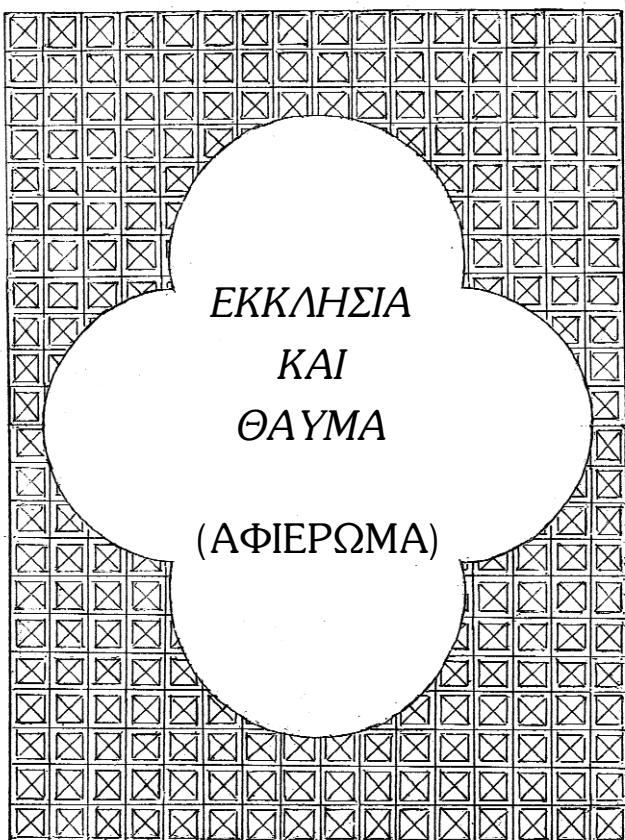
## ΤΟ ΧΩΡΙΟ «*ΙΝΑ ΠΑΝΤΕΣ ΕΝ ΩΣΙΝ*» ΚΑΙ Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ

Θεωροῦμε ἀναγκαῖο νά κάνουμε ἔνα σύντομο σχόλιο γύρω ἀπό τίν ’Ορθόδοξη ἐρμηνεία τῆς φράσεως «*ἴνα ὥστιν ἔν*», ἐπειδή ἡ φράση αὐτή ἔχει κακοποιηθεῖ βάναυσα ἀπό τούς οἰκουμενιστές, οἱ ὅποιοι τίν χρησιμοποιοῦν κατά κόρον, γιά νά δηλώσουν, ὅτι αὐτή δῆθεν ἀναφέρεται στίν μελλοντική ἐνότητα τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ὅτι ὁ Χριστός προανήγγειλε ὅτι ὅλες οἱ χριστιανικές ὁμιλογίες θά ἀποκτήσουν στό μέλλον ἐνότητα μεταξύ τους καὶ θά ἀποτελέσουν τή «*Μία*» ἐκκλησία, ὑπονοώντας, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τώρα εἶναι διεσπασμένη.

Ο “Ἄγιος” Ιωάννης ὁ Χρυσόστομος ἐρμηνεύοντας τό χωρίο αὐτό παραπρεῖ: ”*Ίνα ὥστιν ἔν, καθώς σύ, Πάτερ, ἐν ἐμοί, καί ἐγώ ἐν σοί..* Τί εἶναι, λοιπόν, τό “Ἐν ἡμῖν”; Στίν πίστη πρός ἐμᾶς. Ἐπειδή βέβαια τίποτε δέν σκανδαλίζει ὅλους, ὅσο ἡ διάσπαση, αὐτό κατασκευάζει, ὃστε νά γίνουν ἔνα. Τί, λοιπόν; Τό κατόρθωσε αὐτό, λέγουν; Καί πάρα πολύ τό κατόρθωσε. Διότι, ὅλοι ὅσοι πίστευσαν μέσω τῶν Ἀποστόλων εἶναι ἔνα, μολονότι κάποιοι ἀπό αὐτούς ἀποσπάστηκαν”, (Ε.Π.Ε. ιδ'594).

Δηλαδὴ ἡ αἵτηση τοῦ Κυρίου πρός τόν Θεόν Πατέρα «*ἴνα πάντες ἐν ὥστιν*» ἐκπληρώνεται ἢδη ἐντός τῆς Μιᾶς ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διά τῆς ταυτότητος τῆς ὁρθοδόξου Πίστεως πάντων. Ἡ ἐνότητα ἐντός τῆς Ἐκκλησίας δέν εἶναι κάτι τό ζητούμενο, ἀλλά εἶναι δεδομένη, εἶναι μιά πραγματικότητα πού ὑφίσταται. Δέν ύφίσταται ἐκκρεμότητα ὡς πρός τήν ἐνότητα, ἀλλ’ ἐκεῖνο πού ἐκκρεμεῖ εἶναι ἡ ὑπό τῶν ἔτεροδόξων ἀποδοχή τῆς μόνης ἀληθοῦς ὁρθοδόξου Πίστεως.

Κατά τόν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ναυπάκτου κ. Ἰερόθεο ἡ φράση «*ἴνα πάντες ἐν ὥστιν*» «συνδέεται ἀναπόσπαστα μέ ἀλλες φράσεις, ὅπως “καθώς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί καγώ ἐν σοί”, (’Ιω. 1z’21) καὶ τή φράση “ἐγώ ἐν αὐτοῖς καὶ σύ ἐν ἐμοί *ἴνα ὥστι τετελειωμένοι εἰς ἔν*”, (’Ιω. 1z’23) καὶ ἐπίστης τήν ἄλλη φράση “*ἴνα θεωρῶσι τήν δόξαν τήν ἐμήν πήν δέδωκας μοί*”, (’Ιω. 1z’24)».





Συμεών Πηγαδουλιώπη  
ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

αί θαύματι θαῦμα βεβαιοῖς τῇ κεκλεισμένη εἰσόδῳ τῶν θύρων τίν ἐκ νεκρῶν σου ἀνάστασιν» (Δοξαστικόν τῶν Αἴνων τοῦ πλ. α'). Αὐτά ψάλλει ἡ Ἔκκλησία ὑπογραμμίζοντας τὸ γεγονός ὅτι τὸ μέγιστο τῶν θαυμάτων, δηλ. ἡ ἐκ νεκρῶν ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, ἐπιβεβαιώνεται ἀπό ἓνα ἄλλο θαυμαστό γεγονός οὗσσονος σημασίας, τίν εἶσοδο τοῦ ἀναστάντος στὸ ὑπερῷο «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, τῶν μαθητῶν συνηρθροισμένων». Αὐτό μαρτυρεῖ ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης (κ' 19).

Τί εἶναι ὅμως θαῦμα; Πρίν προσεγγίσουμε κριτικά καί νοηματικά τίν ἔννοια σημειώνουμε, ἐν πρώτοις, ὅτι στίν ἑβραϊκή ἀποδίδεται ὡς νές ἐνῶ στί συγγενική τῆς ἀραμαϊκή ὡς νίσα. Στίν ἔλληνική βρίσκουμε ἐπίσης τά θαύματα ὡς σημεῖα, τέρατα ἢ καί δυνάμεις.

“Ἄν θελήσουμε νά προχωρήσουμε περαιτέρω, θαῦμα εἶναι ἡ μεμονωμένη ἀναστολή τῶν νόμων τῆς φύσεως (πού εἶναι, μέ τί σειρά τους, δημιουργήματα τοῦ Θεοῦ) κι ὅχι ἡ κατάργησή τους. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἀπό τίν Παλαιά Διαθήκη, ὅταν οἱ Ἑβραῖοι ἔφτασαν στόν ποταμό Ἰορδάνη κι ἐπρεπε νά περάσουν στή γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, μέ θαυμαστό τρόπο ὁ ποταμός ἔπαιψε νά ρέει τίν κατά φύσιν πορείαν του πρός τή Νεκρά θάλασσα, ἡ κοίτη του ξεράθηκε καί πέρασαν ἀπό ἐκεῖ «ἀβρόχοις ποσί» ἀναριθμητες χιλιάδες ἄνθρωποι. Μόλις πέρασε κι ὁ τελευταῖος Ἑβραῖος, ὁ Ἰορδάνης συνέχισε ἀπρόσκοπτα τή ροή του πρός τή Νεκρά θάλασσα. Αὐτά μᾶς ἀναφέρει τό βιβλίο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ (γ' 15-17). Τά θαύματα παρουσιάζονται πλεῖστες ὅσες φορές στίν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη, στούς Βίους τῶν Ἀγίων καί γενικότερα στή ζωή τῆς Ἔκκλησίας, πάλαι τε καί ἐπ' ἐσχάτων.

Μερικές φορές θαυμαστά γεγονότα συμβαίνουν ἐνώπιον μεμονωμένων ἀτόμων, ἄλλοτε στίν παρουσία μιᾶς ὁμάδας ἀνθρώπων καί ἐπίσης μαρτυροῦνται ἀπό πολυάνθρωπα πλήθη. Ὅταν ὁ προφήτης Μωϋσῆς ἀντικρύζει τή φλεγομένη καί μή καιομένη βάτο κι ἀκούει τή φωνή τοῦ Θεοῦ ἐνῶ ἔβοσκε τά πρόβατά του στό βουνό Σινᾶ, εἶναι ὁ μοναδικός μάρτυρας τοῦ γεγονότος. Ἀπό τίν ἄλλη, ἡ θεραπεία τῆς πενθερᾶς τοῦ Πέτρου ἀπό τόν πυρετό ἀπό τό Χριστό γίνεται στίν παρουσία τῆς ὁμάδος τῶν μαθητῶν του. Τέλος, ὁ χορτασμός τῶν πεντακισχιλίων μέ πέντε

άρτους καί δύο ίχθυς μαρτυρεῖται ἀπό χιλιάδες ἀνθρώπων πού ἤταν καί μάρτυρες κι ἀποδέκτες τοῦ θαύματος.

Ἐνα ἄλλο θέμα πού ἐγείρεται πρός συζήτηση εἶναι ποιός εἶναι ὁ αἴτιος τῶν θαυμάτων. Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι πρόκειται γιά θεϊκές ἐνέργειες. Μέ αὖτους λόγους, ὁ Θεός κάνει τά θαύματα. Αὐτά ὅμως γίνονται ὅταν αὐτός θέλει, ἔάν θέλει κι ὅποτε θέλει. Βρίσκονται ἀπόλυτα ὑπό τίνι κρίσι του. Στό Εὐαγγέλιο διαβάζουμε: «καί οὐκ ἡδύνατο ἐκεῖ οὐδεμίαν δύναμιν ποιῆσαι εἰ μή ὀλίγοις ἀρρώστοις ἐπιθείς τάς χεῖρας ἐθεράπευσε. Καὶ ἐθαύμασε διά τὸν ἀπιστίαν αὐτῶν» (Μαρκ. στ' 5-6). Ὡστε ἡ ἀπιστία τῶν κατοίκων τῆς Ναζαρέτ τούς στέρησε τὴν χάρη τῶν θαυμάτων. Σημειώνει ὁ Λουκᾶς στό ὅμώνυμο εὐαγγέλιο: «Ἐξεμυκτήριζον δέ καὶ οἱ ἄρχοντες σύν αὐτοῖς λέγοντες, ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός, ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐνέπαιζον δέ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται προσερχόμενοι καὶ ὅξος προσφέροντες αὐτῷ καὶ λέγοντες: Εἰ σύ εἰς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν» (Λουκ. κγ' 35-39).

Ἐδῶ εἶναι ἐπίσης σαφές ὅτι ὁ Χριστός ἀρνιέται νά θαυματουργήσει, διότι καί οἱ ἄρχοντες τῶν Ἰουδαίων καί οἱ ἀγροίκοι καί βάναυσοι Ρωμαῖοι στρατιῶτες κι ὁ ἐξ εὐωνύμων ληστῆς ἤταν ἀνάξιοι τῆς χάρης τῶν θαυμάτων. Ἀπό τὸν ἄλλον, ἡ κακοπιστία τῶν κακίστων φαρισαίων ἤταν τόση πού δέν ἥθελαν νά πιστέψουν οὕτε τά ἵδιά τους τά μάτια, μήτε ἀξιόπιστους μάρτυρες. Κλασικό παράδειγμα, τά γεγονότα πού διαδραματίστηκαν μετά τή θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς τυφλοῦ (Ἰωάν. θ' 13-41). Αὐτό φαίνεται ἐπίσης ξεκάθαρα στὸν ἑρμηνεία πού ἔδωσαν οἱ φαρισαῖοι στή θεραπεία ἑνός δαιμονιζομένου πού ἤταν καί τυφλός καί κουφός: «Οἱ δέ φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τά διαιμόνια εἰμί ἐν τῷ Βεελζεβούλ τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων» (Ματθ. ιβ' 24). Ὁποία διαστροφή! Ἀπό τή μιά τά ἵδια τά δαιμόνια ὅμολογούσαν διότι ὁ Χριστός εἶναι ὁ Ἀγιος τοῦ Θεοῦ καί ἀναρωτιόντουσαν ἄν ἥλθε «πρό καιροῦ» γιά νά τά βασανίσει (Ματθ. η' 29) κι ἀπό τὸν ἄλλον οἱ πωρωμένοι φαρισαῖοι, οἱ ἄνθρωποι πού μελετοῦσαν καί γνώριζαν τό Νόμο, δηλ. τὴν Παλαιά Διαθήκη, ἤταν τόσο τυφλοί, πού διέστρεφαν ἐν γνώσει τους τὴν πραγματικότητα! Τό διότι ὥρισμένοι ἄνθρωποι δέν θέλουν νά πιστέψουν, ὅσα θαύματα κι ἄν δοῦν, φαίνεται καθαρά στή συνομιλία τοῦ πλούσιου μέ τὸν Ἀβραάμ, στή γνωστή εὐαγγελική περικοπή (Λουκ. ις' 19-31). Ὁ πλούσιος «ὑπάρχων ἐν βασάνοις» στόν Ἀδη βλέπει τὸν Ἀβραάμ ἀπό μακριά καί τὸν παρακαλεῖ νά στείλει τὸν Λάζαρο νά ἀναστηθεῖ, ὃστε οἱ πέντε του ἀδελφοί νά πιστέψουν καί νά μήν ἔχουν κι αὐτοί τὴν ἵδια τύχη μέ τὸν ἴδιο. Ὁ Ἀβραάμ τοῦ δηλώνει ξεκάθαρα: «εἰ Μωϋσέως καί τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ ἄν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ πεισθήσονται» (Λουκ. ις' 31).

Οπως ἔχει ἕδη ἀναφερθεῖ, ὁ Χριστός κατά τὴν ἐπί γῆς παρουσίᾳ του, ἔκανε ἔνα πληθυσμό θαυμάτων, ἀπό τά ὅποια οἱ εὐαγγελιστές ἀναφέρουν μόνο μερικά. Τά θαύματα αὐτά μποροῦμε νά τά διακρίνουμε

στίς ἔξης ὅμαδες: α' θεραπεῖες ἀσθενῶν ἀπό σωματικές ἀρρώστειες, β' θεραπεῖες δαιμονιζομένων, γ' ἀναστάσεις νεκρῶν καὶ δ' κυριαρχία τοῦ Χριστοῦ ἐπί τῶν φυσικῶν φαινομένων. Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὅλα αὐτά τά θαύματα ἦταν ἐντυπωσιακά καὶ συγκλονιστικά. Ὅμως εἶχαν, ἐκτός ἀπό τὴν ἄμεσην παρηγορίαν πού ἔδιναν στοὺς πάσχοντες, κι ἔνα ἄλλο σκοπό καὶ στόχο. Ποιό; Νά μᾶς μεταδώσουν μνημάτα γιά τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Μέ τοις λόγοις τά μνημάτα αὐτά ἦταν ὅτι: α') στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ οἱ σωματικές ἀσθένειες θά πάψουν νά ὑφίστανται. «΄Απέδρα ὁδύνη, λύπη καὶ στεναγμός», β') ὁ διάβολος θά νικηθεῖ καὶ δέν θά ἔχει καμιαί ἔξουσία πάνω στούς ἀνθρώπους, γ') οἱ ἀνθρώποι στὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ θά ἀναστηθοῦν καὶ ὁ θάνατος θά καταργηθεῖ καὶ τά φυσικά φαινόμενα δέν θά βλάπτουν πιά τούς ἀνθρώπους.

Μιά ἄλλη πτυχή τοῦ ζητήματος εἶναι κάτω ἀπό ποιές συνθήκες μερικοί ἀνθρώποι κάνουν θαύματα. Εἶναι γεγονός ἀναντίλεκτο ὅτι στὴν Γραφή, στοὺς Βίους τῶν Ἀγίων καὶ στὴν ζωὴν τῆς Ἑκκλησίας διά μέσου τῶν αἰώνων ἐντοπίζουμε ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι ἐπιτελοῦν θαύματα. Αὐτοί εἶναι Ἀγιοι, εἴτε ὀνομάζονται δίκαιοι ἢ προφῆτες, εἴτε ἀνθρώποι τοῦ Θεοῦ, εἴτε ἀπόστολοι, μάρτυρες, ὅστοι καὶ ἵεράρχες. Ὄλοι αὐτοί «ἐνεργοῦν τά τεράστια», δηλαδή κάνουν θαύματα, εἴτε ἐνῶ εἶναι ζωντανοί κι εύρισκονται ἀνάμεσά μας εἴτε ἔχουν φύγει ἀπό αὐτήν τὴν ζωὴν. Κάτω ὑπὸ ποιές συνθήκες ὅλοι αὐτοί κάνουν θαύματα; Αὐτόνομα, ἐξ ἴδιας δυνάμεως ἢ ὡς ὅργανα τοῦ Θεοῦ; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ὅλοι αὐτοί εἶναι ἐτερόφωτοι, δηλαδή ἐνεργοῦν ὡς σκεύη ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ. Μέ τοις λόγοις, ἐπειδή μὲ τὴν ζωὴν τους εὐάρεστησαν τὸ Θεό, αὐτός τούς παραχώρησε τὴν δυνατότητα νά τελοῦν θαύματα γιά νά βοηθοῦν καὶ νά παρηγοροῦν τὸν πονεμένο ἀνθρώπο. Αὐτό φαίνεται ξεκάθαρα στὶς τελευταῖς ἐντολές πού ἔδωσε ὁ Χριστός στοὺς μαθητές του: «σημεῖα δέ τοῖς πιστεύσασι ταῦτα παρακολουθήσει. ἐν τῷ ὀνόματί μου δαιμόνια ἐκβαλοῦσι. γλώσσαις λαλήσουσι καιναῖς. ὄφεις ἀροῦσι. καν θανάσιμόν τι πίωσιν οὐ μή αὐτούς βλάψει. Ἐπί ἀρρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι καὶ καλῶς ἔξουσιν» (Μαρκ. 1ς' 17-18).

Μιά ἄλλη πτυχή τοῦ θέματος εἶναι ἡ χριστολογική. Ὄλη ἡ ζωὴ τοῦ ἐνανθρωπίσαντος Θεοῦ, τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, δέν ἀποτελεῖ ἔνα ἀνεπανάληπτο θαῦμα; Ἡ ἀσπορος σύλληψί του, ὁ ἀνερμήνευτος τόκος του, ἡ ἐκ Παρθένου γέννησί του, ἡ μεταμόρφωσί του, ὁ σταυρός καὶ ἡ ἀνάστασή του ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ τέλος ἡ ἀνάληψή του δέν ἀποτελοῦν θαύμαστά καὶ ἀπολύτως ἀνεξήγητα γεγονότα; Δέν μποροῦμε νά μή σχολιάσουμε τὸ γεγονός ὅτι ὅλα τά ἀνωτέρω ἀναστατώνουν τούς ἀπιστους καὶ τούς ἀλλόθροσκους, διότι ἀνατρέπουν ἄρδην τίς θέσεις τους καὶ τά ἐπιχειρήματά τους. «Πεφανέρωται δέ τά θαύματα τοῖς προσκυνοῦσιν ἐν πίστει τό μυστήριον».

Περαίνοντες τό λόγο, διαπιστώνουμε ἐν τοῖς πράγμασι ὅτι τό θαῦμα ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς ζωῆς τῆς Ἑκκλησίας. Ὅτι ὑποσχέθηκε ὁ Ἀψευδός, ἰσχύει γιά πάντα στὴν Ἑκκλησία, πού ἀποτελεῖ τό

σῶμα του. "Ομως τό ίδιο δέν ισχύει σ' αὐτούς πού ἀλλοίωσαν τίν «ἄπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἄγιοις πίστιν» ("Ιούδ. 3) δηλ. στούς αἵρετικούς. Αύτοί, ἔχοντας ἀπολέσει τή χάρη τοῦ Θεοῦ, δέν δύνανται νά ἐνεργήσουν θαύματα. Οὔτε ὁ Παπισμός μέ τίν τόση του ἔπαρση, μήτε ὁ πολυποίκιλος προτεσταντικός ἀχταρμάς καί ὁ λοιπός ἐσμός τῶν κακοδόξων. Λ. x. Ἀγιασμό δέν μποροῦν νά κάνουν οἱ φραγκοπαπάδες (στή Σλοβακία κλέβουν τόν ἀγιασμό ἀπό ...τίς ἐκκλησίες τῶν Ὁρθοδόξων!), οὔτε μποροῦν νά βγάλουν τό Ἀγιο Φῶς οἱ Μονοφυσίτες Ἀρμένιοι. Συμπερασματικά, μόνο ἐντός τοῦ ἱεροῦ περιβόλου τῆς Ἐκκλησίας λειτουργεῖ τό θαῦμα.

Ἀναφορικά μέ τό γεγονός τῶν «θαυμάτων» σέ αἵρετικές ὅμιδες, ὅπως οἱ «Πεντηκοστιανοί», ἔχουμε νά παρατηρήσουμε ὅτι αὐτά συμβαίνουν μέ σατανική ἐνέργεια. Ἐδῶ «ὅ σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός» (Β' Κορ. 1α'14). «"Οπου ἔχει ὁ Θεός ἐκκλησιά ἔχει κι ὁ διάβολος παρεκκλήσι" κατά τίν παροιμία. Τέλος πρέπει νά ἔχουμε ὑπ' ὄψιν ὅτι «θαύματα» συμβαίνουν καί σέ ἔξωχριστιανικές θρησκείες. Μόνο πού καί στήν περίπτωση αὐτή ἔχουμε πάλι τήν παρουσία κακῶν πνευμάτων. Εἶναι παρών ὁ Σατανᾶς ὁ πλανῶν τήν οἰκουμένην ὅλην. Ἄς μή λησμονοῦμε ὅτι ὅταν ὁ Μωυσῆς ἔκανε τό πρῶτο του θαῦμα ἐνώπιον τοῦ Φαραώ, αὐτός κάλεσε τούς μάγους τῆς Αἴγυπτου πού ἔκαναν κάτι παρόμοιο ("Ἐξοδ. α'11-12). Κάποια στιγμή ὅμως, ἐνῶ ὁ Μωυσῆς συνέχιζε νά θαυματουργεῖ, οἱ μάγοι αὐτοί σταμάτησαν κι ὄμολόγησαν: «δάκτυλος Θεοῦ ἐστι τοῦτο» ("Ἐξοδ. n'15).

Σχετικά μέ τήν θέση τοῦ θαύματος στή ζωή τοῦ χριστιανοῦ ἀναφέρουμε αὐτολεξεί τό πιό κάτω συμβάν ἀπό τή ζωή τοῦ π. Ἰωάννη Γιαννακόπουλου: «Πρό τοῦ πολέμου, ταξιδεύων εἰς Ἀθήνας ἥκουσε, κατά τίνα στάθμευσιν τοῦ συρμοῦ, ὅτι ἐν τῷ ναῷ τοῦ χωρίου ἐγένετο θαῦμα ("Εδάκρυσε μία εἰκών). Αὐτός ἔμεινεν ἄσειστος ἀναγινώσκων βιβλίον τι, ἐνῶ τό ὄχημα ἐξεκενοῦτο ὡς τάχιστα καί οἱ ἐπιβάται ἔτρεχον "πατεῖς με πατῶ σε" εἰς τόν ναόν -τό πλησίον τοῦ σταθμοῦ- ἵνα ἴδωσι τό θαῦμα. Μετ' ὀλίγον ἐπέστρεψαν. Ὁ καθήμενος ἀκριβῶς ἔναντι τοῦ π. Ἰωάννη προσέβλεψεν εἰς αὐτόν ὄργιλως. Ἡτο προφανές ὅτι ὁ «παπάς» -μόνος αὐτός- δέν είχε κινηθῆ ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ.

-Σύ παπούλη δέν πιστεύεις, λέγει ἐπιτιμητικῶς εἰς τόν π. Ἰωάννη. -Ἐγώ πιστεύω καί δι' αὐτό δέν μοῦ κάνουν ἐντύπωσιν τά θαύματα. Ἐσύ δέν πιστεύεις! Καί πηγες νά δης γιά νά πιστεύσῃς. Ἔτσι δέν είναι;» Γιά πές μου, λοιπόν, τώρα πίστευσες; ("Ἐπιφανίου I. Θεοδωρόπουλου, Πρεσβυτέρου, Ἀνέκδοτα Ἰωάννη Γιαννακόπουλου, Ἀρχιμανδρίτου, σελ. 22).



*Μητροπολίτη Ναυπάκτου Ἱερόθεου*  
ΘΑΥΜΑ ΚΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ



οῦμε σέ ἐποχή συγχύσεως σέ πολλά θέματα, ἵτοι μεταξύ πίστεως και μαγείας, ἀφοῦ μερικοί θεωροῦν τίν πίστη ὡς μαγεία, ἢ τίν μαγεία ὡς πίστη, μεταξύ πίστεως και ἐπιστήμης, ἀφοῦ, ἄλλοτε ὑπερτονίζεται ἢ πίστη σέ βάρος τῆς ἐπιστήμης και ἄλλοτε ὑπερτονίζεται ἢ ἐπιστήμη σέ βάρος τῆς πίστεως.

Σέ μια τέτοια ἐποχή ἀπαιτεῖται «διάκριση τῶν πνευμάτων», που εἶναι τό μεγαλύτερο χάρισμα, τό νά ξεχωρίζη, δηλαδή, κανείς τί εἶναι θεϊκό και τί εἶναι δαιμονικό, τί προέρχεται ἀπό τὸν Θεό και τί ἀπό τὸν διάβολο. Αὐτή ἢ διάκριση εἶναι ἢ οὐσία τῆς ἐμπειρικῆς θεολογίας.

Γιά νά στηριχθῇ ἢ ἀποψη θά χρησιμοποιήσω ἔνα καταπληκτικό παράδειγμα θεραπείας ἀπό μια ἀσθένεια, μέ τίν ἐπέμβασην τοῦ Θεοῦ διά τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, που ἔγινε σέ μια κατάκοιτη και ἀκίνητη - παράλυτη γυναίκα, και τίν περιγράφει ὁ ἄγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος, Πατριάρχης Κωνσταντινούπολεως και φίλος και συμμαθητής τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ.

Τό περιστατικό αὐτό ἔγινε στήν Καστοριά και δείχνει κατά ἐμφανέστατο τρόπο ὅτι ὑπάρχει σαφής διαφορά μεταξύ θεραπείας μιᾶς ἀσθένειας μέ ίατρική παρέμβασην και θαύματος μέ παρέμβασην τοῦ Θεοῦ, και κυρίως φαίνεται ὅτι τό θαῦμα γίνεται ἀπό τὸν Θεό διά πρεσβειῶν τῶν ἁγίων, ὅταν ἔχαντληθοῦν ὅλα τά ἄλλα θεραπευτικά μέσα τῶν ίατρῶν, και φυσικά δέν συνιστᾶ ἀναίρεσην ἢ ὑποκατάστασην τῆς ίατρικῆς ἐπιστήμης. Ὁ ἄγιος Φιλόθεος Κόκκινος στό βίο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ πού συνέγραψε, γράφει γιά τό θέμα αὐτό.

«Μιά γυναῖκα εὐγενής και εὐπρεπής, ὀνομαζομένη Ζωή, παθαίνει δριμύ πόνο στά ἐντόσθια, πού τά ἐπίεται και τά ἐστριφογύριζε τόσο δυνατά, ὥστε καθημερινῶς νά κύνωνται ἀπό ἐκεῖ ὀχετοί αἰμάτων. Ἡ γυναῖκα ὑφίστατο γιά πέμπτο ἔτος τίν βαρειά αὐτή πάθησι, ἐνῶ φάρμακο δέν ὑπῆρχε και κάθε τέχνη ίατρῶν ἀπέβαινε ἀνίσχυρη, διότι, παρ’ ὅλο πού καθημερινῶς ἐφήρμοζε πολλές ἐπινοίσεις, δέν ἐπιτύγχανε τίποτε, ὥστε ν’ ἀπελπισθῇ και γιά τή ζωή τῆς ἀσθενοῦς. Δέν ἐπρόκειτο δέ ούτε γιά τόσο διάστημα χρόνου ν’ ἀνθέξῃ, ἀφοῦ τόσο πολύ ἔλειωνε ἢ σάρκα της, ἀν δέν είχε σῶμα τόσο δυνατό και ρωμαλέο και δέν διατηροῦσε ὑψηλή τήν ὅρεξην γιά τροφήν ἔτσι κατώρθωσε ἢ φύσις νά ἀνταπεξέλθη στόν τόσο δυνατό πόλεμο τοῦ νοσήματος. Ἀλλά μέ τόν καιρό νικήθηκε, ἀπό τό μῆκος τοῦ χρόνου δαμασμένη, και ἀπό τότε ἔμεινε

κατάκοιτη καί σχεδόν ἀκίνητη, ἄλλα δύο ἔτη πέρα ἀπό τά προηγούμενα πέντε. «Καθώς μέ τόν καιρό ὑψωνόταν λαμπρῶς ἡ φήμη τῶν θαυμάτων τοῦ μεγάλου Γρηγορίου, τῶν παραδόξως τελουμένων τόσο σ' ἐκεῖνο τό μέρος ὅσο καί στή μεγάλη Θεσσαλονίκη, ὅταν ἔμαθε γιά τά λεγόμενα ἡ ἀσθενής αὐτή, καταφεύγει μέ πίστη πρός τή θεία δύναμι πού ἐνεργοῦσε σ' ἐκεῖνον. Ἀφοῦ προκάλεσε τούς πρεσβυτέρους τῆς Ἐκκλησίας, κατά τά θεῖα λόγια, πρῶτα παρασκευάζει τήν τέλεσι τοῦ εὐχελαίου κοινῶς, ἔπειτα δέ ζητεῖ στό τέλος τοῦ εὐχελαίου τήν τέλεσι εὐχῆς καί δεήσεως ὑπέρ αὐτῆς πρός τόν θεῖο Γρηγόριο. Ὄταν ἐτελεῖτο αὐτή ἡ εὐχή ἀπό τούς πρεσβυτέρους κατά τούς κανονισμούς, ἔπειδη δέν μποροῦσε νά στέκεται καί νά ψάλλῃ τά θεῖα μαζί μέ τούς ὑπέρ αὐτῆς εὐχομένους καί ψάλλοντας, διότι ἦταν κατάκοιτη καί ἀκίνητη, καί ἀπό τήν κλίνη παρακαλοῦσε θερμῶς τόν ἄγιο καί ἐπιζητοῦσε πιστῶς τήν ἀπό αὐτόν χάρι καί βοήθεια. Καί, ὃ τῶν παραδόξων ἔργων καί θαυμάτων σου, Χριστέ, αὐτή πού ἔλειωνε τίς σάρκες της τόσον χρόνο καί ἦταν παράλυτη καί σχεδόν ἀκίνητη, ὅχι ἔπειτα ἀπό μία ἡμέρα, ὅχι ἔπειτα ἀπό διάστημα μιᾶς ὥρας, ἀλλ' εὐθύς ἀμέσως, ἐνῶ ἐκεῖνοι προσεύχονταν κι ἔψαλλαν ἀκόμη, σπικώνται ἀμέσως ἀπό τήν κλίνη, ἐνῶ ὅλοι ἔβλεπαν, δυνατή, εὔρωστη στό σῶμα, χωρίς νά φέρῃ ἐπάνω της οὕτε ἕχνος σχεδόν ἀπό τό χρόνιο ἐκεῖνο πάθος καί ἀπό τήν νοσηρά κατάστασι, ὥστε τό θαῦμα νά καταπλήσση καί νά μη ἔχη τοῦτο τίποτε κατώτερο ἐκείνου πού διενεργήθηκε παλαιά ἀπό τόν ἵδιο τόν Χριστό ὑπερφυῶς στόν παράλυτο, εἴτε τῆς Καπερναούμ σκεφθῆ κανείς εἴτε τῆς προβατικῆς κολυμβήθρας, μόνο πού ἐκεῖ ἐνήργησε ὁ ἵδιος μόνος του, ἐνῶ δέ ἀνέστησε ἀπό τήν κλίνη καί τό χρόνιο πάθος ἀμέσως ἐπίσης τήν ἀσθενῆ διά τοῦ Γρηγορίου, τοῦ μαθητοῦ καί φίλου του».

Ἄπο τό περιστατικό αὐτό ἔξαγονται τά ἔξης συμπεράσματα.

Πρῶτον. Ἡ γυναίκα πού ὄνομαζόταν Ζωή ὑπέμενε πέντε χρόνια τήν ἀσθένειά της, ἔξαντλήθηκαν ὅλα τά φάρμακα πού τῆς ἔδιναν οἱ ἱατροί, ἀλλά ἡ ἴδια δέν εἶχε ἀπελπιστή, δηλαδή διατηροῦσε τήν ἐλπίδα της.

Δεύτερον. Τό σῶμα της ἔφθασε σέ πλήρη ἔξαντληση, ἐνῶ ἔκανε τήν ἱατρική θεραπεία, καί παρέλυσε. Δηλαδή, ἔκανε ὑπομονή, ἔδειχνε καρτερία, δέν τήν βοηθοῦσαν τά τότε ὑπάρχοντα φάρμακα, «κάθε τέχνη ἱατρική ἀπέβαινε ἀνίσχυρη», καίτοι «καθημερινῶς ἐφήρμοζε πολλές ἐπινοήσεις», ἐννοεῖται ἱατρικές τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅτισι, χρονιμοποιώντας τήν βοήθεια τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης, ἔξαντλώντας ὅλες τίς δυνατότητές της, δέν ἀπελπιζόταν.

Τρίτον. Σέ αὐτήν τήν κατάσταση στήν ὅποια εύρισκόταν ἄκουσε γιά τά παράδοξα θαύματα πού ἐτελοῦντο ἀπό τόν ἄγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ μετά τήν κοιμησή του καί «κατέφυγε μέ πίστη πρός τήν θεία δύναμι πού ἐνεργοῦσε σέ ἐκεῖνον».

Μέσα στόν ἄγιο Γρηγόριο κατοικοῦσε ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ. Αὐτό δέν τό ἔκανε ἀπλῶς μέ μιά προσευχή, ἀλλά κάλεσε πρῶτα τούς Ἱερεῖς νά

τελέσουν τό ίερό Εύχελαιο καί στό τέλος zήτησε νά προσευχηθοῦν, ἐννοεῖται οἱ πρεσβύτεροι ὑπέρ αὐτῆς στὸν ἄγιο Γρηγόριο. Συμμετεῖχε καί αὐτή στὸν προσευχή αὐτή, ζητώντας ἀπό τὸν "Ἄγιο τὸν βοήθειά του. "Ἐτσι, χρησιμοποιεῖ τό μυστήριο τοῦ Εύχελαίου μέ εἰδική δέοντ - προσευχή.

Τέταρτον. Τό θαῦμα ἔγινε ἀκαριαῖα, «οὐ μεθ' ἡμέραν, οὐ μετά μικρᾶς τινος ὥρας διάστημα», «ἀλλ' εὐθύς», ἀφοῦ σπικάθηκε ἀπό τὸν κλίνη, «ἀθρόα», τὸν ὥρα πού προσευχόταν.

Μάλιστα, ὁ ἄγιος Φιλόθεος παραλληλίζει αὐτό τό θαῦμα μέ τά θαύματα πού ἔκανε ὁ Χριστός στὸν Καπερναούμ καί στὸν Κολυμβήθρα στὸν προβατικὴ πύλη, πού μέ ἔναν λόγο Του ἔκανε καλά τούς παραλυτικούς. Καί τό συγκεκριμένο αὐτό θαῦμα ἔγινε ἀπό τὸν Χριστό «Ἀθρόον» «διά τοῦ Γρηγορίου τοῦ μαθητοῦ καί τοῦ φίλου Του καί τὸν ἀνέστησε ἀπό τὸν κλίνη τῆς».

Αὐτό τό περιστατικό δείχνει τὸν διάκριστο μεταξύ ἰατρικῆς θεραπείας διά φαρμάκων καί θαύματος διά τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Θεοῦ, καθώς ἐπίστης τὸν διάκριστο μεταξύ θαύματος καί μᾶς περιοδικῆς ἀνακάμψεως τῆς ὑγείας τοῦ σώματος.

Ο ἄνθρωπος πού ἀσθενεῖ χρησιμοποιεῖ ἐξαντλητικά τά πορίσματα τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης, προσεύχεται μέ τά μέσα πού ἔχει ὁ Ἐκκλησία καί στὸν συνέχεια μπορεῖ νά ἐπέμβῃ ὁ Θεός μέ θαυματουργικό τρόπο, δηλαδή τά μυστήρια, διά μέσου τῶν φίλων Του, ὅταν Τόν ἐπικαλεσθῇ κάποιος μέ θερμή πίστη.

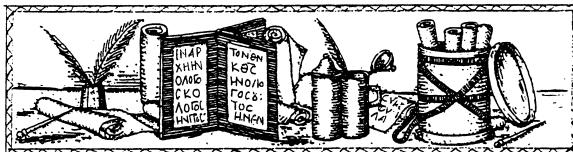
Μέ τὸν τρόπο αὐτὸν οὕτε παραθεωρεῖται ὁ ἰατρική ἐπιστήμην ὡσάν νά ἀκολουθοῦμε τὸν μανικαϊσμό, οὕτε περιπίπτουμε σέ μιά κατάσταση μονοφυσιτισμοῦ, πού δλα τά περιμένουμε μόνον ἀπό τὸν Θεό, οὕτε ἀποδίδουμε σέ θαῦμα τή μακροχρόνια σωματική εὐεξία ἀπό ποικίλους τρόπους, οὕτε ὑποπίπτουμε στὸν ποικιλότροπη μαγεία, ἀφοῦ καί ὁ διαβόλος μπορεῖ νά κάνει κάποια «θαυμαστά» γεγονότα, πού μπορεῖ μερικοί νά τά ἀποδίδουν στὸν Θεόν.

Οντως, χρειάζεται θεολογική διάκριστο τὸν ὅποια ἔχουν ὅσοι διαθέτουν «νοῦν Χριστοῦ», διαφορετικά πλέονται μέσα στό πέλαγος τῆς σύγχυσης διαφόρων πνευμάτων.

Πηγή: ΡΟΜΦΑΙΑ

Ο ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΙΕΡΟΘΕΟΣ





*Αρχιμανδρίτη Νεκτάριου Πάρη*

## ΤΟ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΙΚΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΣΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΡΟΦΗΤΗ ΜΩΥΣΗ



ντός τῆς Ἀγίας Γραφῆς, Παλαιᾶς καὶ Καινῆς Διαθήκης, εἶναι φανερό τὸ θαυματουργικό στοιχεῖο. Ὄμως δέν ὑπάρχει τὸ θαυματουργικό στοιχεῖο μέ τὴν ἔννοια τοῦ ἐντυπωσιασμοῦ καὶ τοῦ θαυμασμοῦ, ἀλλά εἶναι καὶ πρέπει νά ὀνομάζεται «σημεῖο», δηλαδή σημεῖο τῆς παρουσίας καὶ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ, τῶν διαφόρων θεοφανειῶν τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ τῶν φανερώσεων τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Λόγου.

Ο Θεός ἀποκαλύπτει τόν ἑαυτό Του μέσω διαφόρων ἐνεργειῶν καὶ μέ φανερώσεις τοῦ Λόγου Του. Πραγματικά, ὅποιος ἐγκύψει στίν Παλαιά Διαθήκη θά κατανοήσει ὅτι παντοῦ συναντοῦμε φανέρωσην τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἀλλά μέ τρόπο σκιώδη. Ἔνας ἀπό τοὺς λόγους γιά τούς ὅποιούς δέν ἔχομε ξεκάθαρη φανέρωσην τῆς Ἀγίας Τριάδος στίν Παλαιά Διαθήκη, εἶναι διότι δέν ἔταν ἔτοιμος ὁ Ἰσραὴλ νά δεχθεῖ κάτι ἀνάλογο, ὑπῆρχε ὁ κίνδυνος τῆς πτώσεως στίν πολυθεϊα. Μεγάλοι Πατέρες τῆς Ἑκκλησίας, σύγχρονοι καθηγητές δογματολόγοι καὶ παλαιοδιαθηκολόγοι, ἔχουν ὄμιλόσει, ὡς εἰδικότεροι, γιά τά θέματα αὐτά. Σπουδαιότατο θεολογικό ἔρμπνευτικό ἔργο τό ὅποιο ἐμβαθύνει στά θέματα αὐτά εἶναι τό τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης «Εἰς τόν τοῦ Μωϋσέως βίον».

Τό θαυματουργικό στοιχεῖο, ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἔντονη στόν βίο τοῦ Μωϋσέως, ὅπως διασώζεται στά βιβλία τῆς Ἐξόδου, τοῦ Δευτερονομίου, τῶν Ἀριθμῶν καὶ τοῦ Λευΐτικοῦ. Ἀρχικά ἀπό τίν γέννησή του παρατηροῦμε τίν σωτηρία του ἀπό τίν μεγάλῃ σφαγῇ, τίν ἐπιβίωση μέσα στόν ποταμό Νείλο καὶ τίν διάσωσή του ἀπό τίν κόρη τοῦ Φαραὼ. Εἶναι φανερό ὅτι ἕδη ἐξ ἀρχῆς τοῦ βίου του ὁ Θεός τόν διαφυλάττει, ὥστε νά ἔκτελέσει τό σχέδιο τῆς οἰκονομίας Του. Στίν φυγή του πρός τίν ἔρημο, στό ὄρος Σινᾶ, γίνεται λόγος γιά τίν παρουσία τῆς φλεγομένης καὶ μή καιομένης βάτου, ὅπου ἔχομε φανέρωσην τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς Λόγου, ὡς Ἀγγέλου Κυρίου, μέ τόν ὅποιο συνομιλεῖ. Ἐκεῖ τοῦ δίδεται ἡ θεία κλήση, ὥστε νά ἔκτελέσει τό ἔργο τοῦ Κυρίου.

Ἀργότερα, στίν Αἴγυπτο, ὅταν ἀναλαμβάνει ρόλο ἀρχηγοῦ τοῦ Ἰσραὴλ, παραλαμβάνει τόν ἀδελφό του Ἀαρὼν γιά νά τόν ἐνισχύσει στό ἔργο του. Στίν συνέχεια ἔκτυλίσσεται μιά σειρά θαυματουργικῶν

γεγονότων, ὅστε οἱ Αἰγύπτιοι νά ἐλευθερώσουν τὸν ὑπόδουλο ἔβραι-κό λαό γιά νά μπορέσει νά ὁδηγηθεῖ στὸν γῆ τῆς ἐπαγγελίας, ὃπου θά μπορέσει νά ζήσει ἐλεύθερα καὶ νά λατρεύσει τὸν Θεό. Κατά σειράν ἔχομε τὰ γεγονότα: Ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρὼν θά βλαστίσει καὶ θά μετα-βληθεῖ σὲ φίδι μπροστά στοὺς μάγους τοῦ Φαραὼ. Στὴν συνέχεια ἀρχί-ζουν μία μία οἱ πληγές τοῦ Φαραὼ ὡς τιμωρία αὐτοῦ καὶ τοῦ σκληρό-καρδου λαοῦ του. Πρῶτα ἔχομε τὸν μετατροπή τοῦ νεροῦ τοῦ Νεῖλου σὲ αἷμα, μέ ἀποτέλεσμα τὸν θάνατο τῶν ψαριῶν ἀλλά καὶ τὸν ἀδυναμία τῶν Αἰγυπτίων νά τό πιοῦν. Ἐπίσης, ἔχομε: τοὺς βατράχους οἱ ὄποιοι βγαίνουν ἀπό τὰ νερά καὶ κατευθύνονται πρὸς τὰ ἀνάκτορα καὶ τὸν λαό, τίς σκνίπεις πού πέφτουν στὸν λαό καὶ τὰ ζῶα, τίς καταστροφικές σκυ-λόμυγες, τοὺς αἰφνίδιους θανάτους τῶν ζώων, τὴ στάκτη πού ἔπειτε ἀπό τὸν οὐρανό καὶ προκαλοῦσε ἔλκη καὶ καυτερές φουσκάλες, τὸ καταστροφικό καλάζι, τὰ σφοδρά σμήνη ἀκρίδων πού κατέφαγαν τὸν σοδειά, τὸ σκοτάδι πού καθήλωσε τοὺς Αἰγυπτίους καὶ τελευταία καὶ μεγάλη πληγή, ὁ θάνατος κάθε πρωτοτόκου παιδιοῦ τῶν Αἰγυπτίων. Ὅλα αὐτά εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα νά καμφθεῖ ἥ σκληροκαρδία τοῦ Φαραὼ καὶ νά ἀφήσει ἐλευθέρους τοὺς Ἰσραηλίτες.

Ἡ παρουσία τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ θαυματουργικοῦ στοιχείου δέν ἔπαυ-σε νά ὑπάρχει κατά τὴν πορεία τοῦ Ἰσραὴλ στὸν ἔρημο. Ἐξ ἀρχῆς βλέ-πομε νά συνοδεύει τὸν Μωϋσῆν καὶ τὸν λαό του. Τίνη πρωΐα ἴταν νεφέ-λη ἐπισκιάζουσα τὸν λαό καὶ τὸ βράδυ γίνεται πύρινη στήλη πού τοῦ φωτίζει τὴν ὁδό. Ὅταν οἱ Αἰγύπτιοι καταδιώκουν τὸν Ἰσραὴλ, ὁ Μωϋσῆς θά σπκώσει καθέτως τὸν ράβδο του καὶ μέ θεϊκή ἐπέμβαση, θαυματουργικῶς διανοίγεται ἥ Ἐρυθρά θάλασσα στά δύο, ὅστε νά περάσει ὁ περιούσιος λαός «ἀβρόχοις ποσί» καὶ τέλος κλείνουν τὰ ὕδατα μέ ὅριζόντια κίνηση τῆς ράβδου, μέ ἀποτέλεσμα τὸν καταποντι-σμό τοῦ στρατοῦ τοῦ Φαραὼ. Ἐτσι, κατά τὴν διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἀπό τὸν λαό τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τὸν κάθετη καὶ ὅριζόντια κίνη-ση τῆς ράβδου τοῦ Μωϋσέως, θά σκηματισθεῖ τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ Κύριος δέν θά ἀφήσει τὸν λαό του νά πεινάσει καὶ νά διψάσει στὸν ἔρημο. Ὁ Μωϋσῆς θά ζητήσει τὴν παρέμβαση τοῦ Θεοῦ. Θά δοθεῖ στὸν λαό βροχή ἀπό μάννα καὶ ὄρτύκια, ἀλλά καὶ πόσιμο νερό, ὅταν ὁ Μωϋσῆς κτυπᾷ τὸν βράχο μέ τὸν ράβδο του. Ὅταν ἐπιτίθενται στὸν περιούσιο λαό οἱ Ἀμαλκίτες, ὅσο διατηροῦντο ὑψωμένα τὰ χέρια τοῦ Μωϋσέως σὲ σχῆμα σταυροῦ, ὁ λαός τοῦ Ἰσραὴλ κέρδισε. Ἐτσι ὁ Ἀαρὼν καὶ ὁ Ὠρ βοηθοῦν τὸν Μωϋσῆν κρατώντας τὰ χέρια του, ὅστε νά παραμένουν ὑψωμένα. Καὶ στό σημεῖο αὐτό ἔχομε θαυματουργική ἐπέμβαση καὶ προτύπωση τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Σέ ἄλλο σημεῖο ὁ Μωϋσῆς ὑπερυψώνει τὸν χάλκινο ὄφι καὶ μέ τὸν τρόπο αὐτό παύει τὸν ἰσχύ τῶν δηλητηριώδῶν ὄφεων.

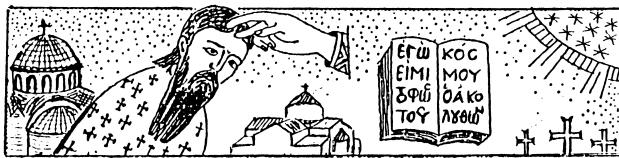
Ὅταν ὁ Ἰσραὴλ ἐγκαθίσταται στὸ ὄρος Σινᾶ, ἔντρομος ἕκουε τὸν φωνή τοῦ Θεοῦ καὶ ἔβλεπε φλόγα νά καπνίζει τὸ ὄρος. Τότε ὁ Μωϋσῆς θά πάει μέσα στὸν γνόφο νά ὅμιλήσει μετά τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ ἔλαβε τίς

πλάκες μέ τίς δέκα ἐντολές τοῦ Θεοῦ, διάφορες λατρευτικές διατάξεις, ἐντολές ὄρθου βίου τῶν Ἰσραηλίτῶν καὶ σύναψε τίν διαθήκη μεταξύ Θεοῦ καὶ Ἰσραὴλ. Ὁμως κατεβαίνοντας ὁ Μωϋσῆς ἀπό τὸ ὄρος, θά συναντήσει τίν εἰδωλολατρική ὄλισθηστο τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ καὶ ὄργιζόμενος θά σπιάσει τίς πλάκες. Μετά θά ἀνέβει ξανά στό ὄρος, γιά νά λάβει ξανά τίς πλάκες τῆς διαθήκης. Τότε ὁ Θεός ζήτησε ἀπό τόν Μωϋσῆν νά σταθεῖ στόν ἄκρη, ὅστε νά περάσει ἀπό μπροστά του. Ὁ Μωϋσῆς εἶδε μόνο τό πίσω μέρος τοῦ ἐνδύματος τοῦ Θεοῦ, γιατί δέν μποροῦσε νά τόν δεῖ ἀλλοιώς, γιατί θά πέθαινε ἀκαριαίως. Αὐτό τό θεοπικό γεγονός κατέστησε τόν προφητή Μωϋσῆν μέγα θεόπτη. Παρέμεινε πάνω στό ὄρος σαράντα ἡμέρες καὶ νύχτες, χωρίς βρώση καὶ πόση. Ἀφοῦ κατέβηκε ἀπό τό ὄρος, δέν σταμάτησε νά λάμπει ποτέ τό πρόσωπό του, ἀντανακλώντας τό φῶς τῆς δόξας τοῦ Κυρίου. Ἐπειδή ὅμως, λόγω τῆς λάμψης τοῦ προσώπου του δέν μποροῦσαν νά τόν ἀντικρίζουν οἱ ἄνθρωποι, κάλυπτε τό πρόσωπό του μέ κάλυμμα καὶ τό ἀφαιροῦσε μόνο ὅταν ὅμιλοῦσε πρός τόν λαό. Ἀργότερα βλέπομε τίν νεφέλη νά σκεπάζει τόν Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου καὶ νά μήν ἀναχωροῦν οἱ Ἰσραηλίτες, ἐάν δέν ἐσπκώνετο ἀπό τίν Σκηνή. Στό τέλος τοῦ βίου του ὁ Μωϋσῆς, στά ἑκατόν εἴκοσι ἔτη, ἐπάνω στό ὄρος Ναβαῦ, στίν κορυφή Φασγά, προσευχόταν νά πληρωθεῖ ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ πνεύματος συνέσεως. Ἔκοιμήθη στόν κώρα Μωάβ, σύμφωνα μέ τόν λόγο τοῦ Κυρίου καὶ ἐτάφη στόν Γαῖ, πλησίον τοῦ ναοῦ τοῦ Φογώρ. Σύμφωνα μέ τίν Ἀγία Γραφή, κανένας δέν γνώρισε τόν τάφο του.

Ποτέ ἄλλοτε δέν φάνηκε προφήτης πού νά ἔχει ὅμιλήσει πρόσωπο πρός πρόσωπο μέ τόν Θεό, δηλαδή νά ἔχει ἀναλόγου ὕψους ἐμπειρία θεϊκῆς παρουσίας. Τόν Μωϋσῆν τόν βλέπομε νά ἐμφανίζεται καὶ στόν Καινή Διαθήκη μαζί μέ τόν προφήτη Ἡλία στό ὄρος Θαβώρ, κατά τίν Μεταμόρφωση τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐμπειρία τῆς θεώσεως δέν ἀπουσιάζει ἀπό τούς Ἀποστόλους καὶ κατ' ἐπέκτασιν ἀπό τίν ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Πρέπει νά τονισθεῖ ὅμως ὅτι δέν ἔχει καμμία σχέση τό θαυματουργικό στοιχεῖο τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ τοῦ βίου τοῦ Μωϋσέως μέ σύγχρονα ψευτοθαύματα προβολῆς. Ἐχει χαρακτῆρα ἀποκαλύψεως τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ στόν βιούμένην ζωή τῶν ἀγίων καὶ τῶν πιστῶν. Μέσω τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς καὶ τῆς κοινωνίας στά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας, ὁ πιστός ἄνθρωπος δύναται νά μετάσχει στό θαυματουργικό στοιχεῖο τῆς ζωῆς τοῦ προφήτου Μωϋσέως ὅσο τοῦ ἐπιτρέψει ἡ θαυματουργός κάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

### ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΠΑΡΗΣ

·Αρχιμανδρίτης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου  
Καθηγητής ΤΜΕΤ - ΠΑΜΑΚ



*Χριστόδουλου Βασιλειάδην*

## Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΕΛΙΣΣΑΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΕΜΑΝ Ο ΣΥΡΟΣ



Νεεμάν, ἦταν ἀρχιστράτηγος τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλιὰ τῆς Συρίας. Ἁταν ἄνθρωπος σεβαστός, ἔνδοξος καὶ μέ ύπόληψη στά μάτια τοῦ βασιλιὰ του. Γι' αὐτό καὶ ἀπελάμβανε πολλές τιμές. Αὐτός ἔσωσε τή Συρία ἀπό τούς ἐχθρούς της Ἀσσυρίους. Παρόλον ὅμως ὅτι ἦταν γενναῖος πολεμιστής, ἦταν λεπρός.

Κάποιοι Σύροι ἀντάρτες σέ κάποια ἀπό τίς ληστρικές τους ἐπιδρομές ἐναντίον τοῦ Ἰσραὴλ, αἰχμαλώτισαν μιά μικρή Ἰσραηλίτισσα. Αὐτή ἔγινε δούλη στήν σύζυγο τοῦ ἀρχιστράτηγου Νεεμάν. Κάποια μέρα ἥ νεαρή Ἰσραηλίτισσα εἶπε στήν σύζυγο τοῦ Νεεμάν: «Μακάρι ὁ κύριός μου νά πήγαινε στόν προφήτη τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος διαμένει στόν Σαμάρεια. Αὐτός θά τόν θεραπεύσῃ ἀπό τήν ἀσθένειά του». Ἡ σύζυγος τοῦ Νεεμάν πήγε καὶ ἀνήγγειλε τήν πληροφορία στόν σύζυγό της. Τοῦ εἶπε: «Αὐτά καὶ αὐτά μοῦ εἶπε ἥ μικρή κοπέλα, ἥ Ἰσραηλίτισσα δούλη μου». Ὁ Νεεμάν ἀνέφερε τά νέα αὐτά στόν βασιλιά τῆς Συρίας. Τότε ὁ βασιλιάς τοῦ λέγει: «Πήγαινε στόν ἄνθρωπο αὐτό, ὁ ὅποιος μπορεῖ νά σέ θεραπεύσῃ. Ἔγώ θά ἀποστείλω μέ σένα γράμμα πρός τόν βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ».

«Ο Νεεμάν πράγματι ἀνεχώρησε καὶ πῆρε μαζί του δέκα ἀργυρᾶ τάλαντα, ἔξι κιλιάδες χρυσοῦς σίκλους καὶ δέκα καινούργιες πολύτιμες, ἔορταστικές ἔνδυμασίες. Ὁ Σύρος ἀρχιστράτηγος παρέδωσε στόν βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ τό γράμμα, τό ὅποιο ἔλεγε: «Καί τώρα, ὅταν παραλάβῃς τό γράμμα αὐτό, μάθε ὅτι σοῦ στέλνω τόν ἀρχιστράτηγό μου Νεεμάν, καὶ θέλω νά φροντίσῃς, ὥστε νά τόν θεραπεύσῃς ἀπό τήν λέπρα του».

Μόλις ὁ βασιλιάς τοῦ Ἰσραὴλ διάβασε τό γράμμα, ἔσχισε τά ροῦχα του ἀπό τρόμο καὶ ἀπογοήτευστη καὶ φώναξε: «Μήπως νομίζει ὁ βασιλιάς τῆς Συρίας ὅτι ἐγώ εἶμαι ὁ Θεός, ὁ ὅποιος ἔχει τήν δύναμη νά σκοτώνῃ καὶ νά δίνῃ zωή στούς ἀνθρώπους; Διατί ὁ βασιλιάς αὐτός ἀποστέλλει σέ μένα νά θεραπεύσω ἔνα ἄνθρωπο ἀπό τήν λέπρα του; Δι' αὐτό προσέξετε, παρακαλῶ, καὶ θά διαπιστώσετε ὅτι ὁ βασιλιάς τῆς Συρίας προσπαθεῖ νά εὔρῃ πρόφαση, γιά νά κηρύξῃ ἐναντίον μου πόλεμον».

«Όταν ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος πληροφορήθηκε ὅτι ὁ βασιλιάς τοῦ Ἰσραὴλ ἔσχισε τά ροῦχα του ἀπό τρόμο καὶ ἀπογοήτευστη μέ ἀφορμή

τό γράμμα τοῦ βασιλιά τῆς Συρίας, ἔστειλε μήνυμα πρός τόν βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ, μέ τό ὁποῖο τοῦ ἔλεγε: «Γιατί ταράχθηκες καὶ ἀπογοητεύτηκες πολύ καὶ ἔσχισες τά ρουχα σου; Ἐάς ἔλθῃ ὁ Νεεμάν σέ μένα καὶ ἄς μάθῃ ὅτι ὑπάρχει προφήτης στόν Ἰσραηλίτικό λαό, ίκανός νά τόν θεραπεύσῃ».

Μετά ἀπό αὐτά ὁ Νεεμάν πῆγε μέ τό ἵππικό καὶ μέ πολεμικά ἄρματα καὶ στάθηκε στόν εἶσοδο τοῦ σπιτιοῦ τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου. Τότε ὁ Ἐλισσαῖος ἔστειλε σ' αὐτόν κάποιο ἀπεσταλμένο, ὁ ὁποῖος τοῦ εἶπε ἐκ μέρους τοῦ Προφήτη νά πάῃ καὶ νά λουθῇ ἐπτά φορές στόν Ἰορδάνη ποταμό καὶ θά καθαρισθῇ ἀπό τίν λέπρα. Ὅταν ὅμως ὁ Νεεμάν ἀκούσε αὐτά τά λόγια ἐκ μέρους τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Προφήτη, θύμωσε πολύ καὶ ἔφυγε λέγοντας: «Ἐγώ νόμισα ὅτι ὁ Προφήτης θά βγῃ ἀπό τό σπίτι ὅπου διέμενε γιά νά μέ ὑποδεχθῇ, θά σταθῇ μπροστά μου, θά παρακαλέσῃ τόν Θεό του, θά βάλῃ τά χέρια του πάνω στό ἀρρωστημένο σῶμα μου καὶ θά θεραπευθῶ. Αὐτός ὅμως μέ διέταξε ἀπλά νά λουσθῶ ἐπτά φορές στόν Ἰορδάνη ποταμό. Μήπως δέν εἶναι οἱ ποταμοί τῆς Δαμασκοῦ Ἀβανά καὶ Φαρφάρ καλύτεροι ἀπό ὅλα τά τενάρα πού ὑπάρχουν στό Ἰσραὴλ; Δέν μπορῶ νά πάω καὶ νά λουσθῶ στούς ποταμούς τῆς Δαμασκοῦ καὶ νά καθαρισθῶ ἀπό τίν λέπρα;». Τότε ὁ Νεεμάν ἔφυγε ἀπό τό σπίτι τοῦ Ἐλισσαίου γεμάτος θυμό.

Τότε τόν ἐπλοσίασαν οἱ ὑπηρέτες του καὶ τοῦ εἶπαν: «Μήπως ὁ Προφήτης σοῦ εἶπε νά κάνης κάτι δύσκολο; Τώρα ὅμως σοῦ εἶπε κάτι εὔκολο. Ἀπλά σοῦ εἶπε νά λουσθῆς στόν Ἰορδάνη ποταμό καὶ θά καθαρισθῆς». Τότε ὁ Νεεμάν ἡρέμησε ἀπό τίν ὄργην καὶ τόν θυμό πού τόν κυρίευσε καὶ πείστηκε νά κάνῃ ὃ, τι τοῦ εἶπε ὁ Προφήτης. Ἐτσι κατέβηκε καὶ βαπτίστηκε στόν Ἰορδάνη ποταμό ἐπτά φορές, σύμφωνα μέ τά λόγια τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου. Ἀμέσως δὲ ἀρρωστημένη σάρκα του θεραπεύτηκε καὶ ἔγινε ἀπαλή καὶ γυαλιστερή, ὅπως δὲ σάρκα ἐνός μικροῦ παιδιοῦ.

Ο Νεεμάν ἐπέστρεψε στόν Ἐλισσαῖο μέ ὅλη τίν ἀκολουθία του καὶ τοῦ λέγει: «Τώρα ἔμαθα πολύ καλά ὅτι δέν ὑπάρχει ἄλλος Θεός σέ ὅλόκληρη τόν οἰκουμένη ἐκτός ἀπό τόν ἔνα, μοναδικό καὶ ἀληθινό Θεό του Ἰσραὴλ. Τώρα λοιπόν δέξου τό δῶρο αὐτό ἀπό τόν δοῦλόν σου». Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος τοῦ ἀπάντησε ὅτι στό δνομα τοῦ Θεοῦ, τόν ὁποῖο ὑπηρετεῖ ἀρνεῖται νά λάβῃ τό δῶρο τό ὁποῖο τοῦ προσφέρει. Ὁ Νεεμάν παρεκάλεσε τόν προφήτη Ἐλισσαῖο ἐπίμονα νά λάβῃ τό δῶρο, τό ὁποῖο τοῦ προσφέρει, ὅμως ὁ προφήτης ἀρνήθηκε σταθερά νά τό λάβῃ. Τότε ὁ Νεεμάν τοῦ λέγει: «Ἀφοῦ ἀρνεῖσαι νά δεχθῆς τό δῶρο, πού σοῦ προσφέρω, τότε σέ παρακαλῶ ἄς διθοῦν σέ μένα τόν δοῦλο σου δύο φορτία ἥμιόνων χῶμα ἀπό τίν γῆ τοῦ Ἰσραὴλ. Διότι ἀπό τώρα καὶ εἰς τό ἔξης ἐγώ ὁ δοῦλος σου δέν θά προσφέρω ὄλοκαυτώματα ἢ θυσία σέ ἄλλους θεούς, ἀλλά στόν Θεό τοῦ Ἰσραὴλ».

Ο Ἐλισσαῖος ἀπάντησε στόν Νεεμάν: «Πήγαινε στό καλό, εἰρηνι-

κός καὶ ἥσυχος». Ὁ Νεεμάν τότε ἔφυγε ἀπό τὸν Ἐλισσαῖο καὶ ἔφθασε σέ μικρή ἀπόσταση ἀπό ἐκεῖ πού ἦταν.

Ἐνῷ ὁ Νεεμάν εἶχε ἀπομακρυνθῆ ἀπό τὸν Ἐλισσαῖο, ὁ δοῦλος τοῦ Ἐλισσαίου, Γιεζί, εἴπε ἀπό μέσα του: «Ο κύριός μου λυπήθηκε τὸν Νεεμάν τὸν Σύρο καὶ δέν δέχθηκε τὰ δῶρα πού τοῦ πρόσφερε. Θά τρέξω πίσω του καὶ θά πάρω κάτι ἀπό αὐτόν». Ἐτοι ὁ Γιεζί ἔτρεξε πίσω ἀπό τὸν Νεεμάν, τὸν πρόφθασε καὶ τοῦ λέγει: «Ο κύριός μου μέ ἔστειλε καὶ μοῦ εἴπε νά σου πῶ ὅτι μόδις τώρα ἥλθαν ἀπό τὸν ὄρεινή περιοχή τοῦ Ἐφραΐμ δύο νεαροί προφῆται. Δῶσε τους ἔνα ἀργυρό τάλαντο καὶ δύο καινούργιες πολύτιμες ἔορταστικές στολές». Τότε ὁ Νεεμάν ἔδωσε σέ δύο ὑπηρέτες του δύο ἀργυρά τάλαντα καὶ δύο καινούργιες πολύτιμες ἐνδυμασίες, οἱ ὅποιοι τά μετέφεραν στὸ ἀπόκρυφο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου ἔμενε ὁ Γιεζί μέ τὸν προφήτη Ἐλισσαῖο. Ὁ Γιεζί, ἀφοῦ ἔδιωξε τοὺς δύο ὑπηρέτες τοῦ Νεεμάν, ἔκρυψε τὰ δῶρα σέ ἀπόκρυφο δωμάτιο τοῦ σπιτιοῦ.

Τότε ὁ Γιεζί παρουσιάστηκε στὸν προφήτη Ἐλισσαῖο, ὁ ὅποιος τὸν ρώτησε ἀπό ποῦ ἔρχεται. Ὁ Γιεζί ἀπέκρυψε τὸν ἀλήθεια καὶ τοῦ ἀπάντησε ὅτι δέν πῆγε πουθενά. Ὁ Ἐλισσαῖος τότε τοῦ λέγει: «Γιατί λέγεις ψέματα; Νομίζεις ὅτι δέν ἡμουν παρὼν πνευματικά κατά τὸν διάρκεια τῆς πορείας σου καὶ δέν σέ παρακολουθοῦσα, ὅταν ὁ Νεεμάν κατέβη ἀπό τὸ πολεμικό του ἄρμα γιά νά σέ προϋπαντίσῃ; Τώρα πῆρες ἀπό τὸν Νεεμάν τὰ ἀργυρά τάλαντα καὶ τίς στολές, γιά νά ἀγοράστης ἐλαιῶνες καὶ ἀμπέλια καὶ πρόβατα καὶ βόδια καὶ δούλους καὶ δοῦλες. Γ' αὐτό ἡ λέπρα τοῦ Νεεμάν θά κολλήσῃ πάνω σου καὶ σέ ὅλους τοὺς ἀπογόνους σου γιά πάντα». Ὁ Γιεζί τιμωρημένος ἔφυγε ἀπό τὸν προφήτη Ἐλισσαῖο γεμάτος λέπρα.

Ο εὐαγγελιστής Λουκᾶς διασώζει τὸν ιστορία, κατά τὸν ὅποια ὁ Κύριος μέσα στὸν συναγωγή σπικάθηκε νά ἀναγνώσῃ κατά τὸν ἥμέρα τοῦ Σαββάτου. Τοῦ δόθηκε τὸ βιβλίο τοῦ προφήτη Ἡσαΐα. Μεταξύ ἄλλων ὁ Κύριος διάβασε καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου, ὁ ὅποιος ἔθεράπευσε τὸν Σύρο λεπρό Νεεμάν. Παραθέτει συγκεκριμένα ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς τὰ λόγια τοῦ Κυρίου: «Καί πολλοί λεπροί ὑπῆρχαν στὸ ἴσραπλιτικό ἔθνος τὸν ἐποχή τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου· κανεὶς ὅμως ἀπό αὐτούς δέν καθαρίστηκε ἀπό τὴν λέπρα του παρά μόνον ὁ Νεεμάν ὁ Σύρος, πού ἥλθε από χώρα μακρινή γιά νά βρῇ τὸν Ἐλισσαῖο»<sup>1</sup>. Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος καθάρισε τὸν ξένο λεπρό, ἀφοῦ εἶδε τὸν πίστι του. Οἱ συμπατριώτες τοῦ Ἐλισσαίου Ἐβραῖοι δέν πίστευαν σέ αὐτόν, γι' αὐτό καὶ δέν καθαρίστηκαν.

Λόγω τῆς ἀναφορᾶς τοῦ Κυρίου στὸν Ἐλισσαῖο καὶ τοὺς ὄμοεθνεῖς του Ἐβραίους, οἱ παρευρισκόμενοι Ἰουδαῖοι θύμωσαν πολύ καὶ κυριευμένοι ἀπό τὴν παραφορά τους σπικάθηκαν καὶ ἔβγαλαν τὸν Κύριο ἔξω ἀπό τὸν πόλη καὶ τὸν ἔφεραν μέχρι τὸν ἄκρη κάποιου ὑψώματος τοῦ βουνοῦ γιά νά τὸν ρίξουν κάτω στὸν γκρεμό. Ὁ Κύριος ὅμως μέ τρόπο

θαυμαστό πέρασε ἀνάμεσά τους καί ἔψυγε.

Ἄπο τὸν ἱστορία τοῦ προφήτη Ἐλισσαίου καὶ τοῦ Νεεμάν τοῦ Σύρου μποροῦμε νά δούμε τὴν προτύπωση τοῦ χριστιανικοῦ βαπτίσματος. Ἡ κατάδυση στὸν Ἰορδάνη ποταμό προτυπώνει τὴν τριπλή κατάδυση στὸν κολυμβήθρα κατά τὴν διάρκεια τοῦ βαπτίσματος. Ὁ Νεεμάν καθαρίστηκε ἀπό τὴν λέπρα του, παρόμοια καὶ ὁ ἄνθρωπος βαπτιζόμενος καθαρίζεται ἀπό τὸ προπατορικό ἀμάρτημα καὶ τυχόν ἀμαρτήματα πού διέπραξε πρίν τὸ βάπτισμα.

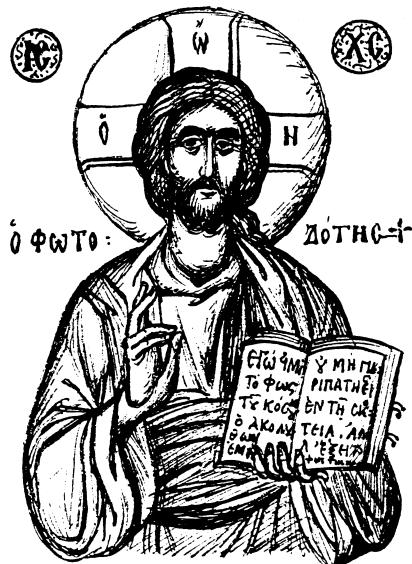
Στὶν ἱστορίᾳ αὐτῇ ἐπίσης βλέπουμε τὸν παγκόσμιο χαρακτήρα τοῦ χριστιανικοῦ μνημάτος. Ὁ προφήτης Ἐλισσαῖος θεραπεύει ἔνα ἀλλοεύθνη: παρόμοια καὶ ὁ Κύριος ἀποστέλλει τοὺς μαθητές του εἰς πάντα τὰ ἔθνη μὲν τὸν ἔξην προτροπή: «βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, διδάσκοντες αὐτούς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ἡμῖν. Καὶ ἴδού ἐγώ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τάς ἡμέρας ἔως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἀμήν»<sup>2</sup>.

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Βλ. Λουκ. δ'27. «Καί πολλοί λεπροί ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ οὐδεὶς ἐκαθαρίσθη εἰ μά Νεεμάν ὁ Σύρος».

2. Ματθ. κη'19-20.

#### ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ





*Δημήτριον Χ. Καππανή*  
**ΘΑΥΜΑ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΚΕΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ**



ό πρόσωπο πού τιμᾶ περισσότερο ἢ ἀγία μας Ἐκκλησία μετά τού Θεάνθρωπο Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, τού Σωτήρα τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ Παναγία μας, ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἡ ὅποια ἀναδείχθηκε τό σημαντικότερο πρόσωπο ὅλων τῶν ἐποχῶν καὶ ἡ μπέρα ὅλων τῶν χριστιανῶν. Εἶναι γι' αὐτό πού ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἔχει κοσμήσει μὲ τόσα πολλά ὄνόματα, τά ὅποια ἀνταποκρίνονται ὅλα στό πρόσωπό της μέ πᾶσαν ἀκρίβεια.

Ἡ Παναγία, ὅπως πολύ σωστά μᾶς τό ἀποκάλυψε ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ἔχει ὅλες τίς ἀρετές καὶ τά χαρίσματα πού μπορεῖ νά διαθέτει ἔνας ἀνθρώπος. Αὐτό δέν τό λέμε ἀπλά γιά νά ὑπερτονίσουμε τό πρόσωπό της, ἀλλά μέ ὅλη τή σημασία πού ἔχουν οἱ λέξεις, γιατί ἡ Παναγία μας εἶναι ἡ Κεχαριτωμένη. Ἐτσι ἀκριβῶς τίνι ἀποκάλεσε ὁ Ἀρχάγγελος ὅταν τὸν ἐπισκέφθηκε γιά νά τῆς μεταφέρει τό μήνυμα ἀπό τόν Θεό: «*καὶρε κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετά σου εὐλογημένη σύ ἐν γυναιξί*»<sup>1</sup>. Αὐτά τά θεῖα λόγια ἔταν ἀρκετά γιά νά ἀντιληφθεῖ ἡ παρθένος κόρη τῆς Ναζαρέτ τί ἔθελε ἀπό αὐτήν ὁ Θεός. Γι' αὐτό καὶ ἡ ἀπάντησή της ἔταν ἄμεση καὶ σταθερή. Δέχθηκε νά συμβάλει στό σχέδιο τῆς σωτηρία τῶν ἀνθρώπων μέ σύνεση καὶ ταπείνωση. «*Ἄς γίνει τό θέλημα τοῦ Θεοῦ*», ἀπάντησε στόν ἀπεσταλμένο τοῦ Κυρίου. Μέ τίνι ὑπακοή της καὶ τίνι ἀγιότητά της κατάφερε νά γίνει ἡ γέφυρα πού θά ἔφερνε τόν Θεό στή γῆ. Στό σημεῖο αὐτό θά πρέπει νά ἀναφέρουμε ὅτι τό *«καὶρε κεχαριτωμένη»*, πού τῆς εἶπε ὁ ἀγγελος δέν ἔχει εἰπωθεῖ πουθενά ἀλλού· οὔτε σέ ἄνδρα οὔτε σέ γυναίκα, ἀλλά μόνο γι' αὐτήν φυλαγόταν αὐτός ὁ χαιρετισμός<sup>2</sup>.

Ἄν σταθοῦμε λίγο στίν πολύ εὔστοχη ὄνομασία πού τῆς ἀποδόθηκε ἀπό τόν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ θά διαπιστώσουμε ὅτι ἔχει μεγάλη σημασία γιατί τό *«Κεχαριτωμένη»* σημαίνει αὐτήν πού εἶναι γεμάτη, πλημμυρισμένη, ἀπό τίνι κάρη τοῦ Θεοῦ, γεμάτη μέ ὅλα τά χαρίσματα πού προσφέρει τό *«Άγιο Πνεῦμα*. Κατά τόν *«Άγιο Γρηγόριο* τόν Παλαμᾶ, ἀλλά καὶ ἄλλους ἀγίους Πατέρες, ἡ Παναγία εἶχε ἔτονταν χαριτώθει, δέν χαριτώθηκε τίνι ἥμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἡ παραμονή γιά τόσα χρόνια μέσα στά ἀγια τῶν ἀγίων τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος, ἔταν ἀρκετή ἔτσι ὥστε νά ἀποκτήσει ὅλες αὐτές τίς ἀρετές πού διαθέτει ἔνας ἀνθρώπος.

Εἶναι γι' αὐτό πού στή συνείδηση τῆς Ἐκκλησίας μας ἡ Παναγία

είναι ή τιμιωτέρα τῶν Χερουβείμ καί ἐνδοξοτέρα ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ. Αὐτό, ἔξ ἄλλου, ἀναφέρει καί ὁ πασίγνωστος θεομπορικός ὕμνος πού ἀκούγεται στὸν Ὁρθρο, πρὶν ἀπό τή Θεία Λειτουργία «Τίνι τιμιωτέραν τῶν Χερουβίμ, καί ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ»<sup>3</sup>. Ἡ Παναγία μας είναι, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ Ἀγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, κυριολεκτικά καί ἀληθινά Θεοτόκος ὅπως δηλαδή αὐτός πού γεννήθηκε ἀπ' αὐτήν είναι ἀληθινός Θεός καί αὐτή πού γέννησε μέ σάρκα τὸν ἀληθινό Θεό είναι πραγματική Θεοτόκος. Γράφει χαρακτηριστικά: «Θεοτόκον δέ κυρίως καί ἀληθῶς τὴν Ἅγιαν Παρθένον κηρύττομεν ὡς γάρ Θεός ἀληθῆς ὁ ἔξ αὐτῆς γεννηθείς, ἀληθῆς Θεοτόκος ή τὸν ἀληθινόν Θεόν ἔξ αὐτῆς σεσαρκωμένον γεννήσασα»<sup>4</sup>.

Ἐχουν γραφεῖ τόσα πολλά γιά τή Θεοτόκο ἀπό τούς ἀγίους Πατέρες τά ὅποια ἀποδεικνύουν τὸν ρόλο καί τὴν συμβολή τῆς στή σωτηρία τοῦ κόσμου. Είναι γι' αὐτό πού ὁ Εὐαγγελισμός τῆς ἀποτελεῖ τὴν ἀρχήν ὅλων τῶν γεγονότων πού ἀποσκοποῦν στὴν ἀπολύτρωση τοῦ ἀνθρώπου γένους. Αὐτό μᾶς ἀναφέρει καί τό Ἀπολυτίκιο τῆς Ἔορτῆς τό ὅποιο μέσα σέ λίγες γραμμές ἀναλύει καί ἀποκαλύπτει τό μέγα Μυστήριο<sup>5</sup>.

Οσον ἀφορᾶ τό ἀειπάρθενον τῆς Θεοτόκου θά ἦταν καλό νά τονιστεῖ καί ἐδῶ ὅτι ή γέννηση τοῦ Χριστοῦ δέν ἔφθειρε τὴν παρθενία τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἀκριβῶς ή σύλληψη δέν ἔγινε μέ ήδονή ἔτσι καί ή κυοφορία δέν ἔφερε βάρος καί κόπο<sup>6</sup>. Ἐκεῖ πού ἐνεργεῖ τό Πανάγιο Πνεύμα «νικάται φύσεως τάξις». Σ' αὐτό τό σημεῖο ἀναφέρεται καί ή Γ' ἐν Ἐφέσω Οἰκουμενική Σύνοδος (431)<sup>7</sup>, ή ὅποια ἐδογμάτισε, ἐν Ἅγιῳ Πνεύματι, ὅτι ή κατά σάρκα Μπέρα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπῆρξε Θεοτόκος καί ἀειπάρθενος. Πρό τόκου, ἐν τόκῳ καί μετά τόκου, παρέμεινε παρθένος<sup>8</sup>.

Αὐτή είναι ή Παναγία μας, ή μητέρα μας, ή προστασία καί ή σκέπη ὅλων τῶν χριστιανῶν. Ποιός ἀνθρωπος δέν τίνι ἐπικαλέστηκε σέ ὥρες δύσκολες, σέ ὥρες ἀπόγνωστς ἀλλά καί ὥρες κινδύνου; Τό ὄνομά της είναι συνεχῶς στά xειλη τῶν πιστῶν πού τὴν παρακαλοῦν: «΄Υπεραγία Θεοτόκε σῶσον ἡμᾶς». Ἄλλα καί στίν ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ύμνου (τῶν Χαιρετισμῶν) θά συναντήσουμε τόσα πολλά ἐπίθετα τά ὅποια τῆς ἀποδίδει ὁ Ύμνογράφος. Οἱ ἀμέτρητες εὐεργεσίες της, ἔδωσαν τίνι εὐκαιρία στὸν λαό τοῦ Θεοῦ νά τῆς ἀποδώσει ὅλα αὐτά τά ὄνοματα, τά ὅποια ἀνταποκρίνονται ὅλα καί χωρίς καμιά ὑπερβολή στό πρόσωπό της.

Κλείνουμε τήν ἀναφορά μας μέ τά λόγια τοῦ ὑμνωδοῦ πρός τή Θεοτόκο: «ποίον σοί ἐγκάμιον προσαγάγω ἐπάξιον; τί δέ ὄνομάσω σε; ἀπορῶ καί ἐξίσταμαι. Διό, ὡς προσετάγων, βοῶ σοι Χαῖρε, ή Κεχαριτωμένη».

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Λουκ. α'28.

2. Βλ. καί Π. Ν. Τρεμπέλα, *Ύπόμνημα στό κατά Λουκάν εὐαγγέλιον, μεταφρασμένο στή δημοτική*. Μετάφραστη π. Νικόλαος Πουλάδας, Έπιμελεία ἔκδοση βιβλίου, Ἱερός ναός Ἀγίου Σάωτη, Ἰστοσελίδα, <http://orthodoxakeimena.gr>, σ. 28.

3. Τό επίρρημα «ἀσυγκρίτως», ὅπως ἀναφέρει ὁ πρωτοπρεσβύτερος π. Ἀγγελος Ἀγγελάκοπουλος στό ἄρθρο του «Τίνι τιμωτέραν τῶν Χερουβίμ καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφίμ πτν ἀδιαφθόρως Θεόν Λόγον τεκούσαν, πτν ὄντως Θεοτόκον σέ μεγαλύνομεν» πρέπει νά ἀποδίδεται ὅχι μόνο πρός τά Σεραφίμ, ἀλλά καὶ πρός τά Χερουβίμ. Γι' αὐτό καὶ ὁ ἀγιος Κοσμᾶς, ἐπίσκοπος Μαϊουμᾶ, ὁ Μελωδός, θέλοντας νά ὑμνήσει τίνις ἀσύγκριτη δόξα τῆς Θεομήτορος, προβάλλει τίς πρώτες ταξιαρχίες πού βρίσκονται γύρω ἀπό τόν θρόνον τοῦ Θεοῦ, ἔτσι ὥστε μέσω τῆς συγκριτικῆς ἀσυγκρισίας τους ἡ τῆς ἀσύγκριτης συγκρίσεώς τους νά φανερώσει ἔστω καὶ λίγο τίνις ἀξία καὶ τό μέγεθος τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας.

4. Βλ. Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, *Ἐκδοσις ἀκριβής τῆς ὄρθοδοξου πίστεως*, Ἀπόδοση εἰς τήν νέα ἐλληνική ύπο τοῦ Ἀρχιμανδρίτη Δωρόθεου Πάπαρη, κεφ. 56, «*Ὅπι Θεοτόκος ἡ ἀγία παρθένος*».

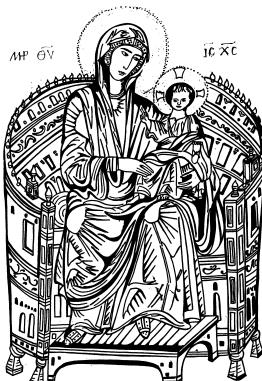
5. Βλ. ἀπολυτικο τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ «Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τό κεφάλαιον...».

6. Βλ. Μιχαήλ Νικολάου, πρεσβυτέρου, «*Ἡ θεολογίᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ*». Ὁπως ἀναφέρει στό σχετικό ἄρθρο ἐπαληθεύεται ἡ προφητεία τοῦ Ἡσαΐου: *‘Ιδού Κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης’* (*Ἡσ. 10’1*). Μέ τόν ὄρο «νεφέλη κούφη» ἐννοεῖται ἡ ἀνθρώπινη σάρκα, πού ἦταν τόσο πολύ ἐλαφρά. ὥστε δέν προξέντος κανένα βάρος καὶ κόπο στίν Πλαναγία, κατά τό διάστημα τῆς ἐννεαμήνου κυοφορίας. Ἰστοσελίδα: <http://immorfou.org.cy/>

7. Γιά τίνι Γ’ Οἰκουμενική Σύνοδο πού συγκλήθηκε τό 431 μ.Χ. στίν *Ἐφεσο* βλ. Χριστοφόρου, ἐπισκόπου Καρπασίας, *Οἰκουμενικές Σύνοδοι, Ἰστορία - Θεολογία - Πράξη*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Τροοδίστης, 2018, στ. 303-309.

8. Τό ἀειπάρθενον τῆς Θεοτόκου, σημειώνει ὁ Χριστος Ἀνδρούτσος στή Δογματική του, δέν περέχεται μέν ἐν τῇ Γραφῇ, μαρτυρεῖ ὅμως αὐτό ὁ μοφώνως ἡ μακρά τῶν Πατέρων χορεία, ποιουμένων ἐκάστοτε λόγον περί τῆς Θεοτόκου ὡς «*ἀειπαῖδος ἡ ἀειπαρθένου*». Περισσ. βλ. Χρίστου Ἀνδρούτσου, *Δογματική τῆς ὄρθοδοξου Εκκλησίας*, Ἀθῆναι 1956, σ. 172.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΚΑΠΠΑΗΣ  
Θεολόγος, Διδάκτωρ Θεολογίας





Φόριου Σχοινᾶ  
ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ



ά τέσσερα Εὐαγγέλια ἔξιστοροῦ σαράντα περίπου θαυματουργικές ἐνέργειες τοῦ Χριστοῦ. Οἱ περισσότερες ἀπό τίς μισές ἀναφέρονται σὲ θεραπεῖες πασχόντων καὶ νοσούντων ἀνθρώπων. Ἐτσι παρατηροῦμε θεραπεῖες καὶ ἰάσεις τυφλῶν, χωλῶν, κυλλῶν (= κουλῶν), κωφαλάλου, βουβῶν, παραλυτικῶν, λεπρῶν κ.ἄ. Ἐπίστης πολλές εἶναι περιπτώσεις θεραπείας ἀπό δαιμονισμό. Πλειστάκις ὁ Κύριος ἔβγαζε δαιμόνια ἀπό ἀνθρώπους. Τρεῖς εἶναι οἱ περιπτώσεις ἀναστάσεως ἐκ νεκρῶν, ἥ ἀνάσταση τῆς θυγατέρας τοῦ Ἰασέρου, ἥ ἀνάσταση τοῦ υἱοῦ τῆς κήρας τῆς Ναΐν καὶ ἥ ἀνάσταση τοῦ Λαζάρου. Ἐπίστης ἔξιστοροῦνται καὶ θαύματα πού μαρτυροῦν τὴν ἔξουσία τοῦ Θεανθρώπου στίν φύση, ὅπως ἥ ἄγρα ἵχθυών, ἥ κατάπαυση τῆς τρικυμίας, ἥ εὔρεση τοῦ στατῆρος στό στόμα τοῦ ἵχθυός, ἥ περιπάτηση ἐπί τῆς θαλάσσης, ἥ ἀποξήρανση τῆς ἀκάρπου συκῆς, ἥ μεταβολή τοῦ νεροῦ σὲ κρασί στό γάμο τῆς Κανᾶ καὶ ὁ χορτασμός τῶν πεντακισχιλίων. Τέλος τά φρικτά ὄντως θαύματα τοῦ Κυρίου ἐπί τοῦ σώματός Του, ὅπως εἶναι ἥ ἐν τῷ Θαβώρ Μεταμόρφωσή Του καὶ ἥ Ἀνάστασή Του ἐκ νεκρῶν.

Σημειωτέον ὅτι ὁ Εὐαγγελιστής Ματθαῖος περιγράφει εἰκοσιτέσσερα θαύματα, ὁ Εὐαγγελιστής Μάρκος εἰκοσιδύο, ὁ Λουκᾶς εἰκοσιτέσσερα, καὶ ὁ Ἰωάννης ἐννέα<sup>1</sup>.

Βεβαίως πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι τό πληθισμός τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου εἶναι δυσεξαρίθμητον, καθότι θεραπεύει παντοῦ, ὅπου καὶ ἃν εὑρίσκεται «πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν» κατά τὴν ἀφήγηση τῶν συνοπτικῶν. Καί ἡ φύμη τῶν ἐκτάκτων θεραπειῶν Του εἶχε διαδοθεῖ σε ὅλη τὴν Παλαιστίνη καὶ πέραν αὐτῆς, ὥστε νά φέρουν σ' αὐτόν «πάντας τούς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις», τούς ὅποιους καὶ ἐθεράπευε<sup>2</sup>.

Μία βασική αἰτία τῶν θαυμαστῶν θεραπειῶν καὶ ἰάσεων τοῦ Κυρίου εἶναι ἥ ἄπειρη ἀγάπη καὶ συμπόνια Του πρός τὴν πάσχουσα ἀνθρωπότητα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ἀνταποκρίσεως τοῦ Χριστοῦ σε νοοῦντα εἶναι ὁ ἔξης διάλογος μεταξύ αὐτοῦ καὶ ἐνός λεπροῦ «Κύριε, ἐάν θέλῃς δύνασαι με καθαρίσαι... θέλω, καθαρίσθητι» (Μάτθ. n°2). (πρβ. Μάρκ. a'40-41 καὶ Λουκ. ε'12-13).

Μία ἄλλη βασική καὶ αὐτή αἰτία εἶναι ἥ πιστοποίηση καὶ βεβαίωση τῶν ἀνθρώπων ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Μεσσίας, ὁ ἐνανθρωπόσας Θεός. Ὁ Κύριος γιά νά πείσει καὶ διαβεβαιώσει γιά τὴν θεόθεν

ἀποστολή Του προβαίνει σέ πρωτόγνωρα καί πρωτόφαντα στήν ἐποχή Του θαύματα. Βέβαια μέ κανένα τρόπο δέν πρέπει νά vonθει ὅτι ὁ Κύριος ἀποσκοποῦσε στό νά ἐντυπωσιάσει μέ τά θαύματά Του, ἀλλά νά ὀδηγήσει στήν πίστη στό θεῖο Πρόσωπο καί τήν ἀποστολή Του. Καί πράγματι πολλοί ἐπίστευσαν ἀπό τά σημεῖα καί τίς δυνάμεις πού τελοῦσε. «Πολλοί ἐπίστευσαν εἰς τό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ, θεωροῦντες αὐτοῦ τά σημεῖα ἡ ἐποίει» (Ἰω. β' 23). Ἐπίσης ἄς ἔχουμε ὑπ' ὄψιν καί τή μαρτυρία τοῦ Νικοδήμου: «Ἡν δέ ἄνθρωπος ἐκ τῶν Φαρισαίων, Νικόδημος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ιουδαίων. Οὗτος ἥλθε πρός αὐτόν νυκτός καί εἶπεν αὐτῷ· Ραββί, οἴδαμεν ὅτι ἀπό Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκαλος· οὐδεὶς γάρ ταῦτα τά σημεῖα δύναται ποιεῖν ἡ σύ ποιεῖς, ἐάν μή ἡ ὁ Θεός μετ' αὐτοῦ» (Ἰω. γ' 1-2).

Βέβαια ἐπαναλαμβάνουμε ὅτι ὁ Χριστός μέ τά θαύματά Του δέν ἥθελε νά ἐντυπωσιάσει, ἀλλά νά θεραπεύσει τό σῶμα καί νά ὀδηγήσει στή σωτήρια πίστη τούς πάσχοντας ἀνθρώπους. Ἀδιάφευστο τεκμήριο ὅτι δέν ἥθελε νά δημιουργήσει κοῦφες ἐντυπώσεις εἶναι ἡ πλειστάκις παραπρομένη σύστασή Του στούς νοσοῦντας καί θεραπευμένους νά μή τό εἰπούν πουθενά. Ὁ Κύριος μέ τά θαύματά Του ἀποσκοποῦσε στό νά δώσουν οἱ ἰαθέντες καί γενικά οἱ ἄνθρωποι δόξα στόν Θεό. Ἐπίσης μέ τά θαύματά Του ἔξειπλήρωνε τίς ὑποσχέσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, διότι αὐτή ὅμιλοῦσε περί Αὐτοῦ, τοῦ Μεσσίου, καί ὑπάρχει ὄργανική σύνδεση Παλαιᾶς καί Καινῆς Διαθήκης. Ἡ Παλαιά Διαθήκη προεικόνιζε καί προετύπωνε τήν δράση τοῦ Χριστοῦ καί ἐν γένει τήν λυτρωτικήν ἔνσαρκην οἰκονομία Του. Καί τά θαύματα μαζί μέ τήν διδασκαλία ᾱσαν βασικές ἐκφάνσεις τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Σωτῆρος. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι ὅταν οἱ μαθητές τοῦ Ἰωάννη Προδρόμου ἐρώπισαν τόν Ἰησοῦν ἄν αὐτός εἶναι ὁ Ἐρχόμενος (ὁ Μεσσίας) ἢ ἄλλον ἐπρεπε νά περιμένουν, («Σύ εἶ ὁ Ἐρχόμενος ἢ ἔτερον προσδοκῶμεν;») ὁ Κύριος ἀπάντησε: «Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἡ εἰδετε καὶ ἡκούσατε· Τυφλοί ἀναβλέπουσι καί κωλοί περιπατοῦσι, λεπροί καθαρίζονται, κωφοί ἀκούουσι, νεκροί ἐγείρονται, πτωχοί εὐαγγελίζονται» (Λουκ. γ' 22) πιστοποιώντας καί ἐπικυρώνοντας τήν μεσσιανική Του ταυτότητα καί ἴδιότητα μέ τό πλῆθος τῶν θαυμάτων Του.

“Ωσαύτως ἐλέγχοντας ὁ Κύριος τήν ἀπιστία τῶν Ιουδαίων λέγει ὅτι ἡ ἀπιστία τους θά ᾱταν κάπως δικαιολογημένη ᾱν δέν ἔπραττε τά θαυμαστά καί ὑπερφυσικά συμβάντα, πού πιστοποιοῦσαν καί ἐπιβεβαίωναν τήν μαρτυρία καί διδασκαλία Του. Τώρα ὅμως ἀκριβῶς αὐτά τά θαύματα, τά θαυμαστά καί ὑπερφυσικά ἔργα, καθιστοῦν ἀναπολόγητους τούς Ιουδαίους: «Εἰ τά ἔργα μή ἐποίσα ἐν αὐτοῖς ἡ οὐδεὶς ἄλλος πεποίηκεν, ἀμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν δέ καί ἔωράκασι καί μεμισκάσι καί ἐμέ καί τόν Πατέρα μου» (Ἰω. ιε' 24). Ἐξάλλου ὁ Κύριος λέγει ὅτι «τά ἔργα ἡ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Πατρός μου, ταῦτα μαρτυρεῖ περί ἐμοῦ» (Ἰω. ι' 25).

“Ο μακαριστός π. Σεραφείμ Παπακώστας γράφει σχετικά μέ τόν

σκοπό τῶν θαυμάτων τοῦ Χριστοῦ: «Σκοπόν δ' ἔχουν τά θαύματα τίνι φανέρωσιν ἐντολῆς τοῦ Θεοῦ, ἢ τίνι ἐπιβεβαίωσιν ἀποκαλύψεως Αὐτοῦ, ἵνα ἐξ αὐτῆς παραχθῇ εἰς τόν ἄνθρωπον ἀνάλογος πνευματική ωφέλεια. Ἰδιαιτέρως δέ τά θαύματα τοῦ Κυρίου ἔχουν τόν αὐτόν σκοπόν, ὃν καὶ ἡ διδασκαλία Αὐτοῦ· τόν αὐτόν σκοπόν, ὃν καὶ ἡ ἐν σαρκὶ φανέρωσις Αὐτοῦ, ἢ ὅποια εἶναι τό μέγιστον θαῦμα καὶ ἡ πηγή τῶν θαυμάτων. Διατρανώνουν δηλαδή τά θαύματα, ὡς καταπληκτικά ἄμα δέ καὶ εὐεργετικά γεγονότα, τίνι θείαν τοῦ Κυρίου δύναμιν καὶ ἀγάπην, ἵνα πιστοποιῆται ἀναντίρρητως, ὅτι ὁ τελῶν ταῦτα δέν εἶναι ἀπλοῦς ἄνθρωπος, δέν εἶναι μόνον προφήτης, ἀλλά Θεός παντοδύναμος καὶ πανάγαθος· οὕτω δέ νά διεγερθῇ ἡ πίστις καὶ ἐμπιστοσύνη τῶν ἀνθρώπων εἰς τό πρόσωπον Αὐτοῦ, διδάσκοντος τίνι ἀλλήθειαν τοῦ Εὐαγγελίου»<sup>3</sup>.

Στά θαύματα τοῦ Χριστοῦ πολλάκις παρατηρεῖται ἔνα συμβολικό καὶ ἀλληγορικό υόημα. Αἴφνης στό θαῦμα τῆς ἀποξηράνσεως τῆς ἀκάρπου συκῆς ὑποκρύπτεται, πέρα ἀπό τίνι καταδίκη τῶν κενῶν ἀρετῆς καὶ ἀγαθῶν ἔργων ἀνθρώπων καὶ τῶν ὑποκριτῶν, ἡ τιμωρία καὶ ἡ καταδίκη τοῦ ιούδαιοῦ ἔθνους καὶ τῆς συναγωγῆς του<sup>4</sup>. Τό δτι σκοπίμως ἔκανε τό παράδοξον αὐτό θαῦμα ὁ Κύριος φαίνεται καὶ ἀπό τίνι ἐξιστόρησην τοῦ θαύματος, κατά τίνι ὅποια «Πρωΐας δέ ἐπανάγων εἰς τίνι πόλιν ἐπείνασε» (Ματθ. κα' 18). Ἡς ἐστιάσουμε στό «ἐπείνασε». Κατά τόν ιερόν Δαμασκηνό, ὁ Κύριος ἀνέλαβε πάντα τά φυσικά καὶ ἀδιάβλητα πάθη τοῦ ἀνθρώπου. «Ομως «τά φυσικά ἥμῶν πάθη κατά φύσιν καὶ ὑπέρ φύσιν ἦσαν ἐν τῷ Χριστῷ. Κατά φύσιν μέν γάρ ἐκινεῖτο ἐν αὐτῷ, δτε παρεχάρει τῇ σαρκὶ παθεῖν τά ἴδια· ὑπέρ φύσιν δέ, δτε οὐ προηγεῖτο ἐν τῷ Κυρίῳ τῆς θελήσεως τά φυσικά· οὐδέν γάρ ἥναγκασμένον ἐπ' αὐτοῦ θεωρεῖται, ἀλλά πάντα ἐκούσια· θέλων γάρ ἐπείνασε, θέλων ἐδίψωσε, θέλων ἐδειλίασε, θέλων ἀπέθανεν»<sup>5</sup>. Οθεν ὁ Χριστός ἐμπροθέτως καὶ σκοπίμως παρεχάρησε τό φυσικό καὶ ἀδιάβλητο πάθος τῆς πείνας νά ἐνεργήσει στόν ἀνθρώπινην φύσην Του ἐκεῖνο τό πρωϊνό γιά νά διδάξει τούς μαθητές Του καὶ σέ ὄλους τούς πιστούς δτι ὅσοι δέν παράγουν πνευματικούς καρπούς, ἀλλά μένουν ἄκαρποι πνευματικά, θά ξηρανθοῦν καὶ θά ἀποκοποῦν ἀπό τίνι κοινωνία μέ τόν Θεό. Φυσικά ἥθελε νά ὑποδηλώσει καὶ τίνι ἄκαρπία τοῦ ἔβραικοῦ ἔθνους καὶ τίνι δικαία καταδίκη του. «Οπως ἔχει γραφεῖ σχετικά μέ τίνι καταδίκη τοῦ ἔβραικοῦ λαοῦ: «Μηκέτι ἔκ σου (ὧς λαοῦ καὶ ὡς Ἐκκλησίας) καρπός γένηται εἰς τόν αἰῶνα». Οὐδέν οὐδέποτε ἀγαθόν θά προέλθῃ ἀπό σέ, ἐφ' ὅσον διαρκεῖ ὁ παρών αἰών (ἔξαιρεσει ἐκείνων, πού θά πιστεύσουν εἰς Ἐμέ). Θά μείνης Ἐκκλησία ἔρημος καὶ ἄκαρπος. Θά προβαίνης ἀπό κακοῦ εἰς κειρότερον, μέχρις δτου ἡ τύφλωσις καὶ ἡ σκληρότης τῶν ἀρκόντων σου ἐπιφέρῃ τίνι πλήρη ἀποξηρανσιν. Η τιμή, πού ἀπήλαυες ὡς λαός τοῦ Θεοῦ, θά μεταβληθῇ εἰς καταισχύνην τά προνόμια καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ὁ ναός καὶ ἡ ιερωσύνη, αἱ θυσίαι καὶ αἱ ἔορταί, καὶ πᾶσα ἡ δόξα του ἔθνους, θά καταπέσουν καὶ θά διασκορπισθοῦν ὡς φύλλα ξηρά»<sup>6</sup>.

\* Ακόμη τό θαῦμα τοῦ χορτασμοῦ τῶν πεντακισχιλίων «ἀπό πέντε

ἄρτους καὶ δύο ἵκθύας» (Ματθ. 1δ'17) θεωρεῖται ώς εἰκόνα τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Κοινωνίας, καθότι ὁ Χριστός εἶναι «ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς, ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς» ('Ιω. στ'35-51)<sup>7</sup>.

Τέλος ἂς ἀναφερθοῦμε στὸ θαῦμα τοῦ παραλυτικοῦ τῆς Βηθεσδά. Ὁ ἐπί τριαντακτώ χρόνια παραλυτικός εἶπε στὸν Κύριο τίνι περιώνυμη φράστη «ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ βάλῃ με εἰς τίνι κολυμβήθραν» ('Ιω. ε'7). Στὸ δοξαστικό τοῦ Ἐσπερινοῦ τῆς Κυριακῆς τοῦ Παραλυτοῦ διαβάζουμε: «Διά σέ γέγονα ἄνθρωπος, διά σέ σάρκα περιβέβλημαι, καὶ λέγεις ἄνθρωπον οὐκ ἔχω;»<sup>8</sup>. Σέ κάθε μοναχικό, ἀνήμπορο, ἀναγκεμένο, ἀπελπισμένο ἄνθρωπο πού ἐπαναλαμβάνει τὴ φράστη «ἄνθρωπον οὐκ ἔχω» ὁ Χριστός εἶναι ὁ Ἀνθρωπός του, ὁ Θεάνθρωπος πού θά τόν παρηγορήσει, πού θά τόν γιατρέψει, πού θά γλυκάνει τόν πόρο του.

Ύπάρχουν πολλαπλές ἀλληγορικές καὶ συμβολικές σημασίες καὶ νοήματα στά θαύματα τοῦ Κυρίου. Ἐπιλέξαμε νά ἀναφερθοῦμε μόνο σέ τρία, καθότι ὁ διαθέσιμος χῶρος εἶναι περιορισμένος.

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. ΘΗΕ, τόμος 6ος, λῆμμα «θαῦμα», σελ. 113. Συντάκτης τοῦ ἐν λόγῳ λήμματος ὁ Παναγιώτης Τρεμπέλας.
2. ΘΗΕ, τόμος 6ος, λῆμμα «θαῦμα», σελ. 112. Συντάκτης τοῦ ἐν λόγῳ λήμματος ὁ Παναγιώτης Τρεμπέλας.
3. Ἀρχιμ. Σεραφείμ Παπακώστα, *Τά θαύματα τοῦ Κυρίου*, ἔκδοσις Δευτέρα, ἔκδοσις Ἀδελφόποτος Θεολόγων ἡ «Ζωή», Ἀθῆναι 1940, σελ. 4.
4. Ἀρχιμ. Σεραφείμ Παπακώστα, *δ.π.*, σελ. 95.
5. Ἱωάννου Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβής τῆς ὁρθοδόξου πίστεως Γ'(20) 64, ΕΠΕ, τόμος 1ος, Θεσσαλονίκη 1976.
6. Ἀρχιμ. Σεραφείμ Παπακώστα, *δ.π.*, σελ. 95-96.
7. Ἀρχιμ. Σεραφείμ Παπακώστα, *δ.π.*, σελ. 43-44.
8. Πεντηκοστάριον, ἐκδ. Φῶς, Ἀθῆναι 1974, σελ. 77.

#### ΦΩΤΙΟΣ ΣΧΟΙΝΑΣ Διδάκτωρ Φιλοσοφίας





Δημήτριου Π. Ρίζου

## ΘΑΥΜΑ: ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΔΥΝΑΜΕΩΣ Η ΘΕΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΠΟΝΟ;

**Α**ρσιμοποιοῦμε πολύ συχνά τίν λέξι θαῦμα. Ἀκοῦμε νά γίνεται λόγος γιά θαύματα. Μᾶς ἀρέσει νά διηγούμαστε θαύματα, βεβαίως καί θέλομε νά μᾶς γίνονται θαύματα. Ἄλλα τί είναι θαῦμα;

Καταλαβαίνομε ὅλοι ὅτι πρόκειται γιά γεγονός πού δέν ἔχηγεται μέ τίν λογική καί ἔρχεται σέ ἀντίθεσι μέ τούς φυσικούς νόμους καί τά δεδομένα τῆς ἐπιστήμης. Νά τό ἀπορρίψουμε ἢ νά τό ἀρνηθοῦμε δέν μποροῦμε, ἀφοῦ τό βλέπομε μπροστά μας, καί τό μόνο πού μᾶς μένει νά κάνουμε είναι νά δεχθοῦμε ὅτι ἐπενεργοῦν κάποιες ἄλλες δυνάμεις, ἄγνωστες στόν ἀνθρωπο, καί γίνονται αὐτά τά γεγονότα πού τά λέμε θαύματα. Για μᾶς ὅμως τούς πιστούς ὑπάρχει ὁ Θεός, στόν ὅποιο είναι ὑποταγμένες ὅλες οἱ δυνάμεις. Πιστεύομε ὅτι καί ὅλοι οἱ φυσικοί νόμοι είναι ἔργο τοῦ Δημιουργοῦ καί Παντοδυνάμου Θεοῦ καί τέθηκαν γιά νά ὑπάρχη ἰσορροπία στόν κόσμο. Ὁ Θεός ώς νομοθέτης καί ἔχουσιαστής τῶν φυσικῶν νόμων μπορεῖ ἀνά πᾶσα στιγμή νά ἀναστέλλῃ τίν ἰσχύν των, χωρίς νά τούς καταργῇ, γιά κάποιο χρονικό διάστημα, καί τότε γίνονται τά ὑπερφυσικά γεγονότα, τά θαύματα. Αὐτό πού γιά τόν ἀνθρωπο είναι δύσκολο καί ἀδύνατο νά τό κάνη ἢ καί νά τό ἔχηγίσῃ, γιά τόν Θεό είναι πολύ ἀπλό, διότι «τά ἀδύνατα παρά ἀνθρώποις, δυνατά παρά τῷ Θεῷ» (Λουκ. ιν'27) καί «παρά δέ Θεῷ πάντα δυνατά ἔστι» (Ματθ. ιθ'26). Ἐπομένως τό θαῦμα δέν είναι μία τυχαία συγκυρία, οὔτε μαγική ἐνέργεια ἀλλά παρέμβασις τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο καί τίν ζωή τῶν ἀνθρώπων.

Πότε ὅμως γίνεται αὐτή ἡ θεία παρέμβασις καί γιατί; Καί δέν ξέρω ἂν πρέπει νά θέσω τόν τίτλο τοῦ ἀρθρου ώς δίλημμα ἢ ὡς ταυτότητα.

Ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Λόγου ἔγινε γιά τίν σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ ἀνθρωποι πρέπει νά τόν πιστέψουν γιά νά σωθοῦν, καθ' ὅτι «ὅ πιστεύσας καί βαπτισθείς σωθήσεται» (Μαρκ. ις'16) κατά τόν λόγον τοῦ Κυρίου. Καί ὁ Κύριος μᾶς σώζει μέ ὄσα εἶπε, μέ τίν διδασκαλία του· μέ ὄσα ἔκανε, δηλαδή μέ τά θαύματά του· καί μέ ὄσα ἔπαθε, μέ τίν σταυρική του θυσία.

Ἐδῶ ἀναφερόμαστε μόνον στά θαύματα. Μέ τά θαύματα ὁ Κύριος μᾶς ἀποκαλύπτει τίν θεότητά του, τίν παντοδυναμία του, τίν φιλανθρωπία του. Δέν ἐπιδεικνύει τίν θαυματουργική του δύναμι γιά νά

φοβηθοῦμε οἱ ἄνθρωποι, ἀλλά γιά νά τόν πιστέψουμε καί νά τόν δεχθοῦμε ως Θεό σωτήρα, φιλάνθρωπο καί φιλεύσπλαγχνο, πού ἐνδιαφέρεται καί θυσιάζεται γιά μᾶς καί θέλει νά σωθοῦμε. Αὐτή ή ἀποκάλυψις γίνεται μέ τά θαύματα. Θαύματα φαινομενικά μικρά καί ἀσήμαντα, ὅπως ή θεραπεία τῆς πενθερᾶς τοῦ Πέτρου ἀπό τόν πυρετό, ἀλλά καταπληκτικά, ὅπως ή ἀνάστασις τοῦ τετραμέρου φίλου του Λαζάρου, μέ τίν ὅποια ἔδειξε ὅτι καί ὁ «ἔσχατος ἔχθρος καταργεῖται ὁ θάνατος» (Α'Κορ. 1ε' 26). Ο Κύριος δέν κατέπληξε τόν κόσμο μόνον μέ τίν πρωτάκουστη διδασκαλία, ἀλλά καί μέ τά πρωτοφανή θαύματα.

Θά ἀναφέρω τίν θεραπεία τοῦ ἔχοντος ξηρά τίν κεῖραν, πού ἔγινε στίν συναγωγή, καί ἀκολούθως θεράπευσε δαιμονισμένο, τυφλό καί χωλό. Μετά τίν θεραπεία «ἔξισταντο πάντες οἱ ὄχλοι καί ἔλεγον μάτι οὔτός ἔστιν ὁ Χριστός, ὁ νιός Δαυΐδ;» (Ματθ. 1β' 23). Τόν περίμεναν ἐπομένως καί σύμφωνα μέ τίς προφητείες θά ἐνεργοῦσε ὁ ἐρχόμενος τά θαύματα, γι' αὐτό τώρα, μετά τό θαῦμα διερωτῶνται, καί θέλουν νά βεβαιωθοῦν καί νά τόν δεχθοῦν.

Καί ἐπειδή ὁ Κύριος δέν ἔξαναγκάζει, ἀλλά θέλει ἐλεύθερα καί ἀβίαστα νά τόν πιστέψουν οἱ ἄνθρωποι δέν θαυματουργεῖ καθ' ὑπόδειξιν ἢ ἀπαίτησιν. Σέ κάποια στιγμή οἱ Γραμματεῖς καί Φαρισαῖοι τοῦ εἶπαν: «Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπό σου σημεῖον ἰδεῖν» (Ματθ. 1β' 38), ὁ Κύριος τούς κατέπληξε ὅχι μέ «σημεῖον», μέ θαῦμα δηλαδή, ἀλλά μέ τίν ἄρνησι νά κάνη θαῦμα. Ἀν ἥθελε νά τούς καταπλήξῃ, θά τούς ζητοῦσε νά τοῦ ὑποδείξουν τό «σημεῖον» καί θά τούς ἄφηνε ἄφωνους, καί ὅμως δέν τό ἔκανε, διότι ἀκριβῶς δέν ἔκαμνε ἐπίδειξι τῆς θείας του δυνάμεως, φανέρωνε τή θεία του ὑπόστασι, ὁ Θεός τῶν δυνάμεων καί σωτήρας τῶν ἀνθρώπων.

Ἐπρεπε νά δεχθοῦν τόν Ἰησοῦν Χριστό ως τόν Θεό πού ἔχει πράγματι ἔξουσία καί δύναμι νά τελῆ ἔξαίσια καί καταπληκτικά ἔργα, πού ἀνήκουν στίν δικαιοδοσία τοῦ Θεοῦ. Τό βλέπομε στίν περίπτωσι τοῦ Παραλυτικοῦ. «Ἡσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καί διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τί οὔτος λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἀμαρτίας εἰ μή εἰς ὁ Θεός;» Καί ὁ Κύριος τούς βοηθάει μέ τόν δικό τους λογισμό νά τόν ἀποδεχθοῦν ως Θεό. Ὁταν τούς λέγει: «Ἴνα δέ εἰδητε ὅτι ἔξουσίαν ἔχει ὁ νιός τοῦ ἀνθρώπου ἀφιέναι ἐπί τῆς γῆς ἀμαρτίας», τούς λέγει: Νά, εἴμαι ἐδῶ ὁ Θεός. Καί τό ἐπιβεβαιώνει μέ τίν ἔξουσιαστική ἐντολή πρός τόν παραλυτικό: «Σοί λέγω, ἔγειρε..., καί ἥγερθη εὐθέως...» «ώστε ἔξισταθαι πάντας καί δοξάζειν τόν Θεόν λέγοντας ὅτι οὐδέποτε οὕτω εἶδομεν» (Μαρκ. β' 6-12).

Ἀν ἥθελε νά κάνη ἐπίδειξι δυνάμεως θά θαυματουργοῦσε χωρίς νά ρωτήση κανέναν. Θά μποροῦσε νά θεραπεύση ὄλους τούς λεπρούς τῶν ἡμερῶν του, καί ὅχι μόνον ἐκείνους οἱ ὅποιοι ίκετευτικά ζήτησαν τίν θεραπεία. Στίν κολυμβήθρα κοντά στίν προβατική πύλη «κατέκειτο πλῆθος πολύ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν, ἐκδεχομένων

τίνι τοῦ ὄντος κίνησιν» (Ἰωάν. ε'3), γιά νά βροῦν ἵασι, ἀλλά ὁ Κύριος θεράπευσε μόνον τὸν παράλυτο. Ἐπίδεξις δυνάμεως θά ἦταν, ἃν μέ ἔνα νεῦμα του ἔφευγε δὲ τὸ πλήθος τῶν ἀσθενῶν θεραπευμένο.

Στὸν παράλυτο φαίνεται ὅτι δέν ἐπιδεικνύει δύναμιν ὁ Κύριος, ἀλλὰ ἀπαντάει στὸν ἀνθρώπινο πόνο. Ἀτέλειωτα εἶναι τὰ τριάντα ὀκτώ ἔτη ἀναμονῆς τῆς θείας κάριτος. Ἡ ὑπομονὴ καὶ καρτερία καὶ ἐλπίδα γιά τίνι θεία ἐπέμβασι βραφεύθηκε, ὅταν ὁ ἴδιος ὁ Κύριος τὸν ἐπέλεξε μεταξύ τοῦ πλήθους τῶν ἀσθενῶν τῶν πέντε στοῶν τῆς κολυμβήθρας, γιά νά τὸν θεραπεύσῃ. Ὁ παράλυτος καὶ νά ἥθελε δέν μπορούσε νά τρέξῃ καὶ νά ἀκολουθήσῃ τὸν Κύριο. Ἡλθε ὁ ἴδιος ὁ Κύριος καὶ τὸν βρῆκε. Ἀνταποκρίθηκε στὸν ἀνθρώπινο πόνο.

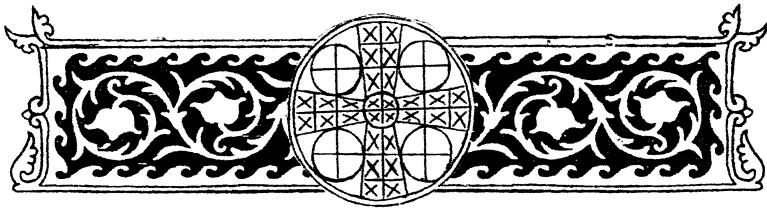
Στίν Ναΐν συνάντησε ἀβάσταχτο ἀνθρώπινο πόνο. Χήρα γυναίκα χάνει τὸ μόνο της στήριγμα, τὸν μονάκριβο υἱό. Καὶ ὁ Κύριος «ἰδὼν αὐτὴν εὐσπλαγχνίσθη ἐπ’ αὐτῇ καὶ εἶπεν αὐτῇ· μή κλαῖε» (Λουκ. γ'13). Ἡ περίπτωσις εἶναι ἀπό τίς πιό χαρακτηριστικές, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ Κύριος ἀνταποκρίνεται στὸν ἀνθρώπινο πόνο καὶ μέ θαῦμα τὸν παύει, τὸν σβήνει, δίδοντας τὸν νεκρό υἱό στίν μπτέρα του.

Δέν ἀρνήθηκε σέ καμμία περίπτωσι πόνου τὸν χάρι του. Θεράπευε παντός εἴδους σωματικές ἀσθένειες, ἀπάλλασσε ἀνθρώπους πού τούς κυριαρχοῦσαν δαιμόνια, χάριζε τὸν ζωὴν καὶ σέ νεκρούς. Τά εὐαγγελικά κείμενα ἀναφέρουν δεκάδες θαυμάτων πού ἀνακούφιζαν τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τὸν πόνο. Ἡταν τόσοι οἱ προστρέχοντες ἀσθενεῖς, καὶ ὅσοι μεταφέρονταν ἀπό συγγενεῖς καὶ φίλους, ὥστε ὁ Κύριος καὶ οἱ μαθητές του δέν εἶχαν χρόνο οὕτε νά φᾶνε. Ἀλλὰ δέν περιορίσθηκε νά περιμέννη νά τοῦ φέρουν ἀσθενεῖς. Ὁ ἴδιος μέ τούς μαθητές του «περιῆγεν τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ» (Ματθ. θ'35).

Ἄλλα καὶ στούς μαθητές του ἔδωσε τίνι ἐντολή: «Πορευόμενοι κηρύσσετε λέγοντες ὅτι ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν, ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπρούς καθαρίζετε, νεκρούς ἐγείρετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε» καὶ ὅλα αὐτά δωρεάν! (Ματθ. ιη'7-8).

Ἡ ἐντολή αὐτῆς εἶναι διαχρονική. Ἀκούγεται στίν Ἐκκλησίᾳ μας ἀπό τότε, καὶ θά ἀκούγεται μέχρι τίνι συντέλεια. Ἡ Ἐκκλησίᾳ μέ τά θαύματα τῶν Ἅγιων ὑπίκοο στίν ἐντολή τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς ἀνταποκρίνεται στὸν ἀνθρώπινο πόνο, καὶ τελοῦνται ἀπειρά θαύματα ὅχι γιά ἐπίδειξι δυνάμεως, ἀλλά ἐπίδειξι ἀγάπης στὸν πόνο τοῦ ἀνθρώπου.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΡΙΖΟΣ  
Δρ Θεολογίας - Φιλόλογος



Ἄρχιμανδρίτη Ἰωάννη Νικολάου

## Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΩΣ ΤΟ ΜΕΓΙΣΤΟ ΘΑΥΜΑ

**H** μεγαλύτερη γιορτή τῆς Χριστιανοσύνης εἶναι τό Πάσχα, ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. «Ἐορτή ἐορτῶν καὶ πανήγυρις πανηγύρεων». «Ἡ μητρόπολη ὅλων τῶν ἐορτῶν».

Ἐνας νεκρός ἔβγαλε τὸν Ἑαυτό Του ἀπό τὸν τάφο μετά ἀπό τρεῖς μέρες ταφῆς. Καί αὐτό τό ἔκανε μέ δική του δύναμη, «αὐτεξουσίως ἀνέστη ὡς Θεός». Καί ὅπως ἐξῆλθεν «ἐσφραγισμένου τοῦ τάφου» καὶ εἰσῆλθεν «τῶν θυρῶν κεκλεισμένων» στό ὑπερώ τῆς Ἱερουσαλήμ ὅπου ἦσαν συνηγμένοι οἱ μαθητές «διά τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων», ἔτσι ἐπέρασε, χωρίς καμμιά δυσκολία, ἀπό τό ἀδιέξοδο τοῦ θανάτου στή ζωή.

Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό κορυφαῖο γεγονός τῆς ἐπίγειας ζωῆς Του καὶ μοναδικό στήν ίστορία τοῦ Σύμπαντος. Ἡ ἀλήθεια στήν ὁποία θά μποροῦσαν νά συνοψισθοῦν ὅλες οἱ εὐαγγελικές ἀλήθειες, ὅλες οἱ καινοδιαθηκικές πραγματικότητες, ὅλα τά θαύματα, τά λόγια καὶ τά ἔργα τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Τό μέγιστο θαῦμα τῆς πίστης μας πού ἀνακαινίζει τόν κόσμο· ἡ ἀπόδειξη τῆς ἀλήθειας ὅσων δίδαξε ὁ Χριστός· ἡ ἐλπίδα ὅτι ὅσα μᾶς ὑποσχέθηκε θά πραγματοποιήθουν καὶ συγχρόνως ἡ ἐγγύηση γιά τήν αἰώνια Ζωή. Ὁ θρίαμβος τοῦ Σταυρωθέντος Χριστοῦ ἐπί τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἄμαρτίας καὶ ἡ λύτρωση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τά δεσμά τοῦ Ἄδη καὶ τοῦ θανάτου.

Πάσχα εἶναι ἔβραική λέξη καὶ σημαίνει διάβαση, πέρασμα. Ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό πέρασμα ἀπό τήν ἐνοχή τῆς ἄμαρτίας στή δικαίωση, ἀπό τά ἔργα τοῦ σκότους στήν ἀρετή, ἀπό τήν κατάρα στήν εὐλογία, ἀπό τήν φθορά στήν ἀφθαρσία, ἀπό τό θάνατο στή ζωή. Σημαίνει τήν ἄφεση τῶν ἄμαρτιῶν μας, τήν ἐκμηδένιση τοῦ θανάτου καὶ τήν συντριβή τοῦ διαβόλου «τοῦ τό κράτος ἔχοντος τοῦ θανάτου» (Ἑβρ. β' 14). Ἐκεῖ στηριζόμαστε, γιά νά λέμε μέ σιγουριά ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἡ μοναδική Ἀλήθεια καὶ τό μοναδικό Φῶς τοῦ κόσμου. Διότι μᾶς γλυτώνει ἀπό τήν πιό ἐλεεινή ἀποκτήνωση, μᾶς ξανακάνει εἰκόνες τοῦ Θεοῦ, μᾶς ἐλευθερώνει ἀπό τήν ἄμαρτία καὶ μᾶς δίνει τήν δύναμη νά σητοῦμε καὶ νά δίνουμε συγγνώμη.

Εἶναι τό κέντρο καὶ τό θεμέλιο τῆς πίστης μας. Γί' αὐτό ὁ Πρωτοκορυφαῖος ἀπόστολος Παῦλος διακηρύσσει μεγαλόφωνα ὅτι «ἔάν ὁ Χρι-

στός δέν ἀναστήθηκε τότε εἶναι χωρίς περιεχόμενο τό κήρυγμα τῶν ἀποστόλων καὶ εἶναι μάταιη ἡ πίστη μας» (Α΄ Κορ. 1ε'14). Εἶναι τό μεγαλύτερο, συγκλονιστικότερο καὶ πιό ἀδιαφριστήτο γεγονός τῆς παγκόσμιας ἴστορίας, πού ἂν θελήσουμε, μπορεῖ νά μεταμορφώσει τὸν προσωπική μας ζωή.

Τό οὐσιαστικό πρόβλημα, ἡ μεγάλη ἀγωνία καὶ ὁ βαθύτερος πόθος τοῦ ἀνθρώπου δέν εἶναι ἡ βελτίωση τῶν συνθηκῶν τῆς ζωῆς καὶ ἡ τεχνολογική πρόοδος. Δέν εἶναι ἡ αὔξηση τοῦ «κατά κεφαλήν» εἰσοδήματος. Δέν εἶναι τό ἀνέβασμα τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου. Ὄλα αὐτά εἶναι ἀσήμαντα μπροστά στὸν πόθο τοῦ ἀνθρώπου γιά ζωή μέν νόημα καὶ μπροστά στὸ πόνο του γιά τὸν θάνατο. Ἀπάντηση καὶ λύση σ' αὐτὸν τὸν πόθο καὶ πόνο τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μόνο τό «φαιδρόν τῆς Ἀναστάσεως κήρυγμα». Διότι ἔρχεται νά φωτίσει τό «δόντως φοβερώτατον τοῦ θανάτου μυστήριο» καὶ νά γεμίσει τὸν ἄνθρωπο μέ τὴν ἀδιάψευστη ἐλπίδα ὅτι δέν εἶναι ἀξεπέραστο κακό ὁ θάνατος. Χρειάζεται νά πλοποτιάσουμε μέ «καθαρές» τίς αἰσθήσεις τό ἀπρόσιτο Φῶς τοῦ μυστηρίου τῆς Ἀναστάσεως γιά νά γεμίσει ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά μας ἀπό τό φῶς τῆς Ἀλήθειας γιά τό τί εἶναι ζωή πού δέν φοβᾶται τὸν θάνατο καὶ πῶς κατακτᾶται αὐτή ἡ ζωή.

Ο Χριστός ἔπαθε γιά μᾶς, γιά νά περιπατήσουμε σέ μιά καινούργια ζωή (Ρωμ. στ' 4) μέ τὴν τήρηση τῶν ἐντολῶν, τή συνειδητή συμμετοχή μας στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν συνεπῆ ἀγώνα γιά τὸν ἀγιασμό μας.

Χωρίς τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ ἡ ζωή μας δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά μιά κίνηση ἀπό τό μηδέν στό πουθενά. Θά εἶχαν σβήσει τά πάντα δέν ἀξίζει νά ζοῦμε. Δέν θά ὑπῆρχε τίποτα πιό παράλογο ἀπό αὐτό τὸν κόσμο οὕτε μεγαλύτερη ἀπελπισία ἀπό αὐτή τή ζωή. Δέν ὑπάρχει πιό δυστυχισμένη ὑπαρξη ἀπό τὸν ἄνθρωπο πού ἀρνεῖται τὴν ἀνάσταση διότι εἶναι ἄρνηση τῆς μεγαλύτερης χαρᾶς καὶ τῆς μεγαλύτερης ἐλπίδας. Ο ἄνθρωπος αὐτός θά ἤταν καλύτερο νά μήν εἶχε γεννηθεῖ. Τότε, λέει, ὁ ἄγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός «ἄς φάμε καὶ ἄς πιοῦμε. Ἅς βυθίστοῦμε στίς ὑδονές καὶ στίς ἀπολαύσεις σάν τά ἄλογα ζῶα». Γί' αὐτό ὅποιος συκοφαντεῖ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ δέν κάνει τίποτε ἄλλο, ἀπό τό νά κλωτσᾶ μέ γυμνά πόδια πάνω σέ μυτερά καρφιά.

Ἐτισι ἔξηγεται πῶς ἡ ἀνάσταση τὸν ἀδιάλλακτο διώκτη τῆς Ἐκκλησίας Σαῦλο τὸν μετέτρεψε σέ ἐνθουσιώδην κήρυκα τῆς θεότητας τοῦ Χριστοῦ καὶ πῶς ὁ δύσπιστος Θωμᾶς ἔκανε τὴν ἀκατάλυτη ὄμολογία τῆς πίστεως: «ὅς Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου» (Ἰωαν. 1α'28), πάνω στή ὅποια θεμελιώθηκε ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὅποια λατρεύει τὸν Κύριο «ώς Βασιλέα τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριο τῶν κυριευόντων» (Ἀποκ. 1θ'16).

Ἐνας χριστιανός συγγραφέας, ὁ Τερτυλλιανός, εἶδε τή σκιά τῆς ἀνάστασης μέσα σ' ὅλη τή φύση:

(α') Ὁ ὑλιός πού τό βράδυ βυθίζεται στόν τάφο καὶ ἀφήνει τὸν

κόσμο στό σκοτάδι, γρήγορα ἀντικαθιστᾶ μέ τίς φωτογόνες ἀκτίνες του τίν προμηνύτρα αὐγή. (β') Τά δένδρα πού τόν κειμώνα μοιάζουν νεκρωμένα μέσα στούς ἀχνούς τῆς παγωνιᾶς, τίν ἄνοιξη ἀλλάζουν χρῶμα γεμίζουν φύλλα, εύωδιάζουν. Μία νέα ζωή ἀρχίζει. (γ') Οἱ σπόροι, ἃν δέ σαπίσουν στίν κρύα γῆ, δέν βγάζουν καινούργιο βλαστάρι. (δ') Οἱ ἐποχές διαδέχονται ἥ μία τίν ἄλλην. Ὁ θάνατος τῆς μιᾶς σημαίνει τή ζωή τῆς ἄλλης. Ὄλα ἐδῶ κάτω πεθαίνουν καί ξαναζωντανεύουν, ὅλα γερνοῦν καί ξανανιώνουν, ὅλα πέφτουν καί ἀνασταίνονται. Ἡ ἴδια τύχη περιμένει καί τόν ἄνθρωπο. Θά πεθαίνει ἐδῶ, ἀλλά θά ἀναστηθεῖ στίν αἰώνιότητα.

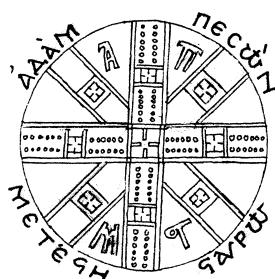
Ἡ ἀναστάση μὲν ἔμπειρία στούς ἄνθρωπους ὅλων τῶν ἐποχῶν εἶναι ἥ μόνη διέξοδος γιά τήν ὑπέρβασιν τῆς πνευματικῆς νύκτας πού μᾶς κυκλώνει. Διότι μονάχα αὐτή μπορεῖ νά μᾶς βγάλει ἀπό τά ἀσφυκτικά πλαίσια στά ὅποια μᾶς περισφίγγουν ἥ φθορά καί ὁ θάνατος. Καί ἀποτελεῖ τή βάση τῆς ἐλπίδας τοῦ ἄνθρωπου καί τό ξεκίνημα μιᾶς καινούργιας δημιουργίας γιά τήν ἄνθρωπότητα.

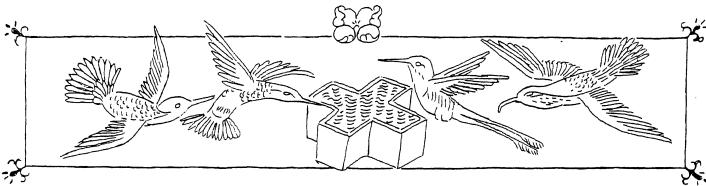
Θεμέλιος λίθος καί πιό οὐσιαστικά σημεῖα τῆς πίστης μας εἶναι ἥ πίστη στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ καί ἥ ἐλπίδα τῆς δικῆς μας ἀνάστασης.

Ο μεγάλος Σέρβος ἄγιος Ἰουστῖνος Πόποβιτς λέγει: «Μέσα σέ τέσσερις μόνο λέξεις συγκεφαλαιοῦνται καί τά τέσσερα Εὐάγγελια τοῦ Χριστοῦ: Χριστός Ἀνέστη, Ἀληθῶς Ἀνέστη. Διότι μόνο μέ τήν Ἀνάστασή Του ὁ Κύριος ἔδειξε κατά τόν πιό πειστικό τρόπο ὅτι ἥ ζωή Του εἶναι αἰώνια ζωή, ἥ ἀλήθειά Του εἶναι αἰώνια ἀλήθεια, ἥ χαρά Του εἶναι αἰώνια χαρά, ἥ ἀγάπη Του εἶναι αἰώνια ἀγάπη. Καί ὅλα αὐτά τά δίνει Αὐτός κατά τήν φιλανθρωπία Του σέ κάθε Χριστιανό σέ ὅλες τής ἐποχές».

Νά, λοιπόν, γιατί ἥ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό μέγιστο θαῦμα καί μυστήριο τῆς πίστης μας. Καί κατανοεῖται μόνο ἀπό ὅσους τό προσκυνοῦν ταπεινά «ἐν πίστει». «Ω θαύματος καινοῦ πάντων τῶν πάλαι θαυμάτων»!

Ἄρχιμανδρίτης ΙΩΗΛ ΝΙΚΟΛΑΟΥ





Στέλιος Παπαντωνίου

## ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΤΑ ΤΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

### 1. Ἡ θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς χωλοῦ.

  
στερα ἀπό τὸν ἐπιφοίτην τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Ἰωάννης μιὰ μέρα ἀνέβαιναν στὸ Ἱερό νά προσευχθοῦν. Ἐκείνη τὴν ὥρα κατέβαζαν ἔναν ἐκ γενετῆς χωλό ποὺ συνήθως τὸν ἔβαζαν στὸν εἶσοδο τῆς αὐλῆς τοῦ ναοῦ καὶ ζητοῦσε ἐλεημοσύνην. Αὐτός παρακάλεσε τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννην νά τὸν ἐλεήσουν. Ὁ Πέτρος τοῦ εἶπε: «Ἄργυρά καὶ χρυσά νομίσματα δέν ἔχω. Ἐκεῖνο πού ἔχω, αὐτό καὶ σοῦ δίδω. Στό δόνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σίκω ὅρθιος καὶ περπάτα» (Πράξ. γ' 7). Καὶ ἀφοῦ τὸν ἔπιασε ἀπό τὸ δεξί χέρι τὸν σίκωσε. Αὐτός ἀμέσως στοκώθηκε, στάθηκε ὅρθιος καὶ περπατοῦσε.

### 2. Ἄνανίας καὶ Σαπφείρα.

Ο Βαρνάβας εἶχε πουλήσει ἔναν ἄγρό του καὶ ἔδωσε τά χρίματα στούς ἀποστόλους. Ὁμως ὁ Ἄνανίας καὶ ἡ γυναίκα του Σαπφείρα πούλησαν ἔνα κτῆμα ἀλλά κράτησαν γιά τὸν ἑαυτό τους ἔνα μέρος τῶν χρημάτων. Ὁ Πέτρος κατηγόρησε τὸ ζεῦγος διότι ἐψεύδετο στὸ Ἀγιον Πνεῦμα. Τιμώρησε πρῶτα τὸν Ἄνανία, πού ἔπεσε κάτω καὶ ἔψυχησε, καὶ σὲ λίγες ὥρες τὴν γυναίκα του, πού ἔπεσε νεκρή καὶ τὸν πῆραν κι αὐτὸν γιά ταφή.

### 3. Ἀκόμα καὶ ὅ σκιά τοῦ Πέτρου.

Οἱ ἀπόστολοι ἔκαμναν θαύματα καὶ οἱ πιστοί τούς τιμοῦσαν (Πράξ. ε' 15). Μάλιστα πολλοί πίστευαν πώς ἀκόμα κι ἡ σκιά τοῦ Πέτρου νά πέσει σέ ἀσθενή, αὐτός θά θεραπευτεῖ. Γι' αὐτό καὶ ἔφερναν στίς πλατείες ἀσθενεῖς καὶ περίμεναν. Ὁμως αὐτό δέν ἔρεσε στούς ἄρχοντες πού τούς φυλάκισαν (Πράξ. ε' 19). Ἀγγελος ὅμως Κυρίου, κατά τὴν νύκτα, ἄνοιξε τίς θύρες τῆς φυλακῆς, τούς ἐλευθέρωσε καὶ τούς παράγγειλε νά σταθοῦν μέ θάρρος καὶ νά διδάσκουν τὸν λαό στίς αὐλές τοῦ ναοῦ, ὅπως καὶ ἔκαμναν.

### 4. Ὁ Αἰνέας (Πράξ. θ' 31).

Σέ μιά περιοδεία του στή Λύδδα ὁ Πέτρος βρῆκε ἔναν ἄνθρωπο ὄνο-

ματι Αἰνέαν, παράλυτο γιά ὀκτώ χρόνια. Καί τοῦ εἶπε ὁ Πέτρος: «Αἰνέα, ὁ Ἰησοῦς Χριστός σέ θεραπεύει. Σήκω». Καί ἀμέσως ἐκεῖνος σπικώθηκε ύγιης».

### 5. Ἡ Ταβιθά (Πράξ. θ' 36).

Στίν ’Ιόππη ζοῦσε μία μαθήτρια τοῦ Κυρίου, ὀνόματι Ταβιθά, ἐλληνικά Δορκάς, μέ πολλά καλά ἔργα καί ἐλεημοσύνες. Ἐκεῖνες τίς μέρες συνέβην νά ἀσθενήσει καί νά πεθάνει. Τίν ἔλουσαν, τίν ἐτοίμασαν γιά ταφή καί τίν ἀνέβασαν στό ὑπερῶ. Ἐπειδή ἡ Λύδδα ἦταν κοντά στίν ’Ιόππην, παρακάλεσαν τόν Πέτρο νά ἔρθει κοντά τους. “Οταν ἔφθασε, τόν ἀνέβασαν στό ὑπερῶ. Ἐκεῖ ἦλθαν ὅλες οἱ κῆρες κλαίοντας καί τοῦ ἔδειχναν τά ἔργα τῆς Ταβιθά, κιτῶνες καί ἐπανωφόρια. Ὁ Πέτρος, ἀφοῦ ἔβγαλε δόλους ἔξω ἀπό τό ὑπερῶ, γονάτισε καί προσευχήθηκε. Ἐπειτα στράφονται πρός τό σῶμα καί εἶπε: «Ταβιθά, σήκω». Ἐκείνη ἄνοιξε ἀμέσως τά μάτια καί ὅταν εἶδε τόν Πέτρο, ἀνασπικώθηκε στό κρεββάτι της. Τῆς ἔδωσε τότε τό χέρι ὁ Πέτρος καί τίν σήκωσε. Κάλεσε τούς Χριστιανούς καί μάλιστα τίς κῆρες, καί τούς τίν παρουσίασε ζωντανή.

### 6. Ἐκστασις τοῦ Πετρου. Κορνήλιος ὁ ἑκατόνταρχος.

Ὁ Πέτρος ἔμεινε στίν ’Ιόππη ἀρκετές μέρες στό σπίτι κάποιου Σίμωνος βυρσοδέψου. Στίν Καισάρεια ἦταν ἔνας ἀνθρωπος ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατόνταρχος, εὐσεβής καί θεοφιβούμενος, φιλάνθρωπος καί παρακαλοῦσε πάντοτε τόν Θεό νά τόν φωτίζει. Ἔνα ἀπόγευμα εἶδε ἔνα ὄραμα, ἄγγελον τοῦ Θεοῦ νά τοῦ λέει νά προσκαλέσει τόν Πέτρο. Ὁ Πέτρος εἶχε ἀνέβει στίν ταράτσα τῆς οἰκίας τοῦ βυρσοδέψη γιά νά προσευχηθεῖ. Πείνασε καί περιέπεσε σέ ἔκστασην. Εἶδε ἀνοικτό τόν οὐρανό καί νά κατεβαίνει ἔνα σκεῦος σάν μεγάλο σεντόνι δεμένο ἀπό τά τέσσερα ἄκρα καί μέσα του ὑπῆρχαν ὅλα τά τειράποδα τῆς γῆς καί τά θηρία καί τά ἔρπετά καί τά πτηνά τοῦ οὐρανοῦ. Ἀκουσε μιά φωνή νά τοῦ λέει: «Πέτρε, σήκω, σφάξε καί φάγε». Ὁ Πέτρος ἀρνήθηκε, λέγοντας πώς δέν τρώει ὅσα ἀπαγορεύει ὁ νόμος. Γιά δεύτερη φορά ἡ φωνή εἶπε: «Αὐτά πού ὁ Θεός ἔχει κάμει πλέον καθαρά, σύ μήν τά θεωρεῖς μολυσμένα καί ἀκάθαρτα». Αὐτό ἐπαναλήφθηκε τρεῖς φορές καί ἀνελήφθη τό σκεῦος στόν οὐρανό. Ἐκείνη τή στιγμή ἦρθαν οἱ σταλμένοι ἀπό τόν Κορνήλιο. Ἐνῶ ὁ Πέτρος συλλογίζοταν τό ὄραμα, τοῦ εἶπε τό “Ἄγιο Πνεῦμα: «Ἴδού, τρεῖς ἄνδρες, σέ zntoūn. Εἶναι ἔθνικοί. Πήγαινε μαζί τους ἀδίστακτα, διότι ἔγω τούς ἔχω στειλεῖ». Ὁ Πέτρος κατάλαβε πώς τό ὄραμα σήμαινε πώς δέν πρέπει νά θεωρεῖ μολυσμένον ἡ ἀκάθαρτον κανένα ἀνθρωπο. Κι ἔτσι ἀνοίγει ὁ δρόμος τοῦ κηρύγματος τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ καί πρός τούς ἔθνικούς. Ὁπως εἶπε ὁ Πέτρος, «ἀλήθεια, καταλαρβαίνω τώρα πολύ καλά, ὅτι ὁ Θεός δέν εἶναι προσωπολήπτης. Σέ κάθης ἔθνος, καθένας πού εὐλαβεῖται τόν Θεό καί ἔφαρμόζει δικαιοσύνη στή ζωή του, γίνεται δεκτός ἀπό Αὐτόν».

### 7. Φυλάκιστ κι ἀπελευθέρωση τοῦ Πέτρου.

Κατά τόν καιρόν ἐκεῖνον, ὁ βασιλιάς Ἡρώδης Ἀγρίππας σκότωσε τόν ἀπόστολο Ἰάκωβο, ἀδελφό τοῦ εὐάγγελιστοῦ Ἰωάννου κι ὅταν εἶδε πώς αὐτό εὐχαρίστησε τούς Ἰουδαίους, ἀποφάσισε νά συλλάβει καί τόν Πέτρο. Τόν συνέλαβε, τόν ἔβαλε στή φυλακήν, γιά νά τόν δικάσει μετά τό πάσχα. Ἀπό ὅλη τήν Ἐκκλησία γινόταν συνεκῶς προσευχή γιά τόν Πέτρο στόν Θεόν. Ὄταν ἐπρόκειτο νά τόν φέρει ὁ Ἡρώδης στό δικαστήριο, τήν νύχτα ἐκείνη ὁ Πέτρος κοιμόταν ἀνάμεσα σέ δυό στρατιώτες δεμένος μαζί τους μέ ἀλυσίδες. Φρουροί ἐπίστης φρουρούσαν τή φυλακή. Καί ἴδού ἄγγελος Κυρίου ξαφνικά μπῆκε καί τοῦ εἶπε: «Φόρεσε τώρα τό ἱμάτιόν σου καί ἀκολούθησέ με». Βγῆκε ὁ Πέτρος, ἀκολούθησε τόν ἄγγελο νομίζοντας πώς βλέπει ὄραμα. Πέρασαν τίς φρουρές, ἥλθαν στή σιδερένια θύρα, πού ἀνοίχθηκε μόνη της. Βγῆκαν, πέρασαν μαζί ἔνα δρόμο καί ἀμέσως ἐξαφανίστηκε ὁ ἄγγελος. Συνῆλθε τότε ὁ Πέτρος καί ἀφοῦ εἶδε ποῦ βρισκόταν, ἥλθε στό σπίτι τῆς Μαρίας τῆς μητέρες τοῦ Ἰωάννη, πού λεγόταν καί Μάρκος. Ἐκεῖ ἦταν συγκεντρωμένοι ἀρκετοί καί προστύχονταν. Ὄταν κτύπησε τήν αὐλόπορτα, ἥλθε μία νεαρή ύπηρέτρια, ὀνόματι Ρόδη, νά ρωτήσει ποιός ἦταν. Καί ἐπειδή γνώρισε τή φωνή τοῦ Πέτρου, ἀπό τή χαρά της δέν ἀνοιξε τήν ἐξώπορτα, ἀλλά ἔτρεξε μέσα καί τούς εἶπε πώς ὁ Πέτρος στέκεται στήν ἐξώποτρα. Δέν τήν πίστεψαν, ἐκείνη ὅμως ἐπέμενε καί ὅταν ἐπί τέλους ἀνοιξαν, τόν εἶδαν καί ἔμειναν ἔκπλοκτοι.

### 8. Τό τέλος τοῦ Ἡρώδη.

Στό μεταξύ ὁ Ἡρώδης ζήτησε τόν Πέτρο καί ἐπειδή δέν τόν βρῆκε, διέταξε καί θανάτωσαν τούς φύλακες. Ἐπειτα κατέβηκε στήν Καισάρειαν, καί σέ ὄρισμένη μέρα, κάθησε στό θρόνο καί ἀρχισε νά δημηγορεῖ. Ὁ εἰδωλολατρικός λαός τῆς Καισαρείας ἐπεδοκίμαζε καί φώναζε: «Αὐτή είναι ἡ φωνή Θεοῦ καί ὅχι ἀνθρώπου!» Ἀμέσως ὅμως ἄγγελος Κυρίου κτύπησε μέ φοβερή νόσο τόν Ἡρώδη, καί μετά τό κτύπημα αὐτό σκουλήκια ἔτρωγαν τίς σάρκες του, ἔως ὅτου πέθανε.

‘Ο δέ λόγος τοῦ Θεοῦ ηὔξανε καί ἐπληθύνετο.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ  
Φιλόλογος





Μάλαμας Βέργου - Στυλιανοῦ

## ΘΑΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

**O**ἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων εἶναι τό πέμπτο βιβλίο τῆς Καινῆς Διαθήκης. Τό περιεχόμενό του ἀναφέρεται στὸν ἵδρυστο τῆς Ἐκκλησίας, στὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ στὸν ἔξαπλωστὴν τῆς στὸν Παλαιστίνην καὶ τὰ ἔθνη, μὲ τὴ δράστη τῶν ἀποστόλων. Στό βιβλίο αὐτό παρουσιάζεται, σὲ γενικές γραμμές, κυρίως ἢ δράστη τῶν δύο κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου καὶ ἰδίως τοῦ δευτέρου.

Συγγραφέας τῶν «Πράξεων τῶν Ἀποστόλων» εἶναι ὁ εὐαγγελιστής Λουκᾶς, πού συνέθεσε τὸ ἔργο χάριν τοῦ Θεοφίλου, ἐνός διακεκριμένου προσώπου τῆς ἐποχῆς του. Ὁ Λουκᾶς, πού εἶναι ὁ συγγραφέας καὶ τοῦ τρίτου βιβλίου τῆς Καινῆς Διαθήκης, τοῦ «Κατά Λουκάν Εὐαγγελίου», ὑπῆρξε στενός καὶ ἀγαπητός συνεργάτης τοῦ ἀποστόλου Παύλου, τὸν ὅποιο συνόδευσε σὲ ὄρισμένες περιοδείες του, φθάνοντας μαζί του μέχρι τῆς Ρώμης.

Οἱ Πράξεις γράφηκαν πιθανῶς τό 62 μ.Χ. καὶ ὅπωσδήποτε πρὶν ἀπό τό 64 γιατὶ σ’ αὐτές δέν ἀναφέρεται τίποτε γιά τόν μαρτυρικό θάνατο τῶν δύο κορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου πού συνέβη στὴ Ρώμη τό 64 μ.Χ. Καλύπτουν ἔτσι τά γεγονότα μεταξύ 33 καὶ 62/63 μ.Χ.

Ἐπιγραμματικά τά θαύματα τοῦ ἀποστόλου τῶν ἔθνῶν, ὅπως καταγράφονται στό βιβλίο αὐτό εἶναι τά ἀκόλουθα:

· Η τύφλωση τοῦ μάγου Ἐλύμα στὸν Πάφο (Πράξεις ιγ' 5-12)

· Εκπληκτικά θαύματα στό Ἰκόνιο τῆς Μ. Ἀσίας (Πράξεις ιδ' 3)

· Η θεραπεία τοῦ ἐκ γενετῆς ἀνάπτηρου στὰ Λύστρα (Πράξεις ιδ' 8-11)

· Η ἐπιτίμηση τοῦ μαντικοῦ πνεύματος στούς Φιλίππους τῆς Μακεδονίας (Πράξεις ις' 16-18)

Θεραπεῖες ἀρρώστων καὶ δαιμονισμένων (Πράξεις ιθ' 11-12)

· Η ἀνάσταση τοῦ Εύτυχου στὸν Ἀλεξάνδρεια Τρωάδα (Πράξεις κ' 7-12)

Τό ἀβλαβές δάγκωμα τῆς ὀχιᾶς στίς ἀκτές τῆς Μελίτης (Πράξεις ις' 16-18)

· Η θεραπεία τοῦ πατέρα τοῦ Πόπλιου στὴ Μελίτη (Πράξεις κη' 7-10)

Τό βράδυ πρὶν τή σύλληψη καὶ τή σταύρωσή Του, ὁ Κύριος ἀνακοί-

νωσε στούς μαθητές Του μιά σειρά μεγάλων ἀληθειῶν. Ὁ Ανάμεσα σ' αὐτές, εἶναι καί ἡ παρακάτω: «Ἄληθεια σᾶς λέω, ὅποιος πιστεύει σέ μένα, τά ἔργα πού κάνω ἐγώ θά τά κάνει κι ἐκεῖνος καί θά κάνει καὶ μεγαλύτερα» (Ἰω. ἰδ' 12).

Ο λόγος πού θά συμβαίνει αὐτό, ἔξηγεῖται ἀπό τὸν Ἰησοῦν εὐθύς ἀμέσως: «ἐπειδή πηγαίνω πρός τὸν Πατέρα μου. Καὶ ὅ, τι ζητήσετε στό ὄνομά μου, θά τό κάνω, γιά νά δοξαστεῖ ὁ Πατήρ ἐν τῷ Υἱῷ. Ὅτι ζητήσετε κάτι στό ὄνομά μου, θά τό κάνω» (Ἰω. ἰδ' 12-14).

Ποιά εἶναι τά ἔργα, στά ὅποια ἀναφέρεται; Εἶναι φανερό ἀπό τά συμφραζόμενα ὅτι πρόκειται γιά τά θαύματά Του: «ὁ Πατέρας πού βρίσκεται μέσα μου, αὐτός κάνει τά ἔργα. Πιστεύετε ὅτι ἐγώ βρίσκομαι μέσα στόν Πατέρα καὶ ὁ Πατέρας μέσα μους ἀλλιῶς, πιστεύετε με ἀπό αὐτά τά ἔργα» (Ἰω. ἰδ' 10-11).

Ἐπίσης, ἔργα ὄνομάζει τά θαύματά Του ὁ Κύριος καὶ ἀλλοῦ: «Ἄν δέν εἴχα κάνει σ' αὐτούς τά ἔργα πού κανείς ἀλλος δέν ἔκανε, δέν θά εἴχαν ἀμαρτία» (Ἰω. ε' 24).

Ο Κύριος λοιπόν στό Ἰωάννην ιδ' 12, εἶναι σαφής: ὅποιος πιστεύει σ' Αὐτόν θά ἐπιτελέσει θαύματα ἵσου μεγέθους μέ τά δικά Του, ἀλλά καὶ μεγαλύτερα.

Αὐτό βέβαια, τό βλέπουμε στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅπου οἱ ἄγιοι Ἀπόστολοι καὶ οἱ διάκονοι συχνά θαυματουργοῦν, Πέτρος καὶ Παῦλος ἀνασταίνουν ἀκόμη καὶ νεκρό, ἀλλά καὶ ἡ σκιά τοῦ Πέτρου καὶ τά ἐνδύματα πού ἄγγιζαν τό σῶμα τοῦ Παύλου θεραπεύουν ἀσθενεῖς καὶ δαιμονισμένους. Σέ σημεῖα ὅπως ἡ Α΄ Κορινθ. κεφ. 12, φαίνεται ὅτι πολλοί χριστιανοί εἴχαν χαρίσματα ἰαμάτων καὶ «δυνάμεις», κοντά στά ἄλλα χαρίσματα πού τό Ἀγιο Πνεῦμα διαμοίραζε στούς χριστιανούς.

#### ΔΙΔΑΧΕΣ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Ο Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς λέγει ὅτι ὁ στόχος τῆς ζωῆς μας εἶναι ὁ ἀγιασμός, ἡ θέωσή μας, ἂν τόν ἀκολουθήσουμε: «Τοῦτο γάρ ἐστι θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀγιασμός ὑμῶν». «Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μημπταί μου γίνεσθε».

Αν κάνουμε τά παραπάνω, μᾶς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παύλος, γινόμαστε μέλη τοῦ Χριστοῦ, εἶμαστε ναός τοῦ Θεοῦ, κατοικητήριο τοῦ Ἀγίου Πνεύματος κι ὁ προορισμός μας εἶναι ἡ θέωση: «οὐκ οἴδατε ὅτι τά σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν: ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι τό σῶμα ὑμῶν ναός τοῦ ἐν ὑμῖν Ἀγίου Πνεύματός ἐστιν, οὐδὲ ἔχετε ἀπό Θεοῦ, καὶ οὐκ ἐστέ ἔαυτῶν;».

Ο ἄνθρωπος ἀπό πνευματικός ἔγινε ψυχικός καὶ σαρκικός. Ο σαρκικός καὶ ψυχικός εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού δέν ἔχει τή Χάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Ο Ἀπόστολος Παῦλος ἔλεγε στούς Κορινθίους ὅτι ἐφόσον ἔχουν ἔριδες μεταξύ τους, σημαίνει ὅτι ἔχουν πάψει νά εἶναι πνευ-

ματικοί καί ἔγιναν σαρκικοί.

Ἡ ἀγάπη εἶναι αἰώνια καὶ πάνω στὸν ἀγάπη στηρίζεται ὅλο ὁ νόμος καὶ οἱ Προφῆτες, μᾶς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, εἶναι τὸ μεγαλύτερο χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἡ ψυχή κυριαρχούμενη ἀπό ἀγάπη ἀποσπᾶται ἀπό τὰ γνίνα καὶ προσκολλᾶται στὸ Θεό. Αὐτός πού κυριαρχεῖται ἀπό ἀγάπη πρός τὸν Θεό, ἐνώνεται μὲ τὸ Θεό, ἀποκτᾶ τὰ χαρίσματά Του. Ὁ Θεός μόνο ἀγαπᾷ καὶ δέν τιμωρεῖ ποτέ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς λέει πῶς θά κερδίσουμε τὸ Χριστό: «Πιστός εἶναι ὁ Λόγος, ἐπειδή, ἂν πεθάναμε μαζί Του, θά zήσουμε καὶ μαζί Του, ἂν ὑπομένουμε, θά βασιλεύσουμε καί μαζί Του, ἂν Τὸν ἄρνούμαστε, κι Ἐκεῖνος θά μᾶς ἀρνηθεῖ, ἂν ἀπιστοῦμε, Ἐκεῖνος μένει πιστός, νά ἀρνηθεῖ τὸν ἔαυτό Του δέν μπορεῖ».

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λέει ὅτι ὁ Χριστιανός εἶναι αὐτός μέσα στὸν ὅποιον ζεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Τό Πνεῦμα αὐτό μᾶς ἐλευθερώνει ἀπό τὸν θάνατο, τὸν ὄδηγει στὸν Παράδεισο.

«Γιατί ὁ νόμος τοῦ Πνεύματος τῆς ζωῆς μέσα στὸ Χριστό Ἰησοῦ σέ ἐλευθέρωσε ἀπό τὸ νόμο τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Ἐσεῖς ὅμως δέ ζείτε μέ τὴ σάρκα ἀλλά μέ τὸ Πνεῦμα, ἂν βέβαια Πνεῦμα Θεοῦ κατοικεῖ μέσα σας. Ἀλλά ἂν κάποιος δέν ἔχει Πνεῦμα Χριστοῦ, αὐτός δέν εἶναι δικός του. Ἄν λοιπόν τὸ Πνεῦμα ἐκείνου πού ἔγειρε τὸν Ἰησοῦ ἀπό τοὺς νεκρούς κατοικεῖ μέσα σας, αὐτός πού ἔγειρε τὸ Χριστό ἀπό τοὺς νεκρούς θά ζωοποιήσει καὶ τὰ θνητά σώματά σας μέσω τοῦ Πνεύματος του πού κατοικεῖ μέσα σας».

Ο ἄνθρωπος εἶναι σῶμα καὶ ψυχή. Γιά νά κερδίσει τὴν ἀθανασία πού μᾶς ὑποσχέθηκε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, χρειάζεται νά ἀφθαρτοποιηθεῖ καὶ τὸ σῶμα μας, τὸ ὄποιο στὴν παρούσα ζωή ἔχει τάση πρός τὴν φθορά. Μετά τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Κύριου θά ἀφθαρτοποιηθεῖ.

Ο Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς μιλᾶ γιά τὴν ἀθανασία τῆς ψυχῆς μας, ἀλλά καὶ τὴν ἀφθαρτοποίηση τῶν σωμάτων μας καὶ τὴν κατατρόπωση τοῦ θανάτου ἀπό τὸν Κύριο: «Ἐτσι εἶναι καὶ ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν. Σπέρνεται μέ φθορά, ἔγείρεται μέ ἀφθαρσία. Σπέρνεται μέ ἀτιμία, ἔγείρεται μέ δόξα. Σπέρνεται μέ ἀσθένεια, ἔγείρεται μέ δύναμη. Σπέρνεται σῶμα ψυχικό, ἔγείρεται σῶμα πνευματικό. Ἄν ὑπάρχει σῶμα ψυχικό, ὑπάρχει καὶ πνευματικό. Ἐτσι ἐπίσης εἶναι γραμμένο: Ἐγίνε ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, ὁ Ἀδάμ, ζωντανή ψυχή, ὁ ἔσχατος Ἀδάμ, ζωοποιό πνεῦμα. Ἀλλά πρῶτα ἔρχεται ὅχι τὸ πνευματικό, ἀλλά τὸ ψυχικό, ἔπειτα τὸ πνευματικό. Ο πρῶτος ἄνθρωπος ἦταν ἀπό τὴ γῆ, χωματένιος, ὁ δεύτερος ἄνθρωπος εἶναι ἀπό τὸν οὐρανό. Ὁποιος Ἠταν ὁ χωματένιος, τέτοιοι εἶναι καὶ οἱ χωματένιοι, καὶ ὅποιος εἶναι ὁ ἐπουράνιος, τέτοιοι θά εἶναι καὶ οἱ ἐπουράνιοι. Καὶ καθώς φορέσαμε τὴν εἰκόνα τοῦ χωματένιου θά φορέσουμε καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουράνιου».

Αὐτό, λοιπόν, δηλώνω, ἀδελφοί, ὅτι σάρκα καὶ αἷμα τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ δέ δύνανται νά τὴν κληρονομήσουν, οὔτε ἡ φθορά κληρονομεῖ

τίνι ἀφθαρσίᾳ. Ἰδού, ἔνα μυστήριο σᾶς λέω: ὅλοι δέ θά κοιμηθοῦμε, ὅλοι ὅμως θά ἀλλάξουμε, σέ μιά στιγμή, σέ ριπή ὀφθαλμοῦ, κατά τίνι ἔσχατη σάλπιγγα. Γιατί θά σαλπίσει καί οἱ νεκροί θά ἐγερθοῦν ἀφθαρτοὶ καὶ ἐμεῖς θά ἀλλάξουμε. Γιατί πρέπει τό φθαρτό τοῦτο νά ντυθεῖ ἀφθαρσία καί τό θυντό τοῦτο νά ντυθεῖ ἀθανασία.

“Οταν, λοιπόν, τό φθαρτό τοῦτο ντυθεῖ ἀφθαρσία καί τό θυντό τοῦτο ντυθεῖ ἀθανασία, τότε θά πραγματοποιηθεῖ ὁ λόγος ὁ γραμμένος: Καταπιώθηκε ὁ θάνατος σέ νίκη.

Ποῦ εἶναι, θάνατε, ἢ νίκη σου; Ποῦ εἶναι, θάνατε, τό κεντρί σου; Τό κεντρί λοιπόν, τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ἀμφιτία, καί ἡ δύναμη τῆς ἀμφιτίας ὁ νόμος. Ἀλλά ἂς δώσουμε εὐχαριστία στό Θεό πού μᾶς δίνει τή νίκη μέσω τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ωστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἐδραῖοι νά γίνεστε, ἀμετακίνητοι, περισσεύοντας στό ἔργο τοῦ Κυρίου πάντοτε, ἀφοῦ ξέρετε ὅτι ὁ κόπος σας στόν Κύριο δέν εἶναι μάταιος».

“Ἡ ἐξομολόγηση, μέ πραγματική μετάνοια βοηθᾶ τίνι καρδιά μας νά καθαρίσει. Χρειάζεται βέβαια πολλές φορές ἡ «σταύρωση», νά μᾶς βροῦν βάσανα, ἀσθένειες, γιά νά μπορέσουμε νά μετανοήσουμε καί νά καθαρίσει ἡ καρδιά μας.

«Οἶδαμεν δέ ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τόν Θεόν πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν», μᾶς λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος. Σέ αὐτούς πού ἔχουν ἀνοικτή τίνι καρδιά καί ἀγαποῦν τό Θεό τά πάντα συνεργοῦν γιά νά ἔχουν τό καλύτερο δυνατό ἀποτέλεσμα γιά αὐτά πού κάνουμε.

‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος τονίζει κι αὐτός ὅτι μόνο μέ τίνι ὑπομονή θά μπορέσουμε νά φθάσουμε στή θέωση: «Γιατί ἔχετε ἀνάγκη ἀπό ὑπομονή, γιά νά κάνετε τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί νά λάβετε ὅ, τι ὑποσχέθηκε». Ἀλλά καί διδάσκει νά μήν ἀνταποδίδουμε τό κακό ἀλλά νά κάνουμε ὑπομονή καί νά φροντίζουμε τούς ἐχθρούς, ἔτσι θά ἀνοίξει ἡ καρδιά μας καί θά ὁδηγηθοῦμε στή θέωση: «Σέ κανένα νά μήν ἀνταποδίδετε κακό ἀντί κακοῦ. Νά προνοεῖτε τά καλά μπροστά σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ἀν εἶναι δυνατό, ὅσο ἔξαρτάται ἀπό ἐσāς, νά εἰρηνεύετε μέ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Νά μήν ἐκδικεῖστε τούς ἑαυτούς σας, ἀγαπητοί, ἀλλά δῶστε τόπο στήν ὄργη, γιατί εἶναι γραμμένο: “Σ’ ἐμένα ἀνήκει ἡ ἐκδίκηση, Ἐγώ θά ἀνταποδώσω”, λέει ὁ Κύριος. Ἀλλά ἂν πεινᾶ ὁ ἐχθρός σου, δῶσε του νά φάει. Ἀν διψᾶ, δῶσε του νά πιεῖ. Γιατί κάνοντας αὐτό θά μαζέψεις πυρωμένα κάρβουνα πάνω στό κεφάλι του. Μή νικιέσαι ἀπό τό κακό, ἀλλά νίκα τό κακό μέ τό ἀγαθό».

‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος μᾶς τό λέει ξεκάθαρα πῶς θά γίνουμε κληρονόμοι τοῦ Θεοῦ: «Τό ἵδιο τό Πνεῦμα δίνει μαρτυρία, μαζί μέ τό πνεῦμα μας, ὅτι εἴμαστε παιδιά τοῦ Θεοῦ. Καί ἀν εἴμαστε παιδιά, εἴμαστε καί κληρονόμοι, κληρονόμοι μέν τοῦ Θεοῦ, συγκληρονόμοι δέ τοῦ Χριστοῦ, ἃν συμπάσχουμε, γιά νά γίνουμε καί συμμέτοχοι τῆς δόξας Του».

‘Η ἀγάπη πρός τόν Θεό καί τούς συνανθρώπους μας εἶναι τό κύριο

κριτήριο πού θά κριθοῦμε, αὐτή βέβαια εἶναι ἡ σημαντικότερη ἐντολή τοῦ Κυρίου. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ κυριότερη μας προτεραιότητα κι αὐτή ἔχει τίν κύρια βαρύτητα στίν κρίση πού θά ἔχουμε, αὐτό μᾶς τό τονίζει κι ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἄν μιλάω τίς γλῶσσες τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἄγγέλων, ἀλλά δέν ἔχω ἀγάπη, ἔγινα ἔνα κομμάτι χαλκός πού βγάζει πῆκους ἢ ἔνα κύμβαλο πού ξεκουφαίνει. Καί ἂν ἔχω ὅλη τήν πίστη, ὥστε νά μετατοπίζω βουνά, ἀλλά δέν ἔχω ἀγάπη, δέν εἰμαι τίποτε. Καί ἂν διανείμω ὅλα τά μυστήρια καὶ ὅλη τήν γνώση, καὶ ἂν ἔχω ὅλη τήν πίστη, ὥστε νά μετατοπίζω βουνά, ἀλλά δέν ἔχω ἀγάπη, δέν είμαι τίποτε. Καί ἂν διανείμω ὅλα τά ουρανά μου, καὶ ἂν παραδώσω τό σῶμα μου γιά νά καῶ, ἀλλά δέν ἔχω ἀγάπη, τίποτε δέν ὠφελοῦμαι».

Ο Κύριος ἤταν ἐλεήμων καὶ μᾶς ἐλέησε, ὅπως γράφει στίν πρός Ἐφεσίους ἐπιστολή ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Κι ἐσᾶς, πού ἤσασταν νεκροί, ἔξαιτίας τῶν παραβάσεων καὶ τῶν ἀμαρτιῶν, σᾶς ζωοποίησε. Ὁ Θεός, ὅμως, ἐπειδή εἶναι πλούσιος σέ ἔλεος, ἔξαιτίας τῆς πολλῆς του ἀγάπης, μέ τήν ὁποία μᾶς ἀγάπησε, καὶ ἐνῷ ἤμασταν νεκροί ἔξαιτίας τῶν ἀμαρτημάτων, μᾶς ζωοποίησε μαζί μέ τόν Χριστό, καὶ μᾶς ἀνέστησε μαζί του, καὶ μᾶς κάθισε μαζί του στά ἐπουράνια διαμέσου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιά νά δείξει στούς ἐπερχόμενους αἰῶνες τόν ύπερβολικό πλοῦτο τῆς χάρης του μέ τήν ἀγαθότητά του σέ μᾶς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἐπειδή, κατά Χάρην εἴστε σωσμένοι, διαμέσου τῆς πίστης, κι αὐτό δέν εἶναι ἀπό σᾶς, εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ, ὅχι ἀπό ἔργα, ὥστε νά μή καυχηθεῖ κάποιος».

Ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας σχολιάζοντας τό γεγονός τοῦ «ἀφορισμοῦ» τοῦ Παύλου ἀναφέρει χαρακτηριστικά: «Εἰ ἐκ κοιλίας μητρός ἀφώριστο πρός τό εὐαγγέλιον, καὶ ἔξελέγη παρά Θεοῦ, πάντως διά τίνα οἰκονομίαν τόν μεταξύ χρόνον κατελείφθη ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ἵνα δηλαδή ἢ οὔτις ἀθρόα αὐτοῦ μεταβολή πολλούς πιστώσηται καὶ ἐπισπάσται. Ἀφώρισε δέ αὐτόν ὁ Θεός, οὐ κατά ἀποκλήρωσιν, ἀλλά κατά πρόγνωσιν τοῦ ἀξιού εἶναι». Ὄταν ὁ Θεός ἔκρινε κατάλληλο τόν χρόνο νά ἀποκαλύψει τόν Υἱόν του στόν Παῦλο, γιά νά φέρει στούς ἐθνικούς τό χαρμόσυνο μήνυμα τῆς σωτηρίας, δέν στηρίχηται ὁ ἀπόστολος σέ ἀνθρώπινες δυνάμεις, ἀλλά παραδόθηκε ἀπλά καὶ μόνο στή χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἐπομένως ὁ Παῦλος ἤταν «ἀφορισμένος», ξεχωρισμένος ἀπό τήν κοιλιά τῆς μάνας του γιά τό ἔργο τῆς ἱεραποστολῆς πρός τά ἔθνη. Ἔτσι ἢ οἰκουμενικότητα τῆς ἀποστολῆς τοῦ Παύλου ἤταν μέν προκαθορισμένη ἀπό τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ἀλλά ἐκδηλώθηκε σέ κάποια συγκεκριμένη ιστορική στιγμή τῆς ζωῆς τοῦ Ἀποστόλου.

Τήν δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώση τῆς ἀλήθειας τοῦ εὐαγγελίου στόν Παῦλο ὑποστηρίζουν οἱ ἀρχαῖοι ἔρμηνευτές: «Μέλλει δεῖξαι αὐτοῖς», τονίζει ὁ Θεοφύλακτος, «ὅτι μετέστη κατ' ἀλήθειαν ἀπό τοῦ νόμου, καὶ διά τοῦτο μέμνηται τοῦ προτέρου βίου, καὶ τῆς ἀθρόας μεταβολῆς δεικνύς, ὅτι οὐκ ἂν μετέστη ἀθρόον, εἰ μή θειοτέραν τίνα πληροφορίαν ἔσχε. Διό καὶ φοσίν, ὅτι «οὐκ ἔστι κατ' ἀνθρωπον τό Εὐαγγέλιον μου» τουτέστιν, οὐκ ἂνθρωπον ἔσχον διδάσκαλον, ἀλλ'

αύτοῦ τοῦ Χριστοῦ γέγονα μαθητής».

Τά παραπάνω εὐθυγραμμίζονται ἀπόλυτα μέ τίν ἀντίστοιχη ἀποστολή πού ἀνέθεσε ὁ ἀναστημένος Κύριος πρός τούς μαθητές καὶ τίν περιγράφει ὁ Λουκᾶς στίν ἀρχή τῶν Πράξεων στό α' 8: «ἀλλά λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἐώς ἐσχάτου τῆς γῆς». Ἐκεῖ ἀναφέρεται ἡ ἔξαγγελία ὅτι οἱ Ἀπόστολοι θά λάβουν δύναμην ἀπό τίν ἐπιφοίτηση τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ θά γίνουν μάρτυρες τοῦ ἀναστημένου Χριστοῦ ἀπό τά Ἱεροσόλυμα, στίν Ἰουδαίᾳ καὶ στί Σαμάρεια, ὡς τά ἐσχατα τῆς γῆς. Κατά τόν ἴδιο τρόπο καὶ ὁ Παῦλος θά σταλεῖ στούς ἐθνικούς ὡς ἀπόστολος τοῦ ἀναστημένου Χριστοῦ καὶ θά γίνει μάρτυράς του.

### ΜΑΛΑΜΑ ΒΕΡΓΟΥ - ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Θεολόγος





*Πρωτοπρεσβύτερου Γεώργιου Βασ. Σχοινᾶ  
ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΘΑΥΜΑ*



αταρχάς ως μυστήρια τοῦ Θεοῦ πρέπει νά λογισθοῦν ὅλα ἐκεῖνα τά ὅποια ἐνεργεῖ ἢ Χάρις τοῦ Θεοῦ στόν κόσμο, δρατό καὶ ἀδρατό, καὶ τά ὅποια δέν μποροῦν νά ἔξηγηθοῦν καὶ νά ἔξιχνιασθοῦν μέ τίς ἀνθρώπινες αἰσθήσεις. Ἔτοι μυστήριο εἶναι ἢ Δημιουργία, μυστήριο εἶναι ἢ προσευχή μας στόν Κύριο, μυστήριο εἶναι ἢ ὑπαρξη τοῦ ἀνθρώπου, «τά πάντα στὸν Ἐκκλησία εἶναι μυστήριο διότι τά πάντα εἶναι πεπληρωμένα τῆς ἀγιότητος καὶ χάριτος τοῦ Χριστοῦ»<sup>1</sup>. Στό πέρασμα τῶν αἰώνων ἡ λέξη Μυστήριο συγκεκριμένοποιόθηκε σέ ἐπτά ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας μέ κύρια καὶ ἀνυπέρβληπτη τίν Θεία Εὐχαριστία, χωρίς ὅμως αὐτό νά ἀναφερεῖ τίν εὐρύτερη ἔννοια τῆς λέξεως πού περιγράψαμε παραπάνω. Στά Μυστήρια αὐτά παρατηροῦμε θαυμαστές ἐνέργειες τῆς Θείας Χάριτος, ἐμπεριέχεται δηλαδόν σέ αὐτά ἡ ἔννοια τοῦ θαύματος, ἀδιαμφισβίτητα συντελεῖται θαῦμα. Μέ μακροσκοπική παρατήρηση, ὅμως, διακρίνει κανείς ἀμέσως σέ αὐτά μία διαφορετική ἔκφανση τοῦ θαύματος σέ σχέση μέ τήν γενική ἀντίληψη πού ἔχουμε γι' αὐτό. Σέ ποιό βαθμό, λοιπόν, θαῦμα καὶ Μυστήρια σχετίζονται;

Τά Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας μας θεωροῦνται ως μέσα μεταδόσεως τῆς Θείας Χάριτος σέ κάθε δεκτική ψυχή ὥστε αὐτή (ἢ ψυχή) βαθμιδόν νά ἐνσωματωθεῖ στὸν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Τά μυστήρια ἔχουν μία ἔξωτερική καὶ αἰσθητή πλευρά καὶ μία ἐσωτερική καὶ ὑπερφυσική πραγματικότητα<sup>2</sup>. Τό γεγονός αὐτό ἀντανακλάται καὶ στὸν γενική ἔννοια τοῦ μυστηρίου ὥστε ὁ ἵερος Χρυσόστομος νά σημειώνει: «μυστήριον καλεῖται, ὅτι οὐχ ἄπερ ὄρδιμεν βλέπομεν, ἀλλ' ἔτερα ὄρδιμεν καὶ ἔτερα πιστεύομεν»<sup>3</sup>. Ἔτοι, ως ἔξωτερική πλευρά τοῦ Μυστηρίου διαπιστώνουμε στά Μυστήρια τίν χρήση τῆς ὅλης ἡ τίν διαδικασία μίας τελετουργίας, ἀντιληπτῶν ἀμφοτέρων ἀπό τίς αἰσθήσεις μας. Στό Βάπτισμα ἔχουμε τόν καθαγιασμό τοῦ ὕδατος, στό Χρίσμα τόν καθαγιασμό τοῦ μύρου, ἐνῶ στά ὑπόλοιπα Μυστήρια ἔχουμε μία καθόλα ἀντιληπτή τελετουργία μέ τήν ἐπίθεση τῶν κειρῶν τοῦ ἀρχιερέως στὸν Ἱερωσύνη, τήν ἐπίθεση τοῦ πετραχηλίου στόν κεφαλή τοῦ μετανοοῦντος στό Μυστήριο τῆς Ἐξομολογήσεως καὶ Μετανοίας καὶ τό ἄρμοσμα τῶν κειρῶν τῶν νεονύμφων ἡ τήν ἐπίθεση τῶν στεφάνων στά κεφάλια τους κατά τό Μυστήριο τοῦ Γάμου. Ἡ ὅλη ἡ ἡ μορφή τοῦ μυστηρίου λειτουργεῖ καὶ ως σύμβολο πού μπορεῖ νά δημιουργήσει ἀνάλογες πνευματικές ἀν-

γωγές καί νοήματα στόν πιστό, ἀλλά αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει σέ αὐτήν τήν περίπτωση εἶναι δι τί γίνονται ἀγωγοί τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ στούς ἀνθρώπους, δηλαδή, αἰσθητά μέσα γιά τήν βίωση τοῦ ὑπερφυσικοῦ.

Ἄς δοῦμε τώρα ἐπιγραμματικά τί εἶναι τό θαῦμα. Συνήθως στό ἄκουσμα τῆς λέξεως αὐτῆς ἔρχεται στόν νοῦ μας θεραπεία τοῦ σώματος ἀπό κάποια ἀσθένεια ἢ αἰσθητή μεταβολή τῆς ὕλης. Τέτοια ἀλλώστε ἦταν καί πολλά ἀπό τά θαύματα τοῦ Χριστοῦ (βλ. θεραπεία παραλύτου ἢ γάμος ἐν Κανᾷ). Ἀντιλαμβανόμαστε τήν ἀλλαγή καί θαυμάζουμε τό ἀνεξήγητο τοῦ γεγονότος. Ὁ καθηγητής Τρεμπέλας διασαφονίζει τόν ὄρο: «Τό θαῦμα εἶναι ἔκτακτο φαινόμενο στό πεδίο τῆς φυσικῆς ἢ πνευματικῆς ζωῆς τό ὅποιο δέν μπορεῖ νά ἔξηγηθεῖ μέ τήν λειπουργία τῶν φυσικῶν νόμων, ἀλλά ὀφείλεται στήν ἀμεσον ἐνέργεια τῆς πανσθενουργοῦ βουλήσεως τοῦ Θεοῦ πρός ἔξυπηρέτηση κάποιου ἀνώτερου σκοποῦ. [...] Ἡ θαυματουργός ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ δέν καταλύει τούς φυσικούς νόμους, ἀλλά ὑπέρκειται αὐτῶν καθώς εἶναι ἐνέργεια ὑπέρ φύσιν, ἀλλά ὅχι καί παρά φύσιν καί ἐναντία πρός τήν φύσιν»<sup>4</sup>. Σύμφωνα μέ τόν ὄρισμό αὐτό στά Μυστήρια συντελεῖται θαῦμα στό πεδίο τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Ἡ ἔξωτερική καί αἰσθητή πλευρά τοῦ Μυστηρίου πού διαφέραμε παραπάνω παραμένει ἀναλλοίωτη. Στίς αἰσθήσεις μας δέν ἀλλάζει οὔτε τό νερό οὔτε τό λάδι οὔτε ἢ μορφή τοῦ ἐπιδεχομένου τό μυστήριο. Δέν ἀλλάζει ἢ φύση.

Καί πού βρίσκεται τότε τό θαῦμα;

Πρῶτον στόν καθαγιασμό τῶν αἰσθητῶν στοιχείων τοῦ Μυστηρίου ἔτσι ἵστε νά καθίστανται ἀγωγοί τῆς Θείας Χάριτος. Τά στοιχεῖα δέν ἀλλάζουν φυσικά, ἀλλά «ἔξερχονται» τοῦ Μυστηρίου καθαγιασμένα πλέον. Στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἔχουμε κάπι ἐπιπλέον τοῦ καθαγιασμοῦ, ἔχουμε τήν μεταβολή τοῦ ἄρτου καί τοῦ οἴνου σέ Σῶμα καί Αἷμα Χριστοῦ. Πολύ ὥραια ἔξηγει ὁ Εὐδοκίμωφ: «Στό γάμο τῆς Κανᾶ τό νερό ἀλλαξε καί ἔγινε κρασί. Μιά ὕλη τοῦ κόσμου τούτου ἔδωσε τή θέση τῆς σέ μιά ἀλλη, πάντοτε ὅμως τῆς ἴδιας φύσεως αὐτοῦ τοῦ κόσμου: τό θαῦμα εἶναι φυσικό. Στίν εὐχαριστία ὁ ἄρτος καί ὁ οἴνος, ὑλικά αὐτοῦ τοῦ κόσμου, μεταμορφώνονται σέ μιά πραγματικότητα, πού δέν εἶναι πιά αὐτοῦ τοῦ κόσμου: "Τοῦ ἄρτου μεταβαλλομένου εἰς τόν σφαγέντα Ἀμνόν". Τό θαῦμα εἶναι μεταφυσικό. [...] Δέν εἶναι μιά μετατροπή πού γίνεται μέσα στά ὄρια αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ἀλλά μεταβολή, μετουσίωση μεταφυσική καί σύμπτωση τοῦ ὑπερβατικοῦ μέ τό ἐν τῷ κόσμῳ»<sup>5</sup>. Μέ γνώμονα αὐτήν τήν σκέψη μποροῦμε νά κάνουμε ἀναγωγές καί γιά τά ἀλλα Μυστήρια.

Δεύτερον, τό θαῦμα βρίσκεται στήν πνευματική ἀλλοίωση τῆς ἐπιδεχομένης ψυχῆς κάπι πού δέν εἶναι ἀόριστο ἀλλά συγκεκριμένο ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ τοῦ Μυστηρίου, ὅπως π.χ. στόν Γάμο ἢ ἔνωση δύο ἀνθρώπων εἰς σάρκα μίαν καί στήν Ἐξομολόγηση ἢ ἄφεση ἀμαρτιῶν. Καί, τελικά, καθώς ὁ ἀνθρωπος ἀποτελεῖται ἀπό ψυχή καί σῶμα καί ἢ

Θεία Χάρις ἐπιχέεται σέ δόλον τόν ἄνθρωπο, οἱ θαυμαστές ἐπενέργειες τοῦ μυστηρίου μποροῦν νά γίνουν ἐμφανεῖς καὶ στό σῶμα μέ θεραπεία κάποιας ἀσθένειας ὅπως π.χ. μέ τό Ἱερό Εύχελαιο. Ἐξάλλου, σέ δόλα τά Μυστήρια ἀνεξαρτήτως σκοποῦ ὁ ἐπιδεχόμενος αὐτά ἄνθρωπος συναπολαμβάνει κατά τίν προαίρεστη καὶ τίν πίστη του καὶ ἄλλες θαυμαστές πνευματικές ἀλλοιώσεις καθώς τά Μυστήρια, ὅπως προείπαμε, στοχεύουν στήν βαθμηδόν ἐνσωμάτωσή του στήν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ἐτσι, μπορεῖ νά ἀποκτᾶ ἡ ψυχή τήν εἰρήνη τοῦ Θεοῦ καθώς ὁ ἄγιος Ἰωάννης τῆς Κρονστάνδης σημειώνει (ἐδῶ γιά τήν Θεία Εύχαριστία): «*Ποῖο δέ εἶναι τό Θαῦμα; Τό εἰρηνικόν καὶ ζωογόνον ἀποτέλεμα (τῆς Θείας Κοινωνίας) ἐπί τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας σου, ἡ ὁποίᾳ ἔθανατῷθι ὑπό τῆς ἀμαρτίας...»<sup>6</sup>.*

Πολλά ἀκόμα θά μπορούσαμε νά ποῦμε γιά τήν σχέση Μυστηρίων καὶ θαύματος, ἀλλά γιά οἰκονομία χώρου θά ἀρκεστοῦμε σέ αὐτά. Τό Μυστήριο εἶναι θαῦμα τοῦ ὁποίου τά ἀποτελέσματα μποροῦμε νά ἀντιληφθοῦμε μόνο μέ πνευματικούς ὁφθαλμούς, ἐκτός βέβαια ἐάν ἔχουμε καὶ σωματική θεραπεία. Γι' αὐτόν τόν λόγο, ἐάν σέ ἔνα θαῦμα μέ ὀρατά ἀποτελέσματα ἡ πίστη μας στόν Θεό εἶναι εὔκολο νά αὐξηθεῖ, στά Μυστήρια ἀπαιτεῖται ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη στό ἐπιτελούμενο θαῦμα, κάτι πού συναπαιτεῖ ψυχικό μόχθο καὶ πνευματική ἐπαγρύπνηση. Πόσο μᾶλλον ὅταν τά Μυστήρια δέν συμβαίνουν ἄπαξ στήν ίστορία, ἀλλά ἐπαναλαμβάνονται καὶ μάλιστα πολύ συχνά ἔτσι ὥστε νά ὑπάρχει ὁ κίνδυνος νά ἔχοικειωθοῦμε μέ τό κατά τ' ἄλλα θαυμαστό σέ αὐτά τελεστούργουμενο. Ἡ προσοχή μας, λοιπόν, ἃς εἶναι ἄγρυπνη σέ κάθε Μυστήριο, ὥστε νά βιώνουμε τό θαῦμα καὶ ἡ Θεία Χάρις πού θά εἰσέρχεται στήν ψυχή μας νά συμβάλει οὐσιαστικά στόν ἄγιασμό μας.

#### *ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:*

1. Ἀγ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, *Ἡ ὁρθόδοξος Ἐκκλησία καὶ ὁ οἰκουμενισμός*, ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεοσαλονίκη 1974, σελ. 102.
2. Π. Τρεμπέλα, *Δογματική*, τόμος 3, ἐκδ. Ἀδελφότηπος, ὁ Σωτήρ, Ἀθῆναι 1961, σελ. 11-13.
3. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, *Εἰς τήν Α΄πρός Κορινθίους ὄμιλία z'*, Migne 61.
4. Π. Τρεμπέλα, *Δογματική*, τόμος 1, ἐκδ. Ἀδελφότηπος, ὁ Σωτήρ, Ἀθῆναι 1978, σελ. 387 (ἡ μτφρ τοῦ σγρφ τοῦ ἄρθρου).
5. Π. Εὐδοκίμωφ, *Ἡ προσευχή τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας*, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθῆνα 1982, σελ. 71-72.
6. Ἀγίου Ἰωάννου τῆς Κρονστάνδης, *Ἡ ἐν Χριστῷ ζωή*, ἐκδ. Τό Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεοσαλονίκη 2003.

Πρωτοπρεσβυτέρου ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΑΣ. ΣΧΟΙΝΑΣ  
Ἄρχιτέκτονας Μηχανικός ΕΜΠ Sc



*Βασιλείου Χαραλάμπους*  
**ΘΑΥΜΑ, ΑΙΡΕΣΗ ΚΑΙ ΑΙΡΕΤΙΚΟΙ**



τόν κώδικα τῆς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας 1.70, Μηναῖο 1363, φύλλο 247α ἀναγράφονται τά ἔξης: «Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ Ὁσίου πατρός Ἀχιλλίου, Μητροπολίτου Λαρίσης. Οὗτος ὑπῆρχεν ἐπί Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἐξ εὐσεβῶν γεννητόρων φύς, μετά τῶν ἔξι μαθητῶν αὐτοῦ τίν φιλοσοφίαν ἐκπεπαίδευται· πάσαις δέ ταῖς κατά Θεόν πολιτείαις ἑαυτόν κοσμηθείς, ἀρχιερεύς δευτέρας Θετταλίας ἐν τῇ Λαρισαίων παρά πάντων ἀναγορεύεται καὶ ἐν τῇ κατά Νίκαιαν Μεγάλῃ Συνόδῳ γενόμενος καὶ τούς σύν αὐτῷ καταβαλών καὶ ἀναθέματα παραπέμψας, εἰς δύο τεμόντος ὁ Ἀρειος τὸ τῆς Ἐκκλησίας σῶμα, αὐτός μετά πάντων ὄμοιούσιον καὶ συναίδιον τῷ Πατρί τόν Υἱόν ἐξεφώνησεν ὑποστρέψας δέ ἀπό Νίκαιας καὶ πολλά μετά τῶν ἀρειανῶν μαχησάμενος, πολλούς πρός θεοσέβειαν εἶλκυσεν καὶ πολλούς ναούς καὶ μεγίστους ἀνήγειρεν καὶ δαίμονας ἐξ ἀνθρώπων ἐλαύνων καὶ ἀλλα πολλά θαύματα ἐργασάμενος· ...Οὗτος ἀγγελικῶς βιώσας καὶ πολλά θαύματα ἐργασάμενος, πρός Κύριον ἐξεδόμησεν\*».

«Αντιλαμβανόμαστε ὅτι ὁ μεγάλος αὐτός Ἡγιος τῆς Ἐκκλησίας μας ἐπιτελοῦσε θαύματα ἐπειδή εἶχε ἁγία ζωὴν καὶ φυσικά ἁγία ζωὴν χωρίς τίν ὄρθην Πίστη δέν νοεῖται. Ἀπό ἐγκωμιαστικό λόγο χειρογράφου τοῦ ιζαίωνα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἡγίου Ὄρους γιά τόν Ἡγιο Ἀχιλλίο, ἀναφέρεται ὅτι ὁ Ἡγιος ὄμοιογῶν τίν Ὁρθόδοξη Πίστη του λέγει στούς Ὅμοιουσιανούς τά ἔξης: «Εἰ μέν οὖν ὑμεῖς, φοσίν, οἵ μη τό ὄμοιούσιον ἐξεπεῖν θέλοντες, ἀλλά διά κάρακος τοῦτο περιταφρεύοντες καὶ ὄμοιούσιον λέγοντες, ἀληθῆ φατέ καὶ τῆς ἀκριβείας τά εἰρημένα ἔξεχετε, θαύμασι πιστώσατε τά λεγόμενα\*».

«Ο Ἡγιος Ἀχιλλίος τούς ζητεῖ νά ἐπιβεβαιώσουν μέ θαύματα αὐτά πού λέγουν. «Υπῆρχε δέ ἐκεī πέτρα, πού βρισκόταν ἀνάμεσά τους· αὐτήν κάνετε τώρα νά βγάλει λάδι μέ ἀπίστευτο τρόπο καὶ ὅλοι θά παραδεχθοῦμε τή διδασκαλία σας. Ἀν ὅμως ὅχι, ἐμεῖς οἵ ίδιοι θά ἀναλάβουμε τό ἔργο στό ὄνομα τοῦ ὄμοιούσιον καὶ θά θαυματουργήσουμε ἀπίστευτα». Ἐκεῖνοι δέ καθόσον τι ἐπρόκειτο νά πράξουν ᾧ καὶ τί νά εἰπούν αὐτοί πού φέρονταν μακρυά ἀπό τίν ἀλήθεια, σιωποῦν σ' αὐτά καὶ ἀφίνουν τό τόλμημα στόν Ἀχιλλίο\*. Τότε ὁ Ἡγιος προσευχήθηκε καὶ πρόσταξε τίν πέτρα νά ἀναβλύσει τό λάδι. Τότε ᾧ πέτρα ἔσπασε

καί ἔτρεχαν πηγές λαδιοῦ ἀπό αὐτή. Τό θαῦμα ἐπιβεβαίωσε τὴν ἀληθινήν Πίστην.

‘Ομολογία Πίστεως συνοδευόμενη ἀπό θαῦμα εἴχαμε καί ἀπό τὸν Ἀγιο Σπυρίδωνα τὸν Θαυματουργό, ὁ ὄποιος ἀπέδειξε ὅτι ὁ Θεός εἶναι Τριαδικός καί ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός εἶναι «ὅμοούσιος τῷ Πατρί». Ἐκανε ὁ Ἀγιος τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ, ἔσφιξε τό κεραμίδι καί ἀπό πάνω ἀνέβηκε φλόγα φωτιᾶς ἀπό κάτω ἔσταξε νερό καί στό χέρι του ἔμεινε τό χῶμα. Καί φυσικά ὁ μεγάλος αὐτός Ἀγιος «κάν τέθνηκε», «τοῦ θαυματουργεῖν οὐκ ἔληξεν ἐσέτι», ὅπως ἀναφέρει τό Συναξάριόν του.

Παρατηροῦμε ὅτι μπορεῖ νά γίνει ἔνα θαῦμα καί σέ αἵρετικούς καί σέ ἀλλοθρήσκους, ὅπως γιά παράδειγμα ὁ Ἀγιος Ἀρσένιος ὁ Καππαδόκης, ἀλλ’ ὅμως ἔνας αἵρετικός ἡ ἀλλοθρησκος οὐδόλως ἐπιτελεῖ ἔνα θαῦμα.

«Ο πιστεύων εἰς ἐμέ», λέγει ὁ Κύριος, «τά ἔργα ἃ ἐγώ ποιῶ κακεῖνος ποιήσει καί μείζονα τούτων ποιήσει» (Ἰω. 18'12). Θά ἦταν ἄτοπο νά θεωρήσουμε ὅτι αὐτό θά μποροῦσε νά ἐπισυμβεῖ καί σέ ἀνθρώπους πού ἔχουν ὑποπέσει σέ αἵρεσην. Τό χάρισμα τῶν θαυμάτων σέ μέλη τῆς Ἑκκλησίας δίνεται.

Γιά παράδειγμα ὁ Ἀγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ Ὁμολογητής αὐτός Ἀγιος, ἔκανε πολλά θαύματα. Τόν αἵρετικό ἀντιπονταστή Βαρλαάμ τόν Καλαβρό, ὁ «πνευματορρήτωρ θεῖος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἄφρονα καί ἀνουν ἀπέδειξε». Ὡς γνωστό ἡ διδασκαλία τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ περί τῆς ἀκτίστου Θείας Χάριτος, ἀποτελεῖ συνέχεια τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἑκκλησίας μας.

«Δρεπάνη τῶν λόγων σου, καί ἵεροῖς συγγράμμασιν ἔτεμες αἵρεσεις ἀκανθώδεις, καί zizanίων νόθα βλαστήματα, τῆς Ὁρθοδοξίας δ’ εὺσεβῆ κατεβάλου σπέρματα, Ἱεράρχα Γρηγόριε» (Κανών α’, Ὡδόν ε’), ψάλλομε κατά τίν Ἀκολουθία τῆς δευτέρας Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν.

‘Ο Ἀγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος, ὁ ὄποιος ὑπῆρξε μαθητής τοῦ Ἀγίου Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ἀναφέρει θαύματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἀγίου τῆς Ἑκκλησίας μας. Ἐνδεικτικά ἀναφέρομε τό μεγάλο θαῦμα πού ἔκανε ὁ Ἀγιος σέ κάποια γυναικά ὀνομαζομένην Ζωή, ἡ ὄποια ἦταν παράλυτη. Θά ἦταν ἄτοπο νά θεωρήσει κανείς ὅτι θά μποροῦσε νά ἐπιτελέσει θαῦμα ὁ αἵρετικός Βαρλαάμ ἡ ὁ αἵρετικός Ἀκίνδυνος.

Οι αἵρετικοί δέν ἐπιτελοῦν θαύματα ἀλλά ψευδοθαύματα. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ψευδοθαύματων στίς μέρες μας ἀποτελεῖ ἡ αἵρεση τῶν «Πεντηκοστιανῶν», ἡ ὄποια ἐμπαίζει μέ τίς δῆθεν «γλωσσολαλιές» καί μέ τίς δῆθεν «θεραπείες», τό μεγάλο γεγονός τῆς Πεντηκοστῆς.

‘Ο βλάσφημος ἰσχυρισμός τῶν αἵρετικῶν «Πεντηκοστιανῶν», ὅτι δῆθεν ἔχουν τίς ἔκτακτες χαρισματικές ἐκδηλώσεις πού εἴχαν οἱ μαθητές τοῦ Χριστοῦ μετά τήν Πεντηκοστή, μέ δῆθεν «θεραπείες» καί «όμι-

λίες γλωσσῶν», πού κανείς δέν καταλαβαίνει, εἶναι ἀποτέλεσμα δαιμονικῆς ἐνέργειας. Ψευδῶς ἰσχυρίζονται ὅτι δῆθεν κάνουν «θεραπεῖες».

Αὐτοϊσχυρίζονται ὅτι ὁμιλοῦν «γλῶσσες» πού δέν καταλαβαίνουν, ὅμως οἱ παρευρισκόμενοι, ἐνῶ οἱ Ἀπόστολοι ὅταν ὁμιλοῦσαν ὁ καθένας καταλάβαινε στὶ δική του γλώσσα τό γεγονός. Ἡ βαφέλειος γλωσσική σύγχυση τῶν αἵρετικῶν «Πεντικοστιανῶν», φανερώνει ὅτι οἱ αἵρετικοί αὐτοί μέ τὴ συνέργεια τοῦ πονηροῦ συμπεριφέρονται ἔτσι. Κατά τὸν Πεντικοστήν Πάρθοι, Μῆδοι κλπ., ἄκουε ὁ καθένας «*ἳδια διαλέκτῳ αὐτοῦ*», ἐνῶ οἱ αἵρετικοί «Πεντικοστιανοί», ὅταν ὁμιλοῦν δέν τούς καταλαβαίνει κανεῖς.

Ρωτήθηκε κάποτε ὁ Ἅγιος Παΐσιος: «Γέροντα αὐτά πού λένε ὅσοι προσχωροῦν στοὺς Πεντικοστιανούς, ὅσοι δηλαδή βλέπουν ὄράματα, μιλοῦν γλῶσσες κλπ., εἶναι ἀπό φαντασίᾳ ἢ ἀπό δαιμονική ἐνέργεια;» Ὁ Ὄσιος Γέροντας τῆς Παναγούδας, ἀπάντησε ώς ἔξης: «Ἀπό δαιμονική ἐνέργεια εἶναι. Γιατί, ὅταν πηγαίνουν στοὺς Πεντικοστιανούς καὶ ξαναβαπτίζονται, περιφρονοῦν τὸ Ἅγιο Βάπτισμα - “δομολογῶ ἐν Βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν”, λέει τὸ Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὅπότε ξεβαπτίζονται, δέχονται δαιμονικές ἐπιδράσεις...” Μιλάει, λέγει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα τῆς Πεντικοστῆς”. Δέν εἶναι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα· εἶναι ἔνα σωρό ἀκάθαρτα πνεύματα. Εἶναι γλωσσολαλίες; Ἀσυναρτησίες εἶναι αὐτά πού λένε οὗτε οἱ ἴδιοι τά καταλαβαίνουν... Καὶ βλέπεις ἐνῶ εἶναι κάτι δαιμονικό, αὐτὸν τὸν δαιμονισμό τὸν θεωροῦν ἐνέργεια τοῦ Ἅγιου Πνεύματος καὶ λένε πώς ζοῦν ὅτι ἔζησαν καὶ οἱ Ἀπόστολοι τὸν ἥμερα τῆς Πεντικοστῆς. Εἶναι βλασφημίες αὐτά πού πιστεύουν, γι’ αὐτό δαιμονίζονται\*».

Δέν πρέπει νά παραγνωρίζουμε ὅτι οἱ αἵρετικοί «Πεντικοστιανοί» εἶναι «λύκοι βαρεῖς μή φειδόμενοι τοῦ ποινίου» (Πράξ. κ' 29); Δέν πρέπει νά παραγνωρίζουμε ὅτι οἱ αἵρετικοί «Πεντικοστιανοί» εἶναι «ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα τοῦ ἀποσπάν τούς μαθητάς ὀπίσω αὐτῶν» (Πράξ. κ' 30); Πῶς λοιπόν οἱ αἵρετικοί θά μπορέσουν νά ἐπιτελέσουν θαύματα;

«Οπου ἀπουσιάζει ἡ εὐλάβεια πρός τά θεῖα καί ἡ ὑπακοή στά λόγια τῶν Ἅγιων Πατέρων, ἐπίσης καί ἡ γνήσια πίστη πού φανερώνεται μέ ἀγαθά ἔργα, ἐκεῖ τίποτα καλό δέν εἶναι δυνατό νά εύδοκιμήσει\*\*», ἀναφέρει ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Β', στὶν πρώτη ἀπάντηση, στὶν Αὐγουσταίᾳ Ὁμολογίᾳ, πού ἐστάλη στὶν Τυβίγη τό 1576.

«Ο ἀρειανισμός δέν εἶναι αἴρεστο ἐξ ἀπόψεως θεωρητικῆς ἐπιστήμης καί κακῶν στοχασμῶν ἀπλῶς. Ο ἀρειανισμός εἶναι αἴρεστη, διότι καταστρέφει τὸν διδασκαλία τῆς θεώσεως. Δέν καταλαβαίνει τό θέμα τῆς θεώσεως, τίς σχέσεις μεταξύ κτιστοῦ καί ἀκτίστου κλπ. Καί δέ μπορεῖ ποτέ μιά αἴρεστη νά μεταβάλη τό δόγμα σέ βίωμα, διότι πάντοτε τό δόγμα τῆς παραμένει ἔνα κακό βίωμα καί δέν θά εἶναι βίωση τῆς θεώ-

σεως. Καί ἂν δῆτε ὅλες τίς αἱρέσεις, θά δῆτε πάντοτε ὅτι τά κριτήρια τῶν αἱρέσεων εἶναι πνευματικά. Οἱ αἱρέσεις εἶναι αἱρέσεις, γιατὶ δέν ὁδηγοῦν ἐκεῖ πού πρέπει νά ὁδηγήσουν. Καί δέν μπορεῖ ἡ αἱρέση νά ὁδηγήσει στήν σωστή πνευματική χώραν»\* σημειώνει ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης γιά τόν ἀρειανισμό. «Τό δόγμα τῆς αἱρέσης παραμένει ἔνα κακό βίωμα καί δέν θά εἶναι βίωμα τῆς θεώσεως\*\*\*».

Πᾶς λοιπόν θά μπορέσει ὁ αἱρετικός θά ἐπιτελέσει θαύματα; Τό προ-αναφερθέν στόν ἐγκωμιαστικό λόγο τοῦ κειρογράφου τοῦ ιζ’ αἰώνα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀγίου Ὁρούς γιά τόν Ἀγιο Ἀχιλλίο, μέ τήν ἀπάντησην πού ἔδωσε στούς Ὀμοιουσιανούς πιστεύω ἀποτελεῖ τήν ἀπόδειξην τῆς προϋπόθεσης τῆς Ὁρθόδοξης Πίστης γιά τήν ἐπιτέλεση θαύματος, ὅτι δηλαδή ἔάν «ἀληθῆ φατέ καί τῆς ἀκριβείας τά εἰρημένα ἔξεχετε, θαύμασι πιστώσατε τά λεγόμενα».

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

\* Ὁ Ἀγιος Ἀχιλλίος» (‘Από ἐγκωμιαστικό λόγο κειρογράφου τοῦ ιζ’ αἰ. τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου Ἀγίου Ὁρούς, Ἐκδοση κειμένου - Ἀπόδοση στήν νεοελληνική - Σχόλια Βασιλείου Χ. Στεργιούλη, Θεολόγου).

\*\* Οἱ ἐπιστολιμαῖες ἀπαντήσεις τοῦ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίᾳ Β’, εἶναι παρ-μένες ἀπό τό βιβλίο «Β’ καὶ Γ’ Ἀπόκρισις πρός Λουθηρανούς θεολόγους», Ἐκδόσεις Λύχνος, σέ νεοελληνική ἀπόδοση Εὐάγγελου Π. Λέκκου.

\*\*\* Ἀπό τό βιβλίο τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου «Ἐμπει-ρική Δογματική τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας κατά τίς προφορικές παραδόσεις τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδην. Τόμος Β’».

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ  
Θεολόγος





*Πρωτοπρεσβύτερου Σπυρίδωνος Παπαδόπουλου*  
**ΘΑΥΜΑΣΤΕΣ ΕΠΙΕΜΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ ΜΙΧΑΗΛ**



΄Αρχάγγελος Μιχαήλ διορίστηκε ἀπό τὸν Κύριο ἀρχηγός ὅλων τῶν ἀγγελικῶν ταγμάτων, γι' αὐτό ἔχει τὸ τίτλο «΄Αρχιστράτηγος τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων» ὅπως καὶ τὰ χαρακτηριστικά: Ταξιάρχης, Πρωτάγγελος, Πρωτοστάτης, Πρώτος, Προέξαρχος.

Τό δόνομά του στά ἑβραιϊκά σημαίνει «ποιός εἶναι σάν τὸν Θεό;» μέ απάντηση «κανένας δέν εἶναι σάν τὸν Θεό» ὅπότε ἔρμηνεύεται ως σύμβολο ταπείνωσης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Σύμφωνα μέ τὸν “Άγιο Γρογόριο τὸν Διάλογο, οἱ ἀρχάγγελοι ἐνισχύουν τίν ἄγια πίστη τοῦ λαοῦ, φωτίζουν τό νοῦ τους μέ τό φῶς τῆς γνώσεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τούς ἀποκαλύπτουν τά μυστικά τῆς εὐσεβοῦς πίστεως.

Εἰδικώτερα ὁ Άρχαγγελος Μιχαήλ θεωρεῖται:

- Φύλακας καὶ προστάτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπερασπιστής τῶν Χριστιανῶν ἐναντίον τῶν πονηρῶν δυνάμεων καὶ τοῦ κακοῦ γι' αὐτό ψάλλουμε: «΄Οπου ἐπισκιάστη ἡ χάρις σου Άρχαγγελε, ἐκεῖθεν τοῦ διαβόλου διάκεται ἡ δύναμις».
- Προστάτης καὶ φύλακας κάθε πιστοῦ. Άρχαγγελε «σκέπε, φρούρει, φύλαττε, σῶζε πάντας» ἀναφέρεται σ' ἔνα τροπάριο.
- Βοηθός στίς δυσκολίες καὶ τίς ἀσθένειες. «Πάστης ἀνάγκης καὶ θλίψεως, νόσου καὶ δεινῶν ἀμαρτημάτων ἐλευθέρωσον» ψάλλουμε στὸν Έσπερινό. Στό Βυζάντιο συνηθιζόταν νά κτίζονται νοσοκομεῖα δίπλα ἀπό ναούς ἀφιερωμένους στὸν Άρχαγγελο.
- Βοηθός κατά τὴν ὥρα τῆς «ἐξόδου» μας (τοῦ θανάτου) ὅπως ψάλλουμε στοὺς Αἴνους τῆς ἑορτῆς του. «΄Ἐν ὥρᾳ Άρχαγγελε τῇ τοῦ θανάτου σύ πάρεσο βοηθός, ἥμιν πᾶσιν εὑμενέστατος» ἐπίστης πιστεύεται ὅτι παραλαμβάνει τίς ψυχές ὅσων ἀποθνήσκουν ἐν μετανοίᾳ καὶ τίς ἀνεβάζει στὸν θρόνο τοῦ Θεοῦ, γι' αὐτό χαρτηρίζεται ως ψυχοπομπός.

΄Εξαιτίας αὐτῶν παρουσιάζονται ἀναρίθμητες ἐμφανίσεις, θαυμαστές ἐπεμβάσεις καὶ θαυματουργικά γεγονότα ἀπό τὸν Άρχαγγελο. Ήδη, πρίν ξεκινήσει ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία, ὅταν ὁ Έωσφόρος ἐγωιστικά ἀποστάτησε ἀπό τὸν Θεό συμπαρασύροντας καὶ ἄλλες ἀγγελικές δυνάμεις, ἐπεμβαίνει ὁ Άρχαγγελος Μιχαήλ λέγοντας βροντερά τὸ «Πρόσχωμεν», συγκρατώντας ἔτσι τούς ὑπόλοιπους Άγγέλους ρίχνοντας τούς

δαίμονες στήν ἄβυσσο.

Πολλές θαυμαστές ἀγγελικές ἐπεμβάσεις στήν Παλαιά καὶ Καινή Διαθήκη ἀποδίδονται ἀπό τήν Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας στόν Ἀρχάγγελο Μιχαὴλ, ἔστω καὶ ἂν δέν ἀναφέρεται ὀνομαστικά. Μερικές ἀπό αὐτές εἰναι:

- Ἐμποδίζει τόν Πατριάρχη Ἀβραάμ ἀπό τό νά θυσιάσει τόν γιό του Ἰσαάκ. Μετά τήν ἔξοδο τῶν Ἐβραίων ἀπό τήν Αἴγυπτο προπορεύεται καὶ καθοδηγεῖ τόν λαό στήν πορεία του στήν ἔρημο, εἴτε ὡς πύρινη στήλη, εἴτε ὡς νεφέλη.
- Ἐπιτιμᾶ τόν διάβολο ἀπό τό σῶμα τοῦ Μωϋσῆ.
- Ἐμποδίζει τόν μάντη Βαλαάμ μέ τήν ὄνο του γιά νά μήν πάει στούς Μωαβίτες καὶ νά καταραστεῖ τούς Ἰσραηλίτες.
- Ἐμφανίζεται στόν Ἰησοῦ τοῦ Ναοῦ (διάδοχο τοῦ Μωϋσῆ) καὶ τόν ἐνισχύει γιά τήν κατάληψη τῆς Ἱερικοῦς.
- Ἐμψυχώνει τόν Κριτί Γεδεών καὶ τόν στέλλει νά λυτρώσει τούς Ἰσραηλίτες ἀπό τήν καταπίεση τῶν Μαδιανιτῶν. Ὁ Γεδεών θέλει νά προσφέρει θυσία καὶ ὁ Ἀρχάγγελος ἀνάβει φωτιά μέ τή ράβδο του.
- Φανερώθηκε στόν προφήτη Ἡλίᾳ γιά νά τόν παρηγορήσει καὶ νά τόν στείλει σέ ἀποστολή.
- Σώζει τό ἵσραηλιτικό λαό ἀπό τήν εἰσβολή τοῦ βασιλιά τῶν Ἀσσυρίων Σενναχορίμ.
- Ἐπεμβάίνει καὶ δροσίζει τή φλεγόμενη κάμινο στήν ὅποια ἔρηψε ὁ βασιλιάς Ναβουχοδονόσορ τούς τρεῖς Παῖδες.
- Ἡρεμεῖ τά λιοντάρια στόν λάκκο πού ἔρριψαν τόν Δανιήλ στή Βαβυλώνα καὶ μεταφέρει ἀστραπαιά τόν προφήτη Ἀββακούμ ἀπό τήν Ἱερουσαλήμ γιά νά τοῦ πάρει φαγητό.

Παρόμοια καὶ στήν Καινή Διαθήκη:

- Ἐλευθερώνει τούς Ἀποστόλους ἀπό τή φυλακή.
- Ὁδηγεῖ τόν Διάκονο Φῆλιππο νά διδάξει καὶ νά βαπτίσει τόν εὔνοῦχο τῆς βασίλισσας τῆς Αἰθιοπίας.
- Ἐλευθερώνει τόν Ἀπόστολο Πέτρο ἀπό τή φυλακή, ἀφοῦ ἐπεσαν οἱ ἀλυσίδες ἀπό τά χέρια του καὶ ἀνοιχεῖ μόνη της ἡ σιδερένια πύλη.
- Ἐμφανίζεται στόν Ἀπόστολο Παῦλο ὅταν κινδυνεύει τό πλοϊο πού τόν μεταφέρει καὶ τοῦ λέγει νά μήν φοβᾶται.
- Ταράπτει μέ δόρυ τά νερά στήν Προβατική κολυμβήθρα καὶ ὅποιος ἀσθενής ἔπεφτε πρῶτος μέσα, θεραπευόταν.
- Στόν Ἀγιο Ἰωάννη Θεολόγο γίνεται ὁ ἐρμηνευτής τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ, ὅπως καταγράφονται στήν Ἀποκάλυψη.
- Ἀπό ἐκεῖ καὶ πέρα ἀναρίθμητες εἶναι πλέον οἱ θαυμαστές ἐπεμβά-

σεις τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ μέσα στίν ίστορία τῆς Ἐκκλησίας ἀλλά καὶ στίν ζωή τῶν ἀνθρώπων. Καταγράφουμε ἐνδεικτικά μερικές:

- Στά Χαιροτόπια, κοντά στίς Κολοσσές τῆς Φρυγίας (Μικρά Ἀσία), ἀνέβλυσε ἴαματική πηγή ἀπό τήν ὁποία ἐθεραπεύοντο πλῆθος ἀσθενῶν, ἐπικαλούμενοι τὸν Ἀρχάγγελο. Ἀπό εὐγνωμοσύνη καὶ πρός τιμήν του κτίστηκε ἐκεῖ ναός. Αὐτό ἐνόχλησε τοὺς εἰδωλολάτρες καὶ κάποια στιγμή κατεύθυναν πρός τόν ναό τά ὄρμυτικά νερά παρακείμενου ποταμοῦ. Τότε ἐπενέβηκε ὁ Ἀρχάγγελος καὶ μέ τό δόρυ ἄνοιξε μιά μεγάλη ὅπη ὅπου χωνεύτηκαν τά νερά καὶ διασώθηκε ὁ ναός. Τό γεγονός αὐτό ἔμεινε γνωστό ὡς τό «ἐν Χώναις θαῦμα» καὶ ἔορτάζεται στίς 6 Σεπτεμβρίου.
- Βοήθησε τόν Μέγα Κωνσταντīνο νά νικήσει τούς ἐχθρούς γι' αὐτό ὁ βασιλιάς ἔκτισε πρός τιμήν του ναό στό Σωσθένιο.
- Ἐσωσε τήν Κωνσταντινούπολη ἀπό τούς Σαρακηνούς βυθίζοντας τά πλοῖα τους.
- Ὄταν ἐπιτέθηκαν πειρατές στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ἀρχαγγέλου, στό Μανταμάδο τῆς Λέσβου καὶ σφαγίασαν τούς Μοναχούς, μέ ἐπέμβασην τοῦ Ἀρχαγγέλου σώθηκε ὁ δόκιμος Γαβριὴλ ὁ ὄποιος μέ τό αἷμα τῶν Μοναχῶν καὶ μέ χῶμα ἔφτιαξε εἰκόνα μέ τό πρόσωπο τοῦ Ταξιάρχη ὃπως τό εἶδε ὁ ἴδιος. Αὐτή ἡ ἀνάγλυφη θαυματουργή εἰκόνα παραμένει μέχρι σήμερα ἔνα ξεχωριστό κειμήλιο τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἀπό τήν ἴδια Μονή προέρχεται ἔνα ἰδιαίτερο θαυμαστό γεγονός τό ὄποιο ἀφορᾶ τό νησί μας: Στόν προαύλιο χῶρο ὑπάρχει μιά ὄλοσωμη ἀγιογραφία τοῦ Ἀρχαγγέλου. Τόν Αὔγουστο τοῦ 1964 ἡ εἰκόνα αὐτή ἔξαφανίστηκε γιά μιά ἐβδομάδα. Αὐτό συνέπεσε μέ τήν Τουρκοανταρσία στήν Κύπρο καὶ τούς βομβαρδισμούς τῆς Τηλλυρίας. Ἔνας Ἑλλαδίτης ἀπό τή Λέσβο, πού ὑπηρετοῦσε τή στρατιωτική του θητεία στό νησί μας, συμμετεῖχε στίς μάχες. Σέ μιά περίπτωση, καθώς προχωροῦσε ξαφνικά βρέθηκε σέ ἀπόσταση πέντε μέτρων ἀπό Τουρκοκυπριακό πολυβολεῖο. Ὁ κίνδυνος τεράστιος. Ἐπεσε κάτω καὶ ἐπικαλέστηκε τήν προστασία τοῦ Ταξιάρχου. Ἀμέσως ἀκούστηκε ἔνας ἐκκωφαντικός κρότος καὶ θεώρησε ὅτι τέλειωσαν τά πάντα. Μόλις συνῆλθε διαπίστωσε ὅτι δέν ἔπαθε ἀπολύτως τίποτε, ἐνῶ τό πολυβολεῖο διαλύθηκε ἐντελῶς. Ὄταν ἐπέστρεψε στή Λέσβο, ἔσπευσε νά εύχαριστήσει τόν Ταξιάρχη στό Μανταμάδο. Ἀφογήθηκε στούς ὑπεύθυνους ἐκεῖ τό τί καὶ πότε συνέβηκε ἡ σωτηρία του καὶ τότε ὅλοι συνέδεσαν τήν ἔξαφάνιση τῆς ἀγιογραφίας μέ τά γεγονότα στήν Κύπρο.
- Ἡ Ἱερά Μονή τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Πανορμίτη στή Σύμη (νησί κοντά στή Ρόδο), συνδέεται μέ πολλά θαυμαστά γεγονότα. Ἰδιαίτερως ἀναφέρεται ὅτι εὐλαβεῖς Χριστιανοί ἀπό διάφορα μέρη, μέ βαθειά καὶ ἀπλή πίστη ἔβαζαν σέ μπουκάλια ἡ κουτιά

τάματα ἢ παρακλήσεις, τά ἔρριχαν στί θάλασσα καί αὐτά ἔφθαναν μόνα τους στό λιμανάκι τῆς Μονῆς.

- Κατόπιν ἐμφάνισής του στόν ὅσιο Λουκᾶ στή Θάσο καί θαυματουργικῆς ἀνάβλυσης νεροῦ (ἀγιάσματος) ἀπό τήν πέτρα, κτίστηκε ἐκκλησάκι γύρω στό 1100 μ.Χ. καί στή συνέχεια ἡ γνωστή περικαλλής Μονή. Τά πολλά σπαθιά - ἀφιερώματα πού βρίσκονται στό Μουσεῖο εἶναι δείγμα τοῦ πλήθους τῶν θαυμαστῶν γεγονότων πού συμβαίνουν μέ τήν ἐπέμβασην τοῦ Ἀρχαγγέλου.
- Ἡ Ἱερά Μονή Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Θαρρενοῦ στή Ρόδο κτίστηκε κατόπιν θεραπείας πριγκήπισσας ἀπό τόν Ἀρχάγγελο τόν 10ο αἰώνα.
- Στή Γαλλία ὑπάρχει τό Μόν Σαίν Μισέλ (Ἄγιο Ὄρος τοῦ Ἅγιου Μιχαήλ). Τό 709 μ.Χ. ἐμφανίστηκε ὁ Ἀρχάγγελος στόν Ἐπίσκοπο Ἀβράνς, Ἅγιο Ὁμπέρ καί τόν καθοδήγησε νά κτίσει ναό στό μέρος αὐτό, τό ὄποιο εἶναι σάν μικρό νησάκι.
- Στήν Ἰταλία, στό Ὄρος Γκαργκάνο, ὑπάρχει σπίλαιο καί βασιλική τοῦ Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ μετά ἀπό τριπλή ἐμφάνισή του στόν Ἐπίσκοπο τοῦ Σιπόντο Λορέντζο Μαρολιάνο (Ἄγιο Λαυρέντιο) τό 490 μ.Χ.

Παρόμοια θαυμαστά γεγονότα συνδέονται μέ τίς Ἱερές Μονές στήν Κύπρο, Μοναγρίου, Ἀναλιόντα, Λακατάμιας (Μετόχιο τῆς Ἱ. Μ. Κύκκου), Τρυπιώτη, Λευκάρων, Μαλλούρας (Ἀθηνέου), Ἀντιφωντῆ (Καλογραία - Κερύνεια), καθώς καί μέ πλήθος παλαιότερων καί νεώτερων ναῶν σ' ὅλο τό νησί, ἀφιερωμένων στόν Ἀρχάγγελο.

Τέλος νά ἀναφερθεῖ ὅτι στήν Ἱερά Μονή τοῦ Ἀρχαγγέλου στόν Ἀναλιόντα, σώζεται μιά μεγάλη εἰκόνα τοῦ 1769, ὅπου ζωγραφίζεται ὀλόσωμος, ἐνῶ περιστοιχίζεται ἀπό παραστάσεις θαυμαστῶν ἐπεμβάσεών του ἀπό τήν Παλαιά καί Καινή Διαθήκη. Στόν Ἱερό ναό Γενεσίου Θεοτόκου, Σουζντάλ, Ρωσίας, ὑπάρχει μιά ὀρειχάλκινη θύρα, στά διάχωρα τῆς ὄποιας εἰκονίζονται εἴκοσι τέσσερις παραστάσεις μέ ἐμφανίσεις καί θαύματα τῶν Ἅγιων Ἀγγέλων (1330 μ.Χ.). Δέκα ἀπό αὐτές ἀναφέρονται εἰδικά στόν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ. Παρόμοια καί στό Μόντε Γκαργκάνο στήν Ἰταλία (1076 μ.Χ.). Ἐπίσης σέ πολλές Μονές καί ναούς ὑπάρχουν ἀγιογραφίες μέ τέτοιες παραστάσεις: Ἱερά Μονή Σταυροῦ Ἅγιασμάτη στήν Πλατανιστάσα, Ἱ. Μ. Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Ἀλμωπίας - Νομός Πέλλας - Μακεδονία, Ἱ. Μ. Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ Λέσνοβα - Σκόπια, Ἱ. Μ. Ἀραχαγγέλου Μιχαήλ - Πριλέπ - Σερβία, Ἱ. Ναός Ἅγιου Γεωργίου Κομάνων - Μέσανα - Πάφος, Ἱ. Ναός Ἀρχαγγέλου Μιχαήλ - Φρέναρος...

“Ἄγιε Ἀρχάγγελε Μιχαήλ «σκέπε, φρούρει, φύλαττε, σῶζε πάντας».

Πρωτοπρεσβύτερος ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ  
Θεολόγος



*Πρωτοπρεσβύτερου Ἅγγελου Ἅγγελακόπουλου*  
**ΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ ΝΕΚΡΩΝ ΣΤΟΥΣ ΒΙΟΥΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ**



τό πρῶτο μέρος τοῦ παρόντος ἄρθρου θά γίνει μόνο ἐπιγραμματική καί ὀνομαστική ἀναφορά τῶν Ἅγίων, πού ἀνέστησαν νεκρούς, ἐνῶ στό δεύτερο μέρος θά γίνει μία ἐκτενέστερη ἀναφορά σέ ἓναν μόνο Ἅγιο, πού ἔπραξε τό ἕδιο.

Α'

Στίν Παλαιά Διαθήκη, ὁ ἄγιος ἔνδοξος προφήτης Ἡλίας ἀνέστησε τόν υἱό τῆς Σαραφθίας<sup>1</sup>, ὁ ἄγιος ἔνδοξος προφήτης Ἐλισσαῖος ἀνέστησε τόν υἱό τῆς Σωμανίτιδος<sup>2</sup> καί ἔναν ἀκόμη νεκρό<sup>3</sup>.

Στίν Καινή Διαθήκη, ὁ Θεάνθρωπος Χριστός ἀνέστησε τόν υἱό τῆς κήρας τῆς Ναΐν<sup>4</sup>, τίν κόρη τοῦ Ἰαείρου<sup>5</sup>, τόν τετραμέρο Λάζαρο<sup>6</sup>, τούς κεκοιλημένους τῶν Ἱεροσολύμων τίν Ἀγία καί Μεγάλη Παρασκευή<sup>7</sup> καί τόν Ἅδιο τόν Ἑαυτό Του<sup>8</sup>.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος, πανεύφημος καί πρωτοκορυφαῖος Ἀπόστολος Πέτρος ἀνέστησε τίν ἀγία Ταβιθά στίν Ἰόππη<sup>9</sup>.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος, πανεύφημος καί πρωτοκορυφαῖος Ἀπόστολος Παῦλος ἀνέστησε τόν Εὔτυχο στίν Τρωάδα<sup>10</sup>.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος καί πανεύφημος Ἀπόστολος Ἀνδρέας ἀνέστησε τό μονάκριβο παιδί μιᾶς γυναίκας στή Σινώπη.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος καί πανεύφημος Ἀπόστολος Φίλιππος ἀνέστησε τόν νεκρό, πού ἤταν στό φέρετρο, καί τόν πήγαιναν γιά κηδεία στήν Ἀθήνα.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος μεγαλομάρτυς Γεώργιος ὁ Τροπαιοφόρος ἀνέστησε τόν Τωβίδ, «ἰερέα» τῶν ψεύτικων θεῶν, ὁ ὅποιος εἶχε πεθανει πρίν τίν παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

‘Ο ἄγιος ἔνδοξος μεγαλομάρτυς Μηνᾶς ἀνέστησε ἓναν προσκυντή, τόν ὅποιο σκότωσε καί διαμέλισε ἓνας ξενοδόχος, γιά νά τοῦ πάρει τά χρήματα.

‘Ο ἐν ἀγίοις πατήρ ἡμῶν Σπυρίδων, Ἐπίσκοπος Τριμυθοῦντος, ὁ θαυματουργός, ἀνέστησε μιά μπτέρα μέ τόν υἱό της.

‘Ο ἀββάς Μακάριος ἀνέστησε ἓναν νεκρόν, προκειμένου νά πείσει ἓναν αἴρετικό, πού εἶχε μέσα του δαιμόνιο καί ίσχυριζόταν ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά γίνει ἀνάσταση νεκρῶν.

‘Ο δοσιος καὶ θεοφόρος πατέρων ἡμῶν Παΐσιος ὁ Μέγας ἀνέστησε τὸν κρυφόν ἄγιο γιάκοντα τοῦ μαθητῆ του!

‘Ο ἄγιος ἐνδοξὸς καὶ νεοφανῆς μάρτυρος Ραφαὴλ ὁ ἐν Θερμῇ τῆς Λέσβου, καὶ ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Ἰωάννης ὁ Μαξίμοβιτς, Ἐπίσκοπος Σαγγάνης καὶ Σάνη Φρανσίσκο, ἀνέστησαν ἀπὸ ἔναν ἄνδρα, πού ἤταν ἐγκεφαλικά νεκρός!

Τόν ταφήν ἐνός νεκροῦ ἐμπόδιζε κάποιος συμπολίτης του, ἀφοῦ ὁ νεκρός εἶχε ἀνοικτές οἰκονομικές διαφορές μαζί του. ‘Ο ἄγιος Δονάτος μέ τὸν δύναμην τῆς προσευχῆς του, ἀνέστησε τὸν νεκρό, ὁ ὅποιος ἦρθε σὲ συμφωνία καὶ ἔλυσε τὴν διαφωνία του μέ τὸν δανειστή του. ‘Ο ἄγιος Δονάτος, πρόσταξε τὸν ἄνδρα νά κοιμηθεῖ, περιμένοντας πλέον τὸν αἰώνια ζωήν.

‘Ο ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Θεράπων, Ἐπίσκοπος Κύπρου, λυπήθηκε μιὰ Ἐβραϊκὴ καὶ, προσευχόμενος στὸν Κύριο, ἀνέστησε τόν νεκρό παιδί της. ‘Ὕστερα ἀπ’ αὐτό, μάνα καὶ υἱός, ἀφοῦ εὐχαρίστησαν τὸν Θεό καὶ τὸν ἄγιο Θεράποντα, βαπτίστηκαν Χριστιανοί.

‘Ο ἐν ἀγίοις πατέρων ἡμῶν Παρθένιος, Ἐπίσκοπος Λαμψάκου, ἀνέστησε τὸν Εύτυχιανό, τὸν ὁδηγὸν μιᾶς ἀμαξίας.

‘Ο δοσιος καὶ θεοφόρος πατέρων ἡμῶν Γεράσιμος ὁ Ἰορδανίτης ἀνέστησε τὸν νεκρό μοναχὸν τῆς Λαύρας.

‘Η δοσία καὶ θεοφόρος μήτηρ ἡμῶν Ματρώνα ἡ Χιοπολίτις ἀνέστησε τὸν νεκρό βάρβαρο, ὁ ὅποιος πέθανε, λίγο πρίν βιάσει μιὰ μοναχήν.

## B'

*‘Ο Ἄγιος ἐνδοξὸς καὶ πανεύφημος Ἀπόστολος, φίλος, ἐπιστήθιος καὶ ἥγαπημένος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος (26-09)*

Μέσα στό λουτρό μιᾶς γυναικός, ὀνόματι Ρωμάνα, στὸν Ἐφεσο, κατοικοῦσε καὶ ἔνας ἄγριος δαίμονας, πού συνήθιζε τρεῖς φορές κάθε χρόνο νά πνιγεῖ ἔνα νέον ἢ μιά νέα. Πήρε τὴν ἀδειαν καὶ ἤρχισε νά κάνει τέτοιο φόνο ὁ διαβόλος, διότι, ὅταν θεμελιωνόταν ἐκεῖνο τό λουτρό, ἐπεισεὶς ὁ σιχαμερός ἐκείνους, πού ἔκτιζαν, νά χώσουν μέσα στά θεμέλια ἔνα νέο καὶ μιά νέα, μέ σκοπό τάχα νά ἀντιλαλεῖ καὶ νά βγάζει μεγάλο ἥχο τό λουτρό. ‘Ἄπ’ αὐτό, λοιπόν, ἀφοῦ πήρε ἀφορμήν ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος, ἔπνιγε ἐκεῖ συχνά τούς ἀνθρώπους.

‘Ὕστερα ἀπό τρεῖς μῆνες, ἀφ’ ὅτου πῆγαν στό λουτρό ὁ ἄγιος Ἰωάννης καὶ ὁ μαθητής του Πρόχορος, καθὼς ἐμπαινεῖ στό λουτρό, γιά νά λουσθεῖ κάποιος Δόμνος, παιδί τοῦ Δοσκορίδου, τοῦ συζύγου τῆς Ρωμάνας, πνίγηκε ἀπό τὸν δαίμονα. Θρηνοῦσε, λοιπόν, ἡ Ρωμάνα ἀπαργύρωπτα γιά τὸν θάνατο τοῦ Δόμνου.

‘Ο πατέρας του Διοσκορίδης, ὅταν ἔμαθε τὸν ξαφνικήν εἰδοποιητικήν θανάτου του, πέθανε ἀπό τὴν ὑπερβολική λύπη. Παρακαλοῦσε, λοιπόν,

ν̄ Ρωμάνα τίν ψευδοθεά Ἀρτεμη, γιά ν̄ ἀναστήσει τόν Δόμνο, καί ἔκοβε τίς σάρκες της. Ὁμως, μάταια τά ἔκανε ὅλ’ αὐτά.

‘Ο ἄγιος Ἰωάννης, λοιπόν, ρώτησε τόν Πρόχορο γιά ποιά αἰτία θρηνεῖ ἥ Ρωμάνα. Ἐκείνη, ὅταν τούς εἶδε νά συνομιλοῦν, ἔπιασε καί ἀρχισε νά τόν συκοφαντεῖ ὅτι εἶναι μάγος καί νά τόν φοβερίζει ὅτι πρόκειται νά τόν θανατώσει, ἐάν δέν μεταχειρισθεῖ κάθε μέσον, γιά ν̄ ἀναστήσει τόν Δόμνο.

‘Αφοῦ, λοιπόν, ἀναγκάσθηκε ἔτσι ὁ Ἀπόστολος ἔκανε προσευχή. Καί – ὃ τοῦ θαύματος! – ἀμέσως ἀναστήθηκε ὁ Δόμνος. Αὐτό τό θαῦμα, ὅταν εἶδε ἥ Ρωμάνα, ἔμεινε ἐκστατική καί ἀρχισε νά ἀποκαλεῖ τόν ἄγιο Ἰωάννη Θεό καί νιό Θεοῦ.

‘Υστερα, ἀφοῦ ἐξομολογήθηκε εἰλικρινά τίς ἀμαρτίες της, καί ἀφοῦ ζήτησε συγχώρηση γιά τίς κακοπάθειες πού προξένησε στόν Ἀπόστολο καί τόν μαθητή του, ἐπέστρεψε στόν Χριστό καί βαπτίσθηκε. ‘Υστερα δέ ἀπό τόν Δόμνο, ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἀνέστησε καί τόν πατέρα του, τόν Διοσκορίδην καί τόν βάπτισε. Ἐπίσης, βάπτισε καί τόν ἀναστηθέντα νιό του καί ὅλους τούς ἀλλούς, πού ἔτρεξαν ἐκεῖ. Ἐδιωξε δέ καί τόν πονηρό δαίμονα, πού κατοικοῦσε μέσα στό λουτρό.

‘Ἐπειδή οἱ Ἐβραῖοι τελοῦσαν μεγάλην ἔορτή στίν ψευτοθεά Ἀρτεμη, γιά τούς αὐτούς ὁ Ἀπόστολος πῆγε κατά τόν καιρό τῆς ἔορτῆς καί ἀνέβηκε πάνω σ’ ἐκεῖνο τό μέρος, ὅπου στεκόταν τό εἶδωλο τῆς Ἀρτέμιδος. Οἱ ὄχλοι, ὅμως, βλέποντάς τον, θύμωσαν πολύ καί ἀρχισαν νά τόν λιθοβολοῦν. Ὁμως, οἱ πέτρες δέν κτύπησαν καθόλου τόν Ἀγιο, ἀλλά τό εἶδωλο, μέχρι πού τό συνέτριψαν.

‘Εκεῖνοι, ὅμως, οἱ ἀνόπτοι δέν θέλησαν νά ἔλθουν σέ συναίσθηση, ἀλλά, βλέποντάς τόν Ἀπόστολο νά τούς μιλάει γιά πίστη, πάλι τόν λιθοβολοῦσαν. Οἱ πέτρες, ὅμως, παράδοξα ἐπέστρεφαν καί κτυποῦσαν τούς ἴδιους καί τούς πλήγωναν. Τότε ὁ θεῖος Ἀπόστολος ἔκανε προσευχή στόν Θεό καί ἀμέσως ἔγινε σεισμός καί μεγάλος βρασμός τῆς γῆς καί χάθηκαν ἀπ’ αὐτόν διακόσιοι ἄνθρωποι. Βλέποντάς αὐτό οἱ ὑπόλοιποι ἄνθρωποι, μόλις καί μετά βίας ἀπαλλάχθηκαν ἀπό τίν μέθη καί τόν σκοτισμό τῆς πλάνης καί παρακαλοῦσαν θερμά τόν Ἀπόστολο νά ἐλεησθοῦν καί οἱ ἴδιοι καί ν̄ ἀναστηθοῦν ὅσοι πέθαναν. Πάλι, λοιπόν, ἀφοῦ προσευχήθηκε ὁ Ἀπόστολος, ἀμέσως ὅλοι ἀναστήθηκαν. Καί ἐπειδή ἔγινε πάλι βρασμός τῆς γῆς, γιά τούς αὐτούς ἐπεσαν ὅλοι στά πόδια τούς Ἀποστόλου καί, ἀφοῦ πίστεψαν στόν Χριστό, βαπτίσθηκαν...

...Πλέοντάς στίν θάλασσα ὁ Ἀπόστολος μαζί μέ τούς σωματοφύλακες τοῦ βασιλέως Δομετίανοῦ ἀπό τίν Ἐφεσο πρός τόν Πάτμο, τόν τόπο τῆς ἔξορίας του, ἀνέστησε ἔνα στρατιώτη, πού πέθανε στόν δρόμο...

...‘Ο λαός στάθηκε τρία ήμερόνυχτα, περιμένοντας νά βγει ὁ Κύνωφ ὁ μάγος ἀπ’ τήν θάλασσα. Ἀπό τίν υποστεία καί τίς φωνές, πού ἔβγαζαν, καί ἀπό τήν ζέστη τοῦ ὑλίου ξαπλώθηκαν στή γῆ ἄφωνοι οἱ περισ-

σότεροι ἀπ' αὐτούς, ὅστε καί τρία παιδιά πέθαναν. Ἐξ αἰτίας αὐτοῦ, τούς λυπήθηκε ὁ μέγας Ἰωάννης ὅλους αὐτούς καὶ τά μέν παιδιά, πού πέθαναν, τά ἀνέστησε, τούς δέ παραλυμένους ἀνθρώπους τούς δυνάμωσε. Καί ἀφοῦ εἶπε σ' αὐτούς πολλά γιά τὴν πίστην, τούς ἔπεισε ὅλους νά πιστέψουν στὸν Χριστό καί νά βαπτισθοῦν, ἀφοῦ ὁ ἄθλιος Κύνωψ καταποντίσθηκε πιά στὴν θάλασσα, ὅπως παλαιά ὁ Φαραώ<sup>11</sup>.

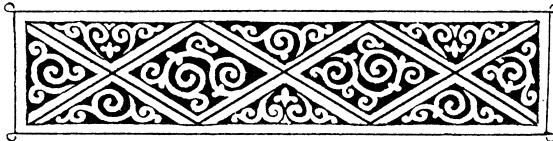
**ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:**

1. Γ΄ Βασ. ιζ'22.
2. Δ΄ Βασ. δ'35.
3. Δ΄ Βασ. ιγ'21.
4. Λουκ. z'11-16.
5. Ματθ. θ'18-26, Μάρκ. ε'21-43, Λουκ. π'40-56.
6. Ἰω. ια'1-54.
7. Ματθ. ιθ'52.
8. Ματθ. κη'1-10, Μάρκ. ις'1-18, Λουκ. κδ'1-11, Ἰω. κ'1-10.
9. Πράξ. θ'36-42.
10. Πράξ. κ'7-12.

11. "Οσιος Νικόδημος Ἀγιορείτης, Συναξαριστής τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, τ. Α' (Σεπτέμβριος – Ὁκτώβριος), ἐκδ. Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 202-224 καί Ἀγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Ὁ βίος τοῦ Ἀγίου, <https://www.impantokratoros.gr/BF208F26.el.aspx>

**Πρωτοπρεσβύτερος ΑΓΓΕΛΟΣ ΑΓΓΕΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**





Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννη Κ. Ἰωάννου  
ΘΑΥΜΑΤΑ ΣΤΟ ΓΕΡΟΝΤΙΚΟ



τό Μέγα Γεροντικό καταγράφονται μέ πολύ διδακτικό τρόπο θαυμαστά γεγονότα πού ἐπιτελοῦνται ἀπό τόν Κύριο χάρη στήν ἀπλότητα, τήν ἀγιότητα καί τήν φλογερή πίστη τῶν μοναχῶν καί ἀσκητῶν, ἀββάδων τῆς ἐρήμου ἀλλά καί ἀπλῶν ποιμένων στόν κόσμο. Ἐκεῖ καί ὅπου χρειάζεται, μέ μιά τους μόνο ἐπίκληση μπορεῖ ὁ Θεός νά βρέξει ὅπου χρειάζεται ἢ νά σταματίσει τήν βροχή, νά στείλει ἔκτακτα τήν ἀπαραίτητη τροφή καί ἐφόδια, νά ἀνακόψει ἐχθρικές ἐπιθέσεις, ἀκόμη καί ὅρη νά μετακινήσει, προκειμένου νά ὠφεληθοῦν ψυχές καί νά σπριχθεῖ ἢ πίστη.

Ἐνδεικτικά ἀναφέρουμε στήν ἀγάπη σας τά πιό κάτω:

Τοῦ ὁσίου Μαρκιανοῦ

‘Ο ἀγιότατος Ἱερέας Μαρκιανός ζοῦσε στήν Κωνσταντινούπολη κατά τόν 5ο αἰ. Ἀνάμεσα στίς ἀρετές πού τόν στόλιζαν, ἦταν καί ἔκεινες τῆς ἀκτημοσύνης καί τῆς ἐλεημοσύνης. Στεκόταν πάνω ἀπό γήινα ἀγαθά, δέν ἀπέκτησε ποτέ πράγμα δικό του, οὔτε δεύτερο ἐνδυμα. Ὅταν τοῦ χάριζαν κάτι, τό ἔδινε ἀμέσως στόν πρῶτο φτωχό πού θά βρισκόταν μπροστά του.

Τήν Κυριακή πού θά γίνονταν τά ἐγκαίνια τοῦ μεγαλοπρεπούς ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας, πού ὁ ἕδιος πρωτοστάτησε στήν ἀνακαίνιση του, ἔφυγε ἑημερώματα ἀπό τήν φτωχή καμαρούλα του νά ἐτοιμάσει τό ‘Αγιο Βῆμα. Θά λειτουργοῦσε ὁ Πατριάρχης μέ ἄλλους Ἅρχιερεῖς. Θά πάγαινε καί ὁ Αὐτοκράτορας μέ ὅλους τούς ἄρχοντές του στά ἐγκαίνια.

Σάν ἔφτασε στήν Ἁγία Ἀναστασία, τόν πλοσίασε ἔνας δυστυχισμένος ἄνθρωπος, γυμνός καί μελανιασμένος ἀπό τό κρύο. Ὁ Μαρκιανός ἔψαξε τίς τσέπες του, ἀλλά πράγμα συνηθισμένο σ’ αὐτόν, δέν βρῆκε χρήματα νά τοῦ δώσει. Ἐπρεπε ὅμως νά δώσει κάτι σ’ αὐτόν τόν δυστυχῆ. Καί μάλιστα χρήσιμο. Τοῦ ράγισε τήν καρδιά ἢ γύμνια του, τό τρεμούλιασμά του. Ὁ φιλάνθρωπος Ἱερέας πήρε τήν ἀπόφασή του. Θά τοῦ ἔδινε τά ροῦχα του. Δεύτερα δέν είχε, ἀλλ’ αὐτό δέν τόν πείραζε. Τώρα θά φοροῦσε τά Ἱερατικά του, ἀφοῦ θά ἔπαιρνε μέρος στή Λειτουργία. Πήγε στό σκευοφυλάκιο, φόρεσε τά ἄμφια του καί ὅλα του τά ροῦχα τά ἔδωσε στό φτωχό. Ἐκεῖνος ἔμεινε μέ τό στόμα ἀνοικτό μπροστά σέ τόση καλωσύνη.

Ἡλθαν στό μεταξύ κι οἱ ἄλλοι κληρικοί μέ τόν Πατριάρχη καί ἄρχισε ἡ Θεία Λειτουργία. Μά κάτι παράδοξο συνέβαινε ἔκεινη τήν ἥμέρα. Τά βλέμματα τοῦ ἐκκλησιάσματος, ἀπό τόν Αὐτοκράτορα ώς τόν τελευ-

ταῖο πιστό, εἶχαν καρφωθῆ πάνω στό Μαρκιανό. Τό ἵδιο καὶ τῶν κληρικῶν, μέσα στό Ἀγιο Βῆμα. Δύο μάλιστα ἀπ' αὐτούς εἶχαν ἀρχίσει νά σιγοψιθυρίζουν τίς ἐπικρίσεις τους:

- Ποῦ βρῆκε ἄραγε τὴν χρυσούφαντη στολήν; Αὐτός δέν εἶχε ποτέ του χρήματα. Ἐτσι τουλάχιστον φαίνεται.

- Δέ βαριέσαι... Ὑποκρισίες. Κοίταξε, ἀδελφέ μου, καὶ μέ διαμάντια κεντημένη. Αὐτό πιά καταντᾶ σκάνδαλο!

Ἐν τούτοις, ἡ ἐκκλησία ἀστραφτε ἀπό τὸ φεγγοβόλημα τῶν ἀμφίων του. Ἐνας ἀνώτερος κληρικός πλησίασε τότε τὸν Πατριάρχη μέ φανερῷ ἀγανάκτησι καὶ τοῦ εἶπε:

- Δέν πρέπει ἡ ἀγιωσύνη σου, Δέσποτα, νά παραλείψη νά συστήσῃ κάποια μετριότητα σ' αὐτόν τὸν ἀστημό κληρικό. Τέτοια στολή ταιριάζει μόνο στόν βασιλέα.

Ο ἀγαθός Πατριάρχης ἄρχισε νά στενοχωριέται μέ τίς διαμαρτυρίες τοῦ ἱερατείου του. Εἶχε φυσικά κι ὁ ἴδιος ἀπορήσει μέ τίν πρωτοφανῆ πολυτέλεια τῶν ἀμφίων πού φόρεσε γιά τίν πανήγυρη ὁ Μαρκιανός. Τόν γνώριζε ὅμως πολύ καλά γιά νά τόν χαρακτηρίσει ματαιόδοξο. Ὡστόσο, ἀποφάσισε νά τοῦ μιλήσει. Εὐθύς λοιπόν μετά τίν ἀπόλυτη καὶ προτοῦ ἀκόμη βγάλουν καὶ οἱ δύο τά ἱερατικά, φώναξε τόν Μαρκιανό στό σκευοφυλάκιο.

- Ποῦ βρῆκες τίν στολή αὐτή, Μαρκιανέ; Τόν ρώτησε σέ τόν αὐτοπρό. Θά ἔλεγε κανείς, πώς πῆρες τίν ἀπόφασι νά συναγωνιστῆς σέ πολυτέλεια τόν Αὐτοκράτορα. Ο ἱερεύς πρέπει νά εἶναι μέτριος στόν ἐμφάνισή του, γιά νά μή σκανδαλίζη τό λαό καὶ μάλιστα τίς πτωχότερες τάξεις.

Ο ἱερεύς ἔρριξε πρῶτα ἓνα φευγαλέο βλέμμα στά φτωχικά λινά του ἄμφια, τά μοναδικά πού εἶχε γιά νά ἰερουργεῖ. Ἐπειτα κοίταξε μέ ἀπορία τόν Ἐπίσκοπο του.

- Γιά ποιά στολή ὅμιλεῖ ἡ ἀγιωσύνη σου, Δέσποτα; Ἄν πρόκειται γι' αὐτήν πού φορῶ, εἶναι ἡ ἴδια πού πῆρα ἀπό τά χέρια σου, δταν πρίν ἀπό εἴκοσι πέντε χρόνια μέ κειροτόνησες Πρεσβύτερο.

Ο Πατριάρχης συνωφρυώθηκε. Ἡταν πάρα πολύ νά προσπαθῆ νά τόν ξεγελάστη μπροστά στά μάτια του.

- Κι αὐτή ἐδῶ; τοῦ φώναξε, παίρνοντας στά χέρια του τό φελόνι.

Τότε παραπήρησε, πώς κάτω ἀπό τ' ἄμφια του ὁ Μαρκιανός ἦτο γυμνός κι ἔκείνη ἡ πολύτιμη στολή πού εἶχε προκαλέσει τόσο θαυμασμό δέν ἦταν ἄλλη ἀπό τή συνθισμένη, πού τόσα χρόνια τώρα τόν ἔβλεπε νά λειτουργῆ.

- Ποιός σ' ἐγύμνωσε Μαρκιανέ; ρώτησε ἔκπληκτος ὁ Πατριάρχης.

Ο ἄξιος λειτουργός τοῦ Ὕψιστου πῆρε στά χέρια του τό Ἀγιο Εὐαγγέλιο, πού μόλις πρό ὄλιγου εἶχε τοποθετήσει στή θήκη του καὶ τό ἔδειξε στόν Ἀρχιερέα.

- Αὐτό μ' ἔγύμνωσε, ἄγιε Δέσποτα.

Κατασυγκινημένος ὁ Πατριάρχης ἔσφιξε στὸν ἀγκαλιά του τὸν Μαρκιανό καὶ φιλώντας τὸν πατρικά, τοῦ ἔλεγε:

- Ὡ, ἄν ὅλοι οἱ Ἱερεῖς σ' ἐμίμουντο, τέκνο μου, δέ θά εἴχαμε ἀνάγκη ἐκκλησιαστικῶν ρυτόρων. Θά ἐκήρυττε τό φωτεινό τους παράδειγμα.

### *Toū Ἀββᾶ Σισών.*

Ἐνας κοσμικός, ἔχοντας μαζί του καὶ τὸν γιό του, πήγαινε κάποτε στὸν Ἀββᾶ Σισών, στὸ δρός τοῦ Ἀββᾶ Ἀντωνίου. Κατά τὴν διαδρομήν συνέβη νά πεθάνει ὁ γιός του, αὐτός δῆμος δέν ταράχτηκε, ἀλλὰ τὸν πῆρε μέ πίστη στὸν Γέροντα καὶ ἐπεσε στὰ πόδια του μαζί μέ τὸν γιό του, σάν νά ἔκαναν μετάνοια, γιά νά πάρουν τὸν εὐλογία τοῦ Γέροντα. Ὅστερα σπικώθηκε ὁ πατέρας, ἀφοσε τό παιδί στὰ πόδια τοῦ Γέροντα καὶ βρῆκε ἔξω.

Ὁ Γέροντας, νομίζοντας πώς τό παιδί τοῦ βάζει μετάνοια, τοῦ εἶπε: «Σήκω καὶ πήγαινε ἔξω», γιατί δέν ἔχερε ὅτι ἦταν νεκρό. Καί ἀμέσως τό παιδί σπικώθηκε καὶ βρῆκε ἔξω.

Ο πατέρας του, μόλις τό εἶδε, τά ἔχασε. Μπῆκε ἀμέσως, προσκύνησε τὸν Γέροντα καὶ τοῦ ἀνέφερε τό γεγονός.

### *Toū Ἀββᾶ Ξοῖον.*

Ο Ἀββᾶς Ξοῖος ὁ Θηβαῖος πῆγε κάποτε στὸ δρός Σινᾶ. Καί καθώς ἔφευγε ἀπό ἑκεῖ, τὸν συνάντησε κάποιος ἀδελφός καὶ στενάζοντας ἔλεγε: «Ἐχουμε θλίψη, Ἀββᾶ, γιά τὸν ἀναβροχιά». Τοῦ λέγει ὁ Γέρων: «Καί γιατί δέν παρακαλεῖτε μέ προσευχή τὸν Θεό;». Τοῦ ἀποκρίνεται ὁ ἀδελφός: «Καί προσευχόμαστε καὶ κάνουμε λιτανεῖες, ἀλλὰ δέν βρέχει». Τοῦ λέγει ὁ Γέρων: «Πάντως δέν προσεύχεσθε μέ ἐπιμονή. Θέλεις δέ νά μάθης ὅτι αὐτό εἶναι ἀλήθεια;». Ὅπλωσε τότε τά χέρια στὸν οὐρανό καὶ προσευχήθηκε. Καί εὐθύς ἔβρεξε.

### *Toū Ἀββᾶ Ξανθία.*

Ανέβηκε κάποτε ὁ Ἀββᾶς Ξανθίας ἀπό τὸν Σκήπτη στὸ Τερενούθι. Καί ἐκεῖ ὅπου κατέλυσε, καταβεβλημένος καθώς ἦταν ἀπό τὸν ἄσκησην, τοῦ ἔφεραν λίγο κρασί. Ἀκούοντας δέ μερικοί, τοῦ ἔφεραν ἕνα δαιμονισμένο ἄνθρωπο. Καί ἄρχισε ὁ δαιμὼν νά λοιδορεῖ τὸν Γέροντα: «Σ' αὐτὸν τὸν οἰνοπότη μέ φέρατε;». Καί ὁ μὲν Γέρων δέν ἤθελε νά τὸν βγάλει. Ὁμως γιά τὸν ὀνειδισμό, ἔλεγε: «Ἐχω ἐμπιστοσύνη στὸν Χριστό, ὅτι, πρίν πιῶ ἔως τό τέλος αὐτό τό ποτήρι, θά βγῆς». Καί σάν ἄρχισε ὁ Γέρων νά πίνη, φώναξε ὁ δαιμὼν, λέγοντας: «Μέ καὶς, μέ καὶς!». Καί πρίν ἐκεῖνος τό πιεῖ ὅλο, βγῆκε μέ τὴν χάρη τοῦ Χριστοῦ.



*Πρωτοπρεσβύτερου Μιχαήλ Εὐθυμίου  
ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΦΩΤΟΣ*



τούς κόλπους τῆς Ὁρθόδοξης Ἑκκλησίας εἶναι πλεῖστα τά θαύματα πού ἐπιτελοῦνται κατά καιρούς, τά ὅποια δημοσιοποιοῦνται ἢ μή. Καταγράφονται σέ βιβλία, ἢ παρουσιάζονται ἀπό τά μέσα μαζικῆς ἐνημέρωσης.

Εἶναι ὅμως τρία θαύματα, πού ἐπιτελοῦνται κάθε χρόνο, σέ συγκεκριμένες ἡμερομηνίες καί συγκεκριμένο χρόνο, ἀπό τά βάθη τοῦ χρόνου, μέσα στὸν Ἑκκλησία.

Πρόκειται γιά τά ἔξης:

1. Τό θαῦμα τοῦ Ἀκτίστου Φωτός, κάθε Μεγάλο Σάββατο, στὸν Πανάγιο Τάφο τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.
2. Τό θαῦμα τῆς ἀναστροφῆς τῶν ὑδάτων τοῦ Ἰορδάνου ποταμοῦ, στό χώρο τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ὁ Ἀγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἐβάπτισε τὸν Κύριο μας Ἰησοῦ Χριστό, τίν παραμονὴν τῶν Θεοφανείων.
3. Τό θαῦμα τῆς Φωτεινῆς Νεφέλης, κατά τίν Μεταμόρφωσιν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ στό Θαβώρειον Ὄρος, τίν νύκτα τῆς 5ης πρός 6ην Αὐγούστου.

Στὶ συνέχεια θά γίνει λόγος μόνο γιά τό πρῶτο ἀπό τά τρία αὐτά, ἵτοι τοῦ Ἀγίου Φωτός.

Κάθε χρόνο, πρωΐ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, ὁ Ἑλληνορθόδοξος Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, μετά τῶν Ἀγιοταφιῶν Πατέρων καί Μοναχῶν πού τόν συνοδεύουν, πορεύονται ἀπό τόν Πατριαρχικόν οἴκον, ἐν λιτῇ πομπῇ, πρός τόν Ναόν τῆς Ἀναστάσεως. Εἰσέρχονται εἰς τόν Ναόν, καί ἐντός τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τοῦ Ναοῦ ὁ Πατριάρχης ἐνδύεται τά ἱερατικά του ἄμφια. Ἀκολούθως, λιτανεύουν τρεῖς φορές γύρω ἀπό τό Κουβούκλιο τοῦ Παναγίου Τάφου, τῇ παρουσίᾳ πλήθους πιστῶν. Τίν τρίτη φορά σταματοῦν μπροστά στὸν εἰσόδο τοῦ Τάφου. Ὁ Πατριάρχης ἀφαιρεῖ τή μίτρα καί τόν ἀρχιερατικό σάκο καί παραδίδει καί τίν πατερίσσα. Μένει μέ τό λευκό του στιχάριο μόνο, παίρνει τούς σβπστούς πυρσούς καί εἰσέρχεται στό Ἱερό Κουβούκλιο τοῦ Παναγίου Τάφου.

Τόν ἀκολουθεῖ ὁ πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων, ὁ ὅποιος στέκεται στό παρεκκλήσι τοῦ Ἀγγέλου, στόν προθάλαμο καί παρακολουθεῖ τήν διαδικασία.

”Όλα τά καντήλια στό Ναό τῆς Ἀναστάσεως παραμένουν σβηστά. Ὁ Πατριάρχης προσεύχεται γονατιστός στό ἐσωτερικό του Πανάγιου Τάφου. Ἄμεσως μετά τοποθετεῖ ἕνα κομμάτι βαμβακιοῦ καὶ τίς δεσμίδες μέ τά 33 κεριά, ὅσα καὶ τά χρόνια τοῦ Ἰησοῦ, στόν Πανάγιο Τάφο, τά ὅποια μέ θαυματουργικό τρόπο ἀνάβουν. Ὁ Πατριάρχης ἔξερχεται ἀπό τό Ἱερό Κουβούκλιο κρατώντας στά χέρια του τίς δεσμίδες τῶν κεριῶν πού ἔχουν ἀνάψει μέ τό Ἅγιο Φῶς. Οἱ καρδιές τῶν ἀπανταχοῦ Ὁρθοδόξων χριστιανῶν πάλλονται.

”Από τίν δεξιά πλευρά, ὁ Πατριάρχης δίνει τό Ἅγιο Φῶς στόν Ἀρμενίο πατριάρχη κι ἀπό τίν ἀριστερή πλευρά στόν Ἐλληνα ἱερέα, γιά νά τό μεταφέρει στό Ἱερό Βῆμα τοῦ Καθολικοῦ, ὅπου τό περιμένει ὁ σκευοφύλακας τοῦ Παναγίου Τάφου. Στί συνέχεια, τό Ἅγιο Φῶς παραδίδεται στούς πρέσβεις ἐννέα Ὁρθοδόξων χωρῶν, προκειμένου νά φτιάσει σ' αὐτές μέ εἰδικές πτήσεις.

”Ἡ ἔλευση τοῦ Ἅγιου Φωτός κάθε Μεγάλο Σάββατο στόν Τάφο τοῦ Χριστοῦ εἶναι τό μοναδικό θαυματουργικό γεγονός στίν παγκόσμια ἴστοριά πού λαμβάνει χώρα κάθε χρόνο τίν ἵδια μέρα, ἐδῶ καὶ σχεδόν δύο χιλιετίες.

Τίν ἀρκαιότερη ἴστορική μαρτυρία σχετικά μέ τίν παρουσία τοῦ Ἅγιου Φωτός τίν βρίσκουμε στόν ἄγιο Γρηγόριο τόν Φωτιστή τῆς Ἀρμενίας, ὁ ὅποιος ἀσκήτευε σέ μιά σπηλιά κάτω ἀπό τόν βράχο τοῦ Γολγοθᾶ στίς ἀρχές τοῦ 4ου αἰώνα. Τό Ἅγιο Φῶς κατῆλθε παρουσίᾳ τοῦ Ἅγιου κι ἄναψε ἔνα καντήλι, πού ὑπῆρχε στόν Τάφο. Τό περιστατικό ἔλαβε χώρα περί τό ἔτος 330 μ.Χ. κι ἔχει καταγραφεῖ ἀπό τρεῖς Ἀρμενίους ἴστορικούς. Τίν ἐποκή ἔκεινη βεβαίως δέν ὑπῆρχε ἥ εἰδική τελετή. Τό Ἅγιο Φῶς ἐμφανιζόταν μόνο του, χωρίς νά τό προσκαλεῖ κάποιος.

”Ἡ τελετή ἄρχισε νά σκηματίζεται στό δεύτερο μισό τοῦ 8ου αἰώνα, ὅπως φανερώνει τό ἀποκαλούμενο Ποντιφικάλε τοῦ Πουατιέ, μιά γαλλική ἴστορική πηγή. Ὁ τρόπος πού γινόταν ἥ τελετή τότε ἦταν πολύ διαφορετικός ἀπό τόν σημερινό. Ἀπό τόν 8ο αἰώνα ὡς τόν 15ο αἰώνα, γιά ὀκτώ συνεχόμενους αἰῶνες, τίν ὥρα τῆς τελετῆς τοῦ Ἅγιου Φωτός δέν ὑπῆρχε κανένας μέσα στόν Τάφο. Ὁ Τάφος ἦταν ἄδειος καὶ σφραγισμένος μέ κερί μέλισσας. Ὁ Ὁρθόδοξος Πατριάρχης δέν εἰσερχόταν στόν Τάφο, ἀλλά διάβαζε τίς εἰδικές ἐπικλήσεις ἔξω ἀπό τόν Τάφο, ἐνώπιον ὄλου του κόσμου καὶ ἄναψε ἥ λαμπάδα του.

”Ἐβδομήντα συγγραφεῖς τοῦ μεσαιωνικοῦ κόσμου, μεταξύ τῶν ὅποιων δεκατέσσερις Γάλλοι, ἐννέα Ἀγγλοι, ἐπτά Ἐλληνες, ἔξι Γερμανοί, πέντε Ἀραβεῖς, πέντε Ἀρμενίοι, τέσσερις Πέρσες, τέσσερις Ἰταλοί, τρεῖς Ρώσοι, τρεῖς Ἰσλανδοί, δύο Αιγύπτιοι, δύο Χαλδαῖοι, ἔνας Μολδαβός, ἔνας Σύρος, ἔνας Αἰθίοπας, ἔνας Βέλγος, ἔνας Αὐστριακός καὶ ἔνας Ἐλβετός, περιγράφουν τίν Κάθοδο τοῦ Ἅγιου Φωτός, τό ὅποιο κάθε Μεγάλο Σάββατο φανερώνεται στόν Τάφο τοῦ Θεανθρώπου ὡς

ύπενθυμιστ καί ώς ἐπαλήθευση τῆς δόξας τοῦ Χριστοῦ.

Πέραν πάσης ἀμφιβολίας, τό "Ἄγιο Φῶς εἶναι ἔνα σημεῖο θεϊκό. "Αν δέν ἔτι τέτοιο, θά ἐπέτρεπαν, ἄραγε, τά ἄλλα ἐτερόδοξα δόγματα καί τό κράτος τοῦ Ἰσραὴλ, νά τελεῖται ἐνώπιον χιλιάδων προσκυνητῶν καί δεκάδων μέσων ἐννημέρωσης ἔνα συμβάν μέ στόχο τὸν ἔξαπάτηση, μέ την ἐν λόγῳ παρουσία τῶν ΜΜΕ, τῆς κοινῆς γνώμης; "Οχι φυσικά!

Μιά ξεχωριστή μαρτυρία. Τό Μεγάλο Σάββατο τοῦ 1579 οἱ Τούρκοι κυβερνῆτες τῆς Ἱερουσαλήμ ἀπαγόρευσαν στὸν Ἑλληνα Ὁρθόδοξο Πατριάρχη Ἱεροσολύμων Σωφρόνιο Δ' καί στούς Ὁρθόδοξους πιστούς νά εἰσελθουν στό Ναό γιά την καθιερωμένη τελετή, ἐνῶ εἶχε δοθεῖ ἄδεια στὸν Ἀρμένιο - Μονοφυσίτη (αἵρετικό) Πατριάρχη νά εἰσελθει στὸν Πανάγιο Τάφο, ἀλλά εἰς μάτην... Κατά τή δύστο τοῦ ηλίου, καί ἐνῷ ὁ Ἑλληνας Ὁρθόδοξος Πατριάρχης στεκόταν δίπλα σέ μιά κολόνα στήν πύλη τοῦ Ναοῦ περίλυπος, ἡ κολόνα σχίσθηκε καί ἀνεφλέγη. Ὁ Πατριάρχης ἄναψε τίς λαμπάδες του ἀπό την φλόγα πού ξεπίδνοσε ἀπό τό μάρμαρο. Τό γεγονός αὐτό καταγράφεται σέ τρεῖς ἀνεξάρτητες ιστορικές πηγές: "Ἐνα Ἑλληνα ἱερομόναχο, ἔνα Ἀρμένιο χρονογράφο καί ἔνα Μολδαβό χρονογράφο.

Ἡ ἀρχαιότερη μαρτυρία γιά τό γεγονός αὐτό καταγράφεται σ' ἔνα χειρόγραφο τοῦ ἔτους 1608, τόν κώδικα Monacensis Graec 346, ἀπό τή Βιβλιοθήκη τοῦ Μονάχου, ὁ ὅποιος περιέχει τό «Προσκυνητάριο» (βιβλίο) τοῦ Ἱερομονάχου Ἀνανία.

Ἐπιπλέον ἡ κολόνα ἐξετάστηκε ἀπό δύο Καθηγητές Πανεπιστημίου, εἰδικούς στίς ρηγματώσεις, τόν Γεώργιο Παπαδόπουλο, καθηγητή Μηχανικῆς τῶν Ὅλικῶν στό Ἐθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνεῖο, συγγραφέα ἀρκετῶν συγγραμμάτων καί ἐπιστημονικῶν ἀρθρων στό πεδίο τῆς Μηχανικῆς τῶν Θραύσεων, καί τόν Γιεβγκένι Μορόζοβ, Διδάκτορα Τεχνικῶν Ἐπιστημῶν καί καθηγητή «Φυσικῆς τῆς Ἀντοχῆς» (Physics of Strength) στό Ἰνστιτούτο Φυσικῆς Μηχανικῆς τῆς Μόσχας, οἱ ὅποιοι ἀποφάνθηκαν ὑπέρ τοῦ θαυματουργικοῦ σχισίματος τῆς κολόνας. Ὁ καθηγητής Γιεβγκένι Μορόζοβ, στό τελευταῖο ἐπιστημονικό σύγγραμμά του μέ τίτλο: «Ἐλαστοπλαστική Μηχανική τῶν Θραύσεων» ἀφοῦ ἐξέτασε ἀναλυτικά τίς φωτογραφίες τῆς ρωγμῆς τῆς κολόνας, κατέληξε στό συμπέρασμα ὅτι αὐτή θά μποροῦσε νά παραχθῇ μόνο ώς ἀποτέλεσμα ἥλεκτρικῆς ἐκκένωσης.

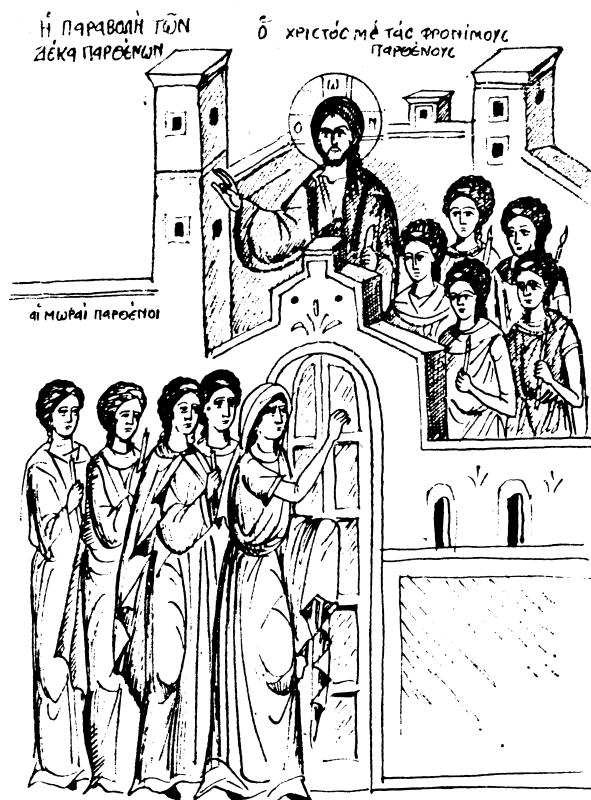
Τό Μεγάλο Σάββατο τοῦ 2008 ὁ Ρώσος φυσικός Ἀντρέι Βολκόβ, καθηγητής Φυσικῆς καί Μηχανικῆς τῶν Ὅλικῶν στό Ἐθνικό Πανεπιστήμιο Πυρηνικῶν Ἐρευνῶν τῆς Μόσχας, προσπάθησε νά καταγράψει τήν κάθιδο τοῦ Ἀγίου Φωτός μέ κάποια εἰδική συσκευή, μ' ἔνα ψηφιακό παλμοσκόπιο. Ἡ συσκευή κατέγραψε τρεῖς ἀόρατες ἥλεκτρικές ἐκκενώσεις, δηλαδή κάτι σάν ἀόρατες ἀστραπές, τήν ὥρα πού ἐμφανίστηκε τό "Ἄγιο Φῶς. "Οπως ἀναφέρει ὁ Βολκόβ, οἱ μετρήσεις του ἐπιβεβαιώνουν τή θαυματουργική φύση τοῦ φαινομένου, καθώς μέσα στόν

ναό ἔλαβαν χώρα τρία γεγονότα, τά όποια ὁ ἕδιος χαρακτηρίζει πλήρως ἀνεξήγητα καὶ ἀνερμήνευτα.

‘Ο Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος (1660–1669), ὅμολογεῖ: «Θειότατον καὶ ὑπερφυέστατον τό Ἀγιο Φῶς. Τό κατ’ ἔτος ἡμέραν ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι κατά τό ἀρχαῖον ἔθος τοῦ ἑορτάζειν τό Ἀγιον Πάσχα, τήν τοιαύτην μυστηριώδη τελετήν παρά τῶν πατέρων τελεῖν παρελάβαμε».

Φῶς ἐκ φωτός, ἔλαμψε τῷ κόσμῳ, Χριστός ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ ἐπιφανείς Θεός τοῦτον λαοί προσκυνήσωμεν.

Πρωτοπρεσβύτερος ΜΙΧΑΗΛ ΕΥΘΥΜΙΟΥ  
Θεολόγος, *Noμικός*





Χριστάκη Εύσταθίου  
ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΑΣΜΟΥ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ



ἀγιασμός τῶν ὄνδρων ἀποτελεῖ μιά πράξη τῆς Ἐκκλησίας πού ἀγγίζει τά ὄρια τοῦ μυστηρίου ἀλλά καί τοῦ μεγάλου θαύματος. Ἐχουν τὴν ἴδιαίτερη σημασία τους τά λόγια τοῦ Ἀγίου Ἰουστίνου Πόποβιτς: «Κάθε ἵερά πρᾶξις καί τελετουργία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ εἶναι ἔνα μυστήριον τῆς, καί κάθε μυστήριον τῆς εἶναι μεγάλο ὅπως τὸ ἴδιον τό μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, διότι κάθε μυστηριακή πρᾶξις ἐν τῷ Θεανθρωπίῳ ὁργανισμῷ τῆς Ἐκκλησίας εὑρίσκεται εἰς ὁργανικήν καί ζωτικήν σχέσιν μέ τό κεντρικόν μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας, τὸν Θεάνθρωπον Χριστόν». Γίνεται, λοιπόν, ξεκάθαρο ὅτι καί ὁ ἀγιασμός τῶν Θεοφανείων, ἀλλά καί ή ὅποιαδήποτε τελετή ἀγιασμοῦ (τοῦ «Μικροῦ» ἢ τοῦ «Μεγάλου») μπορεῖ νά εἶναι μιά πράξη τῆς Ἐκκλησίας ἀνάμεσα στίς τόσες ἄλλες, ἀλλά τό ἵερό θαῦμα πού τελεστούργειται μέ αὐτή, εἶναι τεράστιο ὅσο ή ἴδια ή Ἐκκλησία.

### Ἡ εὐλογία τοῦ ὄντος

Ἡ εὐλογία τοῦ ὄντος ἀποτελεῖ πανάρχαια συνήθεια τῆς Ἐκκλησίας, βγαλμένη ἀπό τά σπλάχνα τῆς λειτουργικῆς μας παράδοσης. Παραπέμπει στὴν ἀκολουθία τοῦ Βαπτίσματος, ἀλλά καί γενικότερα στὴν ἐπενέργεια τῆς πράξης τοῦ ἀγιασμοῦ πρός ἵαστ ψυχῶν καί σωμάτων, τὴν ἀποτροπή κάθε ἀντικείμενης δύναμης καί τὴν εὐλογία τῶν ἔργων καί δραστηριοτήτων τοῦ ἀνθρώπου. Τὴ σημασία τοῦ νεροῦ ἀποδέχθηκε εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ή ἴδια ή Ἐκκλησία «ώς ἀρχῆς τῶν ὄντων» κατά τὴν ἀντίληψη τῆς ἀρχαίας ἐποκῆς, ὡστόσο ἔδωσε νέο περιεχόμενο, τόσο στὸ συμβολισμό ὅσο καί στὴν ἐπενέργειά του, στὸ πλαίσιο πάντα τοῦ σωτηριολογικοῦ, καθαρτικοῦ καί ἀνακαινιστικοῦ χαρακτήρα πού προσλαμβάνει στὴν πράξη ἀγιασμοῦ. Ο ἀγιασμός τοῦ νεροῦ ὡς μέσο καθαρμοῦ καί συμβόλου τῆς ζωῆς, ἀναδείχθηκε ἀπό τούς πρώτους αἰῶνες. Ἀλλωστε, ή ἀλήθεια ὅτι κατά τὴν πρώτη δημιουργία ἀπό τὸ νερό ξεπίδνοσε ή ζωή, ἀποτυπώθηκε τόσο ἔντονα στὴν ἴδια τὴν πράξη. Ἔτσι, στὸ ἄγιο Βάπτισμα γεννιέται μιά νέα ὄντας «ἐξ ὄντος καὶ Πνεύματος» (Ἰωάν. γ' 5), τὴν ὑμέρα τῆς μεγάλης ἑορτῆς τῶν Θεοφανείων στὸν Μεγάλο Ἀγιασμό «λαμπαδοφεγγεῖ πάσα κτῖσις ἄνωθεν», ἐνῶ γενικά τὸ νερό πού ἀγιάζεται σέ ὅποιαδήποτε ἀκολουθία τελεῖται, μεταβάλλεται σέ «φάρμακον ζωῆς καί σωτηρίας».

Ἡ πράξη τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας βρίθει περιπτώσεων εὐλογίας τοῦ νεροῦ γιά τὸν ἀγιασμό τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά καί τῶν δραστηριοτήτων του, ἀκόμα καί στίς λεπτομέρειες πού συνθέτουν τὴν καθημερινή του ζωή. Μαρτυρίες γιά δύο χαρακτηριστικές εὐχές, ἥδη ἀπό τὰ μέσα τοῦ 4ου αἰῶνα μ.Χ., συναντοῦμε στὸ Εὐχολόγιο του Σεραπίωνος, ἐπισκό-

που Θμούεως, τῆς Κάτω Αἰγύπτου. Οἱ τίτλοι πού φέρουν εἶναι: α') «Ἐὺχή περὶ τῶν προσφερομένων ἐλαίων καὶ ὑδάτων» καὶ β') «Ἐὺχή εἰς ἔλαιον νοσούντων ἢ εἰς ἄρτον ἢ εἰς ὕδωρ». Στίν πρώτη εὐχή γίνεται ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ γιά νά ἀποκτήσουν τά ὕδατα «δύναμιν θεραπευτικήν» καὶ διά τῆς πόσεως νά ἔξαφανισθεῖ «πᾶς πυρετός καὶ πᾶν δαιμόνιον καὶ πᾶσα νόσος». Στή δεύτερη εὐχή γίνεται ἐπίκληση τοῦ Θεοῦ Πατέρα γιά τόν ἀγιασμό ἀνάμεσα σέ ἄλλα καὶ τοῦ ἀγιασμοῦ τοῦ ὕδατος «εἰς ἀλεξιφάρμακον παντός δαιμονίου, εἰς ἐκκωρισμόν παντός πνεύματος ἀκαθάρτου, εἰς ἀφορισμόν παντός πνεύματος πονηροῦ, εἰς ἐκδιωγμόν παντός πυρετοῦ καὶ ρίγους καὶ πάσης ἀσθενείας, εἰς χάριν ἀγαθήν καὶ ἀφεσιν ἀμαρτημάτων, εἰς φάρμακον ζωῆς καὶ σωτηρίας, εἰς ὑγείαν καὶ ὀλοκληρίαν ψυχῆς, σώματος, πνεύματος, εἰς ρῶσιν τελείαν».

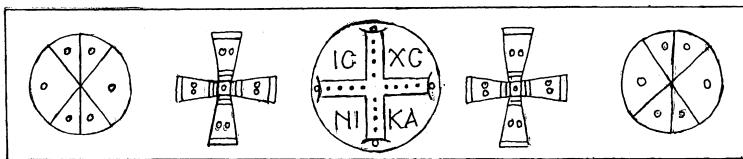
Κατά τόν Κωνσταντίνο Καλλίνικο δέν λέίπουν καὶ ἄλλες αὐθεντικές μαρτυρίες πού καταδεικνύουν ὅτι ἀπό τον 4ο μ.Χ. αἰώνα ἡ πράξη ραντισμῶν καὶ ἀγνισμῶν τοῦ ὕδατος «μετά προσευχῶν καὶ σταυρικῶν ἐπισφραγίσεων συνοδευομένων», εἶναι τόσο διάχυτη καὶ διαδεδομένη. («Ο Χριστιανικός Ναός καὶ τά τελούμενα ἐν αὐτῷ», σ. 533). Ἀπό τίν ἀρχή ἡ πράξη αὐτή συνδεόταν μέ την θαυμαστά γεγονότα πού προκύπτουν ἀπό τόν ἀγιασμό τοῦ νεροῦ. Ἀλλωστε, τό νερό ὅπως καὶ κάθε ἄλλο ὄντικό στοιχεῖο, μέ τίν κάρπη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τοῦ ὅποιου γίνεται ἐπίκληση, καθιστᾶ τούς πιστούς κοινωνούς μιᾶς νέας πραγματικότητας, ἡ ὅποια ἔχει νά κάνει μέ τίν ἴδια τήν μυσταγωγία στίν ἐν Χριστῷ ζωῇ, ἀποκτώντας ἔτσι μυστηριακή καὶ σωτηριολογική σημασία. Ἐκτός ὅμως ἀπό τό γενικότερο σωτηριολογικό πλαίσιο, ξεχωριστά θαυμαστά γεγονότα καταγράφονται ἀπό τίν ἐπενέργεια τοῦ ἀγιασμοῦ τοῦ ὕδατος. Μέ τό ραντισμό ἀγιασμένου νεροῦ καὶ σφραγισμένου διά τοῦ τύπου τοῦ σταυροῦ ὕδατος ἔγινε κατάλυση εἰδωλολατρικῶν τεμενῶν ἀπό τόν ἐπίσκοπο Ἀπαμείας Μάρκελλο, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ ιστορικός Θεοδώρητος (PG 82, 1244-1245). Ἀλλά καὶ ὁ Ἐπιφάνιος Κύπρου καταθέτει τή δική του ἀξιόπιστη μαρτυρία ὅτι μέ ἀγιασμένο νερό διαλύθηκαν οἱ φαρμακεῖες καὶ οἱ μαγεῖες πού ἐμπόδιζαν τήν ἀνέγερση μεγάλου ναοῦ στό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἀπό τόν ἐξ Ἐβραίων χριστιανό Ἰώσηπο (PG 41, 425-428). Μάλιστα οἱ μαστυρίες περί θαυμαστῶν γεγονότων ἐπεκτείνονται καὶ στήν περίπτωση ζώων. Γιά παράδειγμα, εὐλογημένο νερό ἐπενέργυσε γιά τή θεραπεία νοσούντος ἵππου (PG 82, 1376).

### ‘Ο Μέγας Ἀγιασμός

Εἰδικότερα ἡ ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ εἶναι ἄρρηκτα συνδεδεμένη μέ τή μεγάλη ἔορτή τῶν Θεοφανείων, γνωστή ἦδη ἀπό τήν τρίτη ἔκατονταετορίδα μ.Χ. (Κλήμεντος Ἀλεξανδρέως, Στρωματεῖς, I, XXXI, PG 8, 888A). Ὁ ἱερός Χρυσόστομος δίνει τή δική του μαρτυρία ὅτι ἀπό τό ἀγιασμένο νερό τοῦ βαπτίσματος, τοῦ ὅποιου ἡ σύνδεση μέ τό νερό τοῦ ἀγιασμοῦ εἶναι τόσο στενή, οἱ πιστοί ἐπιναν γιά νά

άγιασθοῦν. Μάλιστα τό μετέφεραν γιά ραντισμό καί άγιασμό τῶν σπιτιῶν τους: «ἄπαντες ὑδρευσάμενοι οἴκαδες τά νάματα ἀποτίθενται καί εἰς ἐνιαυτόν ὄλόκληρον φυλάττουσιν, ἅτε δή σήμερον ἀγιασθέντων τῶν ὑδάτων» (PG 49, 366). ἡ συνήθεια αὐτή καθιερώθηκε σιγά - σιγά σέ Ἀνατολή καί Δύση καί μάλιστα ἡ ἀκολουθία τοῦ Μεγάλου Ἀγιασμοῦ ἀπέκτησε αὐτοτέλεια, ἐνταγμένη πάντοτε, βέβαια, στήν ἔορτί τῶν Θεοφανείων. Νά σημειωθεῖ ὅτι εἶναι λανθασμένη ἡ προσέγγιση νά ύποβαθμίζεται ὁ ἀγιασμός τῆς παραμονῆς τῆς ἔορτῆς τῶν Θεοφανείων πού ὀνομάζεται «μικρός» καί εἶναι προορισμένος νά πίνεται, ἐνῶ τῆς ἥμέρας τῆς ἔορτῆς ὀνομάζεται «μέγας» καί ὑπῆρχε ἡ πίστη ὅτι προορίζεται γιά ραντισμό τῶν σπιτιῶν καί τῶν ἀγρῶν. Ἀπό τό περιεχόμενο τῶν ἀκολουθιῶν καί εἰδικότερα τῶν εὐχῶν γίνεται ξεκάθαρο ὅτι πρόκειται περί μιᾶς ἀκολουθίας τελούμενης δύο φορές, τόσο πρός πόσιν καί ραντισμό, ὅσο καί γιά προστασία σπιτιῶν καί κτημάτων. Σκοπός τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς πού κατέχει προεξάρχουσα θέση σέ Εὔχολογία καί Ἀγιασματάρια εἶναι «ἡ διά μεταλήψεως καί ραντισμοῦ τοῦ ἀγιασμένου ὑδατος ἵαστης καί θεραπεία τῶν νόσων τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί ὁ ἀγιασμός τῶν ἔργων του, ὁ φωτισμός του καί ἡ ἀπαλλαγὴ ἀπό κάθε ὀργῆ, θλίψη καί ἀνάγκη». Μάλιστα, ὁ ἄγιος Ἀθανάσιος Πάριος τονίζει ἐμφαντικά ὅτι ὁ ἀγιασμός ἐπέχει δύναμην λουτροῦ παλιγγενεσίας καί ἀποτελεῖ συμβολική ἀνάμνηση τῆς ἀπό τόν Χριστό θείας ἀναγέννησης. Ἐξάλλου, ὁ ἄγιος Νικηφόρος, πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, μαρτυρεῖ ὅτι ὁ μικρός ἀγιασμός τελεῖτο κάθε μῆνα καί μάλιστα ἀποτελοῦσε βασικό κομμάτι τῆς παράδοσης.

Σάν κατακλείδα, θά μποροῦσε νά γίνει ἀναφορά καί στό λαογραφικό κομμάτι, στό ὄποιο ὁ ἀγιασμός τῶν ὑδάτων κατέχει ἐξέχουσα θέση, ἀφοῦ συνιστᾶ ἔνα ἀπό τά πιό ἀγαπητά λαϊκά ἔθιμα. Εἶναι οἰκεία ἡ εἰκόνα τῆς κατάδυστης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ στή θάλασσα, στίς λίμνες καί στά ποτάμια μέ ὅλο τό γνωστό τελετουργικό πού εἶναι τόσο συνυφασμένο με τό παραδοσιακό στοιχεῖο. Ὁ ἀγιασμός τῆς φύσης εἶναι κορυφαίας σημασίας στήν παράδοση καί δείχνει ἀκριβῶς τή σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ ὅλη τήν κτίση, ὡς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἀγιασμός ἐπίστης τῶν σπιτιῶν ἀπό τόν Ἱερέα τήν ἥμέρα τῶν Καλάντων ἦταν σέ προηγούμενες ἐποχές στήμα κατατεθέν, συνήθεια πού συντηρεῖται σέ πολλά χωριά τῆς ύπαιθρου ἀλλά καί ἐνοριῶν τῶν πόλεων. Ἡ αἵσθηση ὅτι ἡ εὐλογία τῆς Ἑκκλησίας σέ ὅλο τό φάσμα τῆς καθημερινῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά καί τῶν δραστηριοτήτων του, εἶναι τόσο διάχυτη, πού ἀκριβῶς δίνει τό στῆγμα καί τήν σφραγίδα τῆς βαθύτερης πίστης πού ἔχει ὁ ἀνθρωπος γιά τόν Θεό ἀλλά καί τοῦ σεβασμοῦ τοῦ ἀπέναντι στήν Ἑκκλησία καί τῶν ἀγιαστικῶν της πράξεων πού τελοῦνται, μέ τό βαθύτερο νόημα καί περιεχόμενό τους.



*Διάκονου Ἀνδρέα Ματέι*  
**ΘΑΥΜΑΤΑ ΑΓΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**



Ἐκκλησία μᾶς διδάσκει ὅτι οἱ βαπτισμένοι στό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος δέν εἶναι «ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ» (Ἐφ. β'19). Παρόλα αὐτά ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός ἀπευθύνεται στούς Ἀγίους Ἀποστόλους καὶ τούς λέει ὅτι «ὑμεῖς φίλοι μού ἐστε, ἐάν ποιήτε ὅσα ἔγω ἐντέλλομαι ὑμῖν, οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἴδε τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος· ὑμᾶς δέ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα ἡ ἱκουσα παρά τοῦ πατρός μου ἐγνώρισα ὑμῖν» (Ἰω. ιε'14-15). Ἀπό τά ποιό πάνω ἀγιογραφικά χωρία μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι ἐνώ ὅλοι οἱ χριστιανοί εἶναι «οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ», ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁ οἰκος τοῦ Θεοῦ (βλ. Α' Τιμ. γ'15), δέν μποροῦν νά ἀποκαλοῦνται ὅλοι φίλοι τοῦ Θεοῦ, παρά μόνο ἐκεῖνοι πού τηροῦν τίς ἐντολές Του. Ἡ πορεία ἀπό τό «κατ' εἰκόνα» πρός τό «καθ' ὅμοιωσιν» προϋποθέτει ἔνα μεγάλο ἀγώνα ἐκ μέρους τοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος γίνεται συνεργός τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ ἀπό μόνος του, δίχως τή κάρη τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, δέν μπορεῖ νά ἀποκτήσει τίνα ἀγιότητα καὶ τή σωτηρία του.

«Ἐκαστος ἄνθρωπος εἶναι φαινόμενον μοναδικόν καὶ ἰδιόμορφον. Ἡ πορεία ἑκάστου εἶναι ἐπίσης καὶ ἰδιόμορφος καὶ ἀνεπανάληπτος»<sup>1</sup>. Ὁ Θεός μέσα στήν ἀπέραντή Του σοφία καὶ ἀγάπη μοιράζει σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους τά πλούσια δῶρα Του ὅπως Ἐκεῖνος κρίνει. Γι' αὐτό, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει ὅτι «Διαιρέσεις δέ χαρισμάτων εἰσί, τό δέ αὐτό Πνεῦμα· καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσὶ, καὶ ὁ αὐτός Κύριος· καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δέ αὐτός ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τά πάντα ἐν πᾶσιν. Ἐκάστῳ δέ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρός τό συμφέρον. φέ μέν γάρ διά τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δέ λόγος γνώσεως κατά τό αὐτό Πνεῦμα... ἄλλῳ δέ χαρίσματα ἴαμάτων... πάντα δέ ταῦτα ἐνεργεῖ τό ἐν καὶ τό αὐτό Πνεῦμα, διαιροῦν ἴδια ἑκάστῳ καθώς βούλεται» (Α'Κορ. ιβ'4-11). Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ζεχωριστή πορεία πού διανύει ὁ κάθε ἄνθρωπος πρός τή Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν δηλώνει τόν διαφορετικό τρόπο μέ τόν ὅποιο ὁ κάθε ἄνθρωπος ἀπαντά στό κάλεσμα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Ἀπόστολική Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἵδρυθηκε διά τῆς ἱεραποστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου. Οἱ Ἀγιοι τούς ὅποιους ἡ Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας ἐνέταξε στό ἀγιολόγιο της ἦταν πρῶτα ἀπ' ὅλα τιμώμενοι ἀπό τόν πιστό λαό. Ἡ Ἐκκλησία, στήν οὖσία,

ἵρθε νά ἐπιβεβαιώσει καί νά ἀναγνωρίσει τήν ἀγιότητα, ή ὅποια προέρχεται ἀπό τήν ἐνέργεια τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μέσα στόν ἄνθρωπο. Ἡ Ἐκκλησία διαπιστώνει καί διακηρύσσει τήν ἀγιότητα ἐκεῖ ὅπου ὁ Θεός θέλει νά τή φανερώσει<sup>2</sup>. Οἱ Ἀγιοὶ εἶναι γνωστοί ἀλλά καί ἄγνωστοι στούς ἄνθρωπους, ἐνῶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἀγίων τοῦ κάθε λαοῦ καί τῆς κάθε ἐποχῆς μόνο ὁ Θεός τόν γνωρίζει.

Μέσα στίς λίγες γραμμές πού μᾶς ἐπιτρέπει ὁ χῶρος θά προσπαθήσουμε νά παρουσιάσουμε ἀγίους πού τιμῶνται ἴδιαίτερα ἀπό τήν Ἐκκλησία τῆς Ρουμανίας καί μερικά θαύματά τους.

Ἄρχιζουμε μέ τούς Δακο-Ρωμαίους μάρτυρες. Τό 1971 ἔγινε μία σημαντική ἀνακάλυψη μετά ἀπό ἀρχαιολογικές ἀνασκαφές, ή ὅποια ἀποτελεῖ μιά ἀκόμη μαρτυρία γιά τήν ἀρχαίατη καί τό σθένος τοῦ Δακο-Ρωμαϊκοῦ<sup>3</sup> χριστιανισμοῦ. Πρόκειται γιά μία παλαιοχριστιανική τρίκλιτη βασιλική στήν περιοχή Νικουλίτσελ, τοῦ νομοῦ Τούλτσεα, 10 χλμ. ἀπό τό ἀρχαῖο ρωμαϊκό φρούριο Νοβιοντούνου (lat. Noviodunum). Ἡ ἀξία αὐτῆς τῆς βασιλικῆς βρίσκεται στήν κρύπτη, κάτω ἀπό τό ἰερό, ὅπου μέσα σέ μία ξύλινη λάρνακα ἦταν τοποθετημένα λειψανα τεσσάρων μαρτύρων. Στόν ἀριστερό τοῖχο τῆς εἰσόδου στήν κρύπτη ὑπῆρχε ἡ Ἑλληνική ἐπιγραφή «Μάρτυρες Χριστοῦ», ἐνῶ στόν δεξιό τοῖχο πάλι ἡ λέξη «Μάρτυρες» ἀλλά καί τά ὀνόματά τους: Ζωτικός, Ἄτταλος, Καμάσις καί Φίλιππος. Ἐκτός ἀπό τόν Φίλιππο τά ὀνόματα τῶν τριῶν (Zoticus, Atalus, Camasis) εἶναι λατινικῆς προέλευσης, ἅρα φαίνεται νά Ἠταν Δακο-Ρωμαίοι κάτοικοι τῆς περιοχῆς. Τά ἐπόμενα χρόνια ἀνακαλύφθηκαν καί ἄλλα λειψανα κάτω ἀπό αὐτή τήν κρύπτη ἀλλά δέν γνωρίζουμε τά ὀνόματά τους. Τό μόνο πού ἔμεινε εἶναι ἡ ἐπιγραφή «Ἐδῶ (βρίσκεται) τό αἷμα τῶν μαρτύρων»<sup>4</sup>. Κατοπιν ἐρευνῶν, φαίνεται ὅτι οἱ τέσσερεις Ἀγιοι μαρτύροσαν εἴτε κατά τόν διωγμό τοῦ Διοκλητιανοῦ γύρω στό 303-304, εἴτε τοῦ Λικινίου μεταξύ 319-321. Τό συριακό μαρτυρολόγιο μνημονεύει τόν Φίλιππο στίς 4 Ἰουνίου, ἐνῶ τό Ἱερωνυμιακό μαρτυρολόγιο ἀναφέρει καί τούς τέσσερεις στήν Ἰδια ἡμερομηνία, μαζί μέ ἄλλα ὀνόματα, ὅπως Quirinus, Iulia, Saturninus, Galdunus.

Ἐκτός ἀπό αὐτούς τούς Δακο-Ρωμαίους μάρτυρες τῶν πρώτων αἰώνων ἀναφέρουμε καί τόν Ἀγιο Αἰμιλιανό ἀπό τό Ντουροστόρουμ<sup>5</sup> (18 Ἰουλίου) καί τούς Ἀγίους Ἐπίκιπτο καί Ἀστίονα ἀπό τό Χαλμύρισ<sup>6</sup> (8 Ἰουλίου). Σύμφωνα μέ τό μαρτυρολόγιό τους ὁ Ἐπίκιπτος Ἠταν ἱερέας καί μᾶλλον καταγόταν ἀπό τή Μικρά Ασία. Ἡ δύναμη τῆς προσευχῆς του Ἠταν τόσο δυνατή πού ὁ Θεός τοῦ εἶχε δώσει τό ἰαματικό χάρισμα ἀφοῦ θεράπευσε τυφλούς, λεπρούς, παράλυτους. Ὁ Ἀστίονας, ὁ ὅποιος Ἠταν εἰδωλολάτρης, μετά ἀπό ἔνα διάλογο μέ τόν Ἐπίκιπτο τοῦ ζήτησε νά τόν θεωρήσει ἕδη κατηχούμενο καί νά τόν βαπτίσει. Μάλιστα οἱ μαρτυρίες λένε ὅτι ἀκολούθως ἔγινε μοναχός. Ὁ Ἐπίκιπτος καί ὁ Ἀστίονας ἐγκατέλειψαν τήν πατρίδα τους καί ἐγκαταστάθηκαν στό Χαλμύρις. Τό Μαρτυρολόγιο ἐπισημαίνει ὅτι καί ὁ Ἀστίο-

νας ἔκανε θαύματα, ἀναφέροντας τίνι θεραπεία ἐνός δαιμονισμένου καί ἐνός ἀνθρώπου πού εἶχε πέσει ἀπό μεγάλο ὑψος.

Μετά ἀπό 17 χρόνια ὁ ἐπαρχος τῆς Μικρᾶς Σκυθίας, Λατρονιάνους, ἀκούγοντας ὅτι οἱ δύο κάνουν θαύματα καὶ πολλοί βαπτίζονται χριστιανοί, διέταξε νά τούς συλλάβουν καὶ νά προσφέρουν θυσίες στά εἰδωλα. Ἐκεῖνοι ἀπάντησαν: «Ἐίμαστε χριστιανοί, αὐτό εἶναι τό ὄνομά μας. Δέν εἴμαστε τίποτα ἄλλο παρά μόνο ὑπτρέτες τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ». Τό Μαρτυρολόγιο περιγράφει τά πολλά καὶ σκληρά βασανιστήρια πού ὑπέστησαν ἄλλα δέν ἔπαυσαν νά μαρτυροῦν τίνι πίστη τους. Ἐνας ἀπό τούς κριτές πού ὀνομαζόταν Vigilantius βλέποντας τίνι δύναμη τῆς ἀντοχῆς τους στά βασανιστήρια καὶ τίνι δυνατή ὁμολογία τῆς πίστεώς τους, κατά τίνι τέταρτη μέρα τῆς σύλληψης, μπῆκε στό κελί τῶν Ἀγίων καὶ ζήτησε νά γίνει κι ἐκεῖνος χριστιανός.

Μετά ἀπό πολλά βασανιστήρια ὁ Ἐπίκτητος καί ὁ Ἀστίονας ἀποκεφαλίστηκαν στίς 8 Ἰουλίου τοῦ 290. Ὁ πρῶτος ἦταν 60 ἑτῶν καὶ ὁ δεύτερος 35. Ὅπως μαρτυρεῖ τό Μαρτυρολόγιο τους, ἀμέσως μετά τόν ἀποκεφαλισμό τους τά σώματά τους ἀρχισαν νά λάμπουν. Ὅσοι εἶχαν κάποια ἀσθένεια καὶ μέ πίστη ἄγγιζαν καὶ φιλοῦσαν τά λείψανά τους ἀμέσως θεραπεύονταν.

Τό μαρτυρολόγιο τοῦ Ἐπίκτητου καὶ τοῦ Ἀστίονα ἔχει μεγάλη ἴστορική σημασία γιά τόν ρουμανικό λαό, ἐπειδή ἀποτελεῖ τό ἀρχαιότερο ἔργο πού γράφτηκε στό ρουμανικό ἔδαφος. Πολλοί λόγιοι πιστεύουν ὅτι ὁ Ἱδιος ὁ Vigilantius ἔγραψε τίνι πρώτη περιγραφή τοῦ μαρτυρίου τους, ἐνῶ ἀργότερα προστέθηκαν περισσότερες πληροφορίες. Γράφτηκε στά λατινικά, τή γλώσσα πού μιλοῦσαν οἱ Δακο-Ρωμαίοι. Τά λείψανά τους σήμερα βρίσκονται στή Μονή Χαλμύρις τῆς ἐπαρχίας Τούλτσεα, στό στόμιο τοῦ Δούναβη. Κάθε χρόνο στίς 8 Ἰουλίου γίνεται μεγάλη λιτανεία μέ τά λείψανά τους καὶ ὁ λαός τούς τιμᾶ ὡς Ἰαματικούς Ἀναργύρους.

Μιά ἄλλη κατηγορία Ἀγίων εἶναι αὐτή τῶν Δακο-Ρωμαίων θεολόγων. Σέ αὐτή τίνι κατηγορία ἀνήκουν πολλοί Ἀγιοι πού γεννήθηκαν στή Δακία. Ἀναφέρουμε τόν Ἀγιο Θεότιμο Ἐπίσκοπο Τομέων<sup>7</sup> (Tomis), ὁ ὄποιος ἔζησε τό δεύτερο μισό τοῦ 4ου αἰώνα μέχρι τίς ἀφρέξ τοῦ 5ου. Ὁ ἱστορικός Σωζομενός, τόν ἀναφέρει στήν Ἐκκλησιαστική του Ἰστορία: «Ἐν τούτῳ δέ Τόμεως, καὶ τῆς ἄλλης Σκυθίας τίνι ἐκκλησίαν ἐπετρόπευε Θεότιμος Σκύθης ἀνήρ ἐν φιλοσοφίᾳ διατραφείς ὃν ἀγάμενοι ταῖς ἀρεταῖς οἱ παρά τόν Ἰστρὸν Ούννοι βάρβαροι θέόν Ρωμαίων ὠνόμαζον»<sup>8</sup>. Τά Acta Sanctorum μαρτυροῦν ὅτι «στό Τόμις, στή Σκυθία, τιμᾶται ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Θεοτίμου Ἐπισκόπου, τόν ὄποιον τίμησαν μέχρι καὶ οἱ ἀπιστοι βάρβαροι ἔνεκα τῆς ἀγιότητας καὶ τῶν θαυμάτων του»<sup>9</sup>.

Ο Ἐπίσκοπος Θεότιμος εἶναι ὁ πρῶτος διδάσκαλος καὶ πνευματικός πατέρας τῶν Ἀγίων Κασσιανοῦ καὶ Γερμανοῦ. Ἡταν ἔνας ἀπό

τούς λόγιους τῆς ἐποχῆς του καί στενός φίλος μέ τὸν Ἀγιο Ἰωάννη τὸν Χρυσόστομο, ὁ ὅποιος τὸν κάλεσε στὴν Κωνσταντινούπολη σὲ μιὰ τοπική σύνοδο τὸ 400, ἐναντίον τοῦ αἱρετικοῦ ἐπισκόπου Ἀντωνίνου Ἐφέσου. Τό 403 ὁ Ἀγιος Θεότιμος βρίσκεται πάλι στὴν Κωνσταντινούπολη γιά νά πάρει τὸ μέρος τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ἐναντίον τῶν κατηγοριῶν πού τοῦ εἶχε φέρει ὁ Ἀγιος Ἐπιφάνιος Κύπρου σχετικά μέ τούς ὥριγενιστές μοναχούς<sup>10</sup>. Ὁ ἴστορικός Σωκράτης κατέγραψε τὸν λόγο τοῦ Θεοτίμου πρός τὸν Ἐπιφάνιο: «“Ων ἦν καὶ Θεότιμος ὁ ἐπίσκοπος Σκυθίας· ὃς πρός τὸν Ἐπιφάνιον τοιάδε ἀπεκρίνατο. Ἐγώ, ἔφη, ὡς Ἐπιφάνιε, οὕτε τὸν πάλαι καλῶς κεκοιμημένον καθυβρίζειν αἴροῦμαι οὔτε βλάσφημον ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα τολμῶ ἐκβάλλων ἵστορος πρός ἡμῶν οὐκ ἥθετοσαν ἄλλως τε, μήτε κακήν εἶναι διδασκαλίαν ἐν τοῖς Ὡριγένους βιβλίοις εἰπών... Ταῦτα μέν ὁ ἐπ’ εὐλαβείᾳ καί βίου ὀρθρότητι περιβότιος Θεότιμος πρός Ἐπιφάνιον ἀπεκρίνατο»<sup>11</sup>.

Τὴν ἐποχήν πού ζοῦσε ὁ Ἀγιος Θεότιμος εἶχαν ἔρθει στὴν περιοχή Οὔννοι βάρβαροι καί προκαλοῦσαν πολλές καταστροφές. Ἐνῶ ἦταν στὸ δρόμο μαζί μέ τοὺς δικούς του ἀνθρώπους μιὰ ὁμάδα Οὔννων τοὺς σταμάτησαν θέλοντας νά τοὺς σκοτώσουν. Ὁ Ἀγιος Θεότιμος κατέβηκε ἀπό τὸ ἄλογό του καί ἄρχισε νά προσεύχεται. Τότε ἔξαφανίστηκαν ἀπό τὰ μάτια τῶν βαρβάρων, τόσο ὁ Θεότιμος καί ἡ συνοδεία του ὅσο καί τά ἄλογά τους. Ἐτσι κατάφεραν νά περάσουν ἐκεῖνον τὸν δρόμο ἀφίνοντας τοὺς Οὔννους ἔκπληκτους μπροστά σέ αὐτό τὸ θαῦμα.

Ἐπειδή ὁ Ἀγιος Θεότιμος προσπαθοῦσε νά κάνει φίλους καί νά ἡρεμήσει τούς βαρβάρους, προσέφερνε διάφορα δῶρα, γι’ αὐτό ἔνας Οὔννος, νομίζοντας ὅτι ὁ Ἐπίσκοπος εἶναι πλούσιος, θέλησε νά τὸν ἀπαγάγει καί νά τὸν κάνει δοῦλο. Ἐτσι λοιπόν, μιὰ μέρα βγῆκε μπροστά του καί πέταξε τὴν θηλιά γιά νά αἰχμαλωτίσει τὸν Θεότιμο, Ὅμως κάνοντας αὐτή τὴν κίνηση τὸ κέρι τοῦ βαρβάρου ἔμεινε αἰωρούμενο στὸν ἄέρα χωρίς νά μπορεῖ νά τὸ μετακινήσει. Οἱ συνεργοί του ἔτρεξαν νά τὸν βοηθήσουν, ἀλλά δέν μπόρεσαν νά τοῦ κατεβάσουν τὸ κέρι μέχρι πού ὁ Ἀγιος Θεότιμος προσευχήθηκε στὸν Θεό γιά τὸν Οὔννο πού ἥθελε νά τοῦ κάνει κακό<sup>12</sup>. Πολλά ἄλλα θάυματα ἔκανε ὁ Ἐπίσκοπος Θεότιμος Τόμεων στὴν Σκυθία, φέρνοντας τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸν λάό του.

“Οπως μαρτυρεῖ ὁ Ἀγιος Ἱερώνυμος στὸ «Περὶ ἀνδρῶν ἐπιφανῶν», ὁ Θεότιμος ἔγραψε διάφορα θεολογικά ἔργα: «Θεότιμος, Σκυθίας Τομέων ἐπίσκοπος, ἐν τάξει διαλόγων καί ἀρχαίας φράσεως βραχείας ὁμιλίας ἔξεδωκεν. Ἀκούω τοῦτον καί ἄλλα συγγράφειν»<sup>13</sup>. Ὁ Ἀγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός στὸ ἔργο τοῦ «Ἱερά Παράληπτα»<sup>14</sup> καταγράφει ἀποσπάσματα ἀπό τὰ συγγράμματα τοῦ Ἀγίου Θεοτίμου.

Ἀνάμεσα στούς θεολόγους τῶν πρώτων αἰώνων πού γεννήθηκαν στὴ ομερινή Ρουμανία συγκαταλέγει ὁ Ἀγιος Καστιανός<sup>15</sup>, γεννη-

μένος στή Μικρή Σκυθία<sup>16</sup> (σημερινή Ντόμπροτζεα) περίπου τό 360 μ.Χ. Τό ίδιο καί ό στενός φίλος του, ὁ Ἀγιος Γερμανός, μέ τόν ὅποιο ταξίδεψε στούς Ἀγίους Τόπους, στήν Αἴγυπτο, στήν Κωνσταντινούπολη καί τελικά στή Μασσαλία, ὃπου ἔμεινε μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του. Τά ἔργα του διασώθηκαν μέχρι σήμερα. Τό ὄνομά του ήταν Ἰωάννης. Ἀλλά πῆρε καί τό ὄνομα «Κασσιανός» ἐπειδή ἔζησε στά μέρη τῶν «Κασσιανῶν», 40 χλμ. βορειοδυτικά τῆς σημερινῆς Κωστάντζας τῆς Ρουμανίας. Ἐμεινε γνωστός ώς ὁ «Ρωμαῖος» ἔνεκα τοῦ ὅτι τά ἔργα του γράφτηκαν στά λατινικά, πρᾶγμα λογικό, ἀφοῦ οἱ Δακο-Ρωμαῖοι κάτοικοι τῆς Σκυθίας μιλοῦσαν τά λατινικά.

Μιά μεγάλη κατηγορία είναι αὐτή που περιλαμβάνει τούς Ὅσιους τῶν ρουμανικῶν μοναστηριῶν. Ἀναφέρουμε μερικά ἐνδεικτικά παραδείγματα ὅπως τόν Ἀγιο Νικόδημο ἀπό τήν Τισμάνα. Γεννήθηκε στή Σερβία γύρω στό 1320 ἀπό Ἑλληνα πατέρα καί Σερβίδα μητέρα. Ἐζησε ἀπό νεαρή ηλικία στό Ἀγιο Ὁρος καί γίνεται μοναχός στή Μονή Χιλανδαρίου, τῆς ὅποιας γίνεται ἀργότερα ἡγούμενος. Μετά τό 1365 ἔρχεται καί κατοικεῖ στής παραδουνάβιες χῶρες, δηλ. στήν Οὐγγροβλαχία, ὃπου μέ τή βοήθεια τοῦ βοεβόδα τῆς χώρας ἰδρύει τίς μονές Βοδίτσα καί Τισμάνα ἀλλά καί ἄλλες μονές. Ἐνεκα τοῦ θεάρεστου βίου του, ὁ Θεός τοῦ ἔδωσε τό κάρισμα νά ἐκβάλλει δαιμόνια καί νά θεραπεύει πολλές ἀρρώστιες. Μεταξύ αὐτῶν πού θεράπευσε ὁ Ἀγιος Νικόδημος μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ήταν καί ἡ κόρη τοῦ βασιλιὰ Σιγισμούνδου, ἡ ὅποια ὑπέφερε ἀπό ἐπιληψία. Κοιμήθηκε ὀσιακά στής 26 Δεκεμβρίου 1406. Ὁ ρουμανικός λαός τόν τιμᾶ ἴδιαίτερα ώς μεγάλο Ὅσιο, ὁ ὅποιος μάλιστα ήταν ἀπό τούς πρώτους πού ἔφερε τόν ἡσυχασμό στή Ρουμανία.

Ἐνας ἄλλος Ὅσιος θαυματουργός πού τιμᾶται ἴδιαίτερα ἀπό τόν ρουμανικό λαό είναι ὁ Ἀγιος Λεόντιος ἀπό τό Ρανταούτσι. Γεννήθηκε στό Ρανταούτσι τῆς Νότιας Μολδαβίας<sup>17</sup> καί ἔζησε τόν 15ο αἰώνα. Δέν ἔχουμε πολλές πληροφορίες γι' αὐτόν τόν Ἀγιο. Οἱ πολύτιμες πληροφορίες πού ἔχουμε ἀνήκουν σέ ἔναν Οὐκρανό θεολόγο, τόν ἵερομόναχο Ζαχαρία Κοπιστένσκυ ἀπό τό Κίεβο, ὁ ὅποιος μεταξύ 1621-1622 στό ἔργο του «Palinodia» ἀναφερόταν σέ μερικούς Ἀγίους τῆς Μολδαβίας: «Στό Ρανταούτσι, στήν Ἐπισκοπή, ὁ Ἀγιος Λεόντιος, ὁ θαυματουργός, κεῖται (ἀναπαύεται) μέ ὀλόκληρο τό λείψανο ἄφθαρτο. Στό Βορονέτς, στή Μονή, ὁ Ἀγιος Δανιήλ ὁ θαυματουργός. Στή Μολντοβίτσα, στή Μονή, ὁ Ἀγιος Βασίλειος ὁ θαυματουργός καί ἄλλοι»<sup>18</sup>. Τό 1639 ὅταν ὁ ναός τῆς Ἐπισκοπῆς Ρανταούτσι λεηλατήθηκε, τά λείψανα ἔξαφανίστηκαν καί μέχρι σήμερα μόνο ὁ Θεός ξέρει ποῦ βρίσκονται. Ἡ μνήμη τοῦ Ἀγίου Λεόντιου τιμᾶται στής 11 Ιουλίου.

Τέλος, δέν μποροῦμε νά παραλείψουμε ἔναν σπουδαῖο Ὅσιο πού γέννησε ἡ γῆ τῆς Μολδαβίας, πρός τόν ὅποιο ὀλόκληρος ὁ ρουμανικός λαός ἔχει μιά πολύ μεγάλη εὐλάβεια. Πρόκειται γιά τόν Ὅσιο Δανιήλ τόν Ἡσυχαστή. Γεννήθηκε σέ μιά φτωχή οἰκογένεια στής ἀρχές

τοῦ 15ου αἰώνα καὶ ἔλαβε τό ὄνομα Δημήτριος. Στά 16 του ἔγινε μοναχός καὶ ἔλαβε τό ὄνομα Δαυίδ. Μετά ἀπό μερικά χρόνια, ἀφοῦ κειροτονήθηκε ἱερομόναχος, ἐνιωσε τό κάλεσμα γιά τίν ἀναχωρητική ζωήν. Ἐτσι, πρίν τό 1450 ἔλαβε τό μεγάλο μονακικό σχῆμα, πῆρε τό ὄνομα Δανιήλ καὶ ἔζησε γιά περισσότερο ἀπό 20 χρόνια σέ ἀπομόνωση στήν περιοχή τῆς μονῆς Νεάμτς. Τό 1488 ὁ ὅσιος Δανιήλ, ὁ ὅποιος ἦταν πάνω ἀπό 80 ἑτῶν, κατέβηκε στή μονή Βορονέτς ὅπου καὶ ἔγινε ὑγρούμενος. Παρέδωσε τό πνεῦμα του τό 1496. Τά λείψανά του τοποθετήθηκαν μέσα στό καθολικό τῆς Μονῆς, ὅπου φυλάσσονται μέχρι σήμερα.

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Ὅσιος Δανιήλ ἦταν ὁ πνευματικός καὶ ὁ καθοδηγητής τοῦ Μολδαβοῦ βοεβόδα Στεφάνου τοῦ Μεγάλου, ὁ ὅποιος μετά τίν ἄλωση τῆς Κωνσταντινούπολης γιά περίπου μισό αἰώνα ἔδωσε σκληρές μάχες μέ τούς Ὁθωμανούς προστατεύοντας τόσο τίν Ἑκκλησία, ὃσο καὶ τή Μολδαβία. Εἶχε 47 πολέμους κατά τῶν Ὁθωμανῶν. Ὅπακούοντας στίς συμβουλές τοῦ γέροντα Δανιήλ, ὁ βοεβόδας Στέφανος πρίν ἀπό κάθε μάχη νήστευε καὶ προσευχόταν μαζί μέ τόν λαό του. Εἶναι γνωστό ὅτι μετά ἀπό κάθε μάχη νίκη ἔκτιζε μιά ἐκκλησία ἢ ἔνα μοναστήρι, γιά νά εὐχαριστήσει τόν Θεό. Ἐτσι κατάφερε νά κτίσει συνολικά 48 ἐκκλησίες.

“Οξι πολύ καιρό μετά ἀπό τίν κοίμησην τοῦ Ὅσιου Δανιήλ ἀρχισαν νά γίνονται θάυματα στόν τάφο του, γι’ αὐτό καὶ ἡ Ἑκκλησία διακήρυξε τίν ἀγιότητά του. Ἡ μνήμη του τιμᾶται στίς 18 Δεκεμβρίου.

“Ο τελευταῖος θαυματουργός Ἀγιος πού ἀξίζει νά ἀναφέρουμε εἶναι ὁ Ὅσιος Δημήτριος ὁ Μπασαραμπόβ, ὁ προστάτης τοῦ Βουκουρεστίου. Ἀν καὶ αὐτός ὁ Ἀγιος δέν γεννήθηκε στήν Ρουμανία, τά λείψανά του κατέληξαν μέ θαυματουργό τρόπο στόν ρουμανικό χῶρο.

“Ο Ὅσιος Δημήτριος ὁ Νέος, ὅπως ἀλλιώς εἶναι γνωστός, γεννήθηκε μεταξύ 12ου καὶ 13ου αἰώνα στό χωριό Μπασαραμπόβ, στίς ὅχθες τοῦ ποταμοῦ Λώμ στή Βουλγαρία, ἀπό θεοσεβεῖς ὄρθόδοξους γονεῖς. Ἀρχικά ἦταν βοσκός στό χωριό του, ἀλλά ἀκολούθως ἔγινε μοναχός σέ ἔνα μοναστήρι κοντά στό χωριό του. Ἐζησε ὅλη τή ζωή του ἀσκητικά ἀνάμεσα σέ βράχους καὶ ἔτσι παρέδωσε τό πνεῦμα του στό Θεό, καὶ παρέμεινε ἄγνωστος ὁ τόπος κοιμήσεώς του γιά πολλά χρόνια. Τά λείψανά του ἔμειναν ἀφθαρτα γιά πολλά χρόνια καὶ ἀνακαλύφθηκαν μέ θαυμαστό τρόπο. Ὁ Ὅσιος Δημήτριος ἐμφανίστηκε στό ὄνειρο μιᾶς νεαρῆς, ἥ ὅποια ὑπέφερε ἀπό μιά βαριά ἀρρώστια, καὶ τῆς εἶπε ὅτι, ἀν οἱ γονεῖς της θά βγάλουν στήν ἐπιφάνεια τό σῶμά του, τό ὅποιο εἶχε βυθιστεῖ στόν ποταμό Λώμ, τότε θά τίν θεράπευε ἀπό τήν ἀρρώστια της. Ἡ νεαρή διηγήθηκε στούς γονεῖς της τό ὄνειρο πού εἶχε κι αὐτοί, μαζί μέ ἄλλους χριστιανούς τοῦ χωριοῦ, πῆγαν στόν τόπο πού ὁ ἴδιος ὁ Ὅσιος εἶχε ὑποδείξει στό κορίτσι. Μετά ἀπό τίς προσπάθειες τῶν πιστῶν τό σῶμα τοῦ Ἀγίου Δημητρίου τοῦ Νέου βρέθηκε ὀλόκληρο καὶ ἀφθαρτο. Ὅταν ἥ νεαρή κοπέλα ἄγγιξε τά λείψανα, θεραπεύθηκε ἀμέσως. Ἡ

εῖδοστι τῆς εὗρεσης τῶν λειψάνων αὐτοῦ τοῦ ἄγνωστου μέχρι τότε Ἀγίου ἔξαπλώθηκε στίς περιοχές Νότια καὶ Βόρεια τοῦ Δούναβη καὶ πολλοί πιστοί ἔρχονταν νά τά προσκυνήσουν.

Τά λείφανα ἔμειναν στό Μπασαραμπόβ περίπου 5 αἰῶνες. Τό 1768-1774 κατά τή διάρκεια τοῦ ρωσο-τουρκικοῦ πολέμου, ὁ ὄποιος εἶχε ἔξαπλωθεῖ καὶ στή Ρουμανία, ὁ Ρῶσος στρατηγός Πέτρος Σαλτίκωβ θέλοντας νά σώσει τά λείφανα καὶ νά μήν βεβηλωθοῦν ἀπό τούς Ὁθωμανούς, διέταξε νά μεταφερθοῦν στή Ρωσία. Ὅταν ὅμως ή πομπή μέ τά λείφανα ἔφτασε στό Βουκουρέστι, ἔνας πλούσιος ἔμπορος, ὀνόματι Δημήτριος, μαζί μέ τόν Μητροπολίτη Οὐγγροβλαχίας Γρηγόριο Β', παρακάλεσαν τόν στρατηγό νά ἀφίσει τά Ἱερά λείφανα τοῦ Ὁσίου Δημητρίου δῶρο στόν ρουμανικό λαό ώς παρηγοριά γιά τίς μεγάλες καταστροφές καὶ τά βάσανα πού ὑπέφερε ὁ λαός κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου. Ὁ στρατηγός ἀκουσε τήν παράκλησην τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ καὶ ἔτσι τόν Ιούλιο τοῦ 1774 τοποθετήθηκαν στόν Καθεδρικό Ναό τοῦ Βουκουρεστίου<sup>19</sup>. Ἀπό τότε ὁ Ὁσιος Δημήτριος ὁ Νέος εἶναι ὁ πολιούχος Ἀγιος τῆς ρουμανικῆς πρωτεύουσας.

Πολλά εἶναι τά θαύματα πού ἔκανε ὁ Ἀγιος. Τό 1995 μιά γυναίκα πού ζοῦσε στό Βουκουρέστι εἶχε τόν σύζυγό της παράλυτο καὶ μέ σοβαρά νευρικά προβλήματα. Μή ἀντέχοντας πλέον τίς ταλαιπωρίες ἥρθε στόν Ὁσιο Δημήτριο. Κατόπιν συμβουλῆς τοῦ Ἱερέα πού ἐφημέρευε στόν καθεδρικό, ἡ γυναίκα διάβασε τούς Χαιρετισμούς πρός τόν Ἀγιο καὶ προσευχήθηκε μέ πολλή πίστη ἐνώπιον τῶν Ἱερῶν λειψάνων. Τά μεσάνυχτα ὅταν ἐπέστρεψε στό σπίτι της ὁ σύζυγος τήν ρώτησε ἂν εἶχε καλέσει κάποιον γιατρό γιά νά τόν ἔξετάσει. Μετά ἀπό τήν ἀρνητική ἀπάντηση τῆς γυναίκας ὁ ἄνδρας της εἶπε:

- Πῶς ὅχι; Πρίν μερικές στιγμές μέ ἐπισκέφθηκε ἔνας γιατρός καὶ μέ ἔξέτασε. Γιατί δέν ἥρθες νά τόν πληρώσεις; Μετά τήν ἔξέταση ἀνέβηκε σέ μία ἄμαξα μέ λευκά ἄλογα καὶ ἔφυγε πρός τό Βουκουρέστι».

- Καί σέ ἔξέτασε; Ρώτησε ἡ γυναίκα.

- Μέ ἄλειψε μέ Ἱερό ἔλαιο στό χέρι καὶ στό πόδι πού εἶναι παράλυτο καὶ μέ διέταξε νά σταματήσω μέ τίς ταλαιπωρίες πού σοῦ προκαλῶ καὶ τίς ὕβρεις. Τότε θά μέ θεραπεύσει. Σέ παρακαλῶ, συγχώρα με Μαρία. Ἀπό αὐτή τή στιγμή θά παύσω νά σέ στεναχωρῶ. Ὅμως μήν ξεχάσεις, αὔριο τό πρωί νά πᾶς νά πληρώσεις τόν γιατρό, ἀφοῦ ἐσύ ξέρεις πού μένει.

Τό ἐπόμενο πρωί ὁ ἄνδρας κατέβηκε ἀπό τό κρεβάτι του ὑγιέστατος. Ἡ δέ γυναίκα ἐπέστρεψε κλαίγοντας στά λείφανα τοῦ Ὁσίου Δημητρίου καὶ τόν εὐχαρίστησε γιά τό θαῦμα πού ἔκανε στή ζωή της.

Εἶναι πολλές οἱ μαρτυρίες πιστῶν πού περιγράφουν πῶς ὁ Ἀγιος θεράπευσε τούς ἴδιους, ἢ μέλη τῆς οἰκογένειάς τους, ἀφοῦ ἥρθαν μέ ταπείνωση καὶ πίστη νά προσκυνήσουν τά λείψανά του.

Ἐπίσης, τό 1815 ἔγινε μεγάλη λιτανεία μέ τά λείψανα τοῦ Ὁσίου Δημητρίου στούς δρόμους τοῦ Βουκουρεστίου, γιά νά παύσει ἡ καταστροφική ἐπιδημία τῆς πανώλης. Τό 1831 ἔγινε ξανά μεγάλη λιτανεία, γιά νά παύσει ἡ κολέρα πού ταλαιπωροῦσε τόν πληθυσμό τῆς πρωτεύουσας. Ἐπίσης, ἐν καιρῷ ἀνομβρίας ὁ λαός ζητοῦσε νά βγοῦν τά λείψανα τοῦ Ἀγίου καί ἔτσι τά λείψανα σταματοῦσαν σέ κάθε χωριό, τελοῦνταν τό Ἀγιο Εὐχέλαιο στήν ὑπαιθρο, ἄκουγαν ὅλοι τό ἵερό κήρυγμα, προσκυνοῦσαν τά λείψανα καί ἡ πομπή συνεχιζόταν στό ἐπόμενο χωριό. Μετά τίν τέλεση τῆς ἀκολουθίας ἡ ἀκόμα καί κατά τή διάρκεια αὐτῆς, ὁ Θεός σπλαχνιζόταν τόν λαό ἀνοίγοντας τούς οὐρανούς καί προσφέροντας ἄφθονη βροχή<sup>20</sup>.

Μέ τό βίο τοῦ Ὁσίου Δημητρίου, ἐνός ἄγνωστου Ἀγίου γιά πολλούς αἰῶνες, ἐπιβεβαιώνεται ὁ παύλειος λόγος: «τά μωρά τοῦ κόσμου ἔξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τούς σοφούς καταισχύνῃ, καί τά ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἔξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνη τά ἰσχυρά» (Α' Κορ. α' 27). Ἐναν ἀπλό βιοσκό ἀγελάδων καί ἀκολούθως μοναχό, ὁ ὄποιος ἔζησε χωρίς νά τόν ξέρει σκεδόν κανένας, ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ τόν ἀνέδειξ ὡς σπουδαῖο Ἀγιο θαυματουργό τῆς Ἐκκλησίας καί προστάτη τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. Κάθε χρόνο στής 27 Ὁκτωβρίου, μέρα πού τιμᾶται ἡ μνήμη του, οἱ πιστοί ἀπό ὅλα τά μήκη καί πλάτη τῆς χώρας, ἀλλά καί ἀπό τό ἔξωτερικό, τρέχουν νά προσκυνήσουν τά ἱερά του λείψανα. Οἱ προσκυνητές περιμένουν στό κρύο καί στή βροχή γιά ὕρες ὀλόκληρες (ἀκόμη καί 12-13 ὕρες) γιά νά φτάσουν στά λείψανα.

#### ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου, «Ὁ Ἀγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης», μεταφρ. ἐκ τοῦ ρωσικοῦ ὑπό τοῦ ἴδιου τοῦ συγγραφέως καί τοῦ Ἱερομ. Ζαχαρίου, (8η ἐκδοσίς), Ἐκδ. Ἱερά Σταυροπηγιακή Μονή Τιμίου Προδρόμου, Ἐσσεξ Ἀγγλίας 1999, σ. 24.

2. Βλ. Παπαδοπούλου Στ., Διαπίστωση καί διακήρυξη τῆς ἀγιότητας τῶν ἀγίων, ἐκδ. τέρτιος, Κατερίνη 1990.

3. Πρέπει νά γνωρίζουμε ὅτι ἡ ἔκταση τῆς σημερινῆς Ρουμανίας στήν ἀρχαιότητα ὄνομαζόταν Δακία. Μετά ἀπό μάχες μέ τούς Ρωμαίους (101-102 καί 105-106) ἡ Δακία προσαρτήθηκε στή Ρωμαϊκή Αύτοκρατορία. Ἡ νίκη τοῦ αὐτοκράτορα Τραϊανοῦ στούς Δακικούς πολέμους ἦταν τόσο μεγάλη πού γιά νά τίν τιμήσουν οἱ Ρωμαῖοι κατασκεύασαν τή γνωστή στήλη τοῦ Τραϊανοῦ (λατ. Columna Traianii), ἡ ὥποια μέχρι σήμερα στέκει στή Ρώμη, κοντά στό Κολοσσαῖο καί τή Ρωμαϊκή Ἀγορά. Πρόκειται γιά σπειροειδές ἀνάγλυφο, τό ὄποιο παριστᾶ καλλιτεχνικά τούς Δακικούς πολέμους. Ἐμφανίζονται 2.662 πρόσωπα καί 155 σκηνές. Ἡ κατασκευή εἶναι περίπου 35 μέτρα. Οἱ Δάκες καί οἱ Ρωμαῖοι ἔζησαν ἀδελφικά γιά πολλά χρόνια, γι' αὐτό καί θεωροῦνται οἱ πρόγονοι τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ. Εἶναι ἐνδιαφέρον ὅτι ἡ λατινογενής γλώσσα τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ ἐπικράτησε μέσα στούς αἰῶνες παρόλο πού βρίσκεται ἀνάμεσα σέ σλαβικές χώρες (Οὐκρανία, Σερβία, Βουλγαρία) ἀλλά καί τίν Οὐγγαρία.

4. Pr. Prof. Dr. Mircea Pacurariu, Sfinti daco-romani si români, Ἐκδ. Apologeticum, Ρουμανία 2006, σ. 25.

5. Σημερινή Σιλίστρα, στά σύνορα τῆς Ρουμανίας μέ τή Βουλγαρία, νότια τοῦ Δούναβη.

6. Ρωμαϊκό φρούριο τῆς Μικρᾶς Σκυθίας (σημερινή Ντόμπροτζεα τῆς Ρουμανίας).

7. Σημερινή Κωνστάντζα τῆς Ρουμανίας, στά παράλια τῆς Μαύρης Θάλασσας.

8. Ἐρμείου Σωζομενοῦ, Ἐκκλησιαστική Ἰστορία, PG 67, 1497-1500.
9. *Acta Sanctorum*, (De Sancto Theotimo, Episcopo Tomitano in Scythia) Vol. 11, Aprilis Tomus Secundus, Editio novissima, Parisiis et Romae, 1866, σ. 753-754.
10. Βλ. Arhimandritul Ioanichie Balan, *Patericul Romanesc*, a 5-a editie, Manastirea Sihastria 2005, σσ. 29-33.
11. Σωκράτους Σχολαστικοῦ, Ἐκκλησιαστική Ἰστορία, PG 67, 701.
12. Pr. Prof. Dr. Mircea Pacurariu, ὅ.π., σ. 31.
13. Sancti Eusebii Hieronymi, *Liber de viris illustribus*, PL 23, 753-756.
14. PG 92, 444-544.
15. Μερικοί πιστεύουν ότι ὁ Ἀγιος Ἰωάννης Κασσιανός γεννήθηκε στή Σκυθόπολη τῆς Παλαιστίνης, ἢ στήν Κωνσταντινούπολη, Ράμη, Ἀθήνα ἢ στή Νότια Γαλλία. Ὄμως, οἱ περισσότεροι ἐρευνητές συμφωνοῦν ότι ὁ Ἀγιος Κασσιανός ἦταν ἀπό τή Σκυθία. Εἶναι ἀρκετά ἡ μαρτυρία τοῦ Γεννάδιου Μασσαλίας (499-505 μ.Χ.) ὁ ὄποιος στό ἔργο τοῦ «*Liber De Scriptoribus Ecclesiasticis*» στό PL 58, 1094 καταγράφει: «*Cassianus natione Scytha*». Ἀκολούθως, ἀναφέρει ὅτι κειροτονήθηκε διάκονος ἀπό τὸν ἱερό Χρυσόστομο στήν Κωνσταντινούπολη καὶ ἀργότερα πρεσβύτερος στή Μασσαλίᾳ.
16. Βλ. Owen Chadwick, *John Cassian-a study in primitive monasticism*, Cambridge 1950, σ. 190-198; Arhimandritul Ioanichie Balan, ὅ.π., σ. 33-37· π. Σωκράτης Ἀνδρέου, Ἡ πνευματική τελείωση καί τά πάθη. Σπουδή στήν υπηκοή θεολογία τοῦ ὁσίου Κασσιανοῦ, Ἐκδ. Ostracon, Θεσσαλονίκη 2018, σ. 38.
17. Ὅταν μιλοῦμε γιά τή Μολδαβία ἀναφερόμαστε στήν νοτιοανατολική περιοχή τῆς Ρουμανίας καὶ ὅχι στή κώρα πού φέρει σήμερα τό ὄνομα Μολδαβία, ἢ ὅποια δημιουργήθηκε μετά ἀπό τή συμφωνία Μολότοφ - Ρήμπεντρον, ὃταν παραχωρήθηκαν στή Σοβιετική Ἐνωση κομιδατια τῆς Ρουμανίας (συγκεκριμένα ἡ Βεσσαραβία καὶ ἡ Νότια Μπουκοβίνα). Μετά τήν πτώση τῆς Σοβιετικής Ἐνωσης αὐτό τό κομμάτι, πού παλιά ἀνήκε στή Ρουμανία, ἀνακήρυξε τήν ἀνεξαρτοσία του καὶ ὄνομάστηκε Μολδαβία. Μέχρι σήμερα οἱ κάτοικοι τῆς Μολδαβίας μιλοῦν τήν ρουμανική γλώσσα παρόλες τής προσπάθειες τῶν Σοβιετικῶν νά ἐπιβάλλουν τή σλαβονική.
18. Pr. Prof. Dr. Mircea Pacurariu, ὅ.π., σ. 43-44.
19. Βλ. Pr. Prof. Dr. Mircea Pacurariu, ὅ.π., σ. 106-108.
20. Βλ. Arhimandritul Ioanichie Balan, ὅ.π., σ. 65-68.

Διάκονος ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΤΕΪ





*Κωνσταντίνου Κυριακίδην*  
**Η ΦΥΣΗ ΩΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΘΑΥΜΑΤΩΝ**

τήν καθημερινή διάλεκτο ἥ λέξη «θαῦμα» σημαίνει κάτι συγκλονιστικό, κάτι πού καταργεῖ τούς νόμους τῆς φύσης, κάτι πού δέν μποροῦμε νά ἔξηγήσουμε, ὅπως γιά παράδειγμα ἥ ἀνάσταση νεκροῦ. Ἡ ἥ θεραπεία ἐνός ἀσθενοῦς πού οἱ γιατροί δέν τοῦ δίνουν καθόλου πιθανότητες. Ἡ ὅταν ἔχουμε νά ἀντιμετωπίσουμε σοβαρά, ἀνυπέρβλητα προβλήματα πού ἀνθρωπίνως δέν βρίσκουν λύσην και μέ ἔνα ἀνεξήγητο τρόπο βρίσκεται λύση. «Ολα αὐτά τά ὁνομάζουμε θαύματα. Ὄταν μοῦ δόθηκε τό θέμα τοῦ παρόντος ἄρθρου, ἥ πρώτη μου σκέψη ἦταν οἱ στίχοι τοῦ 18οῦ ψαλμοῦ: «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίσιν δέ κειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τό στερέωμα». «Ολο αὐτό τό κάλλος τῆς φύσης, ὅλη αὐτή ἥ ὁμορφιά, ἥ φύση πού ἐπιβιώνει σέ πείσμα τῶν καιρῶν, δέν εἶναι ἔνα μεγάλο θαῦμα; Παρά τίς ἐπιβαρυντικές δραστηριότητες τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἥ γῆ συνεχίζει νά μᾶς προσφέρει ζωή, νερό, ὀξυγόνο, δέν εἶναι ἔνα θαῦμα; Μέ τόση μόλυνση, τόσους πολέμους, χημικά, πυρηνικά ἀπόβλητα, τό ὅτι ζοῦμε ἀκόμη δέν εἶναι ἔνα θαῦμα; «Ολος ὁ Γαλαξίας μέ τόν ἀπαραίτητο γιά τή ζωή Ἡλιο, τό Φεγγάρι, ὅλα μέ τόση μαεστρία και ὁμορφιά δέν εἶναι ἔνα θαῦμα; Ἀκόμη και τά πιό ἀπλά, αὐτά πού ἔχουμε συνηθίσει, οἱ τέσσερεις ἐποκές, τά φύλλα πού πέφτουν (δημιουργώντας λίπασμα) τό φθινόπωρο, οἱ χυμοί τῶν δέντρων πού μαζεύονται τό κειμώνα, ἥ βλάστηση ξανά τήν ἄνοιξη, δέν εἶναι ὅλα ἔνα θαῦμα; Τό ὅτι μαζεύουν τή μόλυνση και μᾶς δίδουν ὀξυγόνο δέν εἶναι θαῦμα; Γιά τά μάτια τοῦ πιστοῦ ὅλα εἶναι ἔνα θαῦμα. Παντοῦ βλέπει τήν πρόνοια τοῦ Θεοῦ. Βλέπει τό μεγαλεῖο Του. Βλέπει ὅτι ἐποίσεν πάντα καλά λίαν! Μέ σκοπό, βλέποντας τά θαύματα τοῦ Θεοῦ, ἀφενός νά Τόν εύχαριστεῖ και νά Τόν δοξάζει και ἀφετέρου νά μή μεριμνᾶ μόνο γιά τά γύνινα ἀλλά και γιά τή σωτηρία τῆς ψυχῆς του. Δέν εἶναι ἔτσι πού μᾶς εἰπε ὁ Χριστός; Δεῖτε λέει, τά πιννά τοῦ οὐρανοῦ πού οὔτε σπέρνουν, οὔτε θερίζουν, οὔτε μαζεύουν στίς ἀποθήκες ἀλλά ὁ Θεός Πατέρας τά φροντίζει και τά τρέφει. Δεῖτε, τά λουλούδια στούς κάμπους πού φυτρώνουν μόνα τους, αὐξάνονται και περιβάλλονται μέ τόσο ὡραία και θαυμάσια «ἐνδύματα». Ὁ Μέγας Βασίλειος στό ἔργο του «Ἐξαύμερος» ἀναφέρει ὅτι μέ τό κάλλος τῆς φύσης ἀναγόμαστε στόν «ἀριστοτέχνην τῶν σοφῶν και ἐντέχνως γενομένων», ἔτσι και στά ἔργα τῆς φύσης πρέπει νά ἀναζητοῦμε πάντοτε τό ὡφέλιμο, «πρός τήν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν». Πολύ σημαντικό ὅμως εἶναι νά

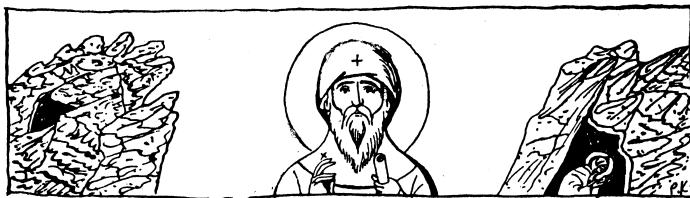
ἐννοήσουμε πώς ἡ φύση, τό κάλλος της καί τά καθημερινά θαύματα πού ἐπιτελοῦνται ἐν αὐτῇ, δέν πρέπει νά αὐτονομοῦνται καί νά θεωροῦνται μόνο στίν αἰσθητική τους ὅψη. Στό σύγγραμμά του «Εἰς τὸν ἀρχὴν τῶν Παροιμιῶν» ἀναφέρεται στόν λόγο τῶν ὄντων καί στίν ἀδιάρρητη σχέση τῆς οὐσίας, τῆς ἀλήθειας καί τοῦ ἀγαθοῦ. Ἐκτός ἀπό τίν αἰσθητή ὅψη ὑπάρχει καί ἔνας συστατικός λόγος τῆς ὑπαρξής τους μέσα στή θεία οἰκονομία. Καί αὐτός εἶναι ἡ λειτουργία τους μέσα στό σχέδιο τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἰκανότητά του νά Τόν ἀποκαλύπτουν, ἡ πνευματική τους δηλαδή σημασία. Μέσα δηλαδή ἀπό αὐτά πού ἐμεῖς βλέπουμε ἐπιφανειακά ὡς θαύματα στή φύση ἀφοῦ κοιτάζουμε βαθύτερα θά δοῦμε τίν πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος καθόρισε τή φυσική τάξη τῶν ὄντων. Ἐκ τοῦ κάλλους τῶν ὄρωμένων τόν ὑπέρκαλλον ἐννοώμεθα, γράφει ὁ Μ. Βασίλειος. Ἀλλά σέ ἔνα κόσμο πού ἔχει ἀπομακρυνθεῖ ἀπό τό Θεό, πού βλέπει τά πάντα ἀνθρωποκεντρικά, ὁ ἀνθρωπος δύσκολα μπορεῖ νά διακρίνει τό θαῦμα. Ὁ ἐκκοσμικευμένος ἀνθρωπος δέν ἔμαθε νά ἀγαπᾷ τό Θεό καί τόν πλησίον, πόσο μᾶλλον τή φύση. Ἀναπόφευκτα, λοιπόν, ὁδηγηθήκαμε στήν καταστροφή τοῦ περιβάλλοντος καί την οἰκολογική κρίση. Τήν τόσο ἐπίκαιρη κρίση, ἡ ὅποια πρωτίστως εἶναι κρίση πνευματική καί μόνο ὅταν τό ἀντιληφθοῦμε μπορεῖ ἡ κατάσταση αὐτή νά ἀναστραφεῖ. Εὔλογα μπορεῖ κάποιος νά διερωτηθεῖ τί σχέση μπορεῖ νά ἔχει ἡ Ἐκκλησία μέ ἔνα θέμα πού ἀπασχολεῖ καὶ ἔξοχήν τούς περιβαλλοντολόγους, τούς οἰκολόγους καί γενικά ὄλους τούς ἐπιστήμονες πού ἀσχολοῦνται μέ τό θέμα. Φαίνεται ὅμως ὅτι δόλοι αὐτοί οἱ «εἰδικοί» δέν ἐπαρκοῦν στήν ἐπίλυση τοῦ προβλήματος καθότι χρόνο μέ τόν χρόνο, ὅχι μόνο δέν βλέπουμε βελτίωση, ἀλλά μᾶλλον παραποροῦμε ἐπιδείνωση τῆς κατάστασης. Αὐτό μοῦ ἔδωσε καί τό ἔναυσμα νά ἐπεκταθῶ λίγο περισσότερο ἀπό τό ἐπιτρεπόμενο καί νά γράψω λίγα λόγια μέ θέμα τήν οἰκολογική κρίση μέ σκοπό, ὅχι τήν ἔξαντλητική ἀνάλυση τοῦ θέματος, ἀλλά τή συνειδητοποίηση ὅτι τό θέμα εἶναι πρωτίστως θεολογικό, καθώς καί τήν δημιουργία προβληματισμοῦ. Ἀκόμη καί ἄν ὑπάρξουν νομοθεσίες, πρᾶγμα δύσκολο, γιατί συνήθως οἱ κυβερνήσεις ἐκλέγονται ἀπό τό κεφάλαιο καί ὡς ἐκ τούτου δέν εἶναι εὔκολο γιά αὐτές νά ψηφίσουν νομοθεσίες σκληρές γιά αὐτό, πάντα θά ὑπάρχουν παραθυράκια καί τρόποι παραγωγῆς. Αὐτό πού χρειάζεται εἶναι ναί μέν μία νομοθεσία πού νά προνοεῖ μέτρα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος, ὅπως εἰδικά ἀντιρρυπαντικά φίλτρα, χρήση ἐναλλακτικῶν πηγῶν ἐνέργειας (ὅπως τόν ἥλιο καί τόν ἀέρα) κ.ἄ., ἀλλά πάνω ἀπό δόλα χρειάζεται νά βροῦμε τά πραγματικά αἴτια πού μᾶς ὁδήγησαν στήν κρίση καί νά ἐπανατοποθετήσουμε τήν ζωή μας.

Πῶς φτάσαμε μέχρι ἐδῶ; Ἡ Χριστιανική θεολογία εἶχε πάντα ἐμπειρικό χαρακτήρα καί ἀμεσον σχέση μέ τήν καθημερινή ζωή τῶν πιστῶν. Σκοπός τῆς ζωῆς εἶναι ἡ κοινωνία μέ τόν Χριστό. Μέτρον πάντων τῶν ἀνθρωπίνων καί θείων πραγμάτων εἶναι ὁ Χριστός. Τό πρόβλημα ἀρχίζεται στήν Δύση ὁ σκοπός αὐτός ἀλλοτριώθηκε. Ἡ νοοτροπία τῆς

Δύστης εἶχε ἀκολουθήσει ἀπό ἀρκετά νωρίς ἔνα ὄρθιολογιστικό χαρακτήρα. Χαρακτηριστικά ἀναφέρω τὸν Βολταῖρο, ὁ ὅποιος καὶ θεωρεῖται πατριάρχης τοῦ Διαφωτισμοῦ (ἐνός μεγάλου κινήματος στὸν Εὐρώπην τὸν 18ο αἰώνα). Ὁ Βολταῖρος τοποθέτησε στὴν θέση τῆς αὐθεντίας, τῶν ἔμφυτων ἰδεῶν καὶ τῆς ἀποκαλύψεως, τό λογικό πού μπορεῖ νά τά ἔξηγήσει ὅλα. Διατήρησαν τὴν ἰδέα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐνός Θεοῦ ἀφηρημένου καὶ ἀπόμακρου πού δέν zπιοῦσε τίποτε προσωπικό ἀπό τὸν ἄνθρωπο, πού ἱταν ὁ Θεός τῆς φύσεως, ὁ μέγας γεωμέτρης καὶ ἀρχιτέκτονας τοῦ σύμπαντος. Ἐνός Θεοῦ πού δέν ἐνδιαφερόταν γιά τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν τύχην του, γι' αὐτό καὶ δέν ἀποδεχόταν τὴν ἀποκάλυψη, τὴν Ἀγία Γραφήν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Αὐτό εἶχε προκύψει ἀπό τὴν ἀποθέωση τῶν ἰδεῶν τοῦ Νεύτωνος, ἡ ὅποια ὁδήγησε στὴν θεοποίηση τῆς φύσεως καὶ στὴν ἀποθεοποίηση τοῦ Θεοῦ. Τό κίνημα τοῦτο εἶχε μεγάλην ἐπίδρασην καὶ ἀφήσει ἔκδηλα τά ἵκνη του σε κάθε κώρα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης. Τό πνεῦμα τοῦ Διαφωτισμοῦ ἱταν ἐγκόσμιο καὶ τά ἀποτελέσματα καταστρεπτικά. Κλόνισε τὴν πίστη, ἀρνήθηκε τὴν ἀποκάλυψη, εἰρωνεύτηκε τά θαύματα καὶ ἀρνήθηκε τά κυριότερα δόγματα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐτσι ἀλλοιορθιώθηκε ὁ σκοπός τῆς ζωῆς. Γιά τὸν ἐκκοσμικευμένο Χριστιανό, δέν ὑπάρχουν μυστήρια, δέν ὑπάρχει συνεργία Θεοῦ καὶ ἄνθρωπου, δέν ὑπάρχει οὔτε πόθος οὔτε καὶ περίπτωση ἀγιότητας. Ἡ σημερινή σύγχρονη καταναλωτική κοινωνία, μετέτρεψε τό σκοπό τῆς ζωῆς στὴν ἀπόκτηση πλούτου, στὴν εὐδαιμονία καὶ τὸν καταναλωτισμό. Ὁ σημερινός ἐκκοσμικευμένος ἄνθρωπος φαντάζεται τὸν Θεό ἀπόμακρο, πού κατοικεῖ ψηλά στὸ οὐρανό, κώρις νά ἔχει ἄμεση σχέση μέ τὸν ἄνθρωπο. Μέ τὴν θεώρηση αὐτήν πώς μπορεῖ κάποιος νά πιστέψει στὴν Θείαν ἐνανθρώπιση; Πῶς μπορεῖ νά πιστέψει ὅτι ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος γιά τὴν σωτηρία τῶν ἄνθρωπων; Ἡ πῶς μπορεῖ νά πιστέψει στὴν ἐπέμβαση τοῦ Θεοῦ στὴν ζωή τῶν ἄνθρωπων μέσω τῶν ἄκτιστων μὲν ἀλλά μεθεκτῶν Θείων ἐνεργειῶν; Ἡ γιά νά ἔρθουμε στό θέμα μας, πῶς μπορεῖ νά δεῖ τή φύση ὡς ἐργαστήριο θαυμάτων; Ἡ θεώρηση αὐτή γιά τὸν Θεό εἶναι παντελῶς λανθασμένη καὶ ἔχει ὀλέθριες συνέπειες, τόσο σε δογματικό ἐπίπεδο, καθότι στὴν οὔσια ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ Χριστιανισμοῦ καταφρέει, ὅσο καὶ σε πρακτικό ἐπίπεδο, μέ ἀποτέλεσμα ἀντί ὁ ἄνθρωπος νά zπιτα νά ίκανοποιεῖ τό δικαίωμα τοῦ Θεοῦ, zπιτα νά ίκανοποιήση τό δικό του θέλημα. Σε αὐτή τὴν ἐκκοσμικευμένη κοινωνία, ὁ χρόνος θεωρεῖται ὡς πορεία ὁριζόντιας προόδου, ἀφοῦ δέν μπορεῖ ἡ κοινωνία νά ἀντιληφθεῖ τὴν κατακόρυφη πρόοδο. Ἀφοῦ δηλαδή στὴν κοινωνία αὐτή δέν ὑπάρχει ἐπικοινωνία μέ τὸν Θεό, τό μόνο πού ἀπομένει εἶναι πρόοδος στὸν κόσμο. Ἐτσι τό ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἔχαντλεῖται στὴν οἰκονομική ἀνάπτυξη καὶ τὴν εὐμάρεια. Ἐτσι, κάτω ἀπό αὐτές τίς προϋποθέσεις, φτάσαμε στὴν ἀλόγιστη χρήση ἡ καλύτερα κατάχρηση τοῦ πλανήτη καὶ κατ' ἐπέκταση στὴν καταστροφή του. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἀντί νά δεῖ τή φύση ὡς δωρεά τοῦ Θεοῦ, τὴν εἶδε ὡς ἀντικείμενο πού ίκανοποιεῖ τίς ἐπιθυμίες του. Ἀντί

νά τίν αντιμετωπίσει ώς έκπρόσωπος τοῦ Δημιουργοῦ καί προστάτης της τίν αντιμετώπισε ώς έκμεταλλευτής καί δυνάστης της. Αύτό δύμως εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἀπομάκρυνσης ἀπό τὸν Θεό καί παραβαίνει τὸν ἐντολήν τοῦ Θεοῦ. Ὡς ἀποτέλεσμα, ὁ ἄνθρωπος κάτω ἀπό αὐτές τίς προϋποθέσεις γίνεται ἀντί διαχειριστής δυνάστης τοῦ κόσμου, μέ καταστρεπτικά ἀποτελέσματα, τόσο γιά τὸν ἔαυτό του δόσο καί γιά τὴν κτίση ὀλόκληρη, προκαλώντας τὴν οἰκολογική κρίση πού δέν δέν δέφειλεται ἀλλοῦ παρά στὸν ἐγωκεντρισμό, τὴν πλεονεξία, τὴν χλιδή, τὴν σπατάλη, τὴν φιλαυτία. Γι' αὐτό καί ἡ ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης δέν μπορεῖ νά εἶναι ἄλλη παρά ἡ συνειδητοποίηση τῆς παρά φύση κατάστασης τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὅποιος ἀντιμετωπίζει τὴν φύση πλέον ώς ἀντικείμενο ἰδιοτελοῦς χρήσεως, μέ ἐγωισμό καί ἰδιοτέλεια (δηλαδη συμφεροντολογικά). Μέ έκμετάλλευση καί παράχρηση. Ἡ οἰκολογία ὑποτάσσεται στὴν οἰκονομία. Ἡ φύση δύμως δέν εἶναι κτίση τοῦ ἀνθρώπου καί ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά θεωρεῖ τὸν ἔαυτό του κυρίαρχο τῆς κτίσης. Μιά τέτοια ἀντιμετώπιση δέν μπορεῖ νά εἶναι ὀτιδύποτε ἄλλο παρά κακή χρήση τῆς ἐλευθερίας πού ἔδωσε ὁ Θεός στὸν ἄνθρωπο. Τί μέτρα πρέπει νά πάρουμε; Τί πρέπει νά κάνει ἡ Ἑκκλησία γιά ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος; Τί πρέπει νά κάνει ὁ κάθε Χριστιανός, ἀγαπητοί μου ἐν Χριστῷ ἀδελφοί; Ἐπειδή, ὅπως εἰδαμε, οἱ ρίζες τῆς κρίσεως αὐτῆς εἶναι θρησκευτικές, πρέπει καί τὰ μέσα θεραπείας νά εἶναι θρησκευτικά. Καί ἐπειδή ἡ κρίση ἀρχίζει ἀπό τὸν ἄνθρωπο, ἀπό αὐτὸν πρέπει νά ἀρχίσει καί ἡ θεραπεία. Ἡ Ἑκκλησία προσκαλεῖ καθημερινά τούς πιστούς νά προσεύχονται γιά τὴν πόλη τους, ἀλλά καί γιά ὀλόκληρο τὸν κόσμο. Ἐπικαλεῖται τίς πρεσβεῖες τῆς Ὕπεραγίας Θεοτόκου καί πάντων τῶν ἀγίων. Ἐχει στό εὐχολόγιο πλῆθος εὐχῶν γιά τὸν καθαγιασμό τῶν ἀγαθῶν τῆς κτίσεως. Ἐτσι ἐκτός ἀπό τὸ καθαγιασμό τῶν ὑδάτων πού εἴχαμε τὰ Θεοφάνια, ἔχουμε εὐχές «ἐπί σπόρου», «ἐπί ἄλωνος», «ἐπί θεμελίου οἴκου», «ἐπί τρύγης ἀμπέλου» κ.λ.π. Ὄλα τὰ ἀγαθά, πνευματικά καί ὄντικά, προσφέρονται ἀπό τὸν Θεό στὸν ἄνθρωπο. Ἐπίσης ἡ Ἑκκλησία καθιέρωσε τὴν 1η Σεπτεμβρίου ώς ἥμερα προστασίας τοῦ περιβάλλοντος καί γιά τὸν σκοπό αὐτό ἔχουμε καί εἰδική ἀκολουθία. Ἡ μόνη διέξοδος εἶναι ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἀνθρώπου στὸ κατ' εἰκόνα. Ἡ ἐπανατοποθέτηση τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς στὴ σωστὴ βάση, πού δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τὴν πορεία πρός τὸ καθ' ὄμοιώση, ἀπό τὴν ἀγιότητα. Καὶ δόσο ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά τὸ ἀντιληφθεῖ, τότε δόσα μέτρα καί νά παρθοῦν, δόσες νομοθεσίες καί νά ψηφιστοῦν, ὅλα θά εἶναι ἥμιμετρα χωρίς οὐσιαστικό ἀποτέλεσμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ  
Θεολόγος



΄Ανδρέα Κυριακοῦ  
ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΧΟΖΕΒΙΤΟΥ



τό Βίο τοῦ Ἅγιου, τὸν ὥποιο κατέγραψε ὁ μαθητής του μοναχός Ἀντώνιος, συνανάμε πλήρη ἐπαλήθευστο αὐτοῦ τὸ ὥποιο ἀναφέρει τὸ Ἀπολυτίκιο τῶν Ὁσίων ἀσκητῶν: «Νηστείᾳ ἀγρυπνίᾳ προσευχῇ οὐράνια χαρίσματα λαβών». Μέ αλλούς λόγους ὁ Βίος περιέχει καὶ θαύματα τοῦ Ὅσιου Γεωργίου.

Ο Ἅγιος Γεώργιος ὁ Χοζεβίτης γεννήθηκε στὴν Κύπρο στά μέσα τοῦ δου αἰῶνος. Μετά τὸ θάνατο τῶν γονιῶν του βρέθηκε στοὺς Ἅγιους Τόπους, στὴ Λαύρα τοῦ Καλαμῶνος (στὶν ἔρημο τοῦ Ἰορδάνου) ὃπου ἀσκήτευε ὁ κατὰ σάρκα ἀδελφός του Ἡρακλείδης. Αὐτός, λόγω τῆς νεαρῆς του ἡλικίας, τὸν ἔστειλε στὴ Μονὴ τοῦ Χοζεβᾶ. Εκεῖ ἔγινε ὑποτακτικός σὲ κάποιο μοναχό πού καταγόταν ἀπό τὴν Μεσοποταμία. Μιά μέρα ὁ μοναχός αὐτός τὸν ἔστειλε νά κουβαλήσει νερό ἀπό τὸ ποτάμι. Ο Γεώργιος ἄργησε καὶ μόλις τὸν ἀντίκρυσε ὁ ὁξύθυμος μοναχός τοῦ ἔδωσε ἔνα χαστούκι. Τότε τὸ χέρι του ἔμεινε παράλυτο καὶ μέ δάκρυα τὸν παρακαλοῦσε νά προσευχηθεῖ στὸ Θεό γιά νά τὸν θεραπεύσει. Ο ταπεινός Γεώργιος τοῦ ὑπέδειξε νά πάει στοὺς τάφους τῶν πατέρων, νά βάλει μετάνοια καὶ αὐτοὶ θά τὸν γιατρέψουν. Πράγματι ὑπάκουσε στὶν προτροπή τοῦ Γεώργιου καὶ μόλις πῆγε στοὺς τάφους τῶν Ἅγιων γιατρεύτηκε. Ο Γεώργιος, γιά νά γλυτωθώσει ἀπό τὸ ἀγκίστρι τῆς κενοδοξίας, ἔφυγε ἀπό τὴν Μονὴ καὶ πῆγε στὸν ἀδελφό του στὴ Λαύρα.

Μιά μέρα τοῦ εἶπε ὁ ἀδελφός του νά πάνε νά κόψουν ξύλα. Εἶχαν ἔνα ἄκαρπο φοίνικα κι ὁ Ἡρακλείδης τοῦ εἶπε νά τὸν κόψει. Τότε ὁ Γεώργιος τοῦ ζήτησε νά μήν κόψουν τὸ δέντρο, ἀλλά ἐκεῖνος ἐπέμενε νά τὸ κόψουν, ἀφοῦ εἶναι ἄκαρπο δέντρο. Τότε ὁ Γεώργιος τοῦ λέει: - Μήν τὸν κόψει κι ἐγώ τὸν ἐγγυοῦμαι ὅτι θά καρποφορήσει. Καί πράγματι! Από τότε ὁ φοίνικας ἔκανε καρπό καλό καὶ περισσότερο ἀπό τοὺς ὑπόλοιπους.

«Ἡταν κάποιος γεωργός ἀπό τὸν πόλη Ιεριχώ, τὸν ὥποιο ἀγαποῦσαν πάρα πολύ. Αὐτός εἶχε ἔνα μονάκριβο γιό πού ἦταν νήπιο καὶ πέθανε. Αφοῦ τὸν ἔβαλε ὁ πατέρας του σὲ ζεμπίλι καὶ μερικούς καρπούς ἀπό ἐκείνους πού παρήγαγε -σάν δῶρο- κι ἀφοῦ τὰ σκέπασε μέ φύλλα ἀμπελιοῦ τὸ στίκωσε κι ἔφτασε στὴ Λαύρα. Κτύπησε τὴν πόρτα

τοῦ κελλιοῦ κι ἀφοῦ βγῆκε ὁ ἀββᾶς Γεώργιος κι ἄνοιξε, τόν ἔβαλε μέσα. Ὅταν εἰσῆλθε ὁ ἀγαπητός σ' αὐτούς γεωργός, ἔβαλε μετάνοια στό Γέροντα καὶ ἀφοῦ τοποθέτησε τό ζεμπίλι μπροστά τους παρακαλοῦσε νά εὐλογήσουν τούς καρπούς τῶν κόπων του, ἐνῶ ὁ ἵδιος βγῆκε ἔξω. Οἱ ἀδελφοί, παίρνοντας ἀπό τό ζεμπίλι τούς καρπούς βρῆκαν καὶ τό νεκρό νήπιο. Ὁ Γέροντας, ὁ ἀββᾶς Ἡρακλείδης, βλέποντάς το ταφάχθηκε καὶ εἶπε στόν ἀδελφό του: - Φώναξε τόν ἄνθρωπο αὐτό. Πειρασμός ἤλθε σέ μᾶς ἐδῶ στήμερα. Διότι ἀπό ὅ, τι βλέπω ἤλθαν νά πειράξουν ἡμᾶς τούς ἀμαρτωλούς. Ὁ ἀδελφός του (ὁ ἀββᾶς Γεώργιος) πού ἤταν τότε σαράντα χρονῶν ἥ καί περισσότερο, βάζοντάς του μετάνοια τοῦ εἶπε: - Μή λυπᾶσαι, οὔτε νά ὀργίζεσαι, πάτερ, ἀλλά ἔλα νά παρακαλέσουμε μέ πίστη τόν πολυέσπλαχνο καὶ πανοικτίρμονα Θεό. Καί ἄν μέν παραβλέψει τίς ἀμαρτίες μας καὶ σπλαχνιστεῖ νά ἀναστίσει τό παιδί, τό πάρνει, κατά τήν πίστη του καὶ πάει. Ὅτις δέν θέλει ἥ ἀγαθότητά Του νά τό κάνει αὐτό, ἀφοῦ τόν φωνάζουμε τοῦ λέμε ὅτι ἡμεῖς ὅντας ἀμαρτωλοί, δέν φτάσαμε σέ τέτοια μέτρα, οὔτε ἔχουμε τέτοια παρροσία ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν πείσθηκε ὁ Γέροντας, στάθηκαν σέ προσευχή, μέ δάκρυα καὶ συντετριμμένη καρδία. Καί ὁ παντελεήμονας καὶ φιλάνθρωπος Κύριος ὁ «θέλημα τῶν φοβουμένων αὐτόν ποιῶν» (Ψαλμ. ρημδ' 19) τούς ἤκουσε καὶ ἀνέστησε τό παιδί. Τότε, ἀφοῦ προσκάλεσαν τόν πατέρα του, τοῦ εἶπαν: - Νά, ἔχεις τό γιό σου ζωντανό λόγω τῆς εὐσπλαχνίας τοῦ Θεοῦ. Κοίταξε, μήν πεῖς σέ καμμιά περίπτωση σέ κανένα τίποτε καὶ μᾶς βάλεις σέ κόπους καὶ θλίψεις. Αὐτός, παίρνοντας τό παιδί του ἀναχώρησε δοξολογώντας καὶ δοξάζοντας τόν εὐεργέτη καὶ ἐλεήμονα καὶ ζωοδότη Θεό».

Μιά μέρα ὁ Ἀγιος Γεώργιος χρειάστηκε νά βγει ἀπό τό κελλί του. Ὅμως ἥ πόρτα τοῦ κελλιοῦ δέν ἄνοιγε μέ τίποτε. Ἐνα μεγάλο λιοντάρι εἶχε ξαπλώσει καὶ δέν ἔλεγε νά μετακινηθεῖ. Ὁ Ἀγιος «ἔχοντας ἀτρόμητη τήν καρδιά τό ἔσπρωξε μέ τό πόδι, διατάζοντάς το νά κάνει τόπο γιά ν' ἄνοιξει τήν πόρτα. Αὐτό δέν σιγομούγκριζε φιλικά σείοντας τήν οὐρά, μή θέλοντας νά σπκωθεῖ. Ὁ ἀββᾶς Γεώργιος δυό καὶ τρεῖς φορές τό ἔσπρωξε μέ τό πόδι, ὕστε νά κάνει τόπο. Ἐπειδή αὐτό δέν ὑπάκουσε τοῦ λέγει: Καλά ἐπειδή δέν ἔχεις ὑπακοή καὶ ἥ Γραφή λέγει: «τάς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν ὁ Κύριος» (Ψαλμ. v' 6) εὐλογητός ὁ Θεός, ἄνοιξε τό στόμα σου γιά νά δοῦμε (τό ἀποτέλεσμα). Ἐκεῖνο ἄνοιξε διάπλατα τό στόμα του καὶ τόν ἀφοσε νά ψηλαφᾶ ὅπως ἥθελε. Τότε, ἀφοῦ ἔβαλε τό χέρι του στό στόμα τοῦ θηρίου καὶ ψηλαφοσε, διαβεβαίωντας λέγοντας: - ὅπως ψηλαφᾶ κανείς πάσσαλο σαλευόμενο στόν τοῖχο, ἔτσι εἶναι τά δόντια τοῦ λιονταριοῦ. Τότε, ἀφοῦ σπκώθηκε πῆρε δρόμο τό λιοντάρι κι αὐτός ἀφοῦ ἔξηλθε τελείωσε τήν ἐργασία του».

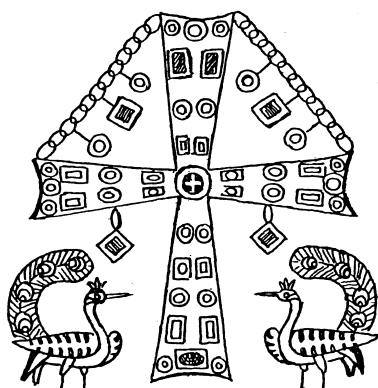
Ὅταν πέθανε ὁ Ἡγούμενος τῆς Λαύρας τοῦ Καλαμῶνος ἐπεκράτησε μεγάλη ἀναστάτωση καὶ διχογνωμία. Τότε ὁ Ἀγιος Γεώργιος, μετά ἀπό πληροφορία ἀπό τό Θεό, ἐπέστρεψε στή μονή τῆς μετανοίας του

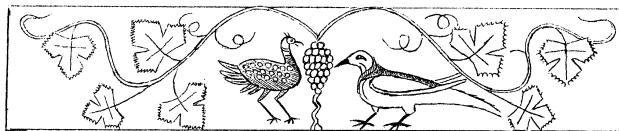
στό Χοζεβᾶ. Ἐπέλεξε νά κατοικήσει στά Κελλία. Στή Μονή πήγαινε τό Σάββατο κι ἀναχωροῦσε γιά τό κελλί του τίν Κυριακή τό ἀπόγευμα. Μιά Κυριακή εἶχε παρατείνει τίν παραμονή του στή Μονή μέχρι τίς ὄκτω μέ ἐννιά τή νύκτα συμβουλεύοντας τούς μοναχούς. Πλαρά τίς ἀντιρρήσεις τοῦ θυρωροῦ, πού τόν προέτρεψε νά μείνει στή Μονή, ξεκίνησε γιά τό κελλί του μέσα στή νύκτα. Τότε ἔνα πονηρό πνεῦμα ἀποπειράθηκε νά τόν γκρεμίσει στά ἀπόκρημνα μέρη. «Ὁ Γεώργιος τό γνώρισε καί τό ἐπιτιμοῦσε λέγοντας: - Φύγε ἀπό μένα. Καί ἀφοῦ αὐτό ἔγινε πολλές φορές καί αὐτό δέν ύποχωροῦσε, λέγει ὁ Γέροντας. - Ἐπειδή εἶσαι ἀναιδῆς καί δέν θέλεις νά φύγεις, εὐλογητός ὁ Θεός, ἐσύ μέ βαστάζεις καί μέ μεταφέρεις στό κελλί μου. Καί ἀμέσως τό πονηρό πνεῦμα ἔσκυψε καί ἀφοῦ τόν βάστασε τόν μετέφερε στό κελλί του. Τότε τοῦ λέγει ὁ Γέροντας: - Τώρα πήγαινε καί μήν γίνεσαι ἀναιδῆς καί φιλόνικος μέ ἐμᾶς τούς ταπεινούς καί ἀμαρτωλούς».

Ὁ μοναχός Ἀντώνιος διηγεῖται πώς παρακάλεσε κάποτε τόν Ἀγιονά νά εὐλογήσει τό πιθάρι τοῦ λαδιοῦ στή Μονή. Μετά τίν εὐλογία τοῦ Ἀγίου τό λάδι στάθηκε στόν ἴδιο τόπο γιά τρεῖς ἑβδομάδες κι ἄς ἔπαιρνε ἀπ' αὐτό ὄλοκληρο τό κοινόβιο.

Ἀναμφίβολα ὅταν κάποιος μελετᾶ τό βίο τοῦ Ἀγίου στέκεται μπροστά στά θαύματά του μέ ἔκπληξη καί θαυμασμό. Ὁμως δέν πρέπει νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι ἀπέκτησε τό χάρισμα αὐτό ἀφοῦ εἶχε ἐν τῷ μεταξύ ἀποκτήσει τό πλήρωμα τῶν ἀρετῶν. Ὁ Θεός δέν δίνει τά χαρίσματα αὐτά σέ πρόσωπα πού εἶναι ἀνάξια, πού δέν ἔχουν καρπούς πνευματικούς. «Δι' ἐγκρατείας τῶν παθῶν τάς πυριφλέκτους ἀπονεκρώσαντες ὄρμάς καί τάς κινήσεις τοῦ Χριστοῦ οἱ μάρτυρες ἔλαβον τίν χάριν τάς νόσους ἀποδιώκειν τῶν ἀσθενῶν καί zῶντες καί μετά τέλος θαυματουργεῖν...». Τό αὐτό ἰσχύει καί γιά τούς λοιπούς Ἀγίους καί γιά τούς θεοφόρους ἀσκητές φυσικά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΥΡΙΑΚΟΥ





*Παναγιώπη Τελεβάντιου*  
**ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ**

**ΣΧΟΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΙΕΡΕΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑ**

ιαβάσαμε στό ἀντιοικουμενιστικό ἰστολόγιο «‘Ομολογία»: «Πάπα εἶσαι αἱρετικός» φώναξε ἔνας ιερέας στόν Ποντίφικα τίνι ὅρα πού ἐκεῖνος ἐπισκεπτόταν τίνι Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν. Ο ιερέας φώναξε τῇ φράση τρεῖς φορές, καθώς ὁ Πάπας Φραγκίσκος ἔφτιαν γιά νά συναντήσει τόν Ἀρχιεπίσκοπο Ἱερώνυμο. Οἱ παριστάμενοι ἀστυνομικοί ἔρριξαν, μέ βαναστόπτα, στό ἔδαφος τόν ὑπέργυρο ιερέα καὶ τόν ἀπομάκρυναν ἀπό τόν χῶρο τῆς ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς.

‘Ο Πάπας δέν ἀναχωρεῖ ἀλώβητος ἀπό τίν ‘Ἐλλάδα. ‘Ο μεμονωμένος ιερεύς ξέπλυνε τόν ντροπή ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων πού σιωποῦν πλέον στά zητήματα τῆς Πίστεως καὶ ἀσχολοῦνται μόνο μέ τίν ἐπιβίωση τοῦ σαρκίου τους».

Προσθέτουμε, στίν πιό πάνω ἀξιόλογη ὑπογραμμισμένη παράγραφο - σχόλιο τοῦ ἰστολογίου «‘Ομολογία», ὅτι τό ἵδιο ἔκαναν χριστιανικά σωματεῖα τῆς Κύπρου, πού διαδίλλωσαν ἐναντίον τῆς παπικῆς ἐπίσκεψης καὶ ξέπλυναν τίνι ντροπή τοῦ ‘Ἐλληνισμοῦ καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας στίν Κύπρο, γιά τίν παπική ἐπίσκεψη. ‘Ο Θεός νά σᾶς εὐλόγει, σέ αὐτήν τίν πρόσκαιρη ζωή, παππούλη, καὶ νά σᾶς ἀξιώσει οἰκογενειακῶς τόν παράδεισο!

‘Εκφράζουμε τόν ἀποτροπιασμό μας, ἐπειδή ὁρθόδοξοι ‘Ἐλληνες ἀστυνομικοί σᾶς ἔρριξαν, μέ τόσην βαναστόπτα, στό ἔδαφος καὶ δέν σεβάστηκαν, οὔτε τίν ‘Ορθόδοξη ‘Ομολογία σας, οὔτε τίν ιερωσύνη σας, οὔτε τό βαθύ γῆρας σας.

Εἶτε πραγματικά ζωντανός ἔλεγχος γιά ὄλους ὅσοι ἀδιαμαρτύρησαν προσπέρασαν ἀδιάφοροι ἢ καὶ συνευδοκοῦντες τό μαγάρισμα τῆς πατρίδας μας ἀπό τίν παπική ἐπίσκεψη.

Τήν εὐχή σας Γέροντα.

\* \* \*

**ΜΑΣ ΠΕΤΑΞΕ ΤΗΝ ΠΑΤΣΑΒΟΥΡΑ ΣΤΑ ΜΟΥΤΡΑ ΚΑΙ ΞΕΚΟΥΜΠΙΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

‘Ηρθε, λοιπόν, ὁ Πάπας Φραγκίσκος, στίν Κύπρο, μετά βαῖων καὶ κλάδων, καὶ ἀναχώρησε ἀπό τό νησί μας, τό Σάββατο 4 Δεκεμβρίου 2021.

Τόν ύποδεχθήκαμε μέ κάθε ἀγάποι καί τιμῆ -πού δέν τοῦ ἄξιζαν- καί ὡς Πολιτεία καί ὡς Ἐκκλησία καί τόν παρακαλέσαμε μέ τό στόμα τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μας νά μᾶς βοηθήσει γιά νά ἐλευθερωθεῖ ἥ ἡμικατεχόμενη πατρίδα μας.

Καὶ ὁ Πάπας; Ἄλλα λόγια νά ἀγαπιόμαστε!!! Στόν μέν Πρόεδρο Ἀναστασιάδην ὁ Πάπας εἶπε ὅτι πρέπει νά φιλοξενήσουμε μόνιμα ὅλους τούς λαθραίους καί ὅσους ἵσλαμοφασίστες θά ἔρθουν στήν πατρίδα μας καί νά τούς ἀφομοιώσουμε μέ τό διάβα τῶν αἰώνων!!!

Αὐτή εἶναι ἥ πολύτιμη συμβουλή τοῦ «Ἀγίου Πατέρα» πρός τήν ἡμικατεχόμενη πατρίδα μας πού βουλιάζει ἥδη ἀπό τήν μαζική λαθροεισβολή κιλιάδων μουσουλμάνων!!! Ὁχι μόνο, λοιπόν, ὁ «Ἀγιώτατος» τοῦ Βατικανοῦ δέν πρόσφερε τίποτα στήν Κύπρο, ἀλλά καί zήτησε ἀπό τόν Πρόεδρο Ἀναστασιάδη νομική ἀναβάθμιση τῶν κοινοτήτων τοῦ Παπισμοῦ στήν Κύπρο!!!

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος, μέ πολύ πατριωτική καί καθόλου διπλωματική γλώσσα, ἔξηγόσει στόν Πάπα ὅτι τοῦ zητοῦμε νά μᾶς βοηθήσει γιά νά ἐλευθερωθεῖ ἥ Κύπρος. Ὁ Πάπας, ὅμως, στήν ἀντιφώνησή του, γιά μέν τό ἑθνικό μας θέμα δέν εἶπε λέξη!!! Ἄλλα δέν ἔχασε τήν εὐκαρία νά νουθετήσει τόν Μακαριώτατο καί τήν Ἱερά Σύνοδο ὅτι ἥ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου πρέπει νά βυθιστεῖ ἀκόμη περισσότερο στόν Οἰκουμενισμό καί δή στόν λεγόμενο «λαϊκό Οἰκουμενισμό», πού εἶναι τό κύριο ὄχημα προώθησης τοῦ Οἰκουμενισμοῦ στίς μέρες μας. Zήτησε συγκεκριμένα τήν συνεργασία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου μέ τό Βατικανό, τό ὅποιο προϊσταται μιᾶς προσπάθειας μέ τίς διάφορες χριστιανικές Ὁμολογίες, ἀλλά καί μέ ἄλλες θρησκείες, γιά νά ἐπιτευχθοῦν ἐγκόσμιοι στόχοι, ἢτοι ἐπιδίωξη τῆς εἰρήνης, ύποδοκή τῶν λαθρομεταναστῶν, καταπολέμηση τῆς ἐμπορίας λευκῆς σαρκός, ὑπεράσπιση τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων κτλ.

Αὐτή ἥ συνεργασία -κατά τόν «Ἀγιώτατο»- θά φέρει κοντά τήν Ὁρθοδοξία μέ τό Βατικανό καί τίς ἄλλες Ὁμολογίες καί θά δόηγήσει στό Κοινό Ποτήριο, δηλαδή στήν διακοινωνία μέ τούς αἱρετικούς!!!

Μέ ἄλλα λόγια, ὁ Πάπας κατάφερε ἰσχυρό χαστούκι στίς παρειές τοῦ Μακαριώτατου καί τῶν ἄλλων συνοδικῶν, ἀφοῦ, ἀφενός μέν, οὐδεμία ὑπόσχεση ἔδωσε ὅτι θά βοηθήσει τήν Κύπρο, καί ἀφετέρου μᾶς zήτησε νά γίνουμε συνειδητοί Οἰκουμενιστές!!!

Ἐπομένως, ποιοί τελικά εἶχαν δίκαιο γιά τήν παπική ἐπίσκεψη στήν Κύπρο; 1) Ἡ πολιτική καί ἐκκλησιαστική ἓγεσία τοῦ τόπου, πού προσκάλεσε τόν Πάπα γιά νά rίξει πατσαρβούρες στά μούτρα τοῦ Προέδρου καί τοῦ Ἀρχιεπισκόπου μας; 2) Ἡ τά δρθόδοξα σωματεῖα πού πήγαν καί διαδήλωσαν ἐναντίον τῆς παπικῆς ἐπίσκεψης;

\* \* \*

*ΤΟ ΠΛΗΡΕΣ ΧΑΝΤΑΚΩΜΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΟΪΚΟΥΜΕΝΙΣΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ*

‘Από καιρό παρακολουθοῦμε, μέ πλήρη ἀπογοήτευση, ὅτι μᾶς ὁδο-

γεῖ σέ ἀδιέξοδα ἢ ἀδυναμία μας νά ιεραρχοῦμε σωστά τίς προτεραιότητές μας. Γιά δεκαετίες ὅλόκληρες οἱ ἀντιοικουμενιστές ιεραρχοῦσαν σωστά τίς προτεραιότητές τους. Ἀφοῦ ὁ Οἰκουμενισμός εἶναι παναίρεστο, ἔπειται -κατά ἀναπόδραστη νομοτέλεια- ὅτι ὁ πόλεμος ἐναντίον τοῦ Οἰκουμενισμοῦ πρέπει νά ιεραρχεῖται πρῶτος στίς προτεραιότητές μας.

Δυστυχῶς, ὅμως, κάθε ἄλλο παρά αὐτή εἶναι ἢ ιεράρχηση στόν ἀντιοικουμενιστικό χώρο. Ἡ ἀποτυχία αὐτή τοῦ ἀντιοικουμενιστικοῦ ἀγώνα φάνηκε ἀνάγλυφα μέ τίν πρόσφατη ἔλευση τοῦ Πάπα Φραγκίσκου στὸν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο.

“Ἄν συγκρίνουμε τίς ἀντιδράσεις γιά τίν ἔλευση τοῦ Πάπα Ἰωάννη - Παύλου Β’ (Βοϊτύλα) τό 2001, ἐπί Ἀρχιεπισκόπου Χριστοδούλου, μέ τίς ἀντιδράσεις γιά τίν ἔλευση τοῦ Πάπα Φραγκίσκου τό 2021 θά μᾶς κατακλύσουν μαῦρες σκέψεις. Τότε ἔγινε πραγματικός σεισμός! Ξεσποκάθηκε τό Πανελλήνιο καὶ ἐντός καὶ ἐκτός τῆς Ιεραρχίας, ἐνῶ πολλές ἐκατοντάδες κληρικοί ὑπέγραψαν Διακήρυξην ἐναντίον τῆς παπικῆς ἐπίσκεψης. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος στριμώχτηκε ἀγρίως. Ἐχασε τίν ψυχαριμία του καὶ μιλοῦσε γιά ταλιμπάν καὶ ἄλλα συναφῆ ἀπείρου κάλλους.

“Ἄς συγκρίνουμε τώρα τίς ἀντιδράσεις τοῦ 2001 μέ τίς ἀντιδράσεις γιά τίν πρόσφατη ἔλευση τοῦ Πάπα Φραγκίσκου. Μποροῦμε νά ποῦμε, χωρίς ὑπερβολή, ὅτι τό 2001 ἔγινε σεισμός 8 ρίχτερ, πού ταρακούνησε τά πάντα, ἐνῶ τώρα ἔνα πτοι μελτέμι κυμάτισε ἐλαφρά τίν θάλασσα.

1) Ἀπόλυτη σιωπή μέ ἔξαίρεση τούς Ὁμολογητές Μητροπολίτες Πειραιῶς Σεραφείμ καὶ Κονίτσης Ἀνδρέα, πού μίλησαν -ἀπολύτως πρός τιμή τους- εὐθαρσῶς, γιά τίν παπική ἐπίσκεψη.

2) Παράλληλα γράφτηκαν στά παραδοσιακά ἰστολόγια ἄρθρα γιά τίν παπική ἐπίσκεψη πολλές φορές, ὅμως, διανθισμένα μέ «λοιμωξιολογικές» καὶ ἐμβολιομαχικές κορῶνες.

3) Ἀξιομνημόνευτη καὶ ἀξιέπαινη ὑπῆρξε ἢ στάση τοῦ π. Ἰωάννη Διώτη, ὁ ὅποιος -παρά τό προβεβηκός τῆς ἥλικίας του- εἶχε τίν ὁμολογιακή γενναιότητα νά φωνάξει στόν Πάπα, ἔξω ἀπό τίν Ἀρχιεπισκοπή, ὅτι εἶναι αἵρετικός καὶ πρέπει νά μετανοήσει. Καμμία ἄλλη ἀξιομνημόνευτη ἀντίδραση. Προκύπτει, λοιπόν, τό ἐρώτημα: Πῶς ἀπό τά μεσούρανα τοῦ 2001 πέσαμε στό Τάρταρα τοῦ 2021 καὶ τί πρέπει νά γίνει γιά νά ἀνατραπεῖ τό σημερινό ἀποκαρδιωτικό σκηνικό;

\* \* \*

**Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΣΙΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΣΧΙΣΜΑ ΣΤΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ!**

“Ἀφοῦ προετοίμασε προσεκτικά καὶ γιά καιρό τό ἔδαφος, τό οἰκουμενιστικό καὶ ἐθνοφυλετικό Πατριαρχεῖο Μόσχας δημιούργησε τό Δεκέμβριο τοῦ 2021 Σχίσμα στό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, μέ τίν ὑπαγωγή 102 ιερέων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στό Πατριαρχεῖο Μόσχας.

Τό Πατριαρχεῖο Ρωσσίας μᾶς ἔλεγε σέ ὅλους τούς τόνους ὅτι διέκοψε τίν ἐκκλησιαστική κοινωνία μέ τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας καί τίς Ἐκκλησίες Κύπρου καί Ἑλλάδας, λόγω τῆς δῆθεν εὐαισθησίας του γιά τούς Ἱερούς Κανόνες, οἵ ὄποιοι κατά τίν ἔωλη ἀποψή του- παραβιάστηκαν μέ τή ἐκκώρηση Αὐτοκεφαλίας στίν Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας.

Ἡ ἀλήθεια φυσικά εἶναι διαφορετική. Τό Οὐκρανικό Αὐτοκέφαλο καλῶς καί συννόμως μέ τούς Ἱερούς Κανόνες καί τήν ὄρθοδοξήν ἐκκλησιολογία ἐκκώρηση.

Ἀπλά ἥ πολιτική ἡγεσία τῆς Μόσχας δέν θέλει, μέ κανένα τρόπο, νά χάσει, ὑπό τόν ἔλεγχό της, τήν Οὐκρανία, τήν ἀνεξαρτησία καί τήν ἐδαφική ἀκεραιότητα τῆς ὄποιας μέ τήν δύναμη τῶν ὄπλων ἐπιβουλεύεται καί ὑλοποιεῖ.

Ταυτόχρονα τό ὄραμα τῆς λεγόμενης «Τρίτης Ρώμης», δηλαδή ἥ ὑφαρπαγή τῆς πρωτοκαθεδρίας τῆς Ὁρθοδοξίας ἀπό τό Πατριαρχεῖο Μόσχας, οὐδέποτε ἐγκαταλείφθηκε ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ἡγεσία τῆς Ρωσσίας.

Τώρα, μέ τήν δημιουργία Σχίσματος στό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας, ἥ Μόσχα δείχνει τό ἀληθινό της πρόσωπο καί τόν δῆθεν σεβασμό της πρός τούς Ἱερούς Κανόνες.

Ποιά ἐκκλησιαστική Δικαιοδοσία καί ποιά Κανονική ἀρμοδιότητα ἔχει ἥ θά μποροῦσε ποτέ νά ἔχει ἥ Ρωσσία στήν Ἀφρικανική ἦπειρο; Προφανῶς καμμίδι! Τούς τελευταίους μῆνες γίναμε μάρτυρες συνεχῶν δηλώσεων ἀπό τόν Πατριάρχη Κύριλλο, τόν Σεβ. Βολοκολάμπσκ καί τόν Σεβ. Μπορισμπόλ Ἀντώνιο, οἵ ὄποιοι μᾶς προϊδέαζαν, ὅτι μέ πρόσκημα τήν ἐκκώρηση Αὐτοκεφαλίας στήν Οὐκρανία, τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο ἔχασε τήν πρωτοκαθεδρία τῶν Ὁρθοδόξων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν.

Σήμερα τό Πατριαρχεῖο Ρωσσίας κατάφερε καίριο πλῆγμα κατά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας, πού τό φέρνει πιό κοντά στήν ὑλοποίησην τού τελικοῦ στόχου του, νά ὑφαρπάσει τήν πρωτοκαθεδρία τῆς Ὁρθοδοξίας καί νά δημιουργήσει Πανορθόδοξο Σχίσμα.

«Οὔτε τό αἷμα τοῦ μαρτυρίου δέν ξεπλένει τήν ἀμαρτία τοῦ Σχίσματος», μᾶς διαβεβαιώνει ὁ ἵερος Χρυσόστομος. Θλίβεται ὁ οὐρανός καί πανηγυρίζουν τά καταχθόνια. Οἱ πονηροί δάιμονες πέτυχαν στρατηγική θριαμβευτική νίκην. Ὁ Ἄγιος Θεός ἄς κάνει τό θαῦμα του.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΕΛΕΒΑΝΤΟΣ





## ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Γρηγορίου τοῦ Κελλαρίτου, *Βίος καὶ πολιτεία τοῦ Ὁσίου Λαζάρου τοῦ Γαληνιώτου*, Εἰσαγωγή, Μετάφραστος Ἀρχιμ. Πορφύριου Προδρομίτη, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου, Βέροιας, Βέροια 2019, σσ. 335.



ἐ τὸ δυσκερέος ἔργο τῆς μεταφράσεως στίν καθομιλούμενό τοῦ Βίου τοῦ Ὁσίου Λαζάρου τοῦ Γαληνιώτου, καταπάστηκε μὲν ἐπιτυχίᾳ ὁ πανοσιολογιώτατος μεταφραστής τοῦ ἔργου. Ὁ Ὁσιος Λάζαρος (7 Νοεμβρίου) ὑπῆρξε ὄνομαστός ἀσκητής καὶ δύν στυλίτης. Ἐζησε τὸ β' μισό τοῦ 10ου αἰώνος μέχρι καὶ τίς ἀρχές τοῦ 11ου. Καταγόταν ἀπό ἔνα χωρίο τῆς μικρασιατικῆς Μαγνησίας καὶ ταξίδεψε μέχρι τούς Ἀγίους Τόπους. Ἐγκαταβίωσε στή Μονή τοῦ Ἀγίου Σάββα κι ἀργότερα τοῦ Ἀγίου Εὐθυμίου καὶ κειροτονήθηκε πρεσβύτερος. Τελικά ἐπέστρεψε στή Μικρά Ἀσία κι ἐγκαταστάθηκε στίν περιοχή τῆς Ἐρέσου ώς στυλίτης γιά 7 χρόνια. Γιά νά ἀποφύγει τίν ἐνόχλησην τοῦ κόσμου ἀνέβαινε στό «δύσβατον καὶ πετρῶδες καὶ λίαν τραχύ» Γαλήσιον ὅρος, ὃπου ώς σιδηροφόρος καὶ γυμνόπους στυλίτης μένει 41 χρόνια, ἔχοντας ὑπό τίν καθοδήγηση του τέσσερα μοναστήρια ἀπό τά ὅποια τό ἔνα γνωαικεῖο. Ὁ μεταφραστής τοῦ Βίου στίν περιεκτική του Εἰσαγωγή μᾶς μεταφέρει στίν ταραγμένη ἑκείνη περίοδο κι ἀναλύει μέ ἐπάρκεια τίς συνθήκες ὑπό τίς ὅποιες ἔζησε ὁ Ὁσιος. Πολύ καταποιητική είναι ἡ ἀνάλυση του γιά τούς στυλίτες μοναχούς. Ὁ συγγραφέας τοῦ Βίου Γρηγόριος Κελλαρίτης ὑπῆρξε σύγχρονος τοῦ Ὁσίου καὶ παρακολούθησε ἐκ τοῦ σύνεγγυς τούς ἀσκητικούς του ἀγῶνες. Τό δῆλο ἔργο ἀποπινέει τίν ἀτμόσφαιρα τοῦ Γεροντικοῦ, τοῦ Λαυσατίκου καὶ τῶν ἄλλων ἔργων πού ἀναφέρονται στόν Ὁρθόδοξο μοναχισμό. Ὁ π. Πορφύριος μέ τή διαίρεση τοῦ βιβλίου σέ κεφάλαια, στά δοῦια ἔδωσε καὶ τίτους, τό ἔκανε ἀκόμα πού προστό στόν ἀναγνώστη. Μέσα ἀπό τίς σελίδες τοῦ ἔργου ἀναδύεται ἡ μορφή τοῦ ἀγιασμένου στυλίτη, πού μέ τίς νηστείες, τίς ἀγρυπνίες καὶ τή φοβερή του ὑπομονή ἔγινε δοχεῖο τῆς θείας κάριτος καὶ καθοδηγοῦσε κατά Θεόν καὶ τούς μοναχούς ἀλλά καὶ τούς λαϊκούς πού κατάφευγαν κοντά του. Κάνει ιδιαίτερην ἐντύπωσην ἀπό τή μιά τό προορατικό του κάρισμα κι ἀπό τίν ἀλλη τό ὅπι πλεῖστοι δοσοι μοναχοί ἀνέβηκαν σέ ὅψη ἀρετῆς ὑπό τή σοφή του καθοδηγήση. Τόνιζε τό ρόλο τῆς μετάνοιας στή κριστιανική ζωή καὶ ξεσκέπασε μέ τίν κατά Θεόν σοφία του τίς παγίδες τοῦ πονηροῦ. Ἀξιος ὁ μισθός τοῦ πανοσιολογιώτατου π. Πορφυρίου, πού κοπίασε τά μέγιστα γιά νά μᾶς γνωρίσει ἔνα ἄγνωστο ἀλλά μενάλιο Ἀγιο.

\* \* \*

Πορφυρίου μοναχοῦ Σιμωνοπετρίου, *Σοφία ἡ ἀσκητίσσα τῆς Παναγίας*, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Γενεθλίου τῆς Θεοτόκου Κλεισούρας, 2002, IA' ἔκδοση 2019, σσ. 234.

Ἀποδεδειγμένως είναι ταραγμένη ἡ ἐποκή μας. Ἰλιγγιακή κυριολεκτικά ὁ νοῦς ὅταν ἀντιλαμβάνεται τίς συστηματικές προσπάθειες μερικῶν νά παρουσιάσουν ἀγιότητα ἐκεῖ ὅπου δέν ὑπάρχουν, οὔτε γιά δεῖγμα «ἀρεταῖς ἐκλάμποντες καὶ πίστει ὁρθῆ». Ὁμως «Θεός οὐ μυκτηρίζεται» καὶ ἀπό τίν ἀλλη ὑπάρχουν, εἰς πεῖσμα τῶν κριτεμπόρων, πρόσωπα πού ἔχουν καὶ κατέχουν καὶ ἀρετές καὶ πίστη ὁρθή, είναι δηλαδή ἀληθινοί κι ὅχι ψεύτικοι «Ἄγιοι. Σ' αὐτούς συγκαταριθμεῖται καὶ ἡ ἀσκητία τῆς Κλεισούρας Σοφία, πού, κατά τόν μακαριστό μητροπολίτη Καστοριᾶς Σεραφείμ, διακρίθηκε στή πονηρή ἐποχή μας γιά τήν ἀσκητή, τήν ὑψοποιό ταπεί-

\* Στό παρόν τεῦχος δημοσιεύουμε ὅλα τά βιβλία πού μᾶς στάληκαν μεταξύ 1.9.2021 καὶ 31.12.2021.

νωστή, τή φιλαδελφία, τήν ἀγάπην πρός τόν πλησίον, τήν ἀκτημοσύνην, τίς διακριτικές συμβουλές, τήν διά Χριστόν σαλότητα καθώς ἐπίσης και ἄλλα θαυμαστά γεγονότα». Γεννημένη στόν ἀγιοτόκο Πόντο ή Σοφία φτάνει πρόσφυγας στή Βόρειο Ἐλλάδα. Είχε ἐν τῷ μεταξύ κάσει τόν ἄντρα της και είχε πεθάνει στόν Πόντο και τό μοναδικό της παιδί. Μέ προτροπή τῆς Θεοτόκου, ἔξι μηνές μετά τήν ἀφίξην της στήν Ἐλλάδα, ἐγκαθίσταται στή Μονή τῆς Παναγίας τῆς Κλεισούρας πού ὑπάγεται στή Μητρόπολη Καστοριάς. Μέ τή διαρκή μετάνοια, τίς ἀτελείωτες νηστείες και προσευχές της ἀπέκτησε οὐράνια χαρίσματα, τά δόπια πολλές φορές ἔκρυψε ἐπιμελῶς μέ ἐνέργειες πού φανέρωναν σαλότητα. Κατείχε τό προορατικό χάρισμα κι ἥταν ἀπό τόν παρόντα κόσμο «συμπολίτης τῶν ἀγίων». Μίλούσε μόνο ποντιακά. Ὁ λόγος της ὅμως ἥταν «ἄλιτι ἡρτυμένος». Ἐλέγει γιά τή μετάνοια: «Μικροί, μεγάλοι νά ἔρθουν στή μετάνοια, νά μετανοῦν. Νά γνωρίζουν ὅτι ὁ Θεός είναι ἐπάνω. Αύτοί δέν τό γνωρίζουν, σάν τά ἄλογα ζῶα τρῶν τήν Παρασκευήν. Παρακαλῶ τό Θεό νά μετανοοῦν. Αύτοί δέν μετανοοῦν». Εύχαριστούμε τόν π. Πορφύριο πού μάζεψε μέ ύπομονή, σπουρί - σπουρί τίς πληροφορίες γιά τήν ἀγιασμένη αὐτή μορφή τῆς ἐποκῆς μας, πού ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ τό 1974.

\* \* \*

‘Αρχιμ. Ἰωάννου Κωστάφ, Βίβλος: Πρόσκομμα ἡ Ἐφαλπίριο; ‘Οδηγίες γιά Παραδεισονάτες, ἑκδ. Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ὡρωπός 2021, σσ. 239.

Μέ θέμα ἐπίκαιρο, καυτό θά ἔλεγα καλύτερα, καταπάνεται ὁ ἀκούραστος π. Ἰωάννης. Σχετίζεται μέ τό γραπτό λόγο τοῦ Θεοῦ, τήν Ἀγία Γραφή. Δέν διαφωνοῦμε ποσάς μέ τήν ἀποτίμηση τοῦ Ἀποστόλου Παύλου ὅτι «πᾶσα γραφή θεόπνευστος», μά ἔτι πού ἄνθρωποι μέ ρηπήν ἢ ἀνύπαρκτη πίστη ψάχνουν νά βροῦν ἐρέισματα στήν ἀποτία τους ἢ καλύτερα στηρίγματα στήν κακοπιστία τους; Ἀπό τήν ἄλλην αὐτοί πού ἀσχολοῦνται σοβαρά μέ τή μελέτη τοῦ γραπτοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ χρειάζονται ἔνα στήριγμα, μιά βακτηρία, κατά τό ψαλμικό: «ἢ ράβδος σου καί ἢ βακτηρία σου αὕτα μέ παρεκάλεσαν». Αύτό μᾶς προμηθεύει ὁ καλός συγγραφέας. Ὁ στόκος του είναι μέ τήν πρώτη ματιά ἀπολογητικός. Ειδικότερα ἀναφέρεται στής περιπτώσεις ἐκείνες πού μιά ἐπιπόλαιη ἀνάγνωση τοῦ βιβλικοῦ κειμένου ὁδηγεῖ τόν βιαστικό ἀναγνώστη στό συμπέρασμα ὅτι στό λόγο τοῦ Θεοῦ ὑπάρχουν ἀντιφάσεις. Ἀπό τήν ἄλλην ὁρισμένοι ἄλλοι δυσκολεύονται νά κατανοήσουν μερικά σημεία τοῦ ἵερου κειμένου. Καί γιά τούς μέν, ἀλλά καί γιά τούς δέ δίνει μέ ἐπάρκεια ἀπαντήσεις ὁ π. Ἰωάννης. Κι ἔνα παράδειγμα: Στό βιβλίο τοῦ Δανιήλ, στή διηγήση γιά τή Σωσάννα, ὑπάρχει στό ἐλληνικό κειμένο (αὐτό τοῦ Θεοδοτίωνος) ἢ φράση «σκίνον σκίσει» καί «πρίνον πρίσαι». Αύτό, λέγανε οἱ ἀρνητές, ἀποδεικνύει ὅτι τό βιβλίο γράφτηκε ὅχι ἀπό τόν Προφήτη, ἀλλά μεταγενεστέρως στά ἐλληνικά. «Ομως καί στήν ἐβραϊκή γλώσσα ὑπάρχει ἢ λέξη σορί (σκίνος) καί σαρά (σκίσει), ὅπως καί τιρράχ (πρίνος) καί ταράντ (πρίσαι). Κι ἔνα δεύτερο. Τό χωρί τῶν Παροιμῶν (θ' 8) «μη̄ ἔλεγχε κακούς ἵνα μη̄ μιστίσωσί σε» δέν ἔχει τήν ἔννοια νά μήν ἐλέγχονται οἱ κακοί. Ολοι οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἐλέγχονται καί πρό πάντων οἱ κακοί. Τό «μη̄ ἔλεγχε κακούς ἵνα μη̄ μιστίσωσί σε» είναι τρόπος τοῦ λέγειν γιά νά τονιστεῖ ὅτι ὁ ἐλέγχος τῶν κακῶν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τό μίσος αὐτῶν, ὁ ἐλέγχων μισεῖται ἀπό τούς κακούς. Ἐν ὀλίγοις ὁ π. Ἰωάννης ἀπό τή γεμάτη φαρέτρα του μᾶς προμηθεύει βέλη γιά νά ἀντιμετωπίσουμε μέ ἐπιτυχία ὁποιονδήποτε μᾶς ζητάει τόν λόγο «περὶ τῆς ἐν ἥμιν ἐλπίδος». Γι’ αὐτό τόν εὐχαριστούμε.

\* \* \*

Νικόλα Λεβέντη, Ἡ ἐπιστροφή, ἑκδ. Στοχαστής, Ἀθήνα 2021, σσ. 37.

Μέ τήν ποίηση ἀσχολεῖται στό παρόν ὁ συγγραφέας. «Ἐνα τομέα δύσκολο κι ἔνα ἔργο ἀναμφίβολα δυσχερές, διότι ἔκει ἢ κάθε λέξη καί ἢ κάθε συλλαβή μετροῦν καί πρέπει ἢ δομή, τό ὄφος καί τό ὄψος τῶν νοημάτων νά τυνίζονται καί νά ὑπολογίζονται μέ περίσκεψη περισσοῦ. Ὡς μή ἐπιτίθων σέ θέματα ποιήσεως δέν ἔχω τήν ἐντύπωση, πολλοῦ γέ καί δεῖ, ὅτι δύναμαι νά ἀντιμετωπίσω τό περιεχόμενο τοῦ παρόντος μέ κρητική ματιά. Τά σχόλιά μου θά περιοριστοῦν ἀναγκαστικά στά νοημάτα καί τή θεματολογία μέ τήν ὅποια καταπάνεται ὁ νεαρός συγγραφέας. Ἐν πρώτοις τό λόγο τοῦ Λεβέντη διακρίνει ἐμφανής λιτότητα. Στό ποίημά του πού ἐπιγράφεται «Ἐνεργός πολίτης» σημειώνει: «Πεσμένος στό ὄδόστρωμα, τό αἷμα νερό τρεχούμενο ἐκ τῆς πηγῆς - κεφαλῆς σου. Τό μπχανάκι δίπλα σου πεσμένο. Ὁλοι λυπητήκαμε πολύ γιά τό

χαμό σου, καθώς σέ κοιτούσαμε νά ύποφέρεις ἀπό τά μπαλκόνια μας». Ὁπό τό πιό πάνω βγαίνει ἀδίσταστα τό συμπέρασμα πώς μαστιγώνει τίν κοινωνική ἀναισθησία ἀπέναντι στά τροχαῖα δυστυχήματα καί τό χαμό νέων ἀνθρώπων στίν ἄσφαλτο. Ἡ λύπη τελικά τῆς κοινωνίας εἶναι ἐπίπλαστη καί τά δάκρυα τῆς κυριολεκτικά κροκοδεΐλια. Ζητᾶ ἀπεγνωσμένα ἔργα κι ὅχι λόγια ἀπό τίν κοινωνία τῶν πολιτῶν. Στό ποιήμά του «Ἀπάρνηση ἑαυτοῦ» χαράζει τίς πιό κάτω γραμμές: «Καμμιά βροχή δέν εἶναι ἵκανή τίς ἀμαρτίες μας νά ζεπλύνει. Καμμιά φωτιά δέν ἔχει τή δύναμη τή συνείδησή μας νά ἐλέγχει. Τίν ἐλευθερία καί τίν ἀλλήθεια στά δάκρυα τῆς μετανοίας τή βρίσκεις. Στό βάθος τῆς καθαρῆς ὁρατόπτας βλέπεις τίν ἀνηφόρα σου». Ἐδῶ δέν μασάει τά λόγια του ἀλλά παρουσιάζει ξεκάθαρα τή χριστιανική θέση γιά τή λυτρωτική μετάνοια πού ἐπαγγέλλεται ή Ἐκκλησία καί διακηρύνει τό Εὐαγγέλιο. Αὐτό τό κομβικό σημεῖο τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς τό παρουσιάζει μέ παρροτία χωρίς νά ἀναμαστά ἀνούσιες κουβέντες καί νά ἀσπάζεται καί νά ὑποστηρίζει νεφελώδεις καί ἀδιέξοδες θεωρήσεις τῆς ζωῆς. Ἐξ ἀλλου ὁ τίτλος του ποιήματος εἶναι ξεκάθαρα δηλωτικός τῆς θέσης του ποιητῆ. Τί εἶναι στό κάτω - κάτω ή μετάνοια; Δέν εἶναι ἀπάρνηση του κακοῦ μας ἑαυτοῦ; Μέ λίγα λόγια τό μικρό αὐτό βιβλίο μαρτυρεῖ τίς εὐαισθησίες του φερέλπιδος συγγραφέα πού ἀσχολίθηκε μέ τή θεολογία, τίν ἐκπαιδευτική τεχνολογία, ἀλλά καί μέ τίν εὐρωπαϊκή μουσική καί τό θέατρο. Εὐχόμαστε καλή συνέχεια.

\* \* \*

Ἄρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, *Μνημόσυνα καί πλησιοθανάτιες ἐμπειρίες. Ἐν κόρᾳ zώντων καί ἐν κόρᾳ κρα-ζόντων*, ἔκδ. Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ὁρωπός 2021, σσ. 219.

Κανένα δέν ἀφίνει ἀδιάφορο τό ζήτημα τοῦ θανάτου. «Ολες οί θρησκεῖς καί τό σύνολο τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων πάλαι τε καί ἐπ' ἐσχάτουν καταπιάστηκαν μ' αὐτό. Στόν κανόνα αὐτό δέν ὑπάρχει ἐξάρεση. Πλῶς νά ὑπάρξει ἀφού πρόκειται γιά θέμα φλέγον, ἐφόσον «ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἄπαξ ἀποθανεῖν»; Ὁ π. Ἰωάννης στό παρόν πόνημά του ἀσχολεῖται μέ ὄρισμένες ὅψεις τοῦ πελάρηου αὐτοῦ θέματος δηλ. τά μνημόσυνα καί τίς πλησιοθανάτιες ἐμπειρίες. Ὁ πίνακας περιεχομένων πού τοποθετεῖται στό τέλος τοῦ κειμένου καί εἶναι ἀρκούντως κατατοπιστικός καί διαφωτιστικός περιλαμβάνει τά ἔχηται: Πρόδογο, Μεταθανάτια πορεία, Τελώνια, Διδασκαλία περί τελωνίων, Ἀπόπειρες ἐρμηνειῶν, Σύγκριση δύο θέσεων, Βοήθεια σέ καί ἀπό κεκοιμημένους Α', Βοήθεια σέ καί ἀπό κεκοιμημένους Β', Διάφορα Β', Περί μνημοσύνων, Ἐπιλογος. Ἐντύπωση προκαλούν οί μεταθανάτιες ἐμπειρίες πού παρουσιάζει ὁ συγγραφέας. Σημειώνει μεταξύ ἄλλων τίν περίπτωση γυναίκας 70 χρονῶν στό Λόνγκ *“Αἰλαντ”* (Ν. Ὑόρκη) πού ἦταν τυφλή ἀπό τά 18 της χρόνια. Αὐτή, δην ἐπανῆλθε, περιέγραψε μέ κάθε λεπτομέρεια τί γινόταν γύρω τῆς ὅταν οί γιατροί προσπαθούσαν νά τίν ἐπιναφέρουν στή ζωή μετά ἀπό καρδιακή προσθοβολή. Περιέγραψε ἀκόμη καί τίς ιατρικές συσκευές καί τό χρώμα πού είχαν. Τό πιό ἐκπληκτικό ἦταν ὅτι οί συσκευές αὐτές δέν ὑπῆρχαν τόν καιρό πού ἔβλεπε. Ἀναπτύσσει μέ μεθοδικότητα καί μέ στόχο, ὅχι νά καταπλήξει ἀλλά νά βοηθήσει καί νά οἰκονομήσει τόν ἀναγνώστη, σέ 2 κεφάλαια τή διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τά τελώνια. Θυμίζω ἐδῶ ἔνα ἀπόσπασμα ἀπό τό Μικρό *“Ἀπόδειπνο ἀπό προσευχή πρός τή Θεοτόκο*: «καί ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐξόδου μου τίν ἀθλίαν μου ψυχήν περιέπουσα καί τάς σκοτεινάς ὅψεις τῶν πονηρῶν δαιμόνων πόρρω ἀπό τῆς ἀπελαύνουσα». Στό κεφάλαιο γιά τά μνημόσυνα παραθέτει τό γνωστό διάλογο τοῦ π. Ἰωάννη Γιαννακόπουλου μέ κάποιο Προτεστάντη, στόν ὅποιο ὁ ἀοιδίμως ἀρχιμανδρίτης, χρησιμοποιώντας τίν *“Ἄγια Γραφή*, κατατροπώνει τόν ψευδουεναγγελικό. Συνελόντ’ εἰπεῖν στό παρόν ὁ καλός ἱερωμένος μᾶς προμηθεύει ἀκόμη «πέντε λίθους λείους ἐκ τοῦ κειμάρρου» μέ τούς ὅπιούς κατατροπώνεται ὁ Γολιάθ τῆς ἀπιστίας καί τῆς αἴρεσεως.

\* \* \*

Ἄρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, *Θαλπωρί, Σώματα ἀσφαλείας καί Πνεύματα ἀσφαλείας, Διαχρονικό ἡμερολόγιο*, ἔκδ. Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ὁρωπός 2021, σσ. 276.

Μᾶς φέρει στό μυαλό τόν χρόνο πού διανύουμε, τό 2022, ὁ καλός ποιμένας π. Ἰωάννης. Ἐνα ἀκόμη διαχρονικό ἡμερολόγιο του, μέ 366 ἀναφορές, εύρισκεται ἐνώπιον μας. Κι αὐτή τή φορά οί μικρές ἴστοριές καί τά ἀποφθέγματα πού συνέλεξε μέ πολλή ὑπομονή καί πού κυμαίνονται ἀπό δύο γραμμές μέχρι καί δώδεκα σελίδες εἶναι ἀξιοπρόσεκτες καί σημαντικές. Διαβά-

ζει κανείς συγκινητικές ιστορίες σχετικές μέ τους νεομάρτυρες τῆς Ρωσσίας ἐπί κομμουνισμοῦ, βλέπει διηγήσεις γιά τους Γέροντες τῆς ἑρήμου, ἀποσπάσματα ἀπό τὴν Ἀγία Γραφή κ.ο.κ. Ὅπάρχουν ἀκόμη καὶ λίγες ρίσεις κακῶν καὶ ἀσεβῶν ἀνθρώπων ποὺ σχολιάζονται ὅπως πρέπει ἀπό τὸν συγγραφέα. Δηλαδή μόλις τίς παρουσιάζει γράφει προειδοποιητικά: Προσοχή, δηλοπτήριο. Ὁ γράφων στάθηκε ἰδιαιτέρως σὲ διηγήσεις σύγχρονων Ἀγίων, ὅπως τοῦ Ἀγίου Ἰακώβου τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ. Μιά κυρία ἔξομολογήθηκε στὸν Ἀγίο καὶ ἀκολούθως πῆγε στὸ ναό γιά νά προσκυνήσει. Ξάφνου βλέπει ἔνα νέο νά κάθεται πάνω στὸν ἄγια τράπεζα. Τοῦ βάζει τίς φωνές καὶ μέ ἐπιτακτικό ὄφος τὸν διατάζει νά φύγει ἀπό ἑκεῖ. Ἐκείνος τότε τῆς ἀποκάλυψε μιά ἀμάρτια πού δέν είχε ἀναφέρει στὸν ἔξομολογηστη. - Κι ἐσύ ποιός εἶσαι; ρώτησε τρέμοντας. - Ἐγώ εἶμαι αὐτός πού θά πάρη αὔριο, εἶπε καὶ ἔξαφανίστηκε (229). Κι ἔνα ἄλλο, πολύ καρακτηριστικό: Ὁ δοσίς Παπούλακης (*Ἴωακείμ ὁ Ἰθακίστος*), πῆγε σ' ἔνα σπίτι καὶ ζήτησε κρασί γιά κάποια λεχώνα πού είχε ἀσκημένη γέννα. «- Δέν ἔχω παπούλη μου, ἀπάντησε ἡ νοικοκυρά. Ὁ Ἀγιος ζεκίνουσε νά φύγει. Τί σπιγμή πού διάβανε τὸ κατώφλι τῆς αὐλῆς -ῶ τοῦ θαύματος- ἀκούστηκε ἀπό τὸ κατώ τοῦ σπιποῦ ἔνας δινατός κρότος ἀπό βαρέλι πού ἔσπασε! Ἀμέσως τό κρασί ἀρχισε νά κύνεται κάτω ἀπό τὸν πόρτα... - Παπούλη, παπούλη πάει τό κρασί μου. - Μή φωνάζεις κυρά μου, μήν ταράζεσαι. Ούτε είχες, ούτε κι ἔχεις, ἀπάντησε ὁ Ἀγιος» (287). Ὁ καλός λευτής μέ τὸ παρόν του πόνημα ἐπιμένει νά ταράζει τὰ λιμνάζοντα νερά, κράζει καὶ βοᾶ, ξυπνάει συνειδήσεις, σπέρνει ἀπλόχερα. Ρίζει του μιά ματιά. Ἀποκλείεται νά βγείτε ζημιωμένοι.

\* \* \*

Ἄρχιμ. Ἱωάννου Κωστώφ, Ἀθεϊσμός. Μεταφορά πάγου στὸ Βόρειο Πόλο, Κλούβια ἢ κλούβια; ἔκδ. Ἀγ. Ἱωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ὡρωπός 2021, σσ. 397.

Μέ τό θέμα τοῦ ἀθεϊσμοῦ ἔρχεται ἀντιμέτωπος ὁ συγγραφέας τοῦ παρόντος. Παρελαύνουν ἐνώπιον μας ἔνα πλήθος γνῶμες σχετικές μέ τό θέμα. «Ομως ζεφυλλίζοντας τό κείμενο, ἀπορεῖ κανείς γιά τό ἀπύθμενο βάθος τῆς ἀνθρώπινης μικρόνοιας ἢ καλύτερα ἐλαφρότητας. Εἶπε λ.χ. ὁ Γούντυ Ἀλλεν: «Ἄν μποροῦσε ὁ Θεός νά μοῦ δώσει ἔνα ζεκάθαρο σημάδι ὅτι ὑπάρχει! Κάτι σάν μιά κατάθεση ἑκατομμυρίων δολαρίων στό λογαριασμό μου στὸν Ἐλβετία. Πράγματι ἔψαχνε ἔναγωνις τό Ἀμερικανάκι γιά νά βρεῖ τό Θεό! Εισέρχομαι τώρα στὸ θέμα μου. Τά περιεχόμενα τοῦ βιβλίου είναι ἐνδεικτικά. Τά παραθέτω: Πρόλογος, Hors d' oeuvres, Ἀποδείξεις ὑπάρχεις Θεοῦ Α', Ἀποδείξεις ὑπάρχεις Θεοῦ Β', Ἀπό τή Κτίση στὸν Κτίστη, «Θεοποίησεις», Κατίκηση Α', Κατίκηση Β', Μερικά φιλοσοφικά, Ἐπιδόρπιο, Συντμήσεις καὶ Βιβλιογραφία. Ἐπιτρέψτε μου νά σταθῶ μόνο στό κεφάλαιο τῶν «Θεοποίησεων». Ἀφοῦ ὁ π. Ἱωάννης ἀναφέρει διάφορες περιπτώσεις ἀπό τό παρελθόν, στέκεται ἰδιαιτέρως στὸν «πατερούλη τῶν λαῶν», τὸν I. B. Στάλιν. Σημείωνε γι' αὐτὸν ὁ Ρῶσσος συγγραφέας Ἰλία Ἐρευμπουργκ: «Είχα πρό πολλοῦ λησμονήσει ὅτι ὁ Στάλιν ήταν θνητός. Είχε γίνει μιά παντοδύναμη καὶ ἀπόμακρη θεότητα. Μιά φορά τοῦ είχαν ἀναρτήσει ἔνα πανώ πού τοῦ εὔχονταν νά τά ἔκατοστησει. Κι ὁ Σοβιετικός ὑγέτης ἀναρωτιθῆκε: - Γιατί τόσο λίγα; Ὁπόταν τίν ἐπόμενη φορά στὸ πανώ ἔγραψε: Ζήσε αἰώνια πατέρα! Ειδωλοποίηση αὐτοῦ πού πολέμησε μέ λύσσα τίν πίστη στὸν ἀληθινό Θεό. Ἀναφέρεται ἐπίσης στίς ἑκδηλώσεις λατρείας πρός τό πρόσωπο τοῦ Μάο Τσέ Τούνγκ στὸν πλατεία Τιέν *“Αν Μέν τοῦ Πεκίνου, διού γιά δρες μυριάδες Κινέζων περίμεναν ὑπομονετικά γιά νά περάσουν μπροστά στή μούμια τοῦ Κινέζου ὑγέτη! Αὐτό τό εἰδε ἵδιος ὅμισσι ὁ γράφων τουλάχιστον σέ δύο περιπτώσεις. Τό ἴδιο συνέβη (καὶ συμβαίνει ἀκόμη) στή B. Κορέα, ἀλλά καὶ στό Βιετνάμ, στὸν Ἀλβανία τοῦ Ἐμβέρ Χότζα, διος καὶ στή Ρουμανία τοῦ N. Τσαουσόσκου. Μήπως αὐτό δέν ἔκαναν κι οἱ ναζιστές στό Χίτλερ; Εκπληρώνεται ἡ προφητεία τοῦ Ἰερεμία, πού λέει: «Ἐμέ ἔγκαιτέλιπον, πηγήν ὕδατος ζωῆς καὶ ὅρυζαν ἔσυτοῖς λακκούς συντετριμμένους». Ὁλοκληρώνω τίν παρουσίαση μέ μιά ἐρώτηση πού ὑπέβαλε εἰρωνικά σ' ἔνα γέροντα μοναχό στό Ἀγιο *“Ορος ἔνας Ἐλληνας λογοτέχνης: - Πῶς θά δῶ τό Θεό; - Πῶς θά δεῖς τό Θεό;* Ἀπλό πράγμα παιδάκι μου, εύκολο, πολύ εύκολο. Ἄνοιξε τά μάτια σου.*